

III.

Zpráva o situaci v oblasti migrace na území České republiky za rok 2002

Praha 2003

Obsah

ÚVOD	5
I. ZÁKLADY MIGRAČNÍ POLITIKY	7
I.1. INSTITUCIONÁLNÍ RÁMEC	7
I.1.1. Působnost Ministerstva vnitra	7
I.1.1.1. Působnost policie	8
I.1.2. Působnost Ministerstva zahraničních věcí	9
I.1.3. Působnost Ministerstva práce a sociálních věcí	9
I.1.4. Působnost Ministerstva průmyslu a obchodu	10
I.1.5. Působnost Ministerstva spravedlnosti	10
I.1.6. Působnost Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy	10
I.2. LEGISLATIVNÍ RÁMEC	11
I.2.1. Zákon o azylu	11
I.2.2. Zákon o pobytu cizinců	12
I.2.3. Zákon o dočasné ochraně cizinců	16
I.2.4. Zákon o ochraně státních hranic	17
I.2.5. Ostatní právní úpravy	18
I.3. VÍZOVÁ POLITIKA	18
I.3.1. Modernizace vízového procesu	19
I.4. OCHRANA STÁTNÍCH HRANIC	20
I.5. PŘÍSTUP ČESKÉ REPUBLIKY K EVROPSKÉ UNII	22
I.6. PŘÍPRAVA ČESKÉ REPUBLIKY K PŘEVZETÍ SCHENGENSKÉHO ACQUIS A PŘIPOJENÍ K SCHENGENSKÉMU INFORMAČNÍMU SYSTÉMU	23
I.6.1. Národní schengenský informační systém (N.SIS)	24
I.7. CIZINECKÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM (CIS)	26
I.8. EURODAC	26
I.9. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	27
I.10. AKTIVNÍ IMIGRAČNÍ POLITIKA	30
II. LEGÁLNÍ MIGRACE: LEGÁLNÍ VSTUP A POBYT CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČR	31
II.1. DRUHY POBYTU	31
II.2. VÍZA	31
II.3. PŘESHRAŇNÍ POHYB	31
II.4. POBYT CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	32
II.4.1. Cizinci s povoleným pobytem v ČR	32
II.4.2. Přechodný pobyt na dlouhodobá víza	34
II.4.3. Trvalý pobyt	35
II.4.4. Pobyt občanů Slovenské republiky	35
II.5. NEJČASTĚJŠÍ ÚČELY POBYTU NA VÍZUM NAD 90 DNŮ	36
II.5.1. Zaměstnávání cizinců v ČR	36
II.5.1.1. Naplňování významných mezinárodních dvoustranných smluvních vztahů v oblasti zaměstnanosti pro trh práce ČR	37
II.5.1.2. Nelegální zaměstnávání cizinců	37
II.5.2. Podnikání cizinců v České republice	38
II.5.3. Dočasná ochrana	39
II.6. AZYL	39
II.6.1. Azyl a Evropská unie	39
II.6.2. Žadatelé o azyl	39
II.6.3. Nezletilí žadatelé o azyl bez doprovodu rodičů či zákonných zástupců	44
II.6.4. Žaloby k Vrchnímu soudu	45
III. NELEGÁLNÍ MIGRACE	46
III.1. EVROPSKÝ KONTEXT NELEGÁLNÍ MIGRACE	46
III.2. DEFINICE A ROZDĚLENÍ NELEGÁLNÍ MIGRACE V ČR	46
III.3. NELEGÁLNÍ MIGRACE PŘES STÁTNÍ HRANICE	47
III.3.1. Počty osob a jejich státní příslušnost	47
III.3.2. Trasy nelegální migrace	52
III.3.3. Způsob vstupu na území ČR	54
III.3.4. Cestovní doklady	55
III.3.5. Nelegální přechody státních hranic za asistence druhé osoby	58
III.3.6. Nelegální přechody státních hranic ve skupinách	59
III.3.7. Nelegální přechody státních hranic v úkrytech dopravních prostředků	61
III.3.8. Opakované nelegální přechody státních hranic	62
III.4. NELEGÁLNÍ POBYT NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	63
III.4.1. Represivní opatření	63

III.4.2. Přestupky	64
III.4.3. Správní vyhoštění	64
III.4.4. Zařízení	65
III.4.5. Soudní vyhoštění	66
III.5. PODÍL ŽADATELŮ O AZYL NA NELEGÁLNÍ MIGRACI	66
III.6. TRESTNĚ STÍHANÍ CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČR	67
III.6.1. Trestně stíhaní cizinci	67
III.6.2. Odsouzení cizinci	68
III.7. READMISNÍ DOHODY	69
IV. INTEGRACE A STÁTNÍ OBČANSTVÍ	72
IV.1. INTEGRACE CIZINCŮ	72
IV.2. INTEGRACE AZYLANTŮ	74
IV.3. PŘESÍDLOVÁNÍ KRAJANŮ ZE VZDÁLENÝCH A OHROŽENÝCH TERITORIÍ	74
IV.4. STÁTNÍ OBČANSTVÍ	74
V. ROZVOJOVÉ PROJEKTY	76
VI. ZÁVĚR	77
PŘÍLOHY	78
II.2. VÍZA	78
Legální migrace – přehled o počtu podaných žádostí o udělení víza podle státních příslušností	78
II.3. PŘESHRANIČNÍ POHYB	78
Legální migrace – Přeshraniční pohyb na hraničních přechodech ČR	78
Legální migrace – Přeshraniční pohyb na hraničních přechodech ČR – porovnání shodného období roku 2001/2002	79
II.4. POBYT CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	79
Legální migrace – cizinci s povoleným pobytem na území ČR	79
Legální migrace – cizinci s povoleným pobytem na území ČR – porovnání shodného období 2001/2002	80
Legální migrace – cizinci s povoleným pobytem na území ČR – porovnání shodného období 2001/2002	80
Legální migrace – cizinci s povoleným pobytem na území ČR dle ObŘ – porovnání shodného období 2001/2002	81
Legální migrace – cizinci s povoleným pobytem na území ČR dle teritoria krajů ČR (správní členění)	81
Legální migrace – cizinci s povoleným pobytem na území ČR dle teritoria krajů ČR – porovnání shodného období 2001/2002	81
Legální migrace – cizinci s povoleným pobytem na území ČR – porovnání stavu k uvedenému datu roku 2001/2002	82
Legální migrace – vyřizeno žádostí - situace roku 2001/2002	83
Legální migrace – vyřizeno žádostí	84
II.5. NEJČASTĚJŠÍ ÚČELY POBYTU NA VÍZUM NAD 90 DNŮ	84
Legální migrace – vývoj počtu platných povolení k zaměstnání vydaných cizincům v roce 2002	84
Legální migrace – počet podnikatelů k 31. 12. 2002	84
Legální migrace – počet podnikatelů a živností k 31. 12. 2002	85
II.6. AZYL	87
Legální migrace – cizinci – žadatelé o azyl v ČR	87
Legální migrace – přehled o počtu osob, kterým byl azyl udělen, podle let a státních příslušností	88
Legální migrace – rozhodnutí o neudělení azylu v I. instanci podle státní příslušnosti v roce 2002	89
Legální migrace – místo podání žádosti o azyl podle státní příslušnosti v roce 2002	90
Legální migrace – vývoj počtu žadatelů o azyl v Evropě v období	90
III.3. NELEGÁLNÍ MIGRACE PŘES STÁTNÍ HRANICE	91
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky od roku 1993 do roku 2002	91
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – porovnání shodného období roku 2001/2002 – osoby celkem	92
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – porovnání shodného období roku 2001/2002 – osoby celkem (okresy)93	92
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky v krajích dle správního členění – porovnání shodného období roku 2001/2002	94
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – podíl orgánů ochrany státních hranic na odhalení nelegálních přechodů	94
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – rozdělení podle světadílů	95
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – rozdělení podle světadílů – porovnání shodného období roku 2001/2002	95
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – občané ČR – porovnání shodného období roku 2001/2002	95
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – cizinci – porovnání shodného období roku 2001/2002	96
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – cizinci bez vízové povinnosti pro vstup a pobyt v ČR – porovnání shodného období roku 2001/2002	97
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – cizinci s vízovou povinností pro vstup a pobyt – porovnání shodného období roku 2001/2002	98
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – státní příslušnosti osob	99
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – státní příslušnosti osob – porovnání shodného období roku	99

2001/2002	100
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – způsob vstupu migrantů na území ČR před nelegálním překročením státních hranic ČR ve směru z ČR – porovnání shodného období	100
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby zadržené ve směru z ČR a způsob jejich vstupu na území ČR – porovnání shodného období roku 2001/2002	101
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby zadržené ve směru z ČR do SRN a způsob jejich vstupu na území ČR – porovnání shodného období roku 2001/2002	101
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby zadržené ve směru z ČR do Rakouska a způsob jejich vstupu na území ČR – porovnání shodného období roku 2001/2002	102
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby zadržené ve směru z ČR do Polska a způsob jejich vstupu na území ČR – porovnání shodného období roku 2001/2002	102
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – využití neregulérních cestovních dokladů – porovnání jednotlivých let	103
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby převáděné	105
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby převáděné – porovnání shodného období roku 2001/2002	105
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby převáděné – porovnání shodného období roku 2001/2002 – porovnání metodiky národní a metodiky CIREFI	106
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby v úkrytech dopravních prostředků	106
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby opakovaně zjištěné – porovnání shodného období roku 2001/2002	106
III.4. NELEGÁLNÍ POBYT NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	107
Nelegální migrace- porušování pobytového režimu – porovnání shodného období roku 2001/2002	107
Nelegální migrace-porušování pobytového režimu – porušování pobytového režimu v krajích ČR dle správního členění – porovnání shodného období roku 2001/2002	108
Nelegální migrace- porušování pobytového režimu , osoby dle státní příslušnosti – porovnání shodného období roku 2001/2002	109
Nelegální migrace-porušování pobytového režimu - represivní opatření vůči cizincům	109
Nelegální migrace-porušování pobytového režimu - represivní opatření vůči cizincům – porovnání shodného období roku 2001/2002	110
Nelegální migrace-porušování pobytového režimu – zařízení pro zajištění cizincům	111
III.5. PODÍL ŽADATELŮ O AZYL NA NELEGÁLNÍ MIGRACI	111
Nelegální migrace – podíl žadatelů o azyl na nelegální migraci – porovnání shodného období roku 2001/2002	111
Nelegální migrace – podíl žadatelů o azyl na nelegální migraci dle státní příslušnosti – porovnání shodného období roku 2001/2002	111
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – státní příslušnosti osob, podíl žadatelů o azyl – porovnání shodného období roku 2001/2002	112
III.6. TRESTNĚ STÍHANÍ CIZINCI NA ÚZEMÍ ČR	113
Trestně stíhané osoby	113
Trestně stíhané osoby – porovnání shodného období roku 2001/2002	113
Trestně stíhaní cizinci-dle druhu pobytu na území ČR -porovnání shodného období roku 2001/2002	114
Odsouzení cizinci	115
III.7. READMISNÍ DOHODY	115
Provádění readmisních dohod se sousedními státy od roku 1995	115
Provádění readmisních dohod se sousedními státy - porovnání shodného období roku 2001/2002	116
Provádění readmisní dohody mezi ČR a SRN	116
Provádění readmisní dohody mezi ČR a Rakouskem	117
Provádění readmisní dohody mezi ČR a Polskem	117
Provádění readmisní dohody mezi ČR a Slovenskem	118
Provádění readmisních dohod se sousedními státy – osoby převzaté orgány SCPP Policie ČR ze sousedních států a osoby předané orgány SCPP Policie ČR sousedním státům – porovnání shodného období 2001/2002	118
PŘEDPISY EVROPSKÉ UNIE	119
SAMOSTANÁ PŘÍLOHA	120
Statistické údaje k občanům nesousedních států, kteří v roce 2002 figurovali na prvních místech statistiky nelegální migrace přes státní hranice České republiky	120

Úvod

Předkládaná *Zpráva o situaci v oblasti migrace na území České republiky za rok 2002* mapuje problematiku migrace cizinců na území České republiky v roce 2002 a přináší základní analýzu migračních trendů. Jejím cílem je podat souhrnnou informaci o problematice migrace a shrnout pozitiva a negativa vyplývající z aktuálních migračních pohybů. Autorem zprávy je Ministerstvo vnitra České republiky, které vedle vlastních poznatků vycházelo z informací a podkladů dalších ministerstev zabývajících se vybranými aspekty migrace.

Zúženě lze pojem migrace definovat jako časově více či méně ohraničený proces přesunu lidí mezi prostory určenými státními hranicemi. Migraci, jako společenský jev, lze zkoumat v několika rovinách i z různých úhlů náhledu. Základním hlediskem je dělení na migraci dobrovolnou a vynucenou, i když mnohdy nelze mezi těmito dvěma náhledy stanovit pevnou dělicí hranici, neboť v řadě případů, zvláště u migrace za prací, dobrovolná migrace splývá s kategorií migrace vynucené. Pod pojem migrace dobrovolné můžeme podřadit zejména ty případy, kdy lidé opouštějí svoji vlast za účelem studia, sjednocení rodiny, zaměstnání či z jiných důvodů osobního charakteru. Vynucená migrace je vyjádřením snahy vyhnout se pronásledování, represi, ozbrojeným konfliktům, přírodním či jiným katastrofám nebo jiným situacím, jež představují ohrožení života, svobody a životy jednotlivce.

V současném světě převažující příčiny migrace lze hledat zejména v rozdílech v bohatství mezi jednotlivými světadíly, v síle ekonomik jednotlivých zemí a úrovni ekonomického rozvoje a v životní úrovni jejich obyvatel. Při sledování migrace nelze mít na zřeteli jen jevy migraci vyvolávající, ale i faktory migraci umožňující nebo jí napomáhající, jako např. zlepšující se dopravní propojenost mezi světadíly i jednotlivými státy, odstraňování bariér volného pohybu osob mezi státy apod. Svět tedy byl je i v blízké budoucnosti bude konfrontován s pozitivními i negativními faktory vyvěrajícími z mezinárodní migrace, jež bezesporu představuje jednu z globálních výzev lidstva.

Geopolitické změny na sklonku 80. let měly pro Českou republiku a celý prostor střední a východní Evropy klíčový význam i z hlediska migrace a ve svých výsledcích znamenaly změnu migrační mapy celé Evropy. Vyspělé evropské cílové země, které byly až do této doby vystavené tradičním migračním tokům zejména ze zemí třetího světa, byly postaveny před důsledky dokončení procesu zásadních politických, ekonomických a společenských změn včetně konstituování se národů v postkomunistických zemích.

Fenoménem 21. století je mimo jiné také snaha o řízenou imigraci. Důvodem tohoto postupu, který může být nazírán jako protikladný dosavadním snahám o boj proti nelegální migraci, je snaha získávat v zahraničí pracovní síly i nové obyvatele demograficky stagnující vyspělé evropské země.

V České republice dochází k zásadní proměně v účelu migrace. Z pasivní „obranu“ před nežádoucí migrací, resp. imigrací se do popředí stále intenzivněji dře ekonomické a nyní i společenské „využití“ migrace a přistěhovalectví. Obecně se začalo prosazovat povědomí, že migrace a zejména imigrace se bude muset napříště stát jedním z efektivních nástrojů řešení dalšího ekonomického rozvoje této země i součástí jejího společenského vývoje.

Je důvodný předpoklad, že v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie a dalším sociálním a ekonomickým vývojem státu se bude nadále zvyšovat zájem migrantů o Českou republiku. Nový ekonomický prostor bude přitahovat nejen občany států Evropské unie, ale zejména migranty z východní Evropy. Odstraňování kontrol na vnitřních hranicích států příslušejících do „schengenského prostoru“ otevírá cestu do zemí západní Evropy cizincům pobývajícím na území České republiky.

Mezinárodní závazky, které pro Českou republiku vyplynou z členství v Evropské unii, se musí projevit v řídicí roli státu i v oblasti migrace. Vláda musí vytvářet zákonné i jiné předpoklady pro management/regulaci migrace. Musí však zároveň zajistit průběžné sledování a vyhodnocování jak bezpečnostních rizik, tak i společenského dopadu migrace a imigrace a také vytvářet podmínky pro plnohodnotné začlenění imigrantů do společnosti z hlediska jejich sociálních a kulturních potřeb.

S ohledem na uvedené přijala vláda České republiky usnesením č. 55/2003 *Zásady politiky vlády v oblasti migrace cizinců*, které jsou základním dokumentem a východiskem pro budování moderní a cílené Koncepce migrační politiky České republiky. Jsou předznamenáním začlenění České republiky do Evropské unie a výrazem ochoty podílet se na harmonizaci migračních politik jednotlivých států v rámci unie a efektivním řízení migrace v Evropě.

Znění jednotlivých zásad vyjadřuje vůli České republiky aktivně a zodpovědně se zabývat migrační politikou při respektování závazků plynoucích z mezinárodních úmluv, smluv a doporučení mezinárodních organizací pro oblast migrace¹.

¹ Zásada 1

Česká republika s ohledem na mezinárodní závazky, které pro ni vyplynou z členství v Evropské unii, důsledně prosazuje řídicí roli státu v oblasti migrace.

Zásada 2

Migrační politika státu je založena na koordinovaném postupu všech státních orgánů, orgánů územní a zájmové samosprávy a na podpoře ze strany dalších subjektů zabývajících se migrací.

Zásada 3

Migrační politika státu je zaměřena na odstraňování všech forem nelegální migrace a jiných nelegálních aktivit a to jak opatřeními na poli mezinárodní spolupráce, tak i opatřeními národními.

Zásada 4

Migrační politika státu neklade překážky legální migraci, a podporuje imigraci, která je pro stát a společnost v dlouhodobé perspektivě přínosná.

Zásada 5

Realizace migrační politiky státu předpokládá široké zapojení nevládních a dalších organizací občanské společnosti.

Zásada 6

Česká republika se spolupodílí na úsilí světového a evropského společenství na řešení migračních důsledků humanitárních krizí a na odstraňování příčin těchto jevů.

I. Základy migrační politiky

I.1. INSTITUCIONÁLNÍ RÁMEC

I.1.1. Působnost Ministerstva vnitra

Ve smyslu zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů je Ministerstvo vnitra gestorem za problematiku mezinárodní migrace a azylu, a to jak na úrovni legislativně - koncepční (oblast mezinárodní migrace, azylu), tak i realizační (azyl, zčásti mezinárodní migrace).

Na základě zákona o pobytu cizinců² zabezpečuje výkon státní správy v oblasti mezinárodní migrace. V tomto smyslu úzce spolupracuje s dalšími resorty, státními a nevládními organizacemi včetně organizací mezinárodních.

Ministerstvo vnitra i přes rozsáhlé kompetence svěřené zákonem o pobytu cizinců policii má ve smyslu tohoto zákona vymezeno postavení nadřízeného orgánu, a to jak pro stanovené případy správního řízení, tak zejména s ohledem na zákonné pověření k výkonu dozoru nad policií při výkonu státní správy.

Ve smyslu zákona o pobytu cizinců a zákona o cestovních dokladech³ vyhláší seznam hraničních přechodů, jejich provozní dobu a okruh osob, které mohou přes hraniční přechod vstoupit na území nebo z něj vycestovat a uveřejňuje tento seznam včetně jeho změn formou sdělení ve Sbírce zákonů České republiky. Stanovuje státy, jejichž státní občané mohou pobývat v tranzitním prostoru mezinárodního letiště na území pouze na základě uděleného letištního víza i např. náležitosti fotografie a počet fotografií vyžadovaných od cizince podle zákona o pobytu cizinců.

Ministerstvo vnitra sjednává anebo se podílí na sjednávání mezinárodních smluv v oblasti mezinárodní migrace (smlouvy o bezvízovém styku, hraničním režimu, malém pohraničním styku, policejní spolupráci, o readmisi).

Ministerstvo vnitra je gesčním resortem za kapitolu 24 „Spolupráce v oblastech spravedlnosti a vnitřních věcí; Schengen“. Je koordinátorem implementace schengenských dohod do vnitrostátního práva a praxe.

Na základě zákona o azylu⁴ zabezpečuje výkon státní správy v azylové problematice a vytváří státní integrační programy zaměřené na pomoc azylantům při jejich začlenění do společnosti a při poskytování dočasné ochrany cizincům prchajícím ze států, kde jsou ohroženi z důvodu ozbrojených konfliktů, živelních pohrom, porušování lidských práv nebo z důvodu pronásledování pro svoje náboženství nebo národnost. V tomto smyslu úzce spolupracuje s dalšími resorty, státními a nevládními organizacemi včetně organizací mezinárodních. Ve spolupráci s policií a Mezinárodní organizací pro migraci se podílí na vypracování repatriačních programů a přímo zajišťuje repatriace (dobrovolné návraty) cizinců do zemí jejich původu.

Ministerstvu vnitra byla usnesením vlády č. 689/1999 svěřena role koordinátora pro oblast integrace cizinců. V zájmu realizace svěřené kompetence byla ustavena Komise ministra vnitra jako jeho poradní orgán pro přípravu a realizaci politiky vlády v oblasti integrace cizinců a rozvoje

² Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 140/2001 Sb., zákona č. 151/2002 Sb. a zákona č. 217/2002 Sb.

³ Zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o cestovních dokladech)

⁴ Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění zák. č. 2/2002Sb., zák. č. 217/2002 Sb., zák. č. 519/2002 Sb. a zák. 320/2002 Sb.

vztahů mezi komunitami. Tato komise je platformou pro spolupráci ministerstev a ostatních orgánů a institucí, které se podílejí na realizaci *Koncepce integrace cizinců*.

V rámci ministerstva vnitra se problematikou mezinárodní migrace, azylu a integrace cizinců specializovaně zabývá odbor azylové a migrační politiky a organizační složka státu zřízena Ministerstvem vnitra Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra. Odbor azylové a migrační politiky měl k 31. prosinci 2002 celkem 151 zaměstnanců, rozmístěných v Praze a na jednotlivých detašovaných pracovištích v azylových zařízeních. Ke stejnému datu měla Správa uprchlických zařízení 456 zaměstnanců.

1.1.1.1. Působnost policie

Úkoly spojené s odbavovacím procesem, ochranou státních hranic, povolováním vstupu a pobytu cizinců a kontrolou pobytu cizinců na území České republiky plnila v roce 2002 Služba cizinecké a pohraniční policie Policie České republiky (dále jen SCPP Policie ČR).⁵

Službu cizinecké a pohraniční policie tvořilo k 31. 12. 2002 ředitelství služby, 7 oblastních ředitelství, do jejich organizační struktury patří 7 odborů pátrání a kontroly pobytu, 77 oddělení cizinecké policie, 138 referátů cizinecké a pohraniční policie a 4 zařízení pro zajištění cizinců dislokované v 5 lokalitách.

Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie (dále jen ŘSCPP) a *Oblastní ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie* (dále jen ObŘ CPP) Praha jsou dislokována na území hlavního města Prahy. Ostatní ObŘ CPP jsou v Ústí nad Labem, Plzni, Českých Budějovicích, Hradci Králové, Brně a Ostravě. Územní působnost je totožná s teritoriální působností Policie ČR správ krajů s výjimkou ObŘ CPP Praha, jehož teritoriální působnost zahrnuje území hlavního města Prahy a Policie ČR správy Středočeského kraje.

Oddělení cizinecké policie (dále jen OCP), která jsou dislokovaná v každém okresním a krajském⁶ městě (popř. obvodu - Brno, Plzeň) a Praze, zajišťují výkon státní správy ve věcech vstupu a pobytu cizinců a provádí kontrolu dodržování podmínek v souladu se zákonem o pobytu cizinců v rámci své územní působnosti. K 31.12. 2002 působilo v 77 OCP 517 policistů a 202 občanských zaměstnanců.

Referáty cizinecké a pohraniční policie (dále jen RCPP) byly zřízeny k 1. 1. 2002. Jedná se o početně nejsilnější základní útvary SCPP, vzniklé sloučením bývalých referátů cizinecké policie na hraničních přechodech a oddělení pohraniční policie. Uplatněnou zásadou, vyjadřující jeden z hlavních důvodů sloučení bylo, aby každý RCPP (127), s výjimkou letištních (5) a některých železničních hraničních přechodů (6), zajišťoval vždy ochranu určitého úseku zelené hranice. Policisté z RCPP zajišťují hraniční kontrolu a ochranu státních hranic na hraničních přechodech ČR i mimo ně, věnují se i pobytové kontrole v příhraničí. V rámci nově vzniklých RCPP byly vytvořeny organizační podmínky k vzájemné zastupitelnosti policistů na hraničním přechodu a na tzv. „zelené hranici“. Zlepšily se podmínky k operativnímu nasazení sil a prostředků RCPP ke zkvalitnění ochrany státních hranic, k rychlejší reakci a efektivnějšímu využití finančně nákladných technických prostředků. K 31.12. 2002 působilo na 138 RCPP 5 018 policistů a 50 občanských zaměstnanců.

⁵ V souvislosti s ochranou státních hranic schválila vláda České republiky svým usnesením č. 733 ze dne 19. 7. 2000 „Návrh na vytvoření Úvaru služby cizinecké a pohraniční policie, který bude pověřen zabezpečováním ochrany státních hranic a odhalováním a dokumentováním nelegálního jednání souvisejícího s narušením státních hranic“. Tento útvar zahájil svou činnost ke dni 1. 1. 2002.

⁶ Kraje neodpovídají teritoriálnímu členění, ale teritoriu správy Policie ČR kraje, tj. Středočeský, Severočeský, Východočeský, Jihočeský, Západočeský, Severomoravský, Jihomoravský a hl. m. Praha.

V organizační struktuře SCPP Policie ČR byly vytvořeny *odborný pátrání a kontroly pobytu*⁷ (dále jen OPKP), které se člení na 3 organizační celky: oddělení pátrání a eskort (dále jen OPE), oddělení kontroly pobytu (dále jen OKP) a skupiny dokumentace (dále jen SD). OPKP plní v územní působnosti jednotlivých ObŘ CPP zejména úkoly na úseku odhalování a zabraňování nelegální migrace, odhalování trestné činnosti přeshraničního charakteru a porušování pobytového režimu cizinců. K 31. 12. 2002 působilo v OPKP 668 policistů a 8 občanských zaměstnanců.

Zařízení je místo, v němž je cizinec povinen se zdržovat na základě rozhodnutí vydaného PČR o zajištění za účelem správního vyhoštění. V roce 2002 SCPP disponovala 4 zařízeními, a to: *Balková, Poštorná, Velké Přílepy, včetně odloučeného pracoviště Bělá pod Bezdězem-Jezová a Frýdek Místek.*

Služba cizinecké a pohraniční policie zabezpečuje rovněž dílčí úkoly stanovené policií zákonem o azylu, zejména provádění prvotních identifikačních úkonů, udělování víz a vydávání cestovních dokladů azylantům.

Úkoly v oblasti nelegální migrace, zejména v oblasti boje proti převaděčství, má rovněž kriminální služba a její specializovaná složka Útvar pro odhalování organizovaného zločinu.

1.1.2. Působnost Ministerstva zahraničních věcí

Ministerstvo zahraničních věcí vykonává státní správu ve věcech povolování pobytu cizinců na území požívajících výsad a imunit podle mezinárodního práva.

Prostřednictvím zastupitelských úřadů vykonává státní správu ve věcech udělování víz v rozsahu stanoveném zákonem o pobytu cizinců.

1.1.3. Působnost Ministerstva práce a sociálních věcí

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) na základě zákona č. 1/1991 Sb., zákon o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, mj. vymezuje okruh subjektů působících v roli zaměstnavatele a ve vztahu k cizím státním příslušníkům stanovuje kritéria vstupu jednotlivých kategorií cizinců na trh práce. Na základě situace na trhu práce stanovuje podmínky pro povolování zaměstnání, v souladu s mezivládními dohodami o vzájemném zaměstnávání stanovuje číselné kvóty pro zaměstnávání cizinců a zodpovídá za právní úpravu zaměstnávání cizinců ve vztahu k odpovídajícím právním předpisům Evropské unie.

Kromě vnitrostátních právních předpisů je oblast pracovní migrace upravena i bilaterálními mezinárodními smlouvami upravujícími oblast sociálního zabezpečení a zaměstnávání a také multilaterálními úmluvami v oblasti lidských práv, postavení uprchlíků, sociálních práv, jimiž je Česká republika vázána.

MPSV směřuje státní politiku zaměstnanosti k dosažení rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou po pracovních silách, produktivnímu využití pracovních sil a k zabezpečení práva občanů na zaměstnání. MPSV zpracovalo Návrh pilotního projektu pro aktivní výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků.

Vzhledem k tomu, že v České republice i nadále přetrvává fenomén nelegální zaměstnanosti, přijala vláda České republiky dne 23. října 2000 usnesení č. 1044 na jehož základě byl zřízen meziresortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců v České republice. Na činnosti uvedeného orgánu, jehož gestorem je MPSV, úzce spolupracuje Ministerstvo vnitra a Ministerstvo průmyslu a obchodu.

⁷ Odbory pátrání a kontroly pobytu byly zřízeny k 1. 1. 2002.

V oblasti integrace cizinců se spolupodílí na činnosti Komise ministra vnitra a k plnění úkolů v této problematice vychází z vlastní analýzy situace a postavení cizinců a návrhu opatření v působnosti resortu.

1.1.4. Působnost Ministerstva průmyslu a obchodu

Do působnosti Ministerstva průmyslu a obchodu spadá právní úprava živnostenského podnikání v režimu zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů, zahrnujícího převážnou část podnikatelských aktivit fyzických i právnických osob. Ministerstvo průmyslu a obchodu věnuje soustavnou pozornost optimalizaci podmínek podnikání.

V rámci své působnosti zejména navrhuje potřebné legislativní úpravy podmínek živnostenského podnikání, metodicky řídí výkon veřejné správy pro tuto oblast a podporuje rozvoj vybraných podnikatelských aktivit a v souvislosti s tím se zabývá i problematikou podnikání zahraničních osob.

V oblasti integrace cizinců se spolupodílí na činnosti Komise ministra vnitra a k plnění úkolů v této problematice vychází z vlastní analýzy situace a postavení cizinců a návrhu opatření v působnosti resortu.

1.1.5. Působnost Ministerstva spravedlnosti

Ministerstvo spravedlnosti je ústředním orgánem státní správy pro soudy a státní zastupitelství. V extradičním řízení rozhoduje ministr spravedlnosti o povolení vydání cizince k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu do ciziny, avšak pouze pokud o přípustnosti vydání rozhodl krajský soud nebo Nejvyšší soud.

Problematika migrace se uvedeného resortu dotýká i s ohledem na jeho kompetence v oblasti zajišťování legislativní činnosti, příprav návrhů zákonů a dalších právních předpisů upravujících poměry v justici a ve vězeňství a kompetenci týkajících se sledování, prověřování a vyhodnocování výkonu soudnictví.

Ministerstvo spravedlnosti je gestorem právní úpravy týkající se problematiky obchodního rejstříku, vzniku a postavení obchodních společností a družstev, závazkových vztahů atd., která je upravena obchodním zákoníkem.

1.1.6. Působnost Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je gestorem problematiky studia na všech typech škol a středních odborných učilištích, účast na jazykových kursech akreditovaných ministerstvem, konzultace a výměna zkušeností, výměnný pobyt a účast na uměleckých, metodických a jiných specializovaných kursech v oboru působnosti ministerstva či odborná praxe určená k získání praktických nebo odborných zkušeností cizince. Do kompetence ministerstva patří též zajištění přístupu dětí cizinců ke vzdělání. Ministerstvo rovněž organizuje stáže zahraničních odborníků na českých školách, kteří zde fungují buď jako lektori nebo ve funkcích vědeckých pracovníků.

Ministerstvo nebo vysoké školy uznávají (nostrifikují) vysokoškolské vzdělání získané na zahraničních vysokých školách na základě předložených dokladů o studiu a kompetencí stanovených zákonem o vysokých školách.

V oblasti integrace cizinců se spolupodílí na činnosti Komise ministra vnitra a k plnění úkolů v této problematice vychází z vlastní analýzy situace a postavení cizinců a návrhu opatření v působnosti resortu.

I.2. LEGISLATIVNÍ RÁMEC

Činnost Ministerstva vnitra v legislativní oblasti směřovala k dosažení plné kompatibility vnitrostátní legislativy s právem Evropské unie, včetně schengenschého acquis a k vytvoření optimálního právního prostředí pro aplikační praxi.

K dosažení vytčeného cíle byly aktivity Ministerstva vnitra zaměřeny zejména na dokončení legislativního procesu vztahujícího se k návrhu zákona⁸, kterým se mění a doplňuje zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 140/2001 Sb. (dále jen zákon o pobytu cizinců) a k návrhu zákona o ochraně státních hranic České republiky a o změně některých zákonů⁹ (dále jen zákon o ochraně státních hranic).

V průběhu roku 2002 byl vypracován návrh zcela nového zákona o dočasné ochraně cizinců. Touto právní normou by mělo být docíleno plné harmonizace českého právního řádu se směrnicí Rady EU 2001/55/EC ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k podpoře vyváženého sdílení břemene jednotlivými členskými státy při přijetí těchto osob a důsledcích z něho vyplývajících.

Vzhledem k tomu, že dosud je problematika dočasné ochrany součástí zákona o pobytu cizinců, vyvolalo vytvoření nové právní úpravy potřebu změny citovaného zákona. Byl souběžně zpracován návrh zákona, kterým se mění a doplňuje zákon o pobytu cizinců; ruší se ustanovení upravující otázky spojené s dočasnou ochranou a v rámci změn se zohledňují nově vyhlášené předpisy EU.

Oba zákony vláda České republiky dne 29. ledna 2003 schválila svým usnesením č. 107 a předložila je k projednání Parlamentu České republiky.

V závěru roku 2002 byly zahájeny přípravné práce na další novele zákona o pobytu cizinců. Podnět k tomu vzešel v rámci meziresortního připomínkového řízení k předchozí novele ze strany zmocněnce vlády pro lidská práva a zástupkyně veřejného ochránce práv, kteří mimo obsah posuzované novely do svých stanovisek včlenili otázky související s hlavou XII. citovaného zákona, která upravuje otázky spojené se zajištěním cizinců v zařízeních policie a režimové podmínky pobytu v zařízeních. Legislativní práce na této novele budou pokračovat v roce 2003.

Dne 1. 2. 2002 nabyl účinnosti zákon č. 2/2002 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu).

V rámci tvorby podzákoných aktů bylo zpracováno a publikováno sdělení MV č. 1/2003 Sb., účinné od 1. 1. 2003. Jeho obsahem je v souladu s ustanovením § 182 odst. 2 zákona o pobytu cizinců vyhlášení seznamu hraničních přechodů a rozsahu jejich provozu. Sdělení nahrazuje zrušené vyhlášky MV č. 192/2001 Sb. a 364/2001 Sb., kterými byl seznam hraničních přechodů vyhlášován před účinností zákona o ochraně státních hranic.

I.2.1. Zákon o azylu

Novela zákona o azylu, vedle toho, že zrychluje azylové řízení v případech, kdy je zřejmé, že důvody uváděné žadateli o azyl nejsou relevantní z hlediska Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951, vytváří další předpoklady pro optimalizaci řízení. Účelem novely je zabránit nebo alespoň omezit zneužívání azylové procedury ze strany cizinců cílené k legalizaci pobytu na území

⁸ Publikován jako zákon č. 217/2002 Sb. ze dne 3. května 2002

⁹ Publikován jako zákon č. 216/2002 Sb. ze dne 2. května 2002

České republiky, k vyhnutí se, resp. oddálení realizace správního vyhoštění a v neposlední řadě k vytváření předpokladů pro neoprávněný vstup na území dalšího státu.

Obsahem novely je zejména změna postupu v případě cizinců, kteří žádají o azyl v době výkonu zajištění (omezení osobní svobody) v zařízení policie¹⁰, zřízení přijímacího střediska v tranzitním prostoru mezinárodního letiště Praha-Ruzyně s cílem zamezení vstupu na území České republiky cizincům nesplňujícím zákonné podmínky, rozšíření důvodů pro které lze žádost zamítnout jako zjevně nedůvodnou ve zkrácené lhůtě (do 30 dnů), zakotvení nelegálního překročení státních hranic v průběhu azylového řízení, jako důvodu pro zastavení řízení a omezení možnosti podávat opakovanou žádost¹¹ a časové omezení poskytování příspěvků žadatelům žijícím v soukromí na tři měsíce.

Novela rovněž vytvořila zákonné podmínky pro pozdější aplikaci tzv. Dublinské úmluvy, tj. úmluvy týkající se určení státu odpovědného za přezkum žádosti o azyl v jednom z členských států Evropských společenství.

Zákon o azylu byl dílčím způsobem novelizován i zákonem č. 217/2002 Sb. a zákonem č. 519/2002 Sb.¹² Změny se týkají průběhu azylového řízení. Podle novely provedené zákonem č. 217/2002 Sb. je správní řízení ve věci azylu pouze jednoinstanční. Proti rozhodnutí ministerstva, které se doručením stává pravomocným, je cizinec oprávněn podat žalobu, kterou projednává místně příslušný krajský soud¹³ v režimu správního soudnictví ve smyslu zákona 519/2002 Sb. Tento zákon dále umožňuje proti rozhodnutí krajského soudu v azylové věci podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Schéma : Stupně azylového řízení

	I. stupeň (I. instance)	prostředek odvolání	II. stupeň (II. instance)	prostředek mimořádného odvolání	instituce mimořádné formy odvolání
do 31.1.2002	ministerstvo vnitra, OAMP	rozklad	ministr vnitra, rozkladové komise, podklady OAMP	žaloba	Vrchní soud
od 1.2.2002	ministerstvo vnitra, OAMP	opravný prostředek	Vrchní soud	žaloba	Nejvyšší soud
od 1.1.2003	ministerstvo vnitra, OAMP	žaloba	příslušný krajský soud	kasační stížnost	Nejvyšší správní soud

Dne 1. 1. 2003 dále nabyl účinnosti zákon č. 320/2002 Sb., kterým se mění úprava zákona o azylu v oblasti státního integračního programu v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů.

1.2.2. Zákon o pobytu cizinců

Nejvýznamnějším zásahem do vnitrostátního práva upravujícího oblast vstupu a pobytu cizinců, který bezprostředně souvisí s přípravou České republiky na vstup do Evropské unie, je novela zákona o pobytu cizinců provedená zákonem č. 217/2002 Sb.

Citovaný zákon v rámci zajištění kompatibility právních předpisů České republiky s předpisy Evropské unie sleduje základní cíl, kterým je převzetí části *acquis* upravující volný pohyb osob.

¹⁰ Před účinností novely zákona měl cizinec zajištěný v zařízení možnost požádat o azyl kdykoliv (novela stanoví do 7 dnů od poučení o této možnosti) a učinil-li tak, byl bezodkladně propuštěn do azylového zařízení (novela ponechává cizince v zařízení do pravomocného rozhodnutí ve věci azylu, resp. do skončení zákonné lhůty pro zajištění). Tento postup byl cizinci často zneužíván k vyhnutí se správnímu vyhoštění.

¹¹ Stanovení lhůty 2 let od pravomocného ukončení řízení o předchozí žádosti.

¹² Zákon č. 519/2002, kterým se mění zákon o azylu ve znění pozdějších předpisů.

¹³ Místní příslušnost je dána místem hlášeného pobytu žadatele o azyl v době podání žaloby.

Novela zákona o pobytu cizinců byla připravena v souladu s článkem 18 odst.1 Smlouvy o založení Evropského společenství k zabezpečení práva občanů Evropské unie „svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států s výhradou omezení a podmínek stanovených v této smlouvě a v předpisech přijatých k jejímu provedení“.

Při jejím zpracování bylo současně vycházeno z cílů Evropské unie zdůrazněných v článku 2 Smlouvy o Evropské unii, tj. „zachovávat a rozvíjet Unii jako prostor svobody, bezpečnosti a práva, ve kterém se zaručuje volný pohyb ve spojitosti s vhodnými opatřeními týkajícími se kontroly na vnějších hranicích, přistěhovalectví, práva azylu a předcházení a potírání zločinnosti“.

Při zpracování novely zákona o pobytu cizinců byl dále zohledněn obsah i některých dalších předpisů Evropské unie, které mají pouze mezivládní charakter.

Novela rovněž upřesňuje některé otázky dosavadní návaznosti zákona o pobytu cizinců na zákon č.325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č.283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu). Cílem je alespoň částečně eliminovat v praxi se vyskytující případy zneužívání azylové procedury, a to zejména ze strany nelegálních migrantů.

Do novely byly rovněž zapracovány některé změny v organizaci služby cizinecké a pohraniční policie. V neposlední řadě se návrhem novely zpřesňuje text některých ustanovení.

V případě některých ustanovení by při mechanickém přebírání *acquis* bylo právní postavení cizinců – občanů EU nevýhodnější, než postavení cizinců z třetích zemí. Proto novela vychází i z principu takové nerovné postavení nedopustit.

Součástí novely je i novela zákona o cestovních dokladech, neboť s problematikou schengenského *acquis* souvisí i úprava cestovních dokladů státních občanů České republiky. Tato novela v souladu s komunitárním právem umožňuje cestovat do států Evropské unie na občanský průkaz (přitom není dotčena dosavadní možnost využít tento doklad k cestování do zahraničí, pokud je to stanoveno mezinárodní smlouvou).

Novelu, z hlediska věcného obsahu, lze charakterizovat ve třech rovinách. V první řadě implementuje platné předpisy Evropské unie, ve druhé aktuální schengenské *acquis* (hovoříme o něm samostatně, i když Amsterodamskou smlouvou je s účinností od 1. května 1999 začleněno do I. pilíře Evropské unie) a ve třetí se pak jedná o legislativně technické změny iniciované aplikační praxí.

Mezi nejzásadnější změny reagující na předpisy Evropské unie patří ustanovení, které dělí cizince na dvě základní kategorie, a to na občany EU a ostatní cizince. I přes zvláštní právní status však jak občan Evropské unie, tak i občan státu, který je vázán schengenskými dohodami¹⁴ zůstává z pohledu vnitrostátního práva nadále cizincem. Dále lze v souvislosti s realizací podmínek pro zajištění volného pohybu osob uvést možnost cestování v rámci Evropské unie na průkaz totožnosti, který je chápán jako cestovní doklad. S ohledem na zvláštní právní status občanů Evropské unie novela v samostatné hlavě IVa upravuje otázky týkající se vstupu a pobytu těchto osob a jejich rodinných příslušníků a vymezuje obsah pojmu „rodinný příslušník občana Evropské unie“. Z pohledu opatření směřujících proti nelegální migraci lze zdůraznit založení povinnosti leteckému dopravci a provozovateli vodní dopravy nést náklady spojené s pobytem cizince na území, který nesplňuje podmínky vstupu, až do splnění povinnosti dopravit takového cizince zpět do zahraničí. Současně s tím se upravuje maximální výše pokut ukládaných dopravcům v souvislosti s dopravením cizince bez požadovaných náležitostí na území České republiky.

¹⁴ Dohoda mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném rušení kontrol na společných hranicích, podepsaná v Schengenu v Lucemburském velkovévodství dne 14.června 1985 a Prováděcí úmluva ze dne 19.června 1990 k Schengenské dohodě ze dne 14.června 1985.

Z pohledu schengenského acquis lze jako nejzásadnější změny obsažené v novele uvést nové vymezení pojmu hraniční přechod ve smyslu Schengenských dohod, ustanovení o neprovádění kontrol na vnitřních hranicích vyjma případů jejich obnovení na určitou dobu vyžaduje-li to veřejný pořádek nebo bezpečnost státu. Další významnou změnou je možnost vstupu na území České republiky na základě víza či povolení k pobytu vydaného jiným státem vázaným Schengenskými dohodami a vydávání víz České republiky jako jednotných schengenských víz opravňujících ke vstupu na území kteréhokoli schengenského státu. Důležitou změnou je rovněž využívání Schengenského informačního systému jako prostředku ochrany prostoru schengenských států před osobami, kterým nelze povolit vstup.

Mezi nejzásadnější změny vyvolané aplikační praxí patří ustanovení, které umožňuje souběh řízení o správním vyhoštění a azylového řízení, aniž by však bylo dotčeno právní postavení cizince z hlediska účastníka azylového řízení.

V souvislosti se zpracováním návrhu zvláštního zákona, který v souladu se Směrnicí Rady EU č. 2001/55/EC upravuje problematiku dočasné ochrany cizinců, byl souběžně zpracován návrh zákona, kterým se mění a doplňuje zákon o pobytu cizinců. Nezbytnost tohoto postupu je dána skutečností, že dosud je problematika dočasné ochrany součástí zákona o pobytu cizinců.

Při zpracování návrhu novely citovaného zákona byly zapracovány i v mezidobí od předchozí novely vydané nové předpisy Evropské unie a využity poznatky získané v rámci mezistátních konzultací.

Do návrhu novely byla zapracována doporučení, která vyplynula ze závěrečné zprávy „Vízového modulu“ programu Phare Horizontal, který pro kandidátské země organizovala Francie ve spolupráci s dalšími členskými státy Evropské unie za účelem posouzení současného stavu legislativy kandidátských zemí na úseku vstupu a pobytu cizinců a cílem tohoto programu bylo navrhnout konkrétní doporučení pro zajištění kompatibility s předpisy EU/Schengen. České republice bylo zejména doporučeno nahradit stávající výjezdní vízum a vízum za účelem převzetí povolení k pobytu, neboť uvedené druhy dosud udělovaných českých víz nelze podřadit pod žádný ze schengenských druhů víz (výjezdní vízum bude nahrazeno institutem „výjezdního příkazu“ a na místo víza za účelem převzetí rozhodnutí o povolení trvalého pobytu bude udělováno vízum k pobytu nad 90 dnů s omezenou dobou pobytu). Ze stejného důvodu bylo nezbytné řešit i pobyty cizinců spadajících do působnosti Ministerstva zahraničních věcí. Vedle uvedeného bylo dále České republice doporučeno zpřesnit, v souladu se schengenskými předpisy, podmínky prodlužování platnosti krátkodobých víz a důvody výjimečného udělování víz na hraničních přechodech.

Významnou změnu představuje návrh úpravy režimu přechodných pobytů cizinců na území České republiky. Dosavadní režim takových pobytů na základě dlouhodobých víz se navrhuje změnit tak, že cizinec bude moci na české dlouhodobé vízum na území pobývat pouze po dobu nejvýše 1 roku - delší pobyty cizinců budou řešeny formou povolení dlouhodobého pobytu (podmínky pobytu cizince na území se nemění). Žádost o udělení dlouhodobého pobytu bude moci cizinec podat na území České republiky před skončením platnosti víza.¹⁵

Citovaná novela dále implementuje předpisy Evropské unie vyhlášené v období od května 2001 do června 2002 týkající se volného pohybu¹⁶, jednotného formátu povolení k pobytu¹⁷ a

¹⁵ Navrhovaná úprava přechodných pobytů cizinců na území České republiky reaguje na praxi členských států Evropské unie, kde státy zpravidla pro pobyty přesahující 1 rok užívají označení povolení k pobytu („residence permit“).

¹⁶ Nařízení Rady (ES) č.1091/2001 ze dne 28.5.2001, týkající se volného pohybu s vízem k dlouhodobému pobytu.

¹⁷ Nařízení Rady (ES) č. 1030/2002 ze dne 13.6. 2002 stanovící jednotný formát povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí.

vzájemného uznávání rozhodnutí o vyhoštění¹⁸. Vedle uvedeného zajišťuje soulad zákona se schengenským *acquis*¹⁹

Novelou se rovněž zpřesňuje povinnost cizinců a zjednodušuje postup ubytovatelů týkající se ohlašovací povinnosti cizinců na území České republiky. Upravuje se možnost policie řešit některé méně závažné správní delikty formou blokového řízení. Zakotvuje se povinnost soudů informovat policii o všech případech pravomocného odsouzení cizinců – uvedené opatření je nezbytné k zajištění realizace institutu zrušení platnosti víza a možného zrušení povolení trvalého pobytu.

Návrh novely byl dne 29. 11. 2002 předložen v rámci legislativního procesu k projednání vládě České republiky, která jej, jak je již výše uvedeno, schválila a předložila Parlamentu ČR.

V říjnu 2002, v rámci meziresortního připomínkového řízení k návrhu nového zákona o dočasné ochraně a k návrhu zákona, kterým se mění a doplňuje zákon o pobytu cizinců, zmocněnec vlády ČR pro lidská práva a zástupkyně veřejného ochránce práv vznesli připomínky směřující ke hlavě XII zákona o pobytu cizinců. Ustanovení této hlavy se týkají zařízení, která slouží pro zajištění cizinců před jejich vyhoštěním.

Vznesené připomínky, přestože směřovaly nad rámec připomínkového řízení, byly označeny jako zásadní a z uvedeného důvodu byly ministerstvem vnitra akceptovány s tím, že budou využity v rámci dalších legislativních prací na zákoně o pobytu cizinců. V této souvislosti je nutno zdůraznit, že ministerstvo vnitra již na přelomu září a října uvedenou oblast analyzovalo na základě předběžné zprávy Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT) z návštěvy České republiky v dubnu a na základě poznatků aplikační praxe a soustředěných připomínek nevládních organizací.

Provedeným rozbořem se dospělo k závěru, že s ohledem na skutek spáchaný cizincem, resp. důvod zajištění, je režim zajištění cizinců v zařízení neúměrně přísný. Je faktem, že zařízení, zejména část s přísným režimem, je z hlediska vnitřního režimu obdobou zařízení pro výkon vazby nebo trestu odnětí svobody. V případě cizinců v zařízení zajištěných se však nejedná o osoby, které se dopustily trestného činu, ale pouze neoprávněně překročily státní hranice České republiky nebo na území neoprávněně pobývaly, což z pohledu ustanovení § 157 zákona o pobytu cizinců je přestupkem. Institut zajištění, resp. správního vyhoštění jsou opatřeními, kterými má být cizinci zabráněno v dalším porušování zákona a zajištěno jeho vycestování z území po právní moci rozhodnutí o správním vyhoštění. Nepominutelná je rovněž pohnutka, která vedla cizince ke spáchání přestupku – ve většině případů se jedná o osoby, které svou vlast opustily v důsledku tíživé osobní, zejména ekonomické situace a v mnoha případech se staly obětmi osob, které se zabývají organizováním neoprávněných přechodů státních hranic. Zacházení se zajištěnými, resp. vnitřní režim zařízení by měl uvedené zohledňovat a omezení by měla být jen v míře nezbytné k tomu, aby bylo dosaženo účelu zajištění.

Z tohoto pohledu ministerstvo přijalo závěr přepracovat ustanovení hlavy XII a některá související ustanovení zákona o pobytu cizinců v tom smyslu, aby zařízení svým vnitřním režimem byla srovnatelná s přijímacími středisky azylových zařízení s tím rozdílem, že cizinec nemá právo toto zařízení v průběhu zajištění opustit²⁰ a jen v odůvodněných případech²¹ lze cizince umístit na dobu nezbytně nutnou do přísného režimu zajištění. V zájmu humanizace zařízení pak byl přijat

¹⁸ Směrnice Rady 2001/40/ES ze dne 28.5. 2001 o vzájemném uznávání rozhodnutí o vyhoštění státních příslušníků třetích zemí.

¹⁹ Rozhodnutí výkonného výboru k udělování víz na hraničních přechodech, k prodlužování doby platnosti jednotných víz, o společných zásadách pro zneplatnění, zrušení nebo zkracování doby platnosti jednotných víz; rozhodnutí Rady (ES) k zavedení harmonizovaného formuláře žádosti o udělení jednotného víza.

²⁰ Jen ze zákonných důvodů.

²¹ Např. zajištěný cizinec je agresivní vůči dalším zajištěným či personálu zařízení, neplní povinnosti uložené mu vnitřním řádem.

závěr převést práva ke zřizování a provozování těchto zařízení z policie na ministerstvo s tím, že oprávnění a působnost policie ve vztahu k zařízením a cizincům v nich umístěným vymezí zákon o pobytu cizinců a ostatní obecně závazné právní předpisy.

Legislativní zpracování závěrů analýzy, původně předpokládané v delším časovém horizontu (po důkladném globálním posouzení všech souvislostí a východisek), bylo s ohledem na citované výstupy z meziresortního připomínkového řízení zahájeno neprodleně s předpokladem předložení návrhu do legislativního procesu ve II. pololetí 2003.

1.2.3. Zákon o dočasné ochraně cizinců

V průběhu roku 2002 zpracovalo Ministerstvo vnitra návrh zákona o dočasné ochraně cizinců, kterou je zapracovávána do právního řádu České republiky Směrnice Rady 2001/55/EC. Je důležité zdůraznit, že z pohledu našeho práva se nejedná o novou problematiku, pouze o nový způsob jejího řešení, a to jak v kontextu českého právního řádu, tak i v kontextu právních řádů ostatních evropsko-unijních členských států.

Problematika poskytování dočasné ochrany je od 1. ledna 2000 řešena zákonem o pobytu cizinců²². Vízum za účelem dočasné ochrany se uděluje cizinci, který přichal ze státu, jehož je občanem, nebo ze státu, který mu přiznal azyl, nebo je-li bez státního občanství, ze státu posledního trvalého bydliště, např. před ozbrojeným konfliktem, občanskou válkou nebo stálým násilím, zejména pokud byl válečným zajatcem nebo byl držen v internačním táboře a nemohl být jinak chráněn před ohrožením života či omezením osobní svobody z důvodů nezávislých na jeho vůli, za předpokladu, že vláda České republiky rozhodla o poskytnutí dočasné ochrany svým nařízením. Je třeba poznamenat, že tato právní úprava byla přijímána v době, kdy v rámci evropského práva či mezinárodního práva veřejného prakticky žádná komplexní úprava institutu dočasné ochrany neexistovala, s výjimkou dvou dokumentů evropského práva, které se spíše zabývaly problematikou společného sdílení finančního břemene neseného v souvislosti s přijímáním utečenců. Tyto dokumenty však nebyly právně závazné²³.

Dne 20. července 2001 byla Radou Evropské unie schválená výše uvedená směrnice o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími. Posouzení, zda se jedná o masový příliv vysídlených osob, bude učiněno rozhodnutím Rady Evropské unie kvalifikovanou většinou.

Z uvedené směrnice vyplývá nutnost změnit dosavadní právní úpravu, zejména navázat vyhlášení dočasné ochrany v České republice na rozhodnutí Rady Evropské unie, stanovit vylučovací důvody pro udělení dočasné ochrany a zakotvit právo na sloučení rodiny pro širší okruh osob než jaký předpokládá zákon o pobytu cizinců, oddělit problematiku vysídlených osob od obecně migračních norem, protože svou povahou je daná problematika bližší spíše azylové ochraně.

Navrhovaná právní úprava o dočasné ochraně je v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

Institut dočasné ochrany je nutné považovat za doplňující formu institutu azylu. Dočasná ochrana má být poskytována potřebným osobám vyžadujícím pomoc mezinárodního společenství, a to v případech jejich hromadného přílivu na území jednotlivých států, kdy by hrozilo, že stávající azylový systém by byl zahlcen velkým počtem žádostí o azyl. Dočasná ochrana jako časově omezenější institut než právo azylu zároveň s dalšími formami subsidiární ochrany vytvářejí

²² Konkrétně se jedná o ustanovení § 40 – 48 a § 181.

²³ Jednalo se o právní akty spadající do tzv. třetího pilíře EU („soft law“).

komplex norem určený k pokrytí problematiky vysídlených osob. Do doby vstupu České republiky do Evropské unie bude, dle navrhované právní úpravy, dočasná ochrana vyhlášována pro určenou skupinu cizinců vládou České republiky, poté rozhodnutím Rady Evropské unie.

V souvislosti s návrhem speciální právní úpravy pro tuto oblast je předkládán rovněž návrh zákona, kterým se mění zákon o pobytu cizinců, zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění.

1.2.4. Zákon o ochraně státních hranic

Při přípravě zákona o ochraně státních hranic bylo přihlédnuto k obdobným právním úpravám této problematiky v některých evropských státech, zejména Spolkové republice Německo a Rakouské republice. V této souvislosti byly zohledněny i zkušenosti Polské republiky.

Hlavním důvodem přijetí tohoto zákona byla nutnost aplikace schengenského acquis do oblasti ochrany státních hranic a rozšíření oprávnění Policie ČR při jejím provádění.

Zákon o ochraně státních hranic nabyt účinnosti dnem 1. ledna 2003 s výjimkou ustanovení týkajících se zajišťování ochrany hranic při plnění některých závazků vyplývajících ze Schengenské dohody, která nabudou účinnosti k datu odstranění kontrol na vnitřních hranicích schengenského prostoru.

Zákon definuje ochranu státních hranic jako soubor opatření přijímaných na státních hranicích k zabránění jejich nedovolenému překračování.

V návaznosti na to se vymezuje oprávnění Policie České republiky při zajišťování ochrany státních hranic²⁴, která jsou odstupňována podle míry ohrožení chráněného zájmu v závislosti na vzdálenosti od státních hranic. Svým rozsahem největší oprávnění se týkají ochrany státních hranic přímo na státních hranicích a v jejich bezprostřední blízkosti. Intenzita zásahu do práv a svobod osob klesá s rostoucí vzdáleností od státních hranic v pásmech 5 a 25 kilometrů.

Zákon svěřuje policii oprávnění umisťovat na pozemcích v bezprostřední blízkosti státních hranic bezpečnostní prostředky zabráňující nedovolenému překračování státních hranic za pomoci dopravních prostředků.

V této souvislosti bylo nutné v zákoně vymezit práva a povinnosti dotčených osob, tj. vlastníků a uživatelů pozemků ležících v bezprostřední blízkosti státních hranic, jakož i podmínky náhrady majetkové újmy, omezení vlastnického práva či případně způsobené škody.

Za porušení stanovených povinností jsou v zákoně definovány přestupky a jiné správní delikty spáchané na úseku ochrany státních hranic. Umožňuje se také postih vlastníka nebo oprávněného uživatele pozemku, který by svým jednáním záměrně znemožnil nebo ztížil umístění bezpečnostního prostředku k ochraně státních hranic. Skutkové podstaty přestupků na tomto úseku se zavádějí novelou zákona o přestupcích.

V samostatné části zákon stanoví základní zásady zajišťování ochrany státních hranic a hraniční kontroly v souladu se schengenskými standardy, zejména ochranu vnějších hranic, zajištění vnitřních hranic a provádění kontroly na mezinárodních letištích.

²⁴ Oprávnění policie stanovená před účinností nové právní úpravy zákonem č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, byla nedostačující.

1.2.5. Ostatní právní úpravy

Vedle zákona o azylu a zákona o pobytu cizinců ovlivňuje podmínky příchodu a pobytu cizinců řada dalších právních předpisů. Tyto normy buď přímo regulují určité specifické aspekty migrace, nebo přímo či nepřímo spoluurčují širší ekonomické a sociální podmínky života cizinců na území České republiky. K první kategorii patří zejména zákony, které určují podmínky vstupu cizinců na český trh práce, ke druhé např. zákony o zdravotním pojištění, o sociální podpoře a péči nebo zákon o nabývání a pozbývání státního občanství.

V roce 2002 proběhla na Ministerstvu práce a sociálních věcí v oblasti legislativy další fáze přípravy nových právních předpisů o zaměstnanosti, kde v části týkající se zaměstnávání cizinců je mimo jiné prezentována snaha prioritně řešit obcházení regulace vstupu cizinců na trh práce v České republice prostřednictvím veřejných obchodních společností a družstev, a v části týkající se kontroly je navrženo vhodné rozšíření pravomocí pro orgány kontrolující zaměstnávání cizinců.

1.3. VÍZOVÁ POLITIKA

V rámci členských států Evropské unie jsou otázky vízové politiky upraveny Nařízením Rady (ES) č. 539/2001, kterým je uveden seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít vízum při překročení vnějších hranic (tzv. černý seznam) a zemí, jejichž státní příslušníci jsou od vízové povinnosti osvobozeni (tzv. bílý seznam)²⁵. Nařízení vstoupilo v platnost dnem 10. dubna 2001.

V souvislosti s připravovaným vstupem České republiky do Evropské unie by měla Česká republika nejpozději ke dni vstupu do Evropské unie zabezpečit plnou harmonizaci své vízové politiky s vízovou politikou Evropské unie.

V současné době lze konstatovat, že z hlediska výčtu států, jejichž občané musí mít pro vstup na území členských států Evropské unie vízum, je Česká republika s uvedeným předpisem v plném souladu. Urychleně se řeší zajištění souladu v případě výčtu států, jejichž občané mají být osvobozeni od vízové povinnosti v členských státech Evropské unie. Dle sdělení Ministerstva zahraničních věcí, které je gestorem za uvedenou problematiku, je jednáno s příslušnými státy o sjednání dvoustranné bezvízové dohody či o renegociaci v současnosti platného bilaterálního smluvního dokumentu, resp. ve vztahu k několika státům je připravováno splnění harmonizační povinnosti vyplývající z přístupu České republiky do Evropské unie formou jednostranného opatření – tj. přijetím nařízení vlády České republiky o zrušení vízové povinnosti.

S platností od 1.1. 2002 upřesněno zrušení vízové povinnosti v relaci s:

- Andorrou (pro držitele diplomatických a cestovních pasů - nař. vl. č.462/2001 Sb.);
- Japonskem (pro držitele diplomatických, úředních a cestovních pasů - nař. vl. č. 460/2001 Sb.);
- Monackým knížectvím (pro držitele diplomatických, služebních a cestovních pasů - nař. vl. č. 463/2001 Sb.);
- Novým Zélandem (pro držitele diplomatických, úředních a cestovních pasů - nař. vl. č. 461/2001 Sb.);
- San Marinskou republikou (pro držitele diplomatických, služebních a cestovních pasů - nař. vl. č. 463/2001 Sb.);
- USA (pro držitele diplomatických, úředních a cestovních pasů - nař. vl. č. 459/2001 Sb.);

²⁵ Tímto předpisem bylo nahrazeno nařízení Rady (ES) č. 574/1999 určující třetí země, jejichž příslušníci musí být vybaveni vízem při přechodu vnějších hranic členských států.

- Svatým Stolcem (pro držitele diplomatických, služebních a cestovních pasů - nař. vl. č. 463/2001 Sb.);
- Svrchovaným řádem Maltézských rytířů (pro držitele diplomatických pasů - nař. vl. č. 463/2001 Sb.)

Nařízením vlády České republiky č. 580/2002 Sb. a 581/2002 Sb. ze dne 16. 12. 2002 bylo trvání bezvízového styku pro držitele diplomatických, úředních a cestovních pasů Spojených států amerických a pro držitele diplomatických, úředních a cestovních pasů Nového Zélandu prodlouženo na neurčito²⁶.

Nařízením vlády České republiky č. 485 ze dne 19. 12. 2001 byla s platností od 1.1.2002 dále zrušena vízová povinnost i pro držitele cestovních dokladů Organizace spojených národů a Evropské unie, a to:

- a) pro držitele cestovních dokladů OSN „Laissez-Passer“, vydávaných podle Úmluvy o výsadách a imunitách OSN z 13. 2. 1946 a podle Úmluvy o výsadách a imunitách mezinárodních odborných organizací z 21. 11. 1947,
- b) pro držitele cestovních dokladů Evropské unie „Laissez-Passer,
- c) pro držitele náhradních cestovních dokladů Evropské unie „Emergency Travel Document“.

Specifická situace se otevírá v relaci ke Slovensku. Na základě plánu nelegislativních úkolů vlády byla Ministerstvem vnitra provedena analýza mezinárodních smluv uzavřených se Slovenskou republikou, které upravují překračování společných státních hranic. Ministerstvem vnitra byl v této souvislosti vypracován materiál pro vládu *„Výsledky analýzy provádění Dohody mezi vládou České republiky a vládou Slovenské republiky o zrušení vízové povinnosti z hlediska vnitřní bezpečnosti státu a analýzy provádění Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o úpravě režimu a o spolupráci na společných hranicích“*.

Nadstandardní režim uplatňovaný na česko-slovenských státních hranicích neumožňuje zabezpečovat jejich efektivní ochranu a účinně omezovat ilegální migraci, spojené s trestnou činností, především s převaděčstvím a není v souladu s schengenským acquis. Snahou České republiky je standardizovat režim překračování společných státních hranic. Za tímto účelem česká strana vede se slovenskou stranou od roku 2001 jednání o nahrazení, event. novelizaci stávající smluvní úpravy²⁷.

1.3.1. Modernizace vízového procesu

Na základě Koncepce modernizace vízového procesu²⁸ Česká republika rutinně provozuje na svých zastupitelských úřadech elektronicky podporovaný systém udělování víz, který zahrnuje provádění automatizované i neautomatizované bezpečnostní prověrky všech žádostí o udělení českého víza v rámci konzultace mezi ministerstvem zahraničních věcí a Policií ČR.

V současné době je systém elektronického zpracovávání víz zaveden na 107 z celkového počtu 109 zastupitelských úřadů České republiky, kde se vydávají víza. V roce 2002 proběhla instalace na velvyslanectví ČR v Abuji a na Generálním konzulátě ČR v Jekatěrinburgu. Kromě velvyslanectví ČR v Harare, kde by instalace měla být provedena v I. čtvrtletí 2003, nebyl systém

²⁶ Rozhodnutím vlády Nového Zélandu ze dne 9. 12. 2002 byl s platností od 1. 1. 2003 opětovně zaveden bezvízový styk pro občany České republiky.

²⁷ Dne 4. února 2003 česká strana obdržela od slovenské strany protinávrh smlouvy upravující režim překračování společných státních hranic obou států. Rovněž Ministerstvo zahraničních věcí ČR připravuje nový návrh smlouvy o bezvízovém styku se Slovenskou republikou, jakož i příslušné směrnice pro expertní jednání.

²⁸ Schválena vládou usnesením č. 748 z 18. listopadu 1998

ještě nainstalován na nedávno znovu otevřeném velvyslanectví ČR v Luandě, a to z důvodu doposud nevyhovujícího prostorového vybavení zastupitelského úřadu.

Počítačovým zpracováním všech žádostí o udělení českého víza se zařadíme do vysokého evropského standardu, který ve svém důsledku znamená:

- zajištění kompatibility se Schengenským informačním systémem;
- zajištění kompatibility s mezinárodními normami pro cestovní doklady;
- zavedení podstatně důkladnějšího systému prověřování žadatelů o vízum;
- standardizaci pracovních postupů orgánů, které na procesu udělování a kontroly víz participují, tedy i zastupitelských úřadů ČR v zahraničí;
- zajištění dokonalé kontroly procesu udělování víz;
- zajištění možnosti kvalitní a technicky jednoduché kontroly vstupu a výstupu cizinců na hraničních přechodech;
- zajištění možnosti kvalitní evidence a statistického vyhodnocování procesu udělování víz.

V průběhu roku 2002 instalovalo Ministerstvo zahraničních věcí ČR na všech zastupitelských úřadech a generálních konzulátech čtecí a vyhodnocovací zařízení pro strojově čitelné doklady. Rovněž Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie zakoupením 370 ks stacionárních a mobilních čtecích zařízení pro strojově čitelné doklady v roce 2002 završilo vybavení všech svých pracovišť a útvarů, které se podílejí na kontrole osob a vydávání víz.

Byly zahájeny přípravné práce na zavedení přechodného vzoru vízového štítku společně s novou technologií, který umožní jeho plnou harmonizaci s vízovým štítkem Evropské unie.²⁹ Předpokládá se postupné zavedení přechodného vzoru vízového štítku na zastupitelských úřadech České republiky a u orgánů služby cizinecké a pohraniční policie v I. pololetí 2003.³⁰

I.4. OCHRANA STÁTNÍCH HRANIC

V průběhu roku 2002 byly plněny další úkoly ke zkvalitnění ochrany státních hranic a kontroly osob na hranicích ve smyslu usnesení vlády ze dne 19. 7. 2000 č. 733/2000. K 1. lednu 2002 byla vytvořena liniově řízená služba cizinecké a pohraniční policie Policie ČR, která je pověřena zabezpečováním ochrany státních hranic, prováděním hraniční kontroly, odhalováním a dokumentováním nelegálního jednání souvisejícího s narušením státních hranic a pobytem cizinců na území ČR. Toto opatření sledovalo zejména vytvoření podmínek pro centrální řízení služby a zvýšení míry disponování se silami a prostředky, jako nezbytného požadavku odvíjejícího se od současného stavu a předpokládaného vývoje bezpečnostní situace v oblasti ochrany státních hranic a ilegální migrace. Došlo ke zřízení oblastních ředitelství cizinecké a pohraniční policie. V rámci racionálního využití sil byly v okruhu jejich působnosti zřízeny

²⁹ Pro vypisování těchto štítků je nutné instalovat na zastupitelských úřadech České republiky nové vhodné tiskárny, které budou využity pro vypisování štítků i po vstupu do Evropské unie. Po výběru vhodné tiskárny dojde k distribuci těchto štítků na vybrané zastupitelské úřady, na kterých bude nasazení štítků testováno v rámci pilotního projektu. Po vyhodnocení pilotního projektu dojde k nasazení nových štítků na dalších zastupitelských úřadech v závislosti na instalaci zmíněných tiskáren. Výběr zastupitelských úřadů bude proveden s ohledem na různé klimatické podmínky, ve kterých se tyto zastupitelské úřady nacházejí, neboť Ministerstvo zahraničních věcí považuje za nezbytné otestovat vlastnosti nových vízových štítků i v náročných, zejména tropických, podnebních podmínkách.

³⁰ Jednotné vízum platné pro území schengenských států se bude vydávat po zapojení do Schengenského informačního systému 2. generace a zrušení kontrol na vnitřních hranicích. Do doby vstupu ČR do EU se bude používat přechodný vzor vízového štítku. Ke dni vstupu do EU bude zajištěna plná harmonizace vízového štítku.

referáty cizinecké a pohraniční policie³¹ a odbory pátrání a kontroly pobytu. Referáty cizinecké a pohraniční policie komplexně zabezpečují systém kontroly osob na hraničních přechodech, na dalších místech vymezených mezinárodními smlouvami pro překračování státních hranic a ochranu státních hranic v úsecích mezi hraničními přechody (tzv. zelená hranice). Tím byly vytvořeny základní podmínky pro dokončení procesu harmonizace kontroly osob a ochrany státních hranic a zahájení provádění systémové ochrany státních hranic v souladu se schengenskými standardy.³²

Období roku 2002 bylo znovu charakterizováno výrazným snížením počtu zadržených osob (o 40 %), které nelegálním způsobem překročily státní hranice České republiky nebo se o to prokazatelně pokusily.

Na efektivitu policejní práce má pozitivní vliv využívání technických prostředků. Na hraničních přechodech a útvech pátrání a kontroly pobytu služby cizinecké a pohraniční policie jsou využívány sondy na zjišťování obsahu CO₂ PERDETEKT 2, nová čtecí zařízení pro cestovní doklady CBN, pokračuje vybavování zařízení Radio Psion a 4 hraniční přechody jsou vybaveny novou variantou tohoto zařízení NETPAAD. V současné době jsou k dispozici dvě soupravy vozidel s termovizní technikou, využívané na ochranu státních hranic České republiky Slovenskou republikou, v některých případech rovněž na státních hranicích s Rakouskem a Polskem. Na 62 hraničních přechodech je nasazen technický prostředek určený k automatické kontrole SPZ motorových vozidel překračujících státní hranice České republiky (zkušební provoz systému LOOK). V roce 2002 se podílel 64% na vypátrání po motorových vozidlech zařazených do systému PATRMV.

K určitým pozitivním výsledkům došlo v oblasti služební kynologie, která nebyla k datu reorganizace cizinecké a pohraniční policie na požadované úrovni. Zvýšil se počet služebních psů a jejich využití při výkonu služby.

V boji proti skupinám zabývajícím se nelegálním převáděním osob je účinná spolupráce se specializovanými útvary Policie ČR a co nejtěsnější, s ohledem na právní normy ČR, spolupráce s orgány sousedních států i států cílových zemí migrantů.

K dalšímu zkvalitnění kontroly osob na státních hranicích a v boji proti organizované přeshraniční trestné činnosti napomůže provádění Smlouvy mezi ČR a SRN o spolupráci policejních orgánů a orgánů působících při ochraně státních hranic v příhraničních oblastech, která vstoupila v platnost dne 1. srpna 2002. Tato smlouva obsahuje řadu moderních institutů mezinárodní policejní spolupráce, mezi kterými jsou např. společné formy nasazení sil a prostředků a možnost přeshraničního pronásledování. Obdobné smlouvy o spolupráci policejních orgánů a orgánů působících při ochraně státních hranic jsou připravovány také s dalšími sousedními státy.³³

V roce 2002 byla ze strany útvarů služby cizinecké a pohraniční policie dále věnována velká pozornost provádění pobytových kontrol, které byly zaměřeny především na dodržování pobytového režimu cizinců, plnění účelu pobytu stanoveného vízem, plnění povinností cizinců a ubytovatelů vyplývajících z cizineckého zákona, odhalování cizinců pobývajících na území České republiky po uplynutí doby platnosti víza nebo doby pobytu na území stanovené vízem a provádění opatření v případech nedodržování zákonů a obecně platných právních předpisů na území České republiky. Výsledkem je 7% nárůst počtu zjištěných případů porušování pobytového režimu cizinci oproti roku 2001.

³¹ Referáty cizinecké a pohraniční policie byly zřízeny sloučením dosavadních referátů cizinecké policie na hraničních přechodech a oddělení pohraniční policie.

³² Informace o plnění úkolů vyplývajících z „Návrhu na vytvoření systémové ochrany státních hranic České republiky“ bude vládě předložena k projednání ve II. čtvrtletí 2003.

³³ Do konce I. čtvrtletí 2003 bude vládě ČR předložena ke schválení Smlouva mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o spolupráci v boji proti trestné činnosti, při ochraně veřejného pořádku a při ochraně státních hranic. O obdobné smlouvě s Rakouskem se předpokládá zahájit expertní jednání v letošním roce.

I.5. PŘÍSTUP ČESKÉ REPUBLIKY K EVROPSKÉ UNII

Poslední Pravidelná hodnotící zpráva Evropské komise o přípravě České republiky na členství v Evropské unii, která byla zveřejněna dne 9. října 2002, vyzněla pro Českou republiku velmi příznivě. Jejím závěrem bylo doporučení, aby Česká republika dokončila přístupová jednání v roce 2002 a členem Evropské unie se stala v roce 2004.

Pravidelná zpráva poukazuje mimo jiné na zlepšení v oblasti ochrany osobních údajů, vízové politiky a systému vydávání víz, ochrany hranic, nelegální migrace, plnění Schengenského akčního plánu, cizinecké a azylové legislativy. Rovněž poslední hodnotící mise expertů Evropské unie, která navštívila ČR ve dnech 27.- 29. května 2002, ocenila pokračující implementaci Schengenského akčního plánu.

Evropská rada na svém zasedání v Kodani ve dnech 12. - 13. 12. 2002 rozhodla o rozšíření Evropské unie o 10 států ke dni 1. 5. 2004 a zároveň stanovila rok 2007 jako cíl pro začlenění zbývajících dvou států jednajících o vstupu do EU. Z hlediska schengenské spolupráce se tak vytváří základní obrysy budoucího schengenského prostoru. Ode dne svého vstupu začnou všechny nové členské státy provádět významnou část schengenského *acquis*.

Povinnosti České republiky spojené s členstvím v Evropské unii jsou zakotveny v přístupové smlouvě. V souladu s touto přístupovou smlouvou bude ČR aplikovat část schengenského *acquis* ode dne vstupu do Evropské unie, tj. od 1. 5. 2004 a zbýající část (*acquis* kategorie II), včetně zrušení kontrol na vnitřních hranicích, až následně po rozhodnutí Rady EU. Plné zapojení ČR do schengenské spolupráce je podmíněno zprovozněním Schengenského informačního systému II. generace (dále jen „SIS II“), v předpokládaném termínu v roce 2006.

Česká republika byla v roce 2002 jako kandidátský stát přístupu do EU přizvána, aby jako pozorovatel spolupracovala na pilotním projektu³⁴ prezentovaném ministerstvem vnitra Itálie v rámci SCIFA³⁵ k ochraně vnějších hranic Evropské unie.

Projekt se zabývá vypracováním konkrétních metod spolupráce mezi policejními složkami na vybraných mezinárodních letištích v rámci Evropské unie za účelem zamezení nelegální migrace. Za úkol má zejména vytvořit systém včasné výměny informací (společný informační systém) při zajišťování padělaných dokumentů a při odhalování nelegálních migrantů. Zároveň se zabývá i koncepcemi celkového dalšího vývoje fungování a mezinárodní spolupráce mezi letišti.³⁶

Ministerstvo vnitra se rovněž zapojilo do činnosti Pracovní skupiny expertů na postavení a další práva imigrantů při Evropském výboru pro migraci.³⁷ Na tomto fóru dochází k hodnotícím diskusím a návrhům na řešení problematiky, která se vztahuje k právnímu postavení cizích rezidentů a dalších osob, kterým byl povolen vstup na území členských států, a migrační politiky, jak v jednotlivých členských státech, tak v Evropě jako celku (legální migrace). V roce 2002 se experti zabývali zejména právním postavením cizinců, kterým byl povolen pobyt za účelem zaměstnání. Jednání na toto téma budou pokračovat i v roce 2003, kdy by měl být odsouhlasen návrh dokumentu, který bude předložen Evropské komisi pro migraci.

Mezinárodní spolupráce probíhala v roce 2002 rovněž jak po bilaterální linii, zejména s partnerskými orgány Norska a SRN, tak po multilaterální linii, především v rámci činnosti Evropské unie, aktivit programů Phare a seminářů pořádaných TAIXEM. V rámci těchto styků

³⁴ Jedná se o projekt „Mezinárodní letiště“.

³⁵ SCIFA – Strategic Committee on Immigration, Borders and Asylum (Strategický výbor pro imigraci, hranice a azyl).

³⁶ První závěry projektu lze očekávat zřejmě v I. čtvrtletí roku 2003.

³⁷ Orgán Rady Evropy ve Štrasburku.

rovněž docházelo k bilaterálním kontaktům s jednotlivými partnery. Spolupráce byla zaměřena hlavně na přípravu České republiky k implementaci schengenského acquis.

Značný význam měly zejména styky s Norskem, jejichž cílem bylo prověřit stav připravenosti ČR k převzetí schengenského acquis v oblasti ochrany osobních údajů, ochrany hranic a vízové problematiky. V průběhu kontrolní mise v prosinci 2002 Norsko předalo České republice své zkušenosti a poskytlo velmi užitečné informace nejen z předvstupních, ale i následných hodnocení ve státech, které již schengenské acquis aplikují. Ve spolupráci se SRN se v říjnu 2002 uskutečnil seminář na téma mezinárodní spolupráce na vnitřní schengenské hranici.

Kontakty po linii Evropské unie, které probíhaly především formou účasti na jednáních pracovních skupin SCIFA, CIREFI³⁸, VISA a Hodnocení Schengenu, byly důležité z hlediska postupného začleňování České republiky do evropských struktur. Zasedání rozšířené Rady pro spravedlnost a vnitra se 14. října 2002 v Lucemburku zúčastnil 1. místopředseda vlády a ministr vnitra Mgr. Stanislav Gross. Pro přípravu České republiky na zapojení do schengenské spolupráce měly značný význam rovněž semináře zaměřené na problematiku nelegální migrace, ochrany státních hranic a schengenského informačního systému, které byly organizované v rámci projektů Phare či TAIXEm.

Jednou z velmi důležitých oblastí spolupráce byl program PHARE HORIZONTAL, který byl úspěšně ukončen v dubnu 2002. Obecným úkolem tohoto programu byla pomoc kandidátským zemím při přebírání acquis communautaire v oblasti justice a vnitra. Pomocí stejných otázek a metodického postupu si Evropská komise vytvářela ucelený obraz o situaci v kandidátských zemích. Program probíhal ve 3 modulech:

- 1. oblast migrace – partnerský stát Dánsko - spolupracující s organizací je IOM³⁹;
- 2. oblast víza – partnerský stát Rakousko – spolupracující organizací je ICMPD⁴⁰;
- oblast pohraničního managementu – partnerský stát Francie, která celý projekt zastřešovala⁴¹.

I.6. PŘÍPRAVA ČESKÉ REPUBLIKY K PŘEVZETÍ SCHENGENSKÉHO ACQUIS A PŘIPOJENÍ K SCHENGENSKÉMU INFORMAČNÍMU SYSTÉMU

Strategie České republiky byla v hlavních rysech definována Pozičním dokumentem České republiky ke kapitole 24 “Spolupráce v oblasti justice a vnitřních věcí; Schengen” a dále rozvinuta relevantními usneseními vlády⁴². Základním principem strategie České republiky je dosáhnout v nejbližším možném termínu plného zapojení do schengenské spolupráce, tj. zrušení kontrol na hranici se stávajícími schengenskými státy a s těmi novými sousedními státy, které zvolí stejnou strategii a budou připraveny ke zrušení kontrol jako Česká republika.

Dle své strategie se Česká republika připravuje na aplikaci acquis nevázaného na SIS II ke dni vstupu do Evropské unie (1. 5. 2004) a na zrušení kontrol na vnitřních hranicích a zapojení do SIS II v závislosti na připravenosti ze strany EU k předpokládanému datu 1.1.2006, bez ohledu na stav připravenosti sousedních států. Z toho vyplývá, že ochrana hranic musí být zabezpečena na

³⁸ Centrum pro informace, diskusi a výměnu názorů k překračování hranic a imigraci.

³⁹ Mezinárodní organizace pro migraci

⁴⁰ Mezinárodní centrum pro rozvoj migračních politik

⁴¹ Migrační modul byl zaměřen na vstup cizinců, pobyt cizinců a návrat cizinců včetně vyhoštění. Vízový modul na legislativní a institucionální oblast, vízovou praxi a bezpečnost dokladů, sblížení technického zařízení s EU standardy, vzdělávání a trénink. Modul kontrola vnějších hranic je rozdělen do dvou submodulů, a to Schengenské acquis a Potírání sítí ilegální imigrace.

⁴² Zejména usnesení vlády České republiky ze dne 25.července 2001 č.798/D, usnesení vlády České republiky ze dne 7. listopadu 2001 č 1167/D

odpovídající úrovni, neboť vstup do EU neznamena zrušení kontrol na vnitřních hranicích, nýbrž jejich zachování v režimu tzv. „dočasné vnější hranice“.

Na základě usnesení vlády ze dne 28. března 2001 č. 304 se dvakrát ročně vládě předkládá *Zpráva o připravenosti České republiky k převzetí schengenského acquis*, která hodnotí současný stav připravenosti České republiky k převzetí schengenského acquis v oblasti kontroly vnější hranice, vízové politiky, policejní a soudní spolupráce, problematiky omamných a psychotropních látek, střelných zbraní a střeliva, Schengenského informačního systému a ochrany osobních údajů. Usnesením ze dne 15. května 2002 č. 490 vzala vláda na vědomí *Zprávu o připravenosti České republiky k převzetí schengenského acquis a Přehled nástrojů pro řízení procesu plnění implementace schengenského acquis*, který byl součástí této zprávy. Zároveň uložila ministru vnitra vypracovat *Zásady pro dokončení řízení procesu implementace schengenského acquis*. Výše uvedené *Zásady* byly vypracovány a vláda je schválila svým usnesením ze dne 4. září 2002 č. 845. Usnesením ze dne 2. prosince 2002 č. 1202 vzala vláda na vědomí další periodickou *Zprávu o připravenosti České republiky k převzetí schengenského acquis*.

Ministerstvo vnitra vypracovalo v roce 2002 *Koncepci školení řídicích pracovníků v oblasti schengenské spolupráce*. Na jejím základě připravilo a v průběhu roku 2002 realizovalo řadu školení pro řídicí pracovníky ministerstva vnitra, Policie České republiky a dalších ministerstev a ústředních orgánů státní správy, které se podílejí na přípravě České republiky k převzetí schengenského acquis. Uskutečnilo se rovněž školení pro řídicí pracovníky středních policejních škol, školních policejních středisek a pro ředitele Policie ČR správ krajů a oblastí. Současně byla zahájena realizace *Koncepce vzdělávání výkonných pracovníků Policie České republiky*. Tato koncepce využívá existující vzdělávací struktury ministerstva vnitra a policejního školství.

K zajištění přebírání schengenského acquis v podmínkách Policie ČR byly v roce 2002 vydány dva zásadní rozkazy policejního prezidenta České republiky. Rozkazem č. 90 ze dne 30. května 2002 byly stanoveny *úkoly k zajištění přebírání schengenského acquis do podmínek Policie České republiky* a rozkazem č. 144 ze dne 23. září 2002 byl vydán *Harmonogram opatření Policie České republiky pro zajištění procesu přebírání schengenského acquis*, který stanoví konkrétní úkoly pro implementaci schengenského acquis v rámci Policie ČR s příslušným termínem plnění a odpovědným gestorem. Tyto úkoly byly dále rozpracovány v *Harmonogramu opatření a plánu úkolů souvisejících s implementací schengenského acquis do podmínek služby cizinecké a pohraniční policie*, který byl vydán rozkazem ředitele služby cizinecké a pohraniční policie č. 76 ze dne 31. října 2002.

K nejdůležitějším úkolům patří vybudování kanceláře VISION⁴³, výstavba Cizineckého informačního systému, aplikace Společné příručky o kontrole na vnějších hranicích a Společné konzulární instrukce, provoz databáze EURODAC, vydávání jednotného unijního víza, průběžná aktualizace vnitroresortních předpisů a interních aktů řízení souvisejících s přebíráním schengenského acquis, aplikace opatření uvedených v dokumentech sekundárního schengenského acquis do policejní praxe, zvyšování odborné a jazykové přípravy příslušníků a zaměstnanců služby cizinecké a pohraniční policie odpovědných za provádění schengenského acquis apod..

1.6.1. Národní schengenský informační systém (N.SIS)

Schengenský informační systém je klíčem k plnému zapojení do schengenské spolupráce, neboť teprve až po vytvoření a zprovoznění Schengenského informačního systému 2. generace bude

⁴³ VISION (Visa Inquiry Open-Border Network – síť schengenských konzultací). Jejím úkolem bude zajišťovat konzultace s ostatními členskými státy při udělování víz.

možné připojení nových členských států. Česká republika pokračuje ve vytváření administrativních a technických struktur nezbytných pro připojení k SIS⁴⁴.

Problematika přípravy na spolupráci s Schengenským informačním systémem (SIS) zahrnuje informační systémy a komunikace (hlasové a datové). Jedná se o vytvoření národní fungující infrastruktury, která umožní vkládání dat a přímý a nepřetržitý přístup oprávněných osob k záznamům. Patří sem:

- vytvoření Národní jednotky Schengenského informačního systému (N.SIS ČR);
- vytvoření kanceláře SIRENE ČR⁴⁵, která bude doplňovat využívání SIS o nezbytnou osobní účast a komunikaci při určitých procedurách stanovených v schengenském *acquis*, včetně verifikace dat schengenských států ještě před připojením k SIS;
- dokončení přenosové sítě pro potřeby vkládání a využívání dat z N.SIS ČR. Přenosová síť musí být schopná obsloužit potřeby těchto orgánů v rozsahu a v kvalitě, odpovídající požadavkům pro splnění úkolů v Schengenském akčním plánu ČR;
- harmonizace národních databází se standardy SIS;
- vybavení koncových pracovišť výpočetní technikou;
- vytvoření potřebného programového vybavení.

Aktuální verze Schengenského informačního systému (SIS 1+) je určena pouze pro současné členy euroschengenského prostoru (s jednou rezervou pro Švýcarsko). Tato skutečnost znemožňuje kandidátským státům úplnou aplikaci „Schengenu“ ke dni vstupu do Evropské unie, což vedlo k vytvoření dvou kategorií schengenského *acquis* podle data jeho povinného provádění.

Evropská unie vyvíjí Schengenský informační systém druhé generace (SIS II), který má nejen umožnit připojení dalších států, ale současně obohatit systém o nové funkce. Již delší dobu probíhá v Evropské unie složitá diskuse o definici požadavků na SIS II, ke které jsou již přizváni i odborníci z kandidátských států. Přistupující státy byly seznámeny s rámcovým harmonogramem vývoje SIS II orientovaným na zahájení provozu v roce 2006. Od roku 2003 bude zahájeno souběžné přizpůsobování národních informačních systémů ve stávajících členských státech. Evropská unie již také nabídla předat na vyžádání kandidátských států některé utajované dokumenty.

Po ukončení diskusí o případné možnosti připojení k SIS 1+ stabilizovala ČR časový rámec pro vypracování a následnou realizaci podrobných Konceptů přizpůsobení informačních systémů v jednotlivých resortech a ústředních orgánech státní správy tak, aby podporovaly provádění všech ustanovení schengenského *acquis*.⁴⁶ Koncepce počítá s možnými dopady vyplývajícími z přechodu ze SIS 1+ na SIS II a stanovuje racionální harmonogram pro rozproštění kapacitně i finančně náročných úkolů.

⁴⁴ V případech pátrání po osobách se do SIS vkládají záznamy o osobách hledaných za účelem zatčení a vydání; cizincích zaznamenaných za účelem vstupu; pohřešovaných nebo hledaných osobách v zájmu jejich bezpečnosti nebo za účelem prevence ohrožení; svědčích, osobách předvolaných nebo hledaných soudními orgány; osobách zařazených za účelem nenápadného sledování nebo za účelem cílených kontrol. V případech pátrání po vozidlech a dalších taxativně vymezených předmětech (osobní doklady, bankovky, zbraně) se do SIS vkládají záznamy o vozidlech zařazených za účelem nenápadného sledování nebo za účelem cílených kontrol; vozidlech nebo předmětech hledaných za účelem zajištění nebo důkazu pro trestní řízení.

⁴⁵ Pro potřeby konzultací a výměny informací mezi členskými státy byla vytvořena síť kanceláří SIRENE integrující zástupce všech (podle vnitrostátních předpisů) oprávněných orgánů. Kanceláře pracují v nepřetržitém provozu a ve všech jazycích s početním zastoupením 50-60 pracovníků. Neoficiálně se prosadil neutrální pracovní jazyk angličtina („Schenglish“).

⁴⁶ Úkol z Harmonogramu úkolů k zajištění připravenosti České republiky k převzetí schengenského *acquis*.

*Koncepci přizpůsobení informatiky ministerstva vnitra*⁴⁷ schválil ministr vnitra 5. prosince 2002. Jedná se o dokument značného významu, neboť stabilizuje strategii rozvoje a integrační principy informatiky ministerstva vnitra a Policie ČR minimálně do doby plného zapojení ČR do schengenského systému. Koncept plně přebírá výsledky twinningového projektu Phare 1999 – „Příprava na praktické provádění schengenských dohod“ v oblasti rozvoje policejní informatiky a vytváří tím základní předpoklad pro efektivní využití navazujícího projektu Phare 2002 Schengenský akční plán a Národní schengenský informační systém – 2. fáze s termínem zahájení v únoru 2003. Komplexně pojatá Koncepce řeší informační a komunikační podporu nejen při nakládání s údaji uloženými v SIS, ale také při plnění ostatních úkolů vyplývajících ze schengenského acquis.

Všechny útvary, které budou využívat údaje z N.SIS ČR jsou již nyní v minimálním množství vybaveny výpočetní technikou pro dotazování do centrálních policejních informačních systémů. Oprávnění policisté tak mají přístup k národním databázím, které využívají pro svoji práci. Po zprovoznění N.SIS ČR budou dotazy do národních databází umožňovat automatický dotaz na objekt stejného druhu do N.SIS ČR. Vybavování výpočetní technikou v rozsahu potřebném pro efektivní využívání informačních systémů pokračuje z části realizací programu Phare 2000 „Schengenský informační systém a ochrana hranic“, v rámci kterého je dodáváno cca 4 500 osobních počítačů pro základní útvary policie.

Po porovnání s čl. 94 SPÚ a dalšími schengenskými standardy jsou národní databáze upravovány tak, aby odpovídaly struktuře SIS. Národní položková základna je u většiny systémů širší. Harmonizací národních databází se současnými standardy SIS budou vytvořeny podmínky nejen pro budoucí vložení historických dat, ale také pro vytvoření žádoucích návyků.

I.7. CIZINECKÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM (CIS)

Ministerstvo vnitra zahájilo v roce 2001 realizaci cizineckého informačního systému⁴⁸, který má integrovat jednotlivé, dosud samostatně používané, informační systémy služby cizinecké a pohraniční policie včetně modernizace vizového procesu.

Koncem roku 2002 byla zahájena realizace jeho III. etapy s termínem ukončení 1.7. 2003, kdy bude zahájen zkušební provoz. Uvedený informační systém je součástí *Koncepce přizpůsobení informačních systémů v resortu MV* tak, aby podporovaly provádění všech ustanovení schengenského acquis“, kterou, jak je již výše uvedeno, schválil ministr vnitra v prosinci 2002.

Výsledné řešení umožní oprávněným pracovníkům provádět on-line dotazy do národních databází i do kooperujících externích informačních systémů, resp. informačních systémů Evropské unie (např. VISION, FADO⁴⁹, EURODAC).

I.8. EURODAC

Ministerstvo vnitra pokračuje v přípravných pracích na vytvoření národní části systému EURODAC a jeho následnému připojení k Ústřední databázi umístěné v Luxembourg. Důvodem vzniku systému EURODAC je snaha států Evropské unie o účinnou aplikaci Úmluvy o určení státu odpovědného za přezkoumávání žádosti o azyl podané v jednom ze členských států Evropské unie

⁴⁷ Koncepce přizpůsobení informačních systémů MV tak, aby podporovaly provádění ustanovení schengenského acquis.

⁴⁸ V roce 2000 byl vypracován úvodní projekt Cizineckého informačního systému České republiky. V souladu s požadavky EU budou z tohoto systému poskytovány informace do N.SIS České republiky.

⁴⁹ Jedná se o elektronickou databázi vzorů a padělků cestovních dokladů a systém sdílení těchto informací v rámci členských zemí EU.

(tzv. Dublinská úmluva). Právní základ pro vytvoření systému EURODAC tvoří Nařízení Rady č. 2000/2725/ES ze dne 11. prosince 2000, které je ze své povahy pro členské státy přímo závazné. Celý systém je založen na povinném snímání otisků prstů žadatelů o udělení azylu z členských států a cizinců nelegálně překračujících vnější hranici Evropské unie, které jsou po určitou dobu uchovávány v Ústřední databázi k dalšímu využití. Na úvaze členského státu je, zda bude snímat otisky prstů i třetí kategorii daktyloskopovaných osob, do které patří cizinci zadrženi při nelegálním pobytu na území členského státu. Otisky prstů osob první a třetí kategorie jsou v Ústřední databázi porovnávány s již nahranými daty a výsledky těchto porovnání jsou zasílány příslušnému členskému státu. Tyto výsledky tak představují významný podklad pro určení, který stát je podle kritérií zakotvených v Dublinské úmluvě odpovědný za přezkoumání konkrétní žádosti o azyl. Data o druhé skupině cizinců jsou členským státem do Ústřední databáze zasílána a tam uchovávána výhradně pro účely budoucího porovnání se zaslanými daty první a třetí kategorie. Všechna data je nutno do Ústřední databáze zasílat v elektronické podobě a při zpracování je nezbytné dbát na zajištění ochrany osobních údajů

Věcným gestorem projektu EURODAC v rámci České republiky byla určena Služba cizinecké a pohraniční policie PČR. Pro systém EURODAC ČR bude využit existující daktyloskopický systém AFIS, který rovněž pracuje s daty v elektronické podobě. Dotčené útvary Ministerstva vnitra a Policie ČR v průběhu roku 2002 podnikly kroky k posílení pracoviště Kriminalistického ústavu Policie ČR (centra systému AFIS), zvýšení počtu snímacích stanic a pořízení nezbytného HW a SW pro komunikaci EURODAC ČR s centrem EURODAC ve Strasbourgu.

Zahájení zkušebního provozu systému EURODAC, včetně připojení k Ústřední databázi se předpokládá v průběhu roku 2003.

I.9. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Aktivity České republiky na mezinárodním poli v oblasti migrace a azylu probíhaly v roce 2002 ve snaze posilovat dosavadní spolupráci s partnerskými imigračními a azylovými úřady členských a kandidátských zemí Evropské unie, Švýcarska, Norska a Austrálie a navázat a rozšiřovat spolupráci se zeměmi širší evropské oblasti a Společenství nezávislých států, se kterými doposud neprobíhala náležitá spolupráce odpovídající jejich významu a vlivu na migrační situaci České republiky. Uvedené aktivity byly realizovány jak na základě dvoustranné spolupráce, tak i po mnohostranné linii, především v rámci Evropské unie a mezinárodních organizací působících v dané oblasti. Zástupci ministerstva vnitra participovali nejen na mezinárodních akcích a seminářích pořádaných příslušnými institucemi a partnerskými orgány, ale ve větší míře aktivně iniciovali setkání přesahující svým významem samotnou Českou republiku a mající dopad v celoevropském kontextu.

V rámci dvoustranné spolupráce probíhající s převážnou většinou evropských zemí, zemí Společenství nezávislých států a Austrálií byly aktivity ministerstva vnitra zaměřeny především třemi směry:

- další posilování spolupráce s členskými zeměmi Evropské unie, Švýcarskem a Norskem mající za cíl institucionální a odborné zkvalitňování imigrační a azylové politiky a praxe České republiky s ohledem na budoucí členství země v Evropské unii;
- prohlubování vzájemného dialogu a mezinárodně smluvní spolupráce s členskými a kandidátskými zeměmi Evropské unie s cílem koordinovat realizaci imigrační a azylové politiky Evropy, zvláště pak v otázkách prevence nelegální migrace se zvláštním postavením vztahů se sousedními zeměmi (problematika malého pohraničního styku, odbavování v silniční, železniční a vodní dopravě, výměna informací o stavu ochrany společných státních hranic,

kontrola přeshraničního provozu, fungování hraničních přechodů a překračování státních hranic);

- rozšiřování dialogu se zdrojovými a tranzitními zeměmi migrantů přicházejících do České republiky (především se zeměmi východní a jihovýchodní Evropy a zeměmi Společenství nezávislých států) s cílem posilování především mezinárodně smluvní spolupráce a spolupráce v otázkách prevence nelegální migrace.

Ministerstvo vnitra dále rozšiřovalo svou spolupráci s mezinárodními organizacemi zabývajícími se imigrační a azylovou problematikou, především pak s Mezinárodním centrem pro rozvoj migračních politik, Mezinárodní organizací pro migraci, Radou Evropy a Úřadem Vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky⁵⁰.

Spolupráce s Mezinárodním centrem pro rozvoj migračních politik byla rozvíjena především na bázi Budapešťského procesu, v jehož případě plní centrum funkci sekretariátu. Dalšími oblastmi, které ICMPD ve zvýšené míře věnovalo pozornost a na kterých se Česká republika podílela v roce 2002, byla problematika vízové a readmisní politiky (vízový modul programu Phare Horizontal), návratová politika, informační systémy o vybraných zemích původu migrantů (*Source Country Information Systems*) a obchodování s lidmi. Zástupci Ministerstva vnitra zasedali v Řídící skupině ICMPD, která vykonává všeobecné řídicí činnosti této mezinárodní organizace.

V rámci Budapešťského procesu, který je zaměřen na prevenci a potírání nelegální migrace v celoevropském kontextu, se Česká republika podílela na činnosti čtyř pracovních skupin, a to:

- pracovní skupiny zabývající se vztahem azylu a nelegální migrace, která je vedena Českou republikou;
- pracovní skupiny pro návraty a readmise;
- pracovní skupiny pro Moldavsko, jejímž spolupředsedou je Česká republika;
- ad hoc pracovní skupiny zabývající se přípravou doporučení pro konferenci ministrů vnitra na téma prevence nelegální migrace, která se uskuteční v březnu 2003.

Během roku 2002 Ministerstvo vnitra České republiky zorganizovalo v České republice ve spolupráci s ICMPD dvě zasedání výše uvedené pracovní skupiny se vztahem na azyl a nelegální migraci, jejíž vznik iniciovalo na zasedání Budapešťského procesu v březnu 2001 v Sofii.

První zasedání pracovní skupiny se uskutečnilo ještě v prosinci 2001 a jeho cílem bylo především vymezení náplně pracovní skupiny zabývající se vztahem azylu a migrace a stanovení konkrétního programu další činnosti. Účastníci tohoto prvního zasedání vyjádřili jednoznačný zájem na činnosti takové pracovní skupiny a dohodli se, že pracovní skupina bude zaměřena především na výměnu informací v oblasti azylu a migrace, konkrétně statistických dat o počtech žadatelů o azyl a migrantů v jednotlivých zemích a informací o legislativních změnách v oblasti imigrace a azylu. Vedle této pravidelné výměny informací by každé zasedání pracovní skupiny mělo být zaměřeno na jedno konkrétní téma, které je pro účastnické země významné z hlediska azylového řízení či migrace.

Druhé zasedání pracovní skupiny, které proběhlo v únoru 2002, mělo podobu semináře o efektivním využívání informací o zemích původu v azylovém řízení. Zasedání bylo zorganizováno za finanční podpory ze strany Evropské unie a zúčastnili se jej zástupci všech kandidátských zemí, dále zástupci evropských zemí, které jsou významné z hlediska celoevropských migračních pohybů (konkrétně Ukrajina, Moldavsko a balkánské země – Chorvatsko, Bosna a Hercegovina, Makedonie a Albánie) a přednášející experti, pocházející z členských zemí Evropské unie (Velká Británie, Dánsko, Nizozemsko a Rakousko), mezinárodních

⁵⁰ Úřad Vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky - UNHCR

organizací a orgánů Evropské unie (CIREA)⁵¹. Jednání se zaměřilo především na problematiku využívání informací o zemích původu žadatelů o azyl a migrantů v rámci azylových řízení v jednotlivých zúčastněných zemích, systém mezinárodní výměny informací o zemích původu žadatelů o azyl a migrantů a obecné formy mezinárodní spolupráce v imigrační a azylové oblasti. Výsledkem semináře bylo vydání *Praktické příručky pro efektivní shromažďování a využívání informací o zemích původu*, která si klade za cíl podpořit vznik a další činnost organizačních složek, které se v rámci azylových/imigračních úřadů jednotlivých zemí zabývají informacemi o zemích původu.

Třetí zasedání této pracovní skupiny se konalo v říjnu 2002 a bylo věnováno změnám v imigračním a azylovém zákonodárství s dopadem na migraci a dále zrychlenému azylovému řízení u zjevně nedůvodných žádostí o azyl, bezpečným třetím zemím a bezpečným zemím původu. Zástupci jednotlivých zemí se dohodli na vytvoření mechanismu výměny informací o změnách imigrační a azylové legislativy v účastnických státech prostřednictvím ICMPD. Zástupci zemí se dále dohodli, že se příští zasedání pracovní skupiny uskuteční na jaře 2003 a bude zaměřeno na detailní výměnu a analýzu statistických údajů týkajících se azylu a nelegální migrace, ve spolupráci s Nizozemskem.

V listopadu 2002 se za předsednictví Portugalska a České republiky v Kišiněvě uskutečnilo prvního zasedání Pracovní skupiny pro Moldavsko, jež byla založena na desátém zasedání Budapešťského procesu v květnu 2002 s cílem zabývat se komplexně problematikou moldavské migrace na celoevropské úrovni a napomoci dalšími rozvoji moldavského imigračního a azylového systému, který by byl v souladu s evropskými a mezinárodními standardy. Hlavním výstupem jednání bylo rozhodnutí připravit Národní akční plán, který by komplexně pokrýval všechny přetrvávající nedostatky v imigračním a azylovém systému Moldavska. Česká republika tak navázala na předchozí dvoustranné kontakty s Moldavskem zaměřené na jednání o rozšíření smluvní spolupráce (návrhy readmisní dohody a protokolu o vzájemné spolupráci v azylové oblasti) a školení pro pracovníky Ministerstva spravedlnosti Moldavska v České republice v oblasti azylového řízení.

V září 2002 se Česká republika v Tbilisi zúčastnila setkání Pracovní skupiny na návraty a readmise organizované ICMPD. Obsahem setkání byla otázka nových směrů navrácení, spolupráce se zeměmi Společenství nezávislých států a hledání nového přístupu k návratům a readmisím ve vztahu k Společenství nezávislých států.

V rámci Rady Evropy zástupci České republiky působí v jednotlivých výborech, které se zabývají imigrační a uprchlickou problematikou a integrací imigrantů do společnosti, především v následujících výborech:

- výbor pro právní otázky územního azylu, uprchlíky a osoby bez státní příslušnosti (CAHAR);
- řídicí výbor pro migraci (CDMG);
- expertní skupina o vztazích mezi komunitami (MG-S-INT);
- pracovní skupina expertů na postavení a další práva imigrantů (MG-ST).

V září 2002 se zástupci České republiky zúčastnili sedmé konference ministrů zodpovědných za otázky migrace ze zemí Rady Evropy, stejně jako dalších zemí, která se konala v Helsinkách. Účastníci se vedle všeobecných principů zabývali výzvami pro integrační politiku a pro politiku řízení migrace. Doporučení přijatá na konferenci se týkají oblastí pro regionální a mezinárodní spolupráci, demografické dimenze migrace, integrační politiky, přístupu k minimálním právům a komplexního přístupu k řízení migrace.

⁵¹ Centrum pro informace, diskusi a výměnu informací o azylu

Spolupráce s Mezinárodní organizací pro migraci probíhá především při konkrétních projektech zaměřených na prevenci nelegální migrace z Ukrajiny a Moldavska do České republiky a podporu azylové infrastruktury na Ukrajině a v Moldavsku. Dalším projektem je podpora dětského centra v Bukurešti a prevence nelegální migrace nezletilých.

V souvislosti s nárůstem počtu žadatelů o azyl ze Slovenské republiky byl v období 21. října – 15. prosince 2002 Mezinárodní organizací pro migraci realizován pilotní projekt „Informační kampaně o imigrační realitě v České republice a přispění ke stabilizaci romských potenciálních migrantů ve Slovenské republice“. Cílem projektu bylo přispět k řešení nové vlny žadatelů o azyl ze Slovenské republiky na území České republiky a cestou identifikace motivací migrace přispět ke stabilizaci potenciálních žadatelů o azyl ve Slovenské republice a propagací dobrovolných návratů pomoci při navracení migrantů pobývajících již na území České republiky.

Podle závěrů projektu není hlavní motivací migrace atraktivnost pobytu v azylu na území hostitelského státu, ale stále se zhoršující ekonomické podmínky v zemi původu, a to objektivní i subjektivní, a jediným řešením je systémový zásah v místě původního bydliště v zemi původu.

Česká republika se ve spolupráci s Centrem technické spolupráce pro Evropu a Střední Asii při Mezinárodní organizaci pro migraci (IOM TCC) a Úřadem pro demokratické instituty a lidská práva při Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě – OSCE ODIHR) podílela na organizaci mezinárodního semináře „Organizační struktury, sběr a výměna informací v oblasti migrace“. Semináře se zúčastnili vysocí zástupci úřadů zabývajících se problematikou migrace v zemích Společenství nezávislých států a experti z vládních i nevládních mezinárodních organizací. Cílem přednášejících bylo elementárním způsobem přiblížit účastníkům semináře principy získávání, archivace a sdílení informací týkajících se migrace a nastolení otázky vzájemné spolupráce zúčastněných států a organizací s cílem vytvořit společnou banku informací.

Další oblastí spolupráce s IOM jsou asistované dobrovolné návraty cizinců a neúspěšných žadatelů o azyl v ČR do země původu a aktivní pomoc při zajišťování jejich platných cestovních dokumentů a potřebných víz.

Mezinárodní spolupráce vztahující se k Evropské unii, rozvojovým projektům a sjednávání readmisních dohod je blíže rozvedena v příslušných kapitolách.

I.10. AKTIVNÍ IMIGRAČNÍ POLITIKA

V roce 2002 pokračovaly v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí a za účasti Ministerstva vnitra, ve smyslu usnesení vlády České republiky ze dne 26. září 2001 č. 975, práce na vypracování podrobného pilotního projektu *Aktivní výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků*. Tento pilotní projekt, jehož realizace je rozdělena do několika dílčích etap, byl projednán a schválen vládou České republiky dne 10. července 2002 usnesením č. 720. Realizační fáze projektu, stanovená od 1. 1. 2003, však dle sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí byla z finančních důvodů odložena a bude zahájena v průběhu roku 2003.

Jedním z cílů navrhované koncepce je i boj s ilegální pracovní migrací. Existence a realizace koncepce aktivního přístupu vysílá signály o tom, že tato oblast je pod kontrolou státu, a to nejen vůči české veřejnosti, ale i směrem k Evropské unii

Aktivní migrační politika by neměla být politikou jednoho resortu, tj. zaměřena pouze na oblast zaměstnávání cizinců, ale politikou státní, která by vytvářela podmínky a předpoklady jak pro imigraci, tak i pro následnou integraci. Současně by měla tato politika být zakotvena v rámci právního řádu České republiky s jasně stanovenými pravidly, které na jedné straně komplementárně odpovídají zájmům České republiky, na straně druhé praxi obvyklé či zaváděné v rámci Evropské unie.

II. Legální migrace: legální vstup a pobyt cizinců na území ČR

II.1. DRUHY POBYTU

Podle zákona o pobytu cizinců je cizinec oprávněn na území České republiky pobývat přechodně⁵² bez víza, na základě uděleného krátkodobého víza či dlouhodobého víza nebo trvale.⁵³

Při hodnocení situace za rok 2002 jsou pro rozbor přechodného pobytu cizinců využity souhrnné statistické údaje o přeshraničním cestování cizinců se zohledněním cest cizinců s povolením k pobytu.⁵⁴

II.2. VÍZA

V období od 1. 1. – 25. 11. 2002 přijaly zastupitelské úřady ČR 488 112 žádostí o vízum a udělily 481 269 víz, tj. o 67 417 víz více než v roce 2001. Nejvíce víz vydalo velvyslanectví v Moskvě, v Kyjevě a v Minsku .

Nejvíce žádostí o vízum v roce 2002 podali občané Ruska (122 323), Ukrajiny (91 893), Austrálie (31 465), Kanady (29 063) a Běloruska (26 931).

II.3. PŘESHRANIČNÍ POHYB

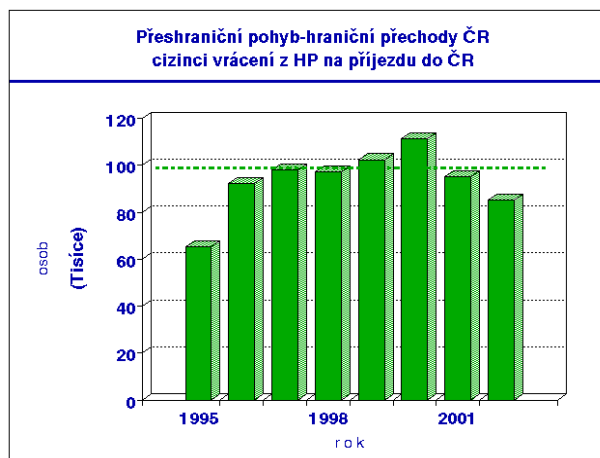
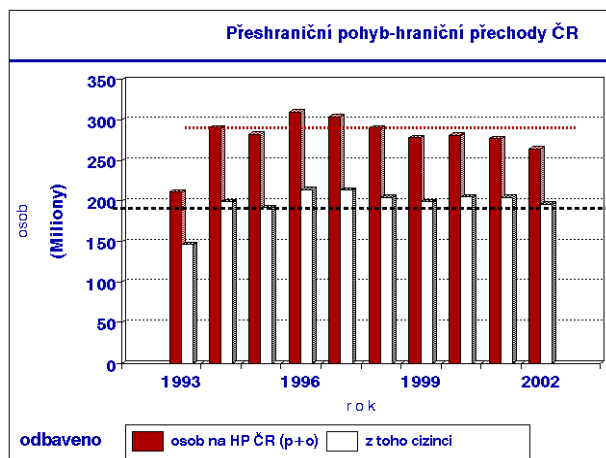
Počet osob překračujících státní hranice České republiky v obou směrech se od roku 1994 pohybuje kolem hodnoty 300 miliónů ročně, z toho se jedná o cca 200 miliónů cizinců. Přibližně

⁵² Přechodně pobývá cizinec na území za podmínek § 16 a § 17, bez víza za podmínek § 18, stanoví-li tak mezinárodní smlouva o zrušení vízové povinnosti, nebo stanoví-li tak vláda svým nařízením nebo na základě uděleného krátkodobého víza (§ 20 až § 29) nebo na základě dlouhodobého víza (§ 30 až § 50) k přechodnému pobytu na území. K přechodnému pobytu na krátkodobá víza opravňuje cizince platné výjezdní vízum (pro cizince, který pobýval na území bez víza podle § 18 písm. a nebo b), průjezdní vízum, letištní vízum nebo vízum k pobytu do 90 dnů. K přechodnému pobytu na území na dlouhodobá víza opravňuje cizince vízum k pobytu nad 90 dnů, vízum za účelem strpění pobytu nebo vízum za účelem dočasné ochrany. Doba platnosti víza k pobytu nad 90 dnů je nejdéle 365 dnů. Policie dobu platnosti víza nad 90 dnů opakovaně prodlouží o 365 dnů za podmínky, že trvá stejný účel, pro které bylo vízum uděleno.

⁵³ Trvale pobývat (cizinec s trvalým pobytem na území ČR – v tabulkách „TUC“) na území České republiky je oprávněn cizinec na základě povolení k trvalému pobytu, které je udělováno podle podmínek stanovených v hlavě IV zákona o pobytu cizinců, zejména za účelem společného soužití se státním občanem České republiky, z humanitárních důvodů nebo pokud je pobyt cizince v zahraničně politickém zájmu České republiky. Zákon váže podmínky k podání žádosti o povolení pobytu na osobní a rodinné postavení cizince ve vztahu ke státnímu občanovi České republiky, bývalému státnímu občanství České republiky nebo na osobní a rodinné postavení cizince ve vztahu k cizinci s povolením k pobytu a k účelu pobytu. Podle těchto kritérií stanoví dobu předchozího nepřetržitého pobytu cizince na území na vízum nad 90 dnů nebo na vízum za účelem dočasné ochrany pro oprávnění k podání žádosti o povolení pobytu. V první skupině jsou cizinci, kteří jsou ve vztahu k občanovi České republiky, ti jsou oprávněni žádat o povolení bez podmínky předchozího nepřetržitého pobytu na území, ve druhé skupině jsou cizinci s rodinnými vztahy k cizinci s povolením k pobytu na území, kteří jsou oprávněni k podání žádosti o povolení pobytu po osmi letech nepřetržitého pobytu na území. Po deseti letech nepřetržitého pobytu na vízum nad 90 dnů nebo na vízum za účelem dočasné ochrany je oprávněn k podání žádosti o povolení pobytu každý cizinec. Doba pobytu na vízum udělené za účelem studia se nezapočítává.

⁵⁴ Protože došlo k zásadním změnám podmínek, které jsou požadovány zákonem o pobytu cizinců pro udělení víz k pobytu nad 90 dnů nelze bez akceptace změn jednoduše srovnávat údaje o cizincích s přechodným pobytem na dlouhodobé vízum v roce 2002 s údaji o cizincích s povolením k dlouhodobému pobytu ke stejnému datu v předchozích letech (v tabulkách „DUC“).

100 000 cizinců je každoročně na hraničních přechodech odmítnut vstup na území České republiky protože nesplňují zákonné podmínky⁵⁵.

V roce 2002 bylo na hraničních přechodech České republiky odbaveno v obou směrech 264 miliónů osob, tj. o 13 miliónů méně než v roce přecházejícím, z toho se jednalo přibližně o 196 miliónů cizinců, tj. o 8 miliónů méně než v roce 2001.

Ve stejném období bylo na hraničních přechodech České republiky rovněž v obou směrech odbaveno 145 milionu dopravních prostředků (tj. -2,6 mil.).

Vstup do České republiky byl na hraničních přechodech pro nesplnění zákonných podmínek odmítnut⁵⁶ cca 85 000 cizinců, což je o 10 000 méně než v roce 2001. Jednalo se nejvíce o občany Kanady (2 684 osob, tj. -1 046)⁵⁷, Itálie (2 077 osob, tj. -67) Turecka (1 839 osob, tj. +246) a Ukrajiny (1 609 osob, tj. -2 134).

Na meziroční pokles počtu občanů Ukrajiny a Bulharska (693 osob, tj. -796) mezi cizinci odmítnutými na vstupu do ČR měl zřejmě dopad celkový pokles počtu občanů těchto státních příslušností odbavených na příjezdu do ČR. Výrazný meziroční pokles počtu občanů Rumunska (549 osob, tj. -2 892), kterým byl v roce 2002 na hraničních přechodech odmítnut vstup do ČR, protože nesplňovali zákonné podmínky, nepochybně odráží jednak opatření rumunské strany k zamezení nelegální migrace rumunských občanů uplatněné již v druhé polovině roku 2001 a zejména zrušení vízové povinnosti pro občany Rumunska směrem ke státům EU.

Na turistických stezkách a přechodech malého pohraničního styku bylo policisty RCPP registrováno při přeshraničním pohybu dalších 2,8 milionu osob (tj. -1,7).

II.4. POBYT CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

II.4.1. Cizinci s povoleným pobytem v ČR

Po rozdělení ČSFR žilo na území ČR na 50 tisíc cizinců s povoleným pobytem, z toho přibližně 30 tisíc s trvalým a 20 tisíc s dlouhodobým pobytem. Kategorie cizinců s povoleným

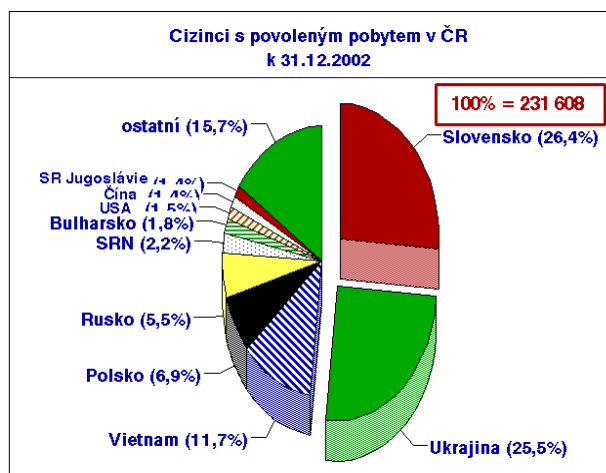
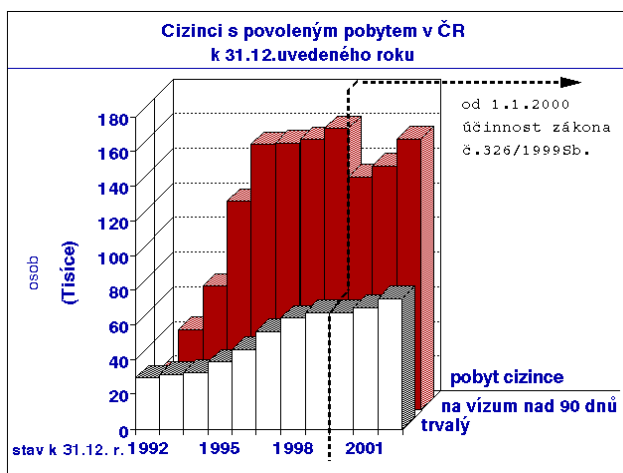
⁵⁵ Ustanovení § 9 zákona o pobytu cizinců.

⁵⁶ Jedním ze základních ukazatelů, které jsou v souvislosti s nelegální migrací osob sledovány státy EU, je počet osob odmítnutých na vstupu na území státu. Kandidátské země jsou od roku 1999 povinny měsíčně tyto údaje i s rozlišením státních příslušností poskytovat CIREFI (Centre for the Analysis and Exchange of Information on Immigration) do Bruselu pro účel sledování nelegální migrace v Evropě.

⁵⁷ Tento stav odráží rozhodnutí vlády o zavedení vízové povinnosti pro držitele diplomatických, služebních a cestovních pasů Kanady s platností od 1. 4. 2001.

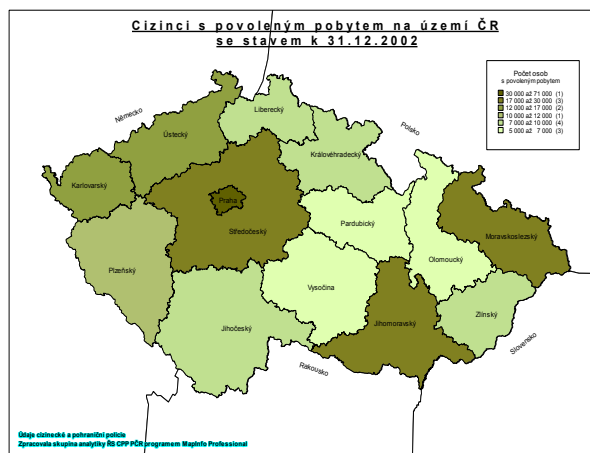
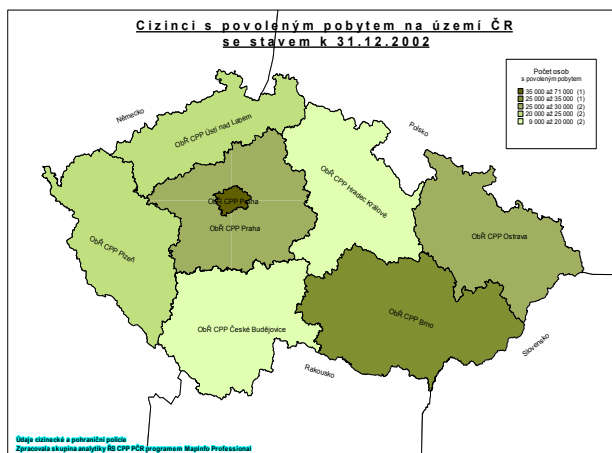
dlouhodobým pobytem vykazovala markantní nárůsty do konce roku 1996, v kategorii cizinců s trvalým pobytem byly nejvyšší meziroční přírůstky v letech 1995 až 1998. Počet cizinců s povoleným pobytem v ČR 7 let narůstal, na konci roku 2000 byl zaznamenán poprvé od vzniku ČR meziroční pokles, v roce 2001 došlo opět k nárůstu.

K 31. prosinci 2002 bylo Ředitelstvím služby cizinecké a pohraniční policie PČR evidováno s povoleným pobytem na území České republiky 231 608 cizinců (+20 814 osob, tj.+9,9%)⁵⁸.

Během roku 2002 byl meziroční nárůst cizinců s povoleným pobytem zaznamenán na všech **teritoriích ObŘ CPP**. Nejvyšší nárůst v absolutních číslech (+10 121 osob) i v procentech (+17,8%) vykazuje ObŘ CPP Praha. Nejméně cizinců s povoleným pobytem (9 731 osob, tj. 4,2% v ČR) je přihláшено k pobytu na teritoriu ObŘ CPP České Budějovice, nejvíce, více než 42% republikové hodnoty (98 016 osob) je přihláшено k pobytu na území ObŘ CPP Praha, z toho 72% přímo na území hl. města Prahy.

Legální migrace – počet cizinců s povoleným pobytem v ČR k 31.12.2002 – členění dle teritorií ObŘ CPP a krajů ČR (správní členění)

Z pohledu **správního členění ČR** bylo k 31.12.2002 evidováno nejvíce cizinců s povoleným pobytem na území hl.města Prahy (70 978 osob, tj. 30,6%), dále v teritoriu krajů Středočeského (11,7%), Jihomoravského (8,7%) a Moravskoslezského (8,3%). Meziroční nárůst cizinců

⁵⁸ Údaje v závorce ukazují absolutní a relativní rozdíl roku 2002 a 2001.

s povoleným pobytem pak na konci roku 2002 vykazovaly všechny kraje s výjimkou kraje Moravskoslezského.

Obecně lze konstatovat, že vyšší koncentrace cizinců s povoleným pobytem na území ČR je zejména v regionech s většími městy, kde jsou větší možnosti zaměstnání a podnikání. Cizinci žijící na území ČR formou trvalého pobytu jsou evidováni zejména v okresech při státních hranicích ČR se SRN a se Slovenskem, na severní Moravě pak také při státních hranicích s Polskem. Je třeba zdůraznit, že každá státní příslušnost má svá specifika v upřednostňované formě a místě pobytu.

Z pohledu okresů ČR bylo nejvíce cizinců s povoleným pobytem registrováno na území okresu Brno (10 673 osob, + 1 546, +16,9%), Ostrava (6 894 osob, +319, +4,9%) a Karlovy Vary (6 600 osob, +645, +10,8%), nejméně pak v okresech Tábor (652 osob), Písek (590 osob) a Jeseník (422 osob).

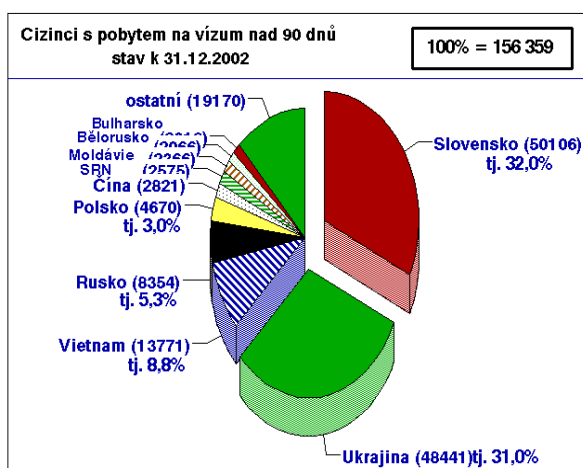
Podle státní příslušnosti tvořili na konci roku 2002 více než 26 %, a tedy největší skupinu mezi cizinci s povoleným pobytem v České republice, občané Slovenské republiky (61 102 osob, nárůst o 7 803 osob, tj. +14,7 %). Druhou nejpočetnější skupinou s téměř 26% byli občané Ukrajiny (59 145 osob, +7 320 osob, tj. +14,1 %) s počtem 27 143 osob (+3 219 osob, tj. +13,8%) následovali občané Vietnamu a s počtem 15 996 osob (-493 osob, tj. -3,0%) občané Polské republiky. Na pátém místě statistiky jsou občané Ruska (12 813 osob, +390 osob, tj. 3,1%).

Kromě shora uvedeného počtu cizinců evidovala v roce 2002 OCP cca 2,7 milionů cizinců pobývajících na území ČR přechodně na vízum do 90 dnů nebo bez víza hlášených k pobytu v soukromí nebo v ubytovacích zařízeních.

II.4.2. Přechodný pobyt na dlouhodobá víza

K 31. prosinci 2002 bylo Ředitelstvím služby cizinecké a pohraniční policie PČR evidováno 156 359 cizinců pobývajících na území České republiky na vízum k pobytu nad 90 dnů.⁵⁹

Převažujícím účelem pobytu bylo k 31. prosinci 2002 v kategorii cizinců pobývajících v ČR na vízum k pobytu nad 90 dnů zaměstnání, 69 119 cizinců, tj. 44,2% z celkového počtu. Podnikání bylo účelem pobytu u 61 701 cizinců. Na konci roku 2002 bylo mezi cizinci s vízem k pobytu nad 90 dnů 17 200 cizinců, u kterých bylo účelem pobytu sloučení rodiny, a to 98 % sloučení rodiny s cizincem.

V této kategorii tvořili největší podíl a vykazovali nejvyšší meziroční nárůst občané Slovenska (50 106 osob, +7 662, +18,1%), Ukrajiny (48 441 osob, +6 525, +15,6%), s odstupem následovali občané Vietnamu (13 771 osob, -225, -1,8%), Ruska (8 354 osob, +28, +0,3%) a Polska (4 670 osob, -227, -4,6%). Znatelnější meziroční nárůst u této formy pobytu i při nízkých počtech je patrný u občanů Mongolska (+286) a Moldávie (+206).

Během roku 2002 bylo přijato 41 797 žádostí o vízum k pobytu nad 90 dnů, z toho 35 756 cestou ZÚ ČR a 6 041 na území České

⁵⁹ Do této kategorie jsou zahrnuti i občané Slovenské republiky pobývající na území České republiky na základě nařízení vlády č. 77 ze dne 8. března 2000.

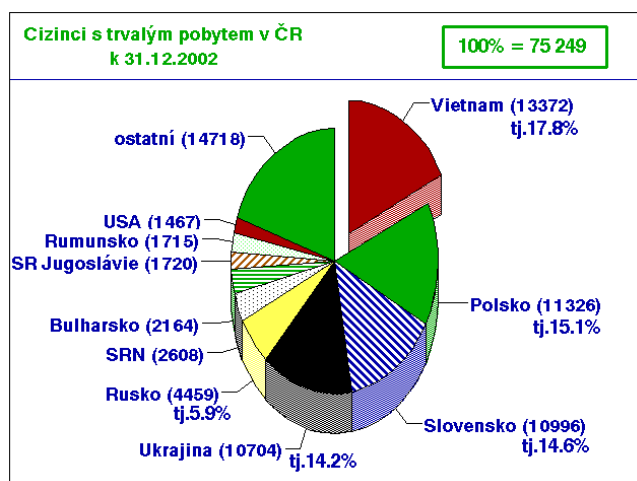
republiky. Vyřízeno bylo 37 009 (+7 863, +27%) žádostí o vízum k pobytu nad 90 dnů. Z tohoto počtu bylo ve 30 954 případech, tj. 83,6% žádosti vyhověno a v 6 055 případech, tj. 16,4% bylo rozhodnuto záporně. Zároveň bylo v roce 2002 kladně vyřízeno 103 268 žádostí o prodloužení doby platnosti víza k pobytu nad 90 dnů a doby pobytu na území na toto vízum. Prodloužení bylo zamítnuto ve 460 případech a platnost víza byla zrušena ve 2 403 případech.

Dále orgány policie udělily podle ustanovení § 35 zákona o pobytu cizinců 733, víz za účelem strpění pobytu a kladně vyřídily 317 žádostí o prodloužení doby platnosti tohoto víza.

II.4.3. Trvalý pobyt

Ke konci roku 2002 bylo Ředitelstvím služby cizinecké a pohraniční policie PČR evidováno 75 249 cizinců s povoleným trvalým pobytem.

Převažujícím důvodem, pro povolení trvalého pobytu na území České republiky bylo sloučení rodiny (u 67 516 cizinců, tj. 90% z celkového počtu uvádí právě tento důvod). Z toho v 67% se jednalo o sloučení rodiny s občanem ČR a z 33% o sloučení rodiny s cizincem.

Mezi cizinci s povoleným trvalým pobytem na území České republiky tvořili k 31. 12. 2002 největší skupinu, ale i nejvyšší meziroční nárůst občané Vietnamu (13 372 osob, +3 471, +35,1%), Polska (11 326 osob, -266, -2,3%), Slovenska (10 996 osob, +146, +1,3%) a Ukrajiny (10 704 osob, +795, +8%).

V průběhu roku 2002 bylo přijato 9 658 žádostí o povolení trvalého pobytu, z toho 507 cestou ZÚ ČR a 9 151 na území České republiky. Vyřízeno bylo 8 763 žádostí o povolení trvalého pobytu. Z toho bylo v 8 019 případech, tj. 91,5 %

rozhodnuto kladně a v 744 případech, tj. 8,5 % byla žádost zamítnuta. Současně bylo v roce 2002 kladně vyřízeno 11 914 žádostí o prodloužení průkazu o povolení k pobytu. Platnost povolení k pobytu byla zrušena v 770 případech a platnost povolení k pobytu zanikla 2 068 případech.

II.4.4. Pobyt občanů Slovenské republiky

Působnost zákona o pobytu cizinců je omezena všeobecnou klauzulí, podle níž mají ustanovení mezinárodních smluv, schválených Parlamentem České republiky a vyhlášených ve Sbírce zákonů České republiky, přednost před ustanoveními tohoto zákona. Na základě mezinárodní smlouvy je upraveno odchylně i postavení občanů Slovenské republiky.

Problematika trvalého pobytu občanů Slovenské republiky zůstává prakticky nedotčena. Odlišně je však upravena problematika přechodného pobytu na dlouhodobá víza. Orgány cizinecké a pohraniční policie ČR vystaví občanovi SR na jeho vlastní žádost „potvrzení o přechodném pobytu“ (Nařízení vlády ČR č. 77/2000 ze dne 8. 3. 2000 o vydávání potvrzení o přechodném pobytu státním občanům SR). Toto potvrzení se vydává pouze pro jeho soukromou potřebu (např. pokud o ně žádá škola, banka, slovenské orgány pro případ zamezení dvojího zdanění, v budoucnosti hodlá požádat o občanství ČR apod.).

Jak z výše uvedeného vyplývá občan SR žádost k povolení pobytu na území ČR na vízum k pobytu nad 90 dnů nepodává (ani za účelem zaměstnání, kdy potvrzení získá na základě

předložené registrační karty, ani jiným účelem, jako např. studium, podnikání apod.). Bezvízová dohoda délku pobytu občanů ČR a SR nestanoví. Občané SR nejsou dle současné právní úpravy povinni v případě přechodného pobytu na území ČR žádat české orgány o povolení. Ze současné právní úpravy povolování dlouhodobého pobytu v ČR a SR vyplývá následující dílčí n reciprocita pro občany druhého státu.

V případě, že občan ČR hodlá v SR dlouhodobě pobývat (za jakýmkoli účelem, i za účelem zaměstnání), je dle zákona o pobytu cizinců na území SR, povinen požádat slovenské orgány o „povolení k pobytu“.

K žádosti předkládá dokumenty potvrzující účel pobytu (v případě zaměstnání registrační kartu územně příslušného pracovního úřadu), zabezpečení prostředků k pobytu, potvrzení o ubytování a výpis z Rejstříku trestů ČR i SR. Příslušný orgán cizinecké policie SR může navíc žádat o předložení doplňujících dokumentů. K vyřízení žádosti je stanovena lhůta 60 dnů. V případě kladného vyřízení žádosti obdrží občan ČR průkaz „povolení k pobytu“.

II.5. NEJČASTĚJŠÍ ÚČELY POBYTU NA VÍZUM NAD 90 DNŮ

II.5.1. Zaměstnávání cizinců v ČR

Zákon o pobytu cizinců plní svou roli v oblasti zaměstnávání cizinců. Cizinec překračující naši státní hranici za účelem zaměstnání je plně administrativně vybaven a nemůže měnit účel pobytu na území České republiky. Zavedení vízové povinnosti pro občany států disponujících ve vztahu k České republice vysokým migračním potenciálem má z pohledu některých úřadů práce pozitivní dopad v oblasti nelegálního zaměstnávání cizinců - turistů z těchto zemí.

Od roku 1999 výrazněji narostl počet platných povolení k zaměstnání cizinců. Podle údajů MPSV ČR bylo k 31. prosinci 2002 evidováno celkem 44 621 (tj. +4 524) platných pracovních povolení k zaměstnávání cizinců, z toho 17 138 na území hlavního města Prahy. Mimo to bylo ve stejném období zaregistrováno 56 558 (tj. -6 997) občanů Slovenské republiky, pracujících v ČR, z toho 16 412 osob bylo registrováno v Praze.

Legální migrace - **zaměstnávání cizinců v ČR** (údaje MPSV ČR)

Stav k 31.12. roku	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Platná povolení k zaměstnání cizinců v ČR	61 044	49 927	40 312	40 080	40 097	44 621
Zaregistrováno občanů Slovenska pracujících v ČR	69 723	61 320	53 154	63 567	63 555	56 558

Největší počty legálně zaměstnávaných přicházejí do ČR tradičně ze Slovenské republiky, Ukrajiny a Polska.

Pokud se jedná o kvalifikaci, významně převažuje (jako dosud) u cizinců zastoupení v dělnických profesích (cca 33 000).

Ke konci roku 2002 bylo evidováno 19 958 (tj. +2 485) povolení, tj. téměř 45% z celkového počtu, pro občany Ukrajiny. Vysoký počet platných povolení k zaměstnání připadal na občany Polska (7 338 povolení, tj. + 677), s odstupem následovali ve statistice občané Bulharska (1 985), Spojených států amerických (1 435), Moldávie (1 412), Spolkové republiky Německo (1 306), Běloruska (1 191), Mongolska (1 185) a Velké Británie (1005).

Z analýzy Ministerstva práce a sociálních věcí provedené na základě statistických údajů a sdělení úřadů práce ČR vyplývá, že počty platných povolení k zaměstnání vydané cizincům odpovídaly potřebám trhu práce a příslušný administrativní systém plnil základní regulační funkci.

V průběhu roku 2002 byla Ministerstvem práce a sociálních věcí učiněna řada kroků, které jsou přípravou ČR na volný evropský trh práce. Tyto kroky se týkají především budování české

větvě EURESu⁶⁰, EURESu-T v příhraničním regionu Beskyd a budování české větve systému umožňujícího sociální zabezpečení osob pohybujících se v rámci Evropské unie.

II.5.1.1. Naplňování významných mezinárodních dvoustranných smluvních vztahů v oblasti zaměstnanosti pro trh práce ČR

Mezi významné mezivládní dohody o vzájemném zaměstnávání uzavřené po roce 1990 patří dohoda s Ukrajinou, Slovenskou republikou a Polskou republikou⁶¹.

Platnost *Dohody mezi vládou České republiky a vládou Ukrajiny o vzájemném zaměstnávání občanů České republiky a občanů Ukrajiny* podepsané dne 21. 3. 1996 skončila dnem 4. 2. 2002 a dosud nebyla obnovena. I když pro rok 2002 již nebyl podepsán protokol stanovující limit ukrajinských občanů zaměstnávaných na území České republiky, početní stavy se výrazně nenavýšily a nepřekročily ani limit 30 000 osob stanovených pro rok 2001.

Smlouva mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o vzájemném zaměstnávání občanů podepsaná dne 29. 10. 1992 umožňuje mezi oběma smluvními státy volný pohyb pracovních sil. K výkonu zaměstnání není třeba pracovní povolení, pouze registrace, případně informace provedená zaměstnavatelem na příslušném úřadu práce. Přestože je na území České republiky zaznamenán vysoký počet zaregistrovaných občanů Slovenské republiky, s ohledem na volný pohyb těchto občanů se nepředpokládá další významné navýšení uvedeného počtu po přistoupení České republiky a Slovenské republiky do Evropské unie. Pracovní migrace se Slovenskou republikou je svým způsobem stabilizována.

Dohodou mezi vládou České a Slovenské Federativní republiky a vládou Polské republiky o vzájemném zaměstnávání československých a polských občanů podepsanou dne 16. 6. 1992 nebylo stanoveno každoroční podepisování protokolu o limitu pro příslušný kalendářní rok. Zaměstnávání je realizováno v souladu s platnými právními předpisy na území příslušného smluvního státu a svým počtem zaměstnávaných osob se Polsko řadí na třetí místo s největším počtem zaměstnanců na území České republiky.

Lze konstatovat, že Polsko v porovnání s ostatními státy přistupujícími k Evropské unii má vůči České republice vysoký migrační potenciál, který se z důvodů dosud platné regulace vstupu Poláků na trh práce ČR nemohl v plné míře projevit (míra nezaměstnanosti zejména v některých vojvodstvích Polska hraničících s Českou republikou dosahuje až 27 %).

Ministerstvo práce a sociálních věcí bude ve čtvrtletních intervalech sbírat potřebné informace z těchto regionů a analyzovat je, aby se daly spolehlivě předvídat přeshraniční toky pracovní migrace. Jedná se zejména o část Moravy hraničí s Polskou republikou. Analýza umožní lépe posoudit dopady zavedení volného pohybu pracovních sil a volit optimální opatření.

II.5.1.2. Nelegální zaměstnávání cizinců

Významným negativním fenoménem v oblasti zaměstnanosti je nelegální zaměstnávání cizinců, které nepostihuje ve stejné míře všechny sektory ekonomiky, ale je rozšířené zejména tam, kde je využívána málo kvalifikovaná pracovní síla.

Pro efektivní boj proti tomu jevu došlo na základě usnesení vlády ČR č. 1044 ze dne 23. října 2000 k aktualizované Koncepci boje proti organizovanému zločinu k vytvoření meziresortního orgánu pro potírání nelegální pracovní činnosti cizinců. Gestorem

⁶⁰ EURES – Evropské služby zaměstnanosti; EURES-T – nižší forma, týká se příhraničí

⁶¹ Další dohody o vzájemném zaměstnávání byly uzavřeny s VSR (1994), Ruskou federací (1998), Bulharskem (1999) a Mongolskem (1999).

činnosti tohoto orgánu, na níž participují všechny dotčené orgány a organizace, je Ministerstvo práce a sociálních věcí. Meziresortní orgán v roce 2002 pokračoval v přípravě koncepce boje proti nelegálnímu zaměstnávání cizinců.

V oblasti prevence proti nelegálnímu zaměstnávání cizinců se Ministerstvo práce a sociálních věcí zaměřilo především na zjednodušení administrativně technických postupů sloužících k realizaci bilaterálních smluv o vzájemném zaměstnávání (Ukrajina, Vietnam). Pozornost byla rovněž věnována přípravě rozsáhlejší informační kampaně o podmínkách zaměstnávání cizinců v ČR a rizicích nelegálního zaměstnávání.

Za jeden z nástrojů boje proti nelegální zaměstnanosti je možno považovat i projekt „Aktivní výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků“.

II.5.2. Podnikání cizinců v České republice

Ministerstvo průmyslu a obchodu evidovalo ke konci roku 2002 celkem 1 676 221 (+41 410) podnikatelů, z čehož 60 532 (-3 468) tvořili cizinci. Registrováno bylo 2 608 175 (+102 672) živností, z toho na cizince připadalo 75 661 živností (-2 762). Z uvedeného vyplývá, že počet registrovaných podnikatelů a živností cizinců je oproti roku 2000 a 2001 nižší.

Legální migrace - podnikání cizinců v ČR (údaje MPO ČR)

Stav k 31.12. roku	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Celkem v ČR registrováno podnikatelů cizinců	63 529	44 962	58 386	61 340	64 000	60 532

Nejvíce cizinců - podnikatelů bylo evidováno na území hlavního města Prahy 21 585 (-1 826), zejména v obvodu Prahy 4 (4 017, tj. 18,6%), Praha-Modřany (3 015, tj. 13,9%), obvodu Prahy 6 (2 809, tj. 13%), obvodu Prahy 5 (1 396, tj. 6,4%) a obvodu Prahy 8 (1 348, tj. 6,2%). Dále v okresech Brno – město (2 577, tj. 58,2 % z celého Jihomoravského kraje), Karlovy Vary (2 339) a Cheb (1 981) – tj. 93,8% z celého Karlovarského kraje), Ostrava – město (1 661, tj. 49,8% z celého Moravskoslezského kraje), Plzeň – město (1 470, tj. 38,3% z celého Plzeňského kraje) a Mladá Boleslav (1 464, tj. 20,8 % z celého Středočeského kraje.).

Podle státní příslušnosti bylo v České republice mezi podnikateli nejvíce občanů Vietnamu 20 081 (-322). Druhou nejčetněji zastoupenou skupinu tvoří občané Ukrajiny 19 047 (-2 543) a třetí občané Slovenska 7 175 (+124). Uvedené tři státní příslušnosti představují 76,4% mezi podnikateli - cizinci.

Z celkového počtu 78 423 živností, které byly registrovány na cizince, připadlo 23 965 na občany Vietnamu, 22 870 na občany Ukrajiny a 9 464 na občany Slovenska. Z uvedeného vyplývá, že na jmenované tři státní příslušnosti připadlo 71,7% registrovaných živností pro cizince.

Průběžnou kontrolu cizinců, vedených v ústřední evidenci podnikatelů, zajišťuje Ministerstvo průmyslu a obchodu prostřednictvím živnostenských úřadů. Živnostenské úřady v dané oblasti spolupracují se všemi dozorovými orgány, zejména dobře je hodnocena spolupráce s orgány služby cizinecké a pohraniční policie. Živnostenské úřady plní signalizační povinnost v dané oblasti i ve vztahu k správám sociálního zabezpečení, úřadům práce, finančním úřadům a Krajským obchodním soudům.

Za období prosinec 2001 – listopad 2002 provedly živnostenské úřady České republiky kontrolu 2 776 právnických osob s účastí cizince ve statutárním orgánu a kontrolu 8 697 zahraničních fyzických osob. Celkem tak byla provedena kontrola 11 473 subjektů. Nejvíce kontrol se uskutečnilo v hlavním městě Praze, kde bylo kontrolováno celkem 5 561 subjektů, dále pak v Plzeňském kraji 1 161 a v kraji Středočeském 744.

II.5.3. Dočasná ochrana

Vláda České republiky usnesením č. 721 ze dne 18. 7. 2001 schválila návrh nařízení vlády o poskytnutí dočasné ochrany státním občanům Ruské federace. Nařízení vlády bylo dne 14. 8. 2001 publikováno ve Sbírce zákonů pod číslem 290/2001 Sb. Tento právní předpis umožňoval poskytnout do 30. 6. 2002 dočasnou ochranu 250 státním občanům Ruské federace, kteří uprchli z území Ruské federace v důsledku ozbrojeného konfliktu v Čečensku a ke dni 18. 4. 2001 byli účastníky řízení o udělení azylu (žadatelé o udělení azylu).

Institut dočasné ochrany byl oprávněnými osobami využit v minimální míře. Vízum za účelem dočasné ochrany bylo uděleno 8 osobám.

II.6. AZYL

II.6.1. Azyl a Evropská unie

Zajištění spravedlivého azylového řízení a dodržování všech mezinárodních závazků v této oblasti, včetně převzetí a aplikace norem Evropské unie, je další oblastí, která je z hlediska přípravy na vstup orgány Evropské unie velmi sledována.

Azylová politika Evropské unie je v současnosti vesměs upravena právními normami Evropské unie přijímanými v době před účinností Amsterodamské smlouvy, tj. v období, kdy problematika azylu spadala do oblasti tzv. třetího pilíře. Je třeba v této souvislosti zdůraznit, že po vstupu Amsterodamské smlouvy v účinnost spadá problematika azylu do oblasti komunitárního práva, tedy prvního pilíře (článek 63 odst. 1 a 2 Smlouvy o Evropských společenstvích (SES) stanoví priority, které se týkají rozvoje azylové politiky Evropské unie, pro přijetí nové legislativy je stanovena pětiletá lhůta).

Azylová politika ČR je z velké části harmonizovaná (viz novela azylového zákona) s platným právem Evropské unie stanovícím standardy pro azylové řízení. České azylové právo a praxe je Evropskou unií poměrně kladně hodnoceno, zejména vysoká úroveň harmonizace zákona o azylu s normami práva Evropské unie a ustanoveními mezinárodního práva.

II.6.2. Žadatelé o azyl

Od 1. 1. do 31. 12. 2002 požádalo v České republice o azyl 8 481 osob. Oproti roku 2001, kdy o azyl požádalo 18 094 osob, se snížil počet žádostí o 53%. Z hlediska kritéria počtu žadatelů o azyl se tak Česká republika zařadila na dvanácté místo v Evropě, jak dokumentuje tabulka uvedená v příloze materiálu vycházející z údajů Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky.

Celkem požádalo v České republice od roku 1990 o azyl 60 468 osob.

Počet žadatelů v jednotlivých letech a meziroční procentuální změny

Rok	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
<i>Počet žádostí</i>	1 602	2 226	841	2 207	1 187	1 417	2 211	2 109	4 085	7 220	8 788	18 094	8 481
<i>Meziroční změna</i>		39%	-62%	162%	-46%	19%	56%	-5%	94%	77%	22%	106%	-53%

Nejvýraznější změnou v roce 2002 je pokles počtu podávaných žádostí v souvislosti s novelou zákona o azylu, s účinností od 1. února 2002. Zatímco v lednu 2002 požádaly o azyl 1 334 osoby, v únoru to již bylo 678 osob, tedy téměř o 50% méně. Od února dále žádalo o azyl průměrně 650 osob měsíčně.

Počet žadatelů v jednotlivých měsících roku 2002 a jejich procentuální změny

měsíc	Celkem	2002-01	2002-02	2002-03	2002-04	2002-05	2002-06	2002-07	2002-08	2002-09	2002-10	2002-11	2002-12
Počet žadatelů celkem	8481	1334	678	726	763	603	525	580	580	607	774	629	682
Meziměsíční změna	-		-49%	7%	5%	-21%	-13%	10%	0%	5%	28%	-19%	8%

Novela zákona o azylu přinesla několik změn. Na snížení počtu žádostí o azyl má patrně největší vliv kombinace s novelou zákona o zaměstnanosti, neboť žadatelé o azyl nesmějí být v prvním roce azylového řízení zaměstnání. Smyslem tohoto opatření bylo snížení atraktivity azylového řízení pro pracovní migraci. Novela dále přinesla zpřísnění způsobu přihlášení na soukromou adresu a prověřování existence uváděných adres. Cizinci, kteří projeví úmysl požádat o azyl v zařízení pro zajištění cizinců, nejsou podle novely převáženi do azylových zařízení, ale řízení o azylu je vedeno v průběhu jejich zajištění. Tento krok má zabránit pokusům cizinců použít azylového řízení jako možnosti opustit legálně zařízení a vyhnout se tím eventuálně realizaci správního vyhoštění. Další ustanovení novelizovaného zákona omezuje možnost podat opakovaně žádost o azyl - v případě, že chce cizinec podat žádost dříve než dva roky po nabytí právní moci posledního rozhodnutí o azylu, je jeho úmysl přezkoumán a Odbor azylové a migrační politiky ministerstva vnitra jej informuje, zda je k podání opakované žádosti oprávněn.

Srovnání počet žadatelů v jednotlivých měsících v letech 2001 a 2002

měsíc / rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Celkem
2001	1 228	1 228	1 636	1 539	1 600	1 699	1 614	1 780	1 497	1 498	1 355	1 420	18 094
2002	1 334	678	726	763	603	525	580	580	607	774	629	682	8 481
rozdíl v měsíčních počtech	9%	-45%	-56%	-50%	-62%	-69%	-64%	-67%	-59%	-48%	-54%	-52%	-53%

Nejvíce žádostí o azyl podali občané Ukrajiny (1 674 osob, tj. 20% ze všech žádostí). Počty žádostí se pohybují kolem 140 osob měsíčně. V červenci počet žadatelů z Ukrajiny klesl na 81 osob, ale od srpna se zase počty kontinuálně zvyšovaly na uváděnou hodnotu. Až do poloviny

Stát	Počet žádostí	% ze všech žádostí	Pohyb počtu
Ukrajina	1 674	20	➔
Vietnam	891	11	⬇
Slovensko	843	10	↗
Moldavsko	724	9	⬇
Gruzie	678	8	⬇
Ruská federace	628	7	↗
Čína	511	6	↗
Arménie	452	5	⬇
Indie	364	4	⬇
Bělorusko	311	4	➔

roku tvořili Ukrajinci čtvrtinu žadatelů o azyl. Jejich zastoupení ale v druhé polovině roku mírně klesá, zejména díky zvýšenému přílivu občanů Slovenska, Gruzie a Ruska.

Druhou nejvýznamnější státní příslušností žadatelů je Vietnam (891 žadatel, 11%). Většina žadatelů přišla v první polovině roku, od srpna sledujeme pokles v počtu podaných žádostí i poměrného zastoupení.

Na třetím místě v počtu žadatelů jsou v současné době občané Slovenska (843 osoby, 10%), a to je nejvýraznější změna v roce 2002. Zatímco v prvních pěti měsících roku tvořili slovenští žadatelé sotva 3% všech žadatelů o azyl (kolem 20 osob měsíčně), od června sledujeme nárůst, který neustále pokračuje. Rozdíl mezi průměrem měsíčních žádostí v prvním a druhém pololetí je 100 osob. V listopadu požádalo o azyl nejvíce občanů Slovenska (155 osob) a tvořili 25% všech žadatelů. Od července jsou, s výjimkou října a prosince, na prvním místě žadatelů o azyl v ČR, a tvoří pětinu žadatelů.

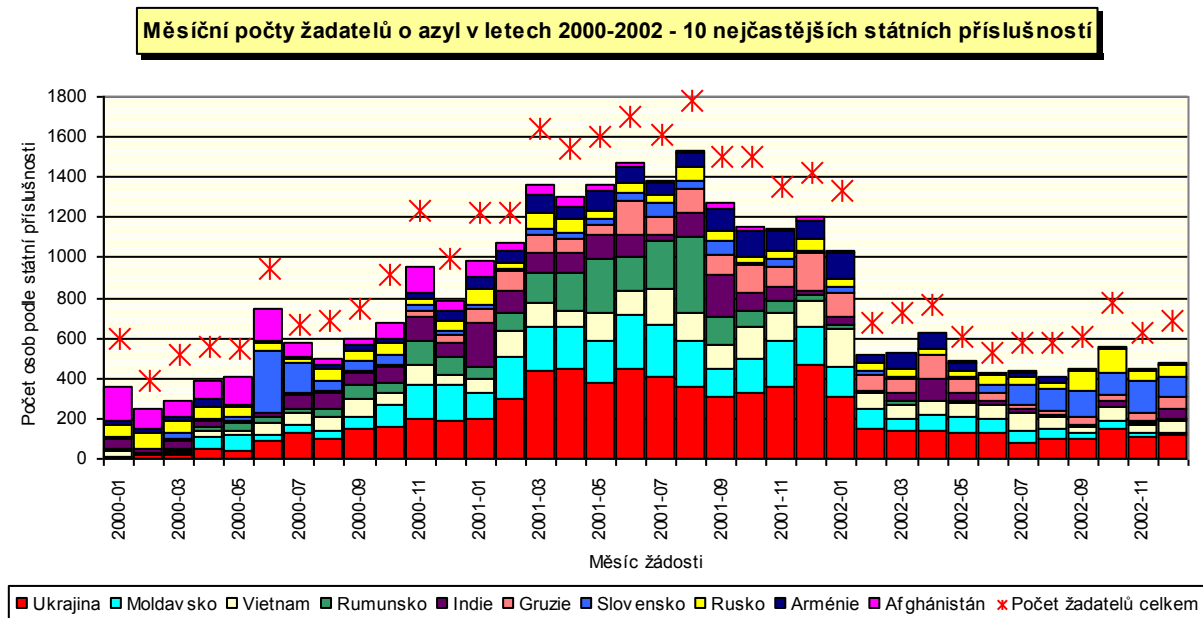
Čtvrtou nejčastější zemí původu je Moldavsko (724 osob, 9%). Podobně jako v případě Vietnamu zde sledujeme, že počet moldavských žadatelů ke konci roku spíše klesá. V první polovině roku tvořili tito žadatelé 10-14% žadatelů s průměrně asi 90 žadateli měsíčně. V druhé polovině roku zde žádá o azyl zhruba 35 občanů Moldavska měsíčně a tvoří 5%.

Ještě výrazněji lze tento vývoj směřující k poklesu žádostí z určitých zemí dokumentovat na Gruzii (678 osob, 8%). Z průměrně 80 osob měsíčně v první polovině roku klesl počet žádostí na 34 měsíčně. Procentuální zastoupení pak klesá z více než 10% na 5%. Stejný zásadní pokles v počtu žádostí sledujeme u žadatelů z Arménie (452 osob, 5%) a Indie (364 osob, 4%). Žadatelé z Arménie patřili na počátku roku mezi prvních pět nejčastějších státních příslušností, v posledních měsících nefigurují ani v první patnáctce. Podobný pokles počtu žádostí je u žadatelů z Indie, i když ti jsou stabilnější.

Vzestup počtu žádostí naopak zaznamenáváme u žadatelů z Ruska (628 osob, 7%) a Číny (511 osob, 6%). Počet žadatelů z Ruska byl v prvním pololetí stabilní - asi 35 osob měsíčně. Od července se počty příchozích zvýšily na asi 70 osob měsíčně. Výrazným rysem žadatelů z Ruska je fakt, že až 80% z nich jsou osoby z Čečenska nebo čečenské národnosti. Počty žadatelů z Číny se zvyšují také od poloviny roku a od července se Čína pravidelně objevuje v prvních pěti státních příslušnostech.

Z popisovaného vývoje lze usoudit, že se v polovině roku 2002 odehrála změna, která přiměla dříve tradiční žadatele o azyl (Vietnamce, Moldavany, Gruzince, Armény, Indy, ale i Iráčany a Bulhary) Českou republiku méně preferovat. Naopak nastal významný vzestup u žadatelů ze Slovenska, Ruska a Číny.

Podíváme-li se na vývoj počtu a složení žádostí o azyl od roku 2000, kdy začala platit nová právní úprava zákona o azylu⁶², sledujeme postupný nárůst měsíčních počtů žádostí, který vyvrcholil v srpnu roku 2001 počtem 1 780 osob. Od té doby až do počátku roku 2002 zaznamenáváme pokles počtu žádostí, nikoli však pod tisíc osob měsíčně. Zásadní pokles přináší až únor 2002, tedy doba, kdy začíná platit již dříve zmíněná novela.

Kromě změny počtu žádostí sledujeme i změnu složení žadatelů o azyl podle státní příslušnosti. Nový zákon o azylu je provázen přílivem v předchozích letech marginálních skupin:

⁶² Zákon 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu)

občany Ukrajiny, Moldavska, Vietnamu (většinou zřejmě šlo o pracovní migraci) a Rumunska. Naopak původně převládající Afghánci směrem k roku 2002 zcela mizí. V roce 2001 byla velmi významná skupina občanů Rumunska, v roce 2002 se již v podstatě neobjevuje. Opačný trend projevují žadatelé ze Slovenska - do České republiky přicházeli hlavně v roce 2000 a 2002, v roce 2001 nebyla Česká republika jejich cílem.

V přijímacím středisku (dále jen PřS) Vyšní Lhoty podalo žádost 6 585 osob (tj. 78%

Místa podání žádosti o azyl od roku 1999

Kde	1999	%	2000	%	2001	%	2002	%
PřS	5027	70%	5611	64%	13363	74%	6752	80%
ZZC	2001	28%	2976	34%	4473	25%	1513	18%
ostatní	192	3%	201	2%	258	1%	216	2%
Celkem	7220	100%	8788	100%	18094	100%	8481	100%

žadatelů z celkového počtu 8 481 žadatelů) a 167 osob (tj. 2% z celkového počtu žadatelů) v PřS Praha - Ruzyně, tedy v tranzitním prostoru mezinárodního letiště.

V zařízeních pro zajištění cizinců (dále jen ZZC) požádalo o azyl 1 513 osob. Toto číslo lze též považovat za důsledek novely zákona o azylu. Počet osob, které v roce 2002 požádaly o azyl v ZZC, se totiž podstatně snížil. Od roku 1999 žádala v ZZC čtvrtina až třetina ročního počtu žadatelů, v roce 2002 to bylo již jen 18% žadatelů. V průběhu výkonu trestu odnětí svobody nebo v průběhu výkonu vazby požádalo o azyl 95 osob a v průběhu léčby v nemocnici 5 osob. V případě dalších žadatelů zahrnutých v tabulce pod kategorií ostatní se jedná zejména o děti narozené žadatelům o azyl v průběhu řízení, za které jejich rodiče také žádají o azyl. V těchto případech nejsou žadatelé s malými dětmi nuceni cestovat do přijímacího střediska, ale mohou podat žádost v azylovém zařízení, ve kterém bydlí, nebo pod které spadají v případě pobytu na privatu.

Odbor azylové a migrační politiky rozšířil oddělení azylového řízení na letišti Praha-Ruzyně o pracovníky, kteří vedou řízení o azylu v zařízení pro zajištění cizinců Balková a Velké Přílepy. V ostatních třech zařízeních vedou azylové řízení pracovníci detašovaných pracovišť oddělení azylového řízení ve Vyšních Lhotách (ZZC Poštorná a Frýdek-Místek) a v Bělé pod Bezdězem (ZZC Bělá). Lhůta pro zajištění cizinců v ZZC je 180 dní. Pokud azylová procedura trvá déle a cizinecká policie provedla všechny potřebné úkony v rámci svého řízení, jsou žadatelé převáženi do azylových zařízení.

Složení žadatelů podle státní příslušnosti se podle místa podání žádosti významně liší. Žadatelé pěti nejčastějších státních příslušností (Ukrajina, Vietnam, Slovensko, Moldavsko, Gruzie) žádají o azyl v naprosté většině (88-98%) v PřS Vyšní Lhoty. V ZZC žádá naopak většina občanů přicházejících z Číny (71% žadatelů z dané země), Indie (90%), Iráku (63%) a Turecka (90%). Z pohledu absolutních čísel jsou pak velmi častými žadateli ze ZZC občané Arménie. Na letišti Praha-Ruzyně požádalo celkem 167 osob. V 84 případech šlo o osoby bez státní příslušnosti (nejčastěji z oblasti Středního Východu - Palestiny). Tito žadatelé vstupují v naprosté většině do řízení na letišti nebo ZZC, tedy zřetelně v krajní situaci při problémech s doklady či pobytem v České republice. Druhou největší skupinu v PřS Praha-Ruzyně tvoří občané Iráku (36 osob), i u této skupiny je patrné, že Iráčané vstupují do řízení hlavně v PřS Praha-Ruzyně nebo ZZC.

Od účinnosti novely azylového zákona učinilo prohlášení o úmyslu požádat o azyl v ZZC 1 494 cizinců, 75 úmyslů bylo opakovaných. Z těchto cizinců podalo žádost o azyl 1 174, z toho čtyři na základě prominutí dvouleté lhůty pro podání opakované žádosti. S opakovaným úmyslem nebyla tato lhůta prominuta 65 osobám, o zbylých opakovaných úmyslech nebylo ke konci roku 2002 rozhodnuto. Z vlastní vůle nakonec nepodalo žádost o azyl 111 cizinců, kteří učinili prohlášení o úmyslu žádost podat, 143 cizinců s projeveným úmyslem teprve žádost podá.

Ve věznici učinilo prohlášení o úmyslu požádat o azyl 270 osob. Z těchto cizinců dosud podalo žádost 75 osob. Opakovaných úmyslů bylo 46 a nikomu nebyla prominuta lhůta pro podání opakované žádosti. Na základě vlastního rozhodnutí žádost nepodalo 18 osob, dalších 18 se nedostavilo po propuštění z věznice do přijímacího střediska.

V případě, že cizinci, který učinil prohlášení o úmyslu požádat o azyl ve výkonu trestu odnětí svobody, nebyl udělen trest vyhoštění nebo není umístěn ve vydávací vazbě, je po projevení úmyslu informován, že se na něj pohlíží jako na účastníka řízení o udělení azylu, a že se má po skončení trestu dostavit do přijímacího střediska k řádnému sepsání žádosti o azyl. Je-li ovšem ve vydávací či vyhošťovací vazbě nebo pokud je mu udělen trest vyhoštění, dostaví se pracovník odboru azylové a migrační politiky do vězeňského zařízení, a tam s cizincem sepiše žádost o azyl a rovnou ve většině případů provede i pohovor.

V roce 2002 byl v obou instancích udělen azyl 103 osobám, z toho v první instanci 101 osobě a 2 osobám v instanci druhé. Rovněž 27 osobám (16 v první a 11 ve druhé instanci) pak byla k rozhodnutí o neudělení azylu vyslovena překážka vycestování. Celkem tedy Česká republika přijala na své území 130 osob z politických nebo humanitárních důvodů.

Většina azylu, tj. 47, byla udělena podle ustanovení § 12 zákona o azylu (důvody pronásledování podle Ženevské konvence), 41 osobě byl udělen azyl podle § 13 (rodinný příslušník osoby, které byl udělen azyl podle § 12), 15 azylů pak bylo uděleno z humanitárních důvodů. Nejčastěji byl azyl udělen občanům Ruska – Čečenska (28), Běloruska (26) a Afghánistánu (17). Méně než deset azylantů pak pochází například z Iráku, Arménie, Kuby a Sýrie. Překážka vycestování byla vyslovena u občanů Afghánistánu a Iráku.

V prvním stupni řízení bylo vydáno 5 139 rozhodnutí o neudělení azylu (v součtu nejsou zahrnuta rozhodnutí o neudělení azylu s vyslovenou překážkou vycestování). V případě 2 430 žadatelů bylo využito možnosti zrychleného řízení o azylu a žádost byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná, jde o 47% všech zamítavých rozhodnutí. Žádosti byly nejčastěji zamítnuty jako zjevně nedůvodné, protože žadatelé neuváděli skutečnosti svědčící o pronásledování podle § 12 (1 080 osob); 589 žádostí bylo zamítnuto, protože žadatel přichází ze země, jež je považována za tzv. bezpečnou zemi původu; 347 žádostí pak proto, že žadatel prokazatelně přijel do České republiky přes zemi, jež je považována za tzv. třetí bezpečnou zemi; 219 žádostí bylo zamítnuto, protože žadatelé uváděli pouze ekonomické důvody. Žadatelé se odvolali proti 88% rozhodnutí o neudělení azylu (proti 4 525 rozhodnutím), právní moci nabylo 613 prvostupňových rozhodnutí.

Rozhodnutí o zastavení řízení bylo vydáno 6 717. V naprosté většině (4 626 rozhodnutí, tj. 69%) byla důvodem nespolupráce při řízení (v podobě opakovaně zaznamenané absence u pohovoru). Druhým nejvýznamnějším důvodem je zpětvzetí žádosti o azyl samotnými žadateli. Z tohoto důvodu bylo vydáno 1 881 (tj. 28%) rozhodnutí. Proti rozhodnutí o zastavení řízení se odvolalo 13% žadatelů.

Na základě podaného rozkladu nebo opravného prostředku či na základě údajů získaných mimo odvolací řízení zrušilo ministerstvo vnitra 134 vlastních rozhodnutí, aby mohlo opakovaně rozhodnout.

Sekretariátu rozkladové komise bylo v roce 2002 doručeno 2 288 rozkladů (ještě v průběhu roku se doručovaly rozklady podané před 1. 2. 2002). Ministr vnitra potvrdil prvostupňové rozhodnutí o neudělení azylu v 1 355 případech a rozhodnutí o zastavení řízení ve 250 případech. Naopak 109 rozhodnutí vydaných prvním stupni bylo zrušeno a vráceno k novému rozhodnutí ve věci. Řízení bylo zastaveno v 590 případech, většinou z důvodu zpětvzetí žádosti o azyl či rozkladu.

V roce 2002 zanikl azyl 41 osobě (39 z důvodu nabytí státního občanství České republiky, 2 z důvodu vzdání se tohoto postavení). Azyl byl odňat 3 osobám.

K 31.12.2002 pobývalo 6% žadatelů o azyl v přijímacích střediscích, 37% v pobytových střediscích, 2% v zařízeních pro zajištění cizinců, 2% ve věznicích a 52% na privátu. Více než polovina žadatelů tedy využívá možnost bydlet mimo azylové zařízení.

II.6.3. Nezletilí žadatelé o azyl bez doprovodu rodičů či zákonných zástupců

Počet příchodů nezletilých se za poslední 3 roky stále snižuje bez ohledu na zvýšené příchody žadatelů obecně. V roce 1999 požádalo o azyl 7 220 osob z toho 329 nezletilých bez doprovodu zákonných zástupců, v roce 2000 požádalo 8 788 osob z toho 298 nezletilých a v roce 2001 požádalo 18 094 osob z toho 280 nezletilých.

V roce 2002 z celkového počtu žadatelů 8 481 požádalo v České republice o azyl celkem 215 žadatelů uvedené kategorie nezletilých. Z tohoto počtu bylo 53 nezletilých doprovázeno rodinnými příslušníky nebo blízkými příbuznými, 162 požádalo o azyl samostatně. V přijímacích střediscích požádalo standardně o udělení azylu 132 nezletilých. V zachytných zařízeních pro cizince využilo institutu azylového řízení 83 nezletilých, tj. cca 40% z celkového počtu příchozích. Převážná většina nezletilých byla v době vstupu do azylového řízení ve věku 16 a 17 let, případy nezletilých mladších 15-ti let jsou stále ojedinělé, tyto děti cestují ze země původu vesměs spolu s některým z rodinných příslušníků nebo příbuzných. Stále přetrvává trend neoznámených odchodů nezletilých dál na "západ" (Česká republika stále není pro některé cílovou zemí), počty resp. procento odchodů se udržuje ve srovnání s rokem 2001 na obdobné úrovni cca 65%. Nejvyšší počty nezletilých podle státní příslušnosti byly evidovány z Indie, Číny, bez státní příslušnosti (zejména z Palestiny), Gruzie, Arménie, Ukrajiny, Iráku, Slovenska a Vietnamu.

Tabulka příchodů nezletilých bez doprovodu zákonných zástupců podle státní příslušnosti

měsíc státní příslušnost	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	celkem
Indie		1	11	15	4	5	3			3	5	3	50
Čína	1			1	2		1	12		1	20		38
bez státní přísl.		3	5	6							1	3	18
Gruzie		1	2	7	2	1		1			1	1	16
Arménie	4	1	6				3		1		1		16
Ukrajina	1	1	2		2	2	1		1			2	12
Irák	4		4							1	1	2	12
Slovensko		1					1			5	1	3	11
Vietnam	2	2			2				1	2	1		10
Moldavsko	2	3			2					2			9
Srí Lanka										4			4
Nigérie					2		2						4
Rusko		2							1				3
Bělorusko				1	1							1	3
Afghánistán							1					1	2
Írán	1												1
Mongolsko		1											1
Rumunsko			1										1
Kyrgyzstán					1								1
Polsko					1								1
Nepál					1								1
Súdán		1											1
celkem	15	17	31	30	20	8	12	13	4	18	31	16	215

II.6.4. Žaloby k Vrchnímu soudu

S nabytím účinnosti zákona č. 2/2002 Sb., kterým se změnil zákon o azylu⁶³ došlo k přesunu v rozhodování o odvolání v azylových věcech ze správní II. instance (rozhodnutí ministra vnitra na návrh rozkladové komise) na Vrchní soud v Praze. Jednalo se o řádný opravný prostředek proti nepravomocným rozhodnutím ministerstva vnitra jako správního orgánu I. stupně, takže řízení ve věci azylu bylo dvojinstanční s tím, že první instance byla správní a druhá soudní.

Mimoto na základě přechodných ustanovení zákona č. 2/2002 Sb. ještě probíhala správní řízení ve II. stupni o návrzích na zahájení řízení o udělení azylu, o kterých ministr vnitra do dne nabytí účinnosti zákona č. 2/2002 Sb. nerozhodl. Proti těmto pravomocným rozhodnutím měli neúspěšní žadatelé o azyl možnost podat ještě i žalobu k Vrchnímu soudu v Praze jako mimořádný opravný prostředek podle předchozí právní úpravy (zákon č. 325/1999 Sb.).

K Vrchnímu soudu v Praze byly proto podávány v průběhu roku 2002 k projednání a rozhodnutí jak tzv. opravné prostředky proti rozhodnutím ve věci azylu (podle části páté hlavy třetí občanského soudního řádu), tak i žaloby podle části páté hlavy druhé o.s.ř..

V roce 2002 postoupil odbor azylové a migrační politiky Vrchnímu soudu v Praze 4 081 opravných prostředků a 363 osob podalo žalobu proti rozhodnutí správního orgánu v řízení o neudělení azylu. Vrchní soud v 81 případech rozhodnutí ministerstva vnitra potvrdil, 38 spisů vrátil k řízení I. nebo II. stupně, zamítl 230 žalob a v 725 případech zastavil řízení. Z celkového počtu postoupených opravných prostředků zbývalo k 31.12.2002 rozhodnout o 3 412.

⁶³ Viz kapitola I.2. LEGISLATIVNÍ RÁMEC, I.2.1. Zákon o azylu

III. Nelegální migrace

III.1. EVROPSKÝ KONTEXT NELEGÁLNÍ MIGRACE

Nelegální migrace je všeobecně považována za jeden z civilizačních fenoménů 21. století, vyvolává ohrožení vnitřní stability společnosti a ohrožuje bezpečnostní situaci zejména v cílových vyspělých zemích Evropské unie a v tranzitních zemích středovýchodní Evropy. Souvisí s přeshraniční trestnou činností, organizovanou převaděčskou kriminalitou a obchodem s lidmi. Organizování nelegální migrace v uplynulých letech patřilo a v současnosti stále patří v rámci organizovaného zločinu k nejvíce ziskovým aktivitám.

V roce 2002 pokračoval příliv ilegálních migrantů z Asie (Iráčané, Afghánci, Kurdové, Indové, Íránci, Číňané, obyvatelé bývalých sovětských republik, Vietnamci atd.), Afriky (Alžířané, Somálci, Nigerijci, Angolané, obyvatelé Konga, Sierra Leone, Libérie atd.) do zemí západní a střední Evropy. Do zemí Evropské unie směřovali také obyvatelé Balkánského poloostrova, Ruska a Ukrajiny.

Ilegální migranti z Asie využívají při cestě do Evropy ilegální trasu přes Balkán do Itálie či Rakouska nebo severní trasu přes Rusko, Ukrajinu do střední Evropy. Ilegální migranti z Afriky přijíždějí ilegálně přes Středozemní moře do Španělska či Itálie.

Součástí nelegální migrace je pašování žen a dětí. Nelegální obchod se ženami za účelem prostituce v současnosti na Balkáně dosahuje vyšší finanční obrát než obchod s heroinem. Podle studie IOM je každý rok „zlákáno“ do obchodu se ženami z celého evropského regionu až 500 000 žen, z toho 200 000 je propašováno přes balkánský region.

Podle údajů UNHCR se v roce 2002 v Evropě snížil počet žadatelů o azyl a oproti roku 2001 značně poklesl počet žadatelů zejména s Afghánistánem, Sierra Leone a Srí Lanky. Naopak vzrostl počet žadatelů o azyl z Ruské federace, Jugoslávie, Nigérie a Číny. Žadatelé o azyl nejvíce směřovali do Velké Británie, Německa a Francie. Mnohé evropské země se snaží příliv ilegálních migrantů omezit zpřísněním svých azylových zákonů, zkrácením azylové procedury a převedením peněžních sociálních dávek azylantům na nepeněžní formu (poskytování ubytování, stravy a zdravotního zabezpečení).

Se vstupem České republiky do Evropské unie se ČR i další nové členské země EU stanou z tranzitních stále ve větší míře zeměmi cílovými pro ilegální migranty z Asie i Afriky. V souvislosti s válkou v Iráku je nutno očekávat uprchlickou vlnu Iráčanů nejen v oblasti válečného konfliktu, ale následně i v Evropě.

III.2. DEFINICE A ROZDĚLENÍ NELEGÁLNÍ MIGRACE V ČR

Nelegální migrací se rozumí případy nelegálního vstupu osob přes státní hranice na území daného státu z různých důvodů, případy nedovoleného způsobu opuštění státu, ale i případy nelegálního pobytu - porušení zákonem předepsané podmínky pro pobyt cizince.

Nelegální migrací přes státní hranice se rozumí případy, ve kterých osoby (cizinci i čeští občané) nedovoleným způsobem překročí státní hranice České republiky z různých důvodů. Jsou zde zahrnuty zjištěné případy neoprávněných vstupů cizinců na území České republiky i případy, kdy cizinci území nedovoleným způsobem opouštějí nebo se o neoprávněný přechod státních hranic prokazatelně pokoušejí. Jsou zde zahrnuty případy použití neregulérních cestovních dokladů, případy kdy se cizinec pokusí vstoupit na území ČR, ačkoli mu nemůže být

umožněn vstup na území, protože trvá trest vyhoštění uložený soudem nebo trvá pravomocné rozhodnutí o správním vyhoštění. V kapitole jsou popisovány případy, které jsou zjišťovány orgány ČR nebo sousedních států. Pro zjednodušení je v následující kapitole používán termín „zadržení“, i když se může jednat jak o zadržení, zajištění nebo předvedení osoby.

Porušováním pobytového režimu se rozumí případy, ve kterých cizinec vstoupí na území ČR neoprávněně aniž je odhalen jeho nelegální vstup, a pobývá v ČR dál nelegálně, nebo případy, ve kterých sice cizinec vstoupí na území ČR legálně, ale po uplynutí lhůty povoleného pobytu nevycestuje, a pobývá na území dále bez povolení, tj. nelegálně, a tím porušuje zákonem předepsané podmínky pro pobyt cizince. Jedná se o zjištěné případy nelegálních pobytů cizinců, které registruje Policie ČR. V informaci nejsou zahrnuty případy popisované v nelegální migraci přes státní hranice ČR.

Nelegální migrace v ČR

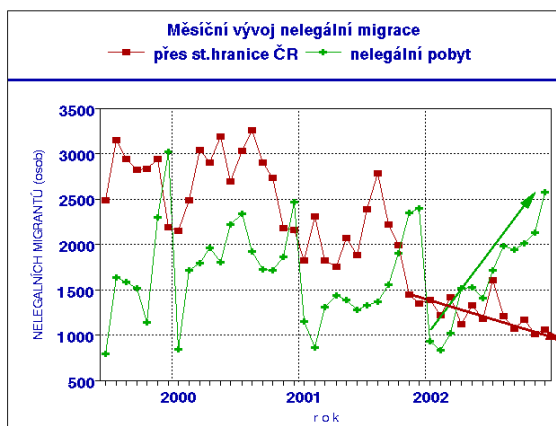
Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Nelegální migrace										
přes státní hranice ČR (dále jen SH ČR) (dle NMV č.32/1995)	43 302	20 480	19 172	23 705	29 339	44 672	32 325	32 720	23 834	14 741
porušování pobytového režimu (dle ZP PP č.56/99 –zkušební provoz)	Nesledováno						*11 970	22 355	18 309	19 573

Vysvětlivky: SH ČR - státní hranice České republiky

* - období červen-prosinec (po vydání ZP PP č.56/99)

Rok 2002 byl charakteristický dalším poklesem nelegální migrace přes státní hranice České republiky a zvýšeným počtem zjištěných osob, které na území České republiky porušily pobytový režim.

Zjištěná nelegální migrace cizinců přes státní hranice ČR vykazuje 40% meziroční pokles, migrace ve vnitrozemí ČR z důvodu porušování pobytového režimu 7% nárůst.

Nelegální migrace - porovnání období roku 2001/2002

Období roku	2001	2002	Změna oproti předchozímu období	
			v [%]	absolutní číslo
Nelegální migrace				
přes státní hranice ČR (dále jen SH ČR) (dle NMV č.32/1995)	23 834	14 741	-38,2	-9 093
porušování pobytového režimu (dle ZP PP č.56/99 –zkušební provoz)	18 309	19 573	6,9	1 264

III.3. NELEGÁLNÍ MIGRACE PŘES STÁTNÍ HRANICE

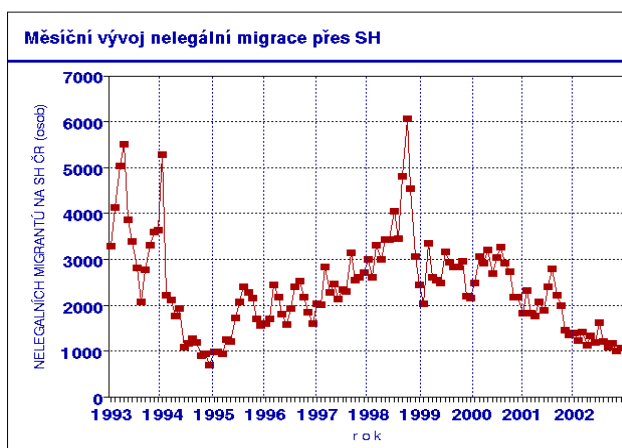
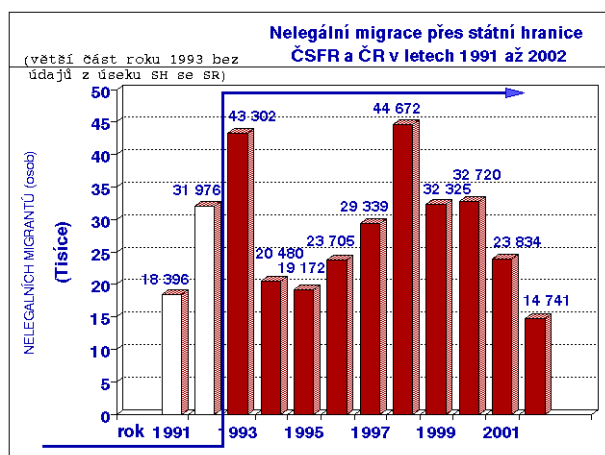
III.3.1. Počty osob a jejich státní příslušnost

Od vzniku České republiky bylo při nedovoleném způsobu překročení státních hranic České republiky nebo při prokazatelném pokusu zjištěno téměř 284 000 osob. Z uvedeného počtu bylo řádově 20 000 občanů ČR a 264 000 cizinců.

Vývoj nelegální migrace kopíruje situaci ve světě i opatření přijímaná v České republice a sousedních státech. Maximum v roce 1993 reagovalo mj. na zpřísnění azylového zákona v SRN. Konflikty provázející rozpad bývalé Svazové federativní republiky Jugoslávie se výrazně projevovaly ve všech statistikách nelegální migrace od vzniku České republiky a vyvrcholily na přelomu let 1998/1999. V roce 2001 klesla nelegální migrace přes státní hranice České republiky zhruba na úroveň roku 1996. Zvýšení migrace v důsledku situace v Afghánistánu se na území ČR ve sledovaném roce neprojevovalo.

V průběhu roku 2002 překročilo nedovoleným způsobem státní hranice ČR nebo se o to prokazatelně pokusilo 14 741 (-9 093) osob, z toho 12 632 (-8 458) cizinců a 2 109 (-635) občanů ČR. Na konci roku 2002 tak bylo možné konstatovat přibližně 40% meziroční pokles osob zjištěných pohraničními orgány v souvislosti s ochranou státních hranic. U cizinců se jednalo o 40,1% pokles a u občanů České republiky o 23,1% pokles.

Přestože již druhý rok mírně narůstá podíl osob zadržených při nelegálním přechodu státních hranic ve směru do ČR, nadále velmi výrazně převažuje počet nelegálních migrantů zadržených ve směru z území ČR.

V průběhu roku 2002 bylo mezi cizinci (12 632), kteří překročili nedovoleným způsobem státní hranice ČR nebo se o to prokazatelně pokusili 9 527 osob (-3 457, tj. -26,6%) podléhajících vízové povinnosti. Meziročně se podíl tzv. „vízových“ cizinců zadržených orgány ochrany státních hranic zvýšil z hodnoty 63,2 % na 81,9 %. Na základě těchto údajů lze předpokládat, že velká část přichází na území nelegálním způsobem. U cizinců nepodléhajících vízové povinnosti byl zaznamenán podstatně větší meziroční pokles. V souvislosti s nedovoleným překračováním státních hranic bylo zjištěno 3 105 (-5 001, tj. -61,7 %) osob.

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky **cizinců s vízovou a bez vízové povinnosti pro vstup a pobyt v ČR**
- porovnání shodného období roku 2001/2002

Období roku	2001	tj. %	2002	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					V [%]	absolutní číslo
Nelegální migrace přes státní hranice ČR - zjištěno osob	23 834	100,0	14 741	100,00	-38,2	-9 093
z toho CIZINCŮ	21 090	88,5	12 632	85,7	-40,1	- 8 458
CIZINCI celkem	21 090	100,0	12 632	100,00	-40,1	- 8 458
z toho cizinci						
BEZ VÍZOVÉ POVINNOSTI	8 106	38,4	3 105	24,6	-61,7	-5 001
PODLÉHAJÍCÍ VÍZOVÉ POVINNOSTI	12 984	61,6	9 527	75,4	-26,6	-3 457

(Poznámka: řazení mezi cizince s vízovou povinností od data zavedení vízové povinnosti pro daný stát)

Složení nelegálních migrantů podle státní příslušnosti se časem mění zejména v závislosti na situaci v zemích původu, na změny legislativních podmínek v tranzitních zemích i cílových zemích a na opatřeních přijímaných v souvislosti s ochranou státních hranic jednotlivými státy.

Největší zastoupení mezi osobami zjištěnými v souvislosti s nedovoleným překračováním státních hranic ČR mají od vzniku ČR občané Evropy, pozvolna mezi běženci narůstá podíl Asijců. V roce 2002 se zastoupení cizinců z Asie mezi nelegálními migranty meziročně zvýšilo na hodnotu 47,9% z hodnoty 39,2% v roce 2001. Pokud neuvažujeme občany ČR a občany sousedních států, představovali ostatní Evropané pouze 19,1% v celkovém počtu zjištěných osob. Afričané se podíleli pouze 1,3%, Američané se mezi běženci v hodnoceném období takřka nevyskytovali.

K osobám nelegálních migrantů zjištěných v roce 2002 na státních hranicích ČR lze dodat, že v 75,3% se jednalo o muže, v 24,7% o ženy. Děti do 15 let představovaly v celkovém počtu zjištěných osob 7,1%. Vysoké zastoupení žen u jedné státní příslušnosti je patrné mj. u občanů Ázerbajdžánu, dále i občanů zemí EU. Vysoký podíl dětí u jedné státní příslušnosti mezi nelegálními migranty vykazují občané Arménie (22,4%), Ázerbajdžánu (34,2%), Kazachstánu (32,1%) a Ruska (30,2%).

Rok 2002 byl charakteristický markantním nárůstem běženců z Číny registrovaných orgány ochrany hranic v souvislosti s nelegální migrací (2 301 osob, tj. +1 789, +349,4%), kteří dominovali mezi občany nesousedních zemí před občany Indie (1 190 osob, tj. -1 516, -56,0%), Vietnamu (1 074 osob, tj. -226, -17,4%), Gruzie (895 osob, tj. -223, -19,9%), Moldávie (875 osob, tj. -867, -49,8%) a Arménie (804 osob, tj. -769, -48,9%)⁶⁴. Mezi 25 nejvíce zastoupenými státními příslušnostmi nelegálních migrantů vykazují meziroční nárůst pouze občané Číny, při nižších absolutních počtech občané Ruska (368 osob, tj. +33, +9,9%), dále při velmi malém zastoupení např. Palestinci (43 osob, tj. +22, +104,8%), občané Uzbekistánu (23 osob, tj. +19, +475%) a Senegalu (18 osob, tj. +14, +350%).

Občané Číny byli zjišťováni jak při nelegálním vstupu do ČR ze SR (904 osob), tak při nelegálním překračování státních hranic ve směru z ČR zejména do SRN (895 osob) a do Rakouska (325 osob). Občané Gruzie a Arménie preferovali v hodnoceném období roku 2002 zejména směr do Rakouska, stejně tak v mnohem menších počtech občané Ruska. Ve směru do SRN pak byli z výše uvedených státních příslušností zjišťováni převážně občané Moldávie, Indie a Vietnamu.

Je nutné podotknout, že velký podíl (400 z 1 074, tj. 37%) mezi občany Vietnamu hlášených základními útvary S CPP v souvislosti s ochranou státních hranic ČR, tvořili Vietnamci, kteří v dané chvíli měli na území ČR povolen pobyt na vízum nad 90 dnů. Téměř všichni pak byli zjištěni na státních hranicích ČR ve směru do SRN v teritoriu ObŘ CPP Ústí nad Labem útvary S CPP. Dalších 132 občanů Vietnamu (tj. 12,3% z 1 074) hlášených v souvislosti s nelegální migrací, bylo žadateli o azyl v ČR.

Vysoké procento žadatelů o azyl v ČR bylo zaznamenáno mezi běženci z Gruzie, vysoký podíl byl zjištěn i u občanů Arménie, Moldávie, při nižších absolutních počtech také u občanů Ázerbajdžánu a Afghánistánu. Naopak mezi běženci z Číny bylo zjištěno pouze malé procento žadatelů o azyl v ČR.⁶⁵

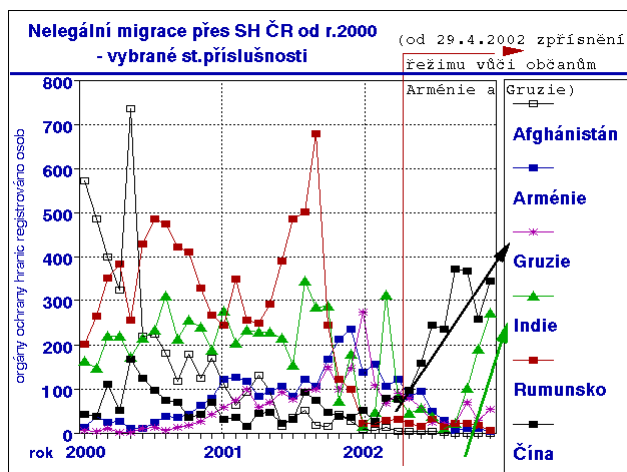
Nárůst nelegální migrace občanů Arménie a Gruzie přes státní hranice ČR započal již v posledních měsících roku 2000. Od března roku 2002 byla nově zavedena charterová linka z ukrajinského Lvova do Brna. Tímto leteckým spojením cestovali do ČR za turistickým účelem arménští státní příslušníci, kteří splňovali všechny podmínky pro vstup a pobyt na území ČR.

⁶⁴ Podrobnější údaje k občanům ze zemí, které v roce 2002 figurovaly na prvních místech statistiky nelegální migrace cizinců nesousedních zemí přes státní hranice ČR, tj. k občanů Arménie, Číny, Gruzie, Indie, Moldávie a Vietnamu, jsou obsahem přílohy tohoto materiálu.

⁶⁵ Viz kapitola III.5. PODÍL ŽADATELU O AZYL NA NELEGÁLNÍ MIGRACI.

Mizivé procento z nich se dostavilo k plánovanému odletu zpět do Lvova. Účelem cesty těchto osob do ČR bylo pokračovat dál do států EU i za předpokladu nedovoleného překročení státních hranic.

V návaznosti na tyto skutečnosti iniciovalo Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie zpřísnění režimu vůči občanům těchto států. Ministerstvo zahraničních věcí ČR zařadilo Arménii i Gruzii s platností od 29. 4. 2002 mezi státy, jejichž občané musejí k udělení víza k pobytu do 90 dnů skládat finanční jistotu-kauci. Účelem zpřísnění režimu je možnost použít finanční prostředky složené na ZÚ ČR v případě zadržení k realizaci správního vyhoštění z území ČR.

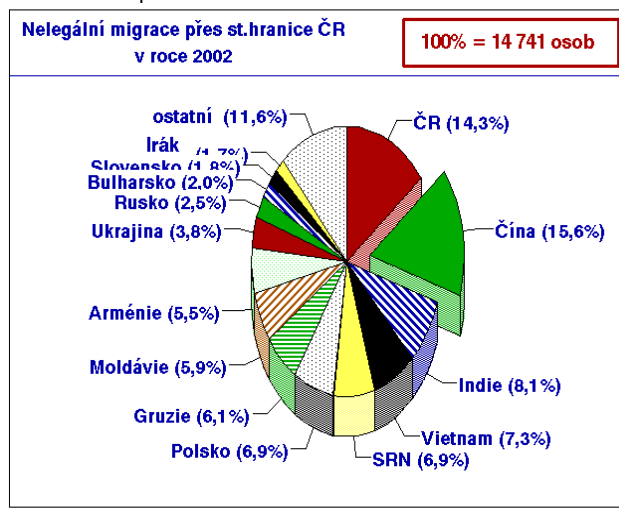
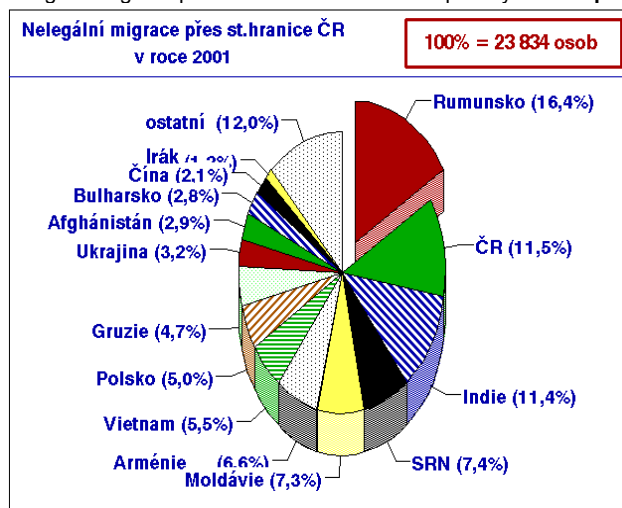

Opatření mělo kladný dopad, občané Arménie i Gruzie byli v posledních měsících roku 2002 zjišťováni mezi osobami nelegálním způsobem překračujícími státní hranice ČR v minimálních počtech, jak je patrné z uvedeného grafu.

Ve statistice nelegální migrace cizinců přes státní hranice ČR za rok 2001 figurovali občané Rumunska na 1. místě, a to i přes znatelný pokles počtu zadržených v posledních měsících roku 2001. Na konci roku 2002 byli, zejména v návaznosti na možnost cestovat do zemí

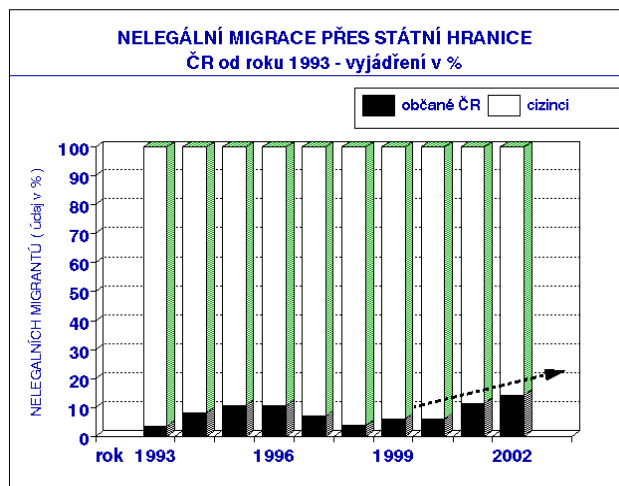
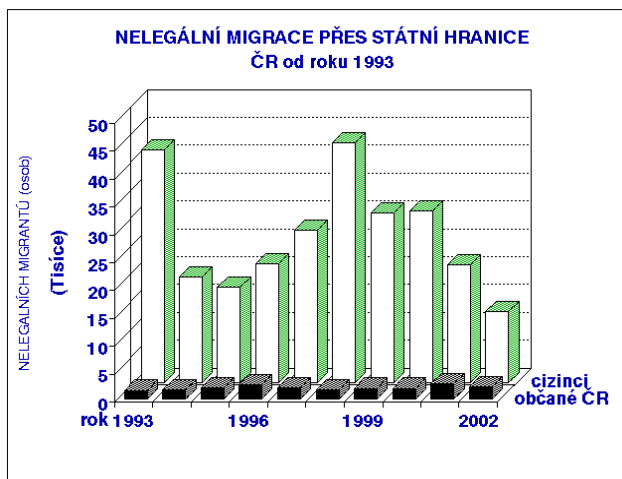
Evropské unie bez víza a nepochybně i na opatření rumunské strany ve vztahu k vlastním občanům, až na 13. místě. V porovnání s rokem 2000 se v roce 2001 výrazně snížil počet občanů Afghánistánu, také v průběhu roku 2002 byli běženci z Afghánistánu registrováni

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky - státní příslušnosti osob - porovnání shodného období roku 2001/2002

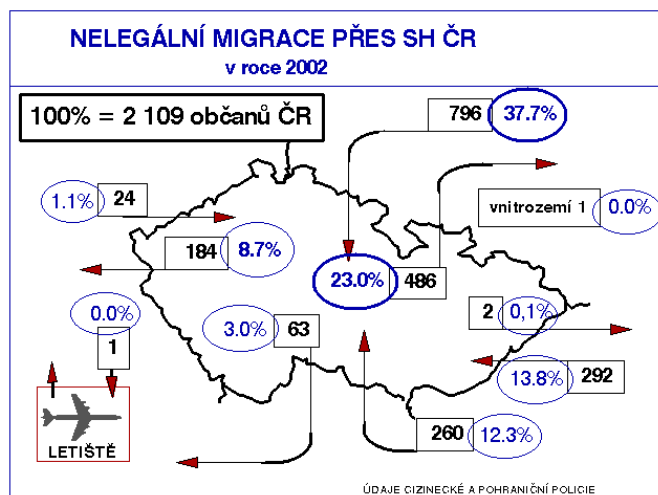

Počet občanů České republiky se mezi osobami nelegálním způsobem překračujícími státní hranice ČR od roku 1993 pohyboval v rozmezí řádově 1 500 až 2700 osob. V roce 2002 orgány ochrany státních hranic zjistily 2 109 občanů ČR (-635, -23,1%), kteří překročili nedovoleným způsobem státní hranice ČR nebo se o to prokazatelně pokusili. Procentuální zastoupení občanů ČR v celkovém počtu zjištěných osob druhý rok narůstá, na konci roku 2002 dosáhl hodnoty 14,3%, oproti 11,5% v roce 2001.

Všechny úseky státních hranic ČR se sousedními státy vykazují meziroční pokles výskytu nedovolených překračování státních hranic českými občany, výraznější nárůst je patrný pouze v úseku státních hranic mezi ČR a Polskem v teritoriu ObŘ CPP Hradec Králové (+110 občanů ČR, +15,4%).

Mluvíme-li o nedovoleném překračování státních hranic České republiky občany ČR, je třeba zdůraznit, že se jedná zejména o porušování zákona č. 329/1999 Sb.⁶⁶ nebo porušování hraničního režimu. Jde se o případy neoprávněného překračování státních hranic v rámci turistiky zejména v některých oblastech v období turistické sezóny, ale i případy závažnější, jako jsou neoprávněné vstupy na území sousedního státu mimo hraniční přechody v návaznosti na zákaz pobytu v daném státu, případy páčání přeshraniční trestné činnosti včetně převaděčství. Počet zjištěných případů pak nepochybně odráží mj. i aktivitu útvarů S CPP při dohledu nad dodržováním zákona.

⁶⁶ Zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o cestovních dokladech)

III.3.2. Trasy nelegální migrace

Hlavní trasa nelegální migrace v roce 2002 přes Českou republiku probíhala, stejně jako v minulosti, ve směru východ - západ, zejména pak z okresů jižní Moravy do severních Čech na státní hranice České republiky se spolkovou zemí Sasko, a to jak podle počtu zjištěných osob, tak po přepočtu na 1 km státních hranic. Na konci roku 2002 lze konstatovat více než 57% meziroční pokles zjištěné nelegální migrace (tj. -6 569 osob) na státních hranicích mezi **ČR a SRN**.

I přes tento výrazný pokles bylo na hranicích mezi ČR a SRN registrováno 33,5% z celkového počtu osob zjištěných v souvislosti s nelegální migrací přes státní hranice ČR, což je nejvíce ze všech úseků. Více než 76% z osob zjištěných na hranicích mezi ČR a SRN připadlo v hodnoceném období roku 2002 na úsek v teritoriu ObŘ CPP

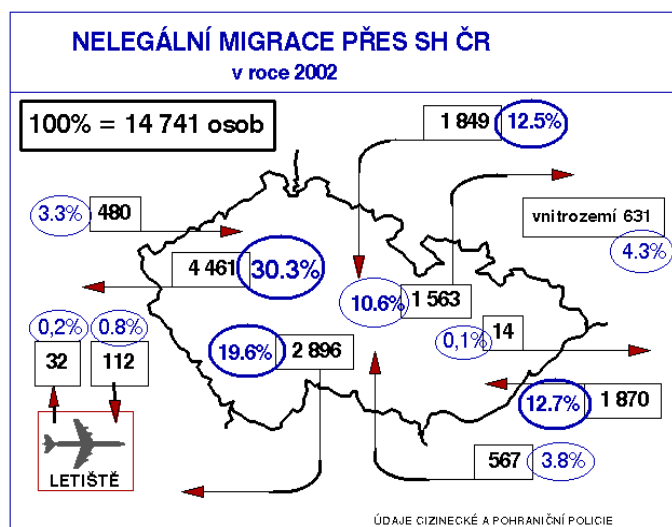
Ústí nad Labem, téměř 23% na úsek v teritoriu ObŘ CPP Plzeň a 1% na nejkratší úsek v teritoriu ObŘ CPP České Budějovice. Pokud hodnotíme situaci z pohledu délky úseků, na 1 km státních hranic mezi ČR a SRN v roce 2001 bylo v souvislosti s ochranou hranic registrováno cca 14 osob, v roce 2002 pouze 7 osob.

V návaznosti na snížení podílu úseku státních hranic mezi ČR a SRN (z 48,3% v roce 2001 na 33,5% v roce 2002) v republikové statistice nelegální migrace přes státní hranice ČR se zvýšilo procentuální zastoupení úseků **státních hranic mezi ČR a Rakouskem** (z 19,0% v roce 2001 na 23,5% v roce 2002) a mezi ČR a Polskem (z 16,7% v roce 2001 na 23,1% v roce 2002).

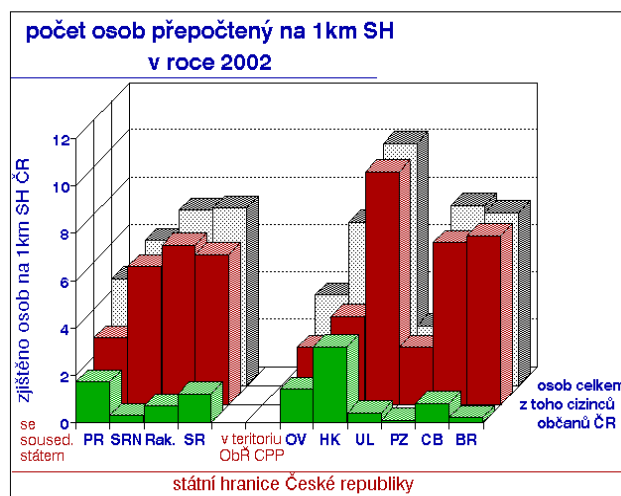
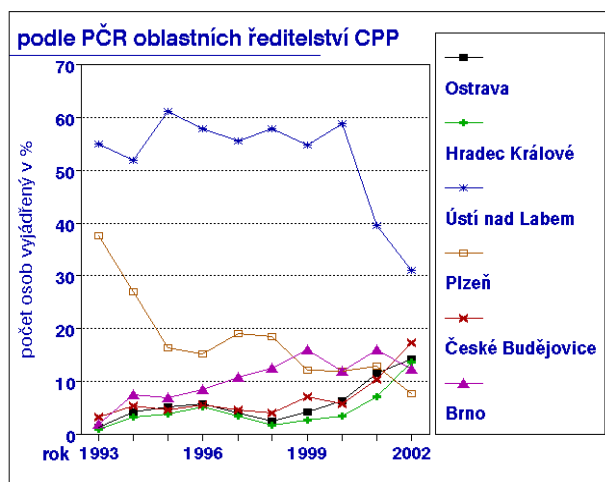
Během roku 2002 bylo na úseku mezi ČR a Rakouskem odhaleno 23,5% z celkového počtu osob, které nedovoleným způsobem překročily státní hranice ČR nebo se o to prokazatelně pokusily, což je nejvyšší hodnota od vzniku České republiky. Nárůst na hranicích mezi ČR a Rakouskem byl způsoben situací na úseku hranic v teritoriu ObŘ CPP České Budějovice zejména během 1. pololetí 2002, kdy tento úsek vykazoval téměř 72% meziroční nárůst, který byl způsoben enormním nárůstem počtu občanů Arménie a Gruzie, kteří byli registrováni v souvislosti s nelegálním přechodem do Rakouska. Úsek hranic mezi ČR a Rakouskem v teritoriu ObŘ CPP Brno vykazuje naopak 51% pokles, který byl způsoben zejména celkovým poklesem občanů Rumunska mezi nelegálními migranty, jak bylo již výše uvedeno.

V úseku **státních hranic mezi ČR a Polskem** bylo orgány ochrany státních hranic registrováno 23,1% z celkového počtu osob, které nedovoleným způsobem překročily státní hranice ČR nebo se o to prokazatelně pokusily, což je také nejvyšší hodnota za dobu existence ČR. Přes 14% meziroční pokles celkového počtu zjištěných osob vykazuje úsek státních hranic mezi ČR a Polskem v teritoriu ObŘ CPP Ostrava a Hradec Králové naopak meziroční nárůst.

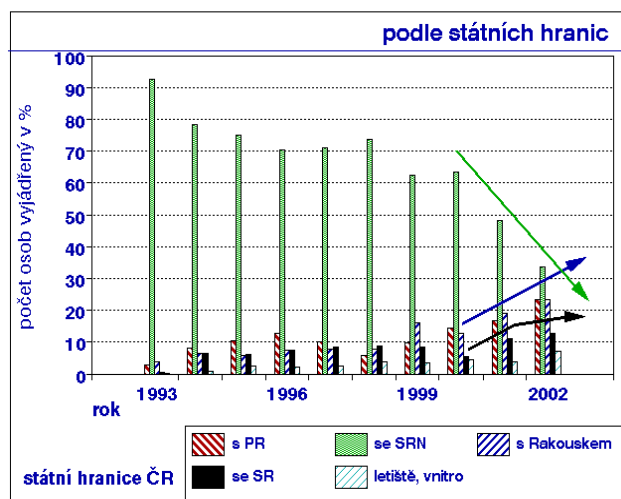
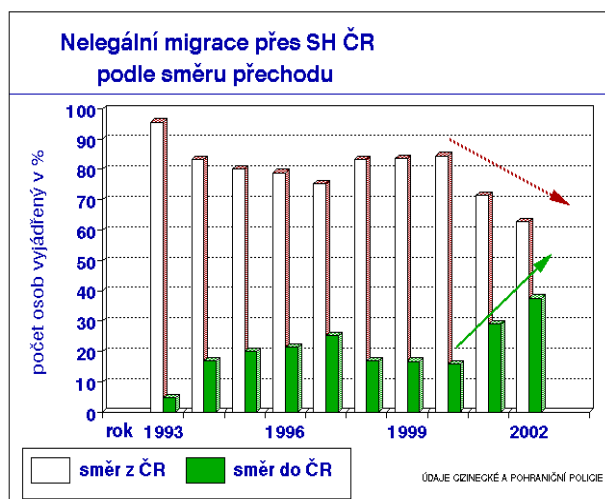
Výrazný, téměř 30%, meziroční pokles zjištěné nelegální migrace byl v průběhu roku 2002 zaznamenán také na **státních hranicích ČR se Slovenskem**, a to v kategorii cizinců (-16,4%) i občanů ČR (tj. -61,3%). Meziroční pokles cizinců vykazoval úsek státních hranic mezi ČR a SR v teritoriu ObŘ CPP Brno i ObŘ CPP Ostrava. Z celkového počtu občanů ČR zjištěných orgány ochrany hranic v úseku mezi ČR a Slovenskem byla i v roce 2002 většina, téměř 99% registrována na státních hranicích v teritoriu ObŘ CPP Ostrava. Naopak v teritoriu ObŘ CPP Brno bylo v souvislosti s nelegální migrací přes státní hranice ČR registrováno téměř 79% z celkového počtu

cizinců zjištěných v úseku státních hranic ČR se Slovenskem.

Podle absolutních čísel bylo během roku 2002 nejvíce osob zjištěno v úseku státních hranic ČR se SRN, dále s Rakouskem, Polskem a Slovenskem. Při monitorování situace je nezbytné přihlížet i k délce státních hranic. Po přepočtu osob zjištěných v souvislosti s nedovoleným překračováním státních hranic na 1km v daném teritoriu lze konstatovat, že v roce 2002 byla četnost výskytu osob (občanů ČR i cizinců) nejvyšší na hranicích mezi ČR a Slovenskem (cca 7 osob na 1 km), následoval úsek mezi ČR a Rakouskem (rovněž cca 7 osob na 1 km) a úsek mezi ČR se SRN (6 osob na 1 km), přestože podle absolutního počtu vykazoval tento úsek státních hranic téměř 3krát více osob než úsek se SR a 1,5krát více než úseky s Rakouskem a PR. Nejnížší počet osob na 1 km vykazuje úsek hranic ČR s Polskem.

Uvažujeme-li pouze cizince, nejvyšší hodnotu vykazoval úsek státních hranic mezi ČR a Rakouskem (cca 7 osob na 1 km), dále úsek mezi ČR a SR (6 osob na 1 km), ČR se SRN (rovněž cca 6 osob na 1 km) a ČR s PR (cca 3 osoby na 1 km). Podle ObŘ CPP vykazuje nejvyšší hodnotu Ústí nad Labem (cca 10 osob na 1 km), Brno (cca 7 osob na 1 km) a rovněž tak i České Budějovice. V návaznosti na pokles zjištěné nelegální migrace přes státní hranice ČR vykazovaly i v této oblasti všechny úseky meziroční pokles.

Z pohledu krajů ČR dle správního členění bylo nejvíce osob v souvislosti s nelegální migrací přes státní hranice ČR evidováno v teritoriu Ústeckého (25,4%), Jihočeského (16,4%)

a Jihomoravského (14,2%) kraje.⁶⁷

III.3.3. Způsob vstupu na území ČR

V průběhu roku 2002 překročilo nedovoleným způsobem státní hranice ČR nebo se o to prokazatelně pokusilo 12 632 cizinců (-8 458, -40,1%), z toho 8 496 cizinců ve směru z ČR (-7 780, -47,8%). Pokud vyloučíme cizince s povoleným pobytem na území ČR (*trvalý pobyt nebo platné vízum k pobytu nad 90 dní*) a cizince, kteří v momentě zadržení byli žadateli o azyl v ČR, tj. na území ČR měli již legalizován pobyt a dále cizince zadržené při nelegálním vstupu do ČR, zůstává 5 732 cizinců (-4 646, -44,8%), u kterých pak lze posuzovat způsob vstupu na území ČR⁶⁸ před jejich nelegálním překračováním státních hranic České republiky ve směru z ČR.

Z posuzovaného počtu 5 732 cizinců se však podařilo zjistit způsob vstupu na území České republiky pouze u 2 783 osob, tj. u 48,6%. Z toho 1 165 cizincům (tj. 41,9%) byl prokázán nebo se doznali k nelegálnímu vstupu na území České republiky a 1 618 cizinců (tj. 58,1%) pak vstoupilo do ČR před následným nelegálním překročením státních hranic ČR legálně, nejčastěji letecky. Meziročně se výrazně zvýšil počet cizinců, kterým se podařilo prokázat nelegální způsob vstupu na území ČR před následným nedovoleným překračováním státních hranic ve směru z ČR, a to z hodnoty 22,3% v roce 2001 na 41,9% v roce 2002.

V návaznosti na celkové snížení nelegální migrace přes státní hranice se meziročně snížil také počet cizinců zadržených ve směru z ČR, u kterých měl být způsob vstupu na území ČR v hodnoceném období zjištěn (-3 012, -52,0%). Přes toto podstatné snížení Policie ČR nedisponuje žádnými poznatky o způsobu vstupu na území ČR u 2 949 cizinců, což je více než 51% z cizinců registrovaných orgány ochrany hranic při nelegálním překračování státních hranic ve směru z ČR. Ve většině případů (tzn. u 2 342 cizinců, tj. u 79,4 %) nedisponuje údaji proto, že základní útvary v hlášení o události⁶⁹ neuvedly jakékoliv skutečnosti ke způsobu vstupu těchto osob na území České republiky.

Přesto však stojí za pozornost skutečnost, že mezi cizinci zadrženými při nelegální migraci ve směru z ČR do Rakouska se o 164% meziročně zvýšil počet těch, u nichž se podařilo prokázat nelegální způsob vstupu již na území ČR.

V roce 2002 se podařilo zmapovat dobu pobytu běženců na území ČR před plánovaným nedovoleným překročením státních hranic ve směru z České republiky u 2 015 cizinců. Z tohoto vzorku cizinců lze konstatovat, že 46,3% z nich se pokusilo nelegálně překročit státní hranice ČR ve směru z ČR ještě v den příjezdu do ČR, druhý až třetí den po vstupu na území ČR se pokoušelo o nelegální přechod hranic 19%, čtvrtý až pátý den 8,9%. Celkem tedy více než 73% cizinců z uvedeného počtu 2 015 cizinců se pokusilo o nedovolené překročení státních hranic ve směru z ČR do 5 dnů po vstupu na její území.

⁶⁷ Podle počtu osob zaujímá v hodnoceném období první místo statistiky nelegální migrace přes státní hranice již tradičně okres Děčín před okresy Jindřichův Hradec, Břeclav, Trutnov a Teplice. Meziroční nárůst v absolutních počtech vykazovalo teritorium okresu Jindřichův Hradec, České Budějovice a Trutnov, procentuální nárůst pak okres České Budějovice a při nízkých absolutních počtech okres Šumperk.

Po přepočtu osob na 1km státních hranic je na prvním místě statistiky okres Teplice (29,9 osob na 1km) před okresy Děčín (14,6), Jindřichův Hradec (14,4) a Trutnov (14,3).

⁶⁸ Zjišťování způsobu vstupu je velmi obtížné - hlavně díky jazykové bariéře, ale i pro neochotu zadržených vypovídat. Pokud jsou osoby převáženy přes státní hranice v úkrytech dopravních prostředků, skutečnosti nelegálního překročení ani neznají. Na základě uvedeného lze konstatovat, že počet nelegálních vstupů je vyšší, než uvádějí statistiky.

⁶⁹ Hlásná povinnost stanovená interními akty řízení MV ČR i PP ČR (MNV č.32/95 a ZP PP č.56/99).

III.3.4. Cestovní doklady

V současné době dochází k pozměňování nebo padělání cestovních dokladů téměř všech zemí světa. Jsou evidovány případy padělání celých dokladů, pozměňování jejich částí, neoprávněných zápisů do dokladů a změn údajů uváděných v dokladech. K hlavním faktorům, které motivují cizince zneužít určitý cestovní doklad je obejití vízové povinnosti, které by jinak jako občané své domovské země při cestách, jak do České republiky, tak do zemí Evropské unie či USA a Kanady podléhali, nebo snaha eliminovat restriktivní opatření uvedených zemí vůči své osobě, dále snaha o legalizaci nelegálního pobytu v ČR po uplynutí platnosti víza a v neposlední řadě snaha „změnit identitu“ při páčání různé nelegální a trestné činnosti.

Zejména cizinci podléhající vízové povinnosti pro vstup na území ČR bývají takřka ve 100 % případů zadrženi bez cestovních dokladů (v roce 2002 – Čína (v 98,6%), Indie (97,4%), Irák (97,8%)). Při nižších absolutních počtech lze hovořit o zadržení v souvislosti s nelegální migrací přes území ČR bezmála ve 100% případů bez cestovních dokladů například u občanů Afghánistánu, Alžírsko, Pákistánu, Srí Lanky a Palestinců.

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky - existence cestovních dokladů - porovnání shodného období roku 2000/2002

Období Roku	2001	tj. %	2002	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
nelegální migrace přes státní hranice ČR - zjištěno osob	23 834		14 741		-38,2	-9 093
z toho osob						
bez cestovního dokladu	14 014	58,7	9 719	66,9	-30,6	-4 295
s neplatným CD ⁷⁰	799	3,4	485	3,3	-39,3	-314

Vysvětlivka: základem pro výpočet % je brán celkový počet známých údajů

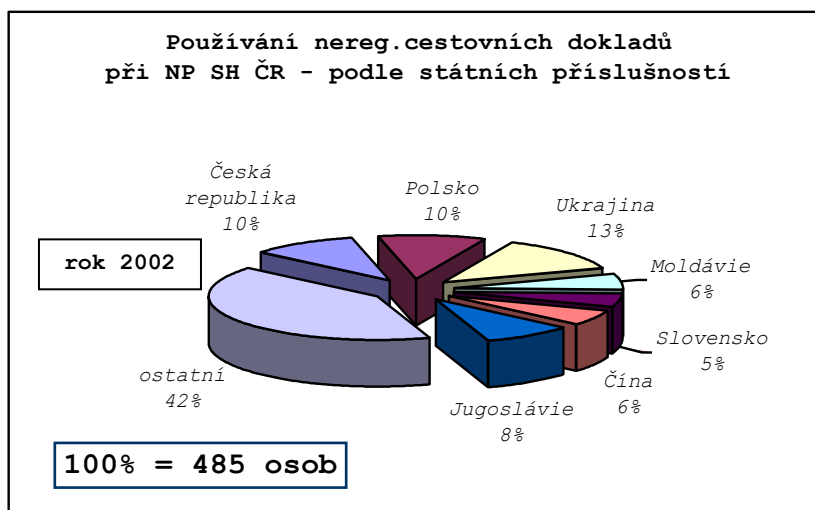
Během roku 2002 předložilo z celkového počtu 14 741 osob, které nedovoleným způsobem překračovaly státní hranice České republiky, nebo se o to prokazatelně pokoušely, 485 (-314, tj. -39,3 %) osob neplatný cestovní doklad, tj. 3,3 %. Jedná se o nejnižší počet za celou dobu sledování tohoto údaje, tj. od roku 1994. Velký vliv na snížení počtu mělo výrazně nižší zastoupení občanů Rumunska mezi osobami cestujícími na neregulérní doklady (-91 %) i nelegálními migranty vůbec v návaznosti na zrušení vízové povinnosti pro občany Rumunska ze strany Evropské unie. Výrazný pokles byl zaznamenán také u občanů Moldávie (-81%).

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – nelegální přechody s využitím neregulérních cestovních dokladů

Rok	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Počet osob	754	1 035	1 393	2 322	1 617	1 153	1 091	799	485

Podle státní příslušnosti dominovali v této kategorii s počtem 63 osob, tj. 12,9 %, občané Ukrajiny, následovali občané Polska (50 osob), Moldávie (28 osob), Jugoslávie (41 osob) a Číny (29 osob).

⁷⁰ Neplatný cestovní doklad (CD): pro účely tohoto materiálu se za „neplatný“ (též „neregulérní“) považuje cestovní doklad, např. pokud na platný cestovní doklad cestuje jiná osoba („cizí cestovní doklad“), byla provedena výměna fotografie v cestovním dokladu (nebo stránka s fotografií), došlo k přepsání, dopsání nebo vymazání údajů v cestovním dokladu, byly vytrženy nebo vyměněny listy v cestovním dokladu, v cestovním dokladu se vyskytují padělaná víza (a to nejen víza ČR) nebo razítka hraničních přechodů, jestli je cestovní doklad zcela padělán, tzn. jde o napodobeninu existujícího cestovního dokladu nebo o vytvoření fiktivního cestovního dokladu nebo se jedná o cestovní doklad blanco, případně neoprávněně vyplněný doklad.

Cestovním dokladem, který byl nejčastěji používán při nelegálním přechodu státních hranic ČR, zůstal i v roce 2002 cestovní doklad České republiky (cca 23 % z celkového počtu osob zjištěných s neregulérním cestovním dokladem, tj. 110 osob).

Přehled osob podle státní příslušnosti, které v roce 2002 použily doklad České republiky při nelegálním přechodu státních hranic České republiky:

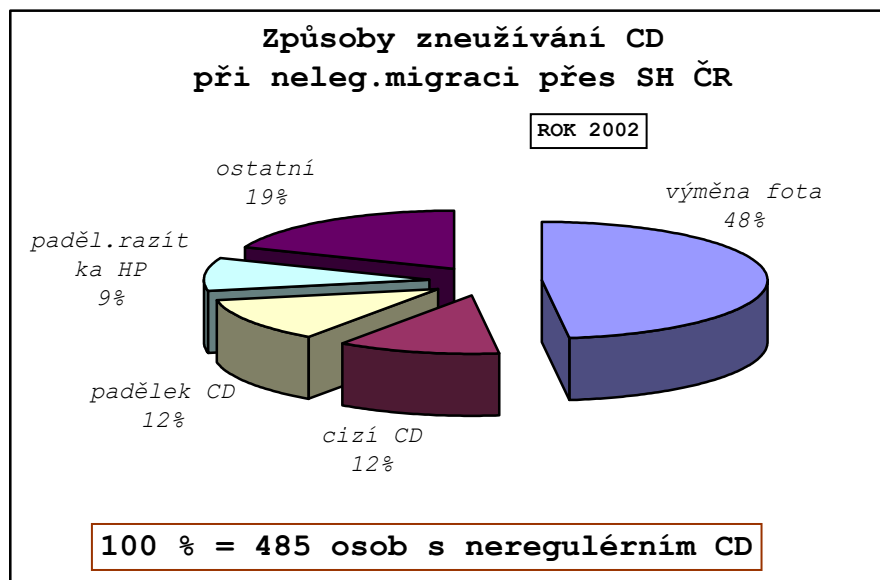
státní příslušnost osob	počet
Česká republika	46
Moldavsko	14
Ukrajina	13
Slovensko	12
Vietnam	4
Rumunsko	3
Jugo-SRJ-Kosovo	3
nezjištěno	2
Arménie	2
Albánie	2
Nigérie	1
Senegal	1
Afghánistán	1
Írán	1
Kongo	1
Jugoslávie	1
Rusko	1
SRN	1
Bulharsko	1

Dále se jednalo o doklady Polska (59 dokladů, tj. 12%), Chorvatska (38 dokladů, tj. 8%), Litvy (33 dokladů, tj. 7%), Ukrajiny (31 dokladů, tj. 6%) a Slovenska (19 dokladů, tj. 4%).

Nejčastějším způsobem používání neregulérních cestovních dokladů je používání dokladů jiných osob, a to i jiných státních příslušností. Doklady se používají i beze změny, většinou je však doklad použit po výměně fotografie právoplatného držitele za snímek osoby, která doklad použila. Z celkového počtu 485 osob, které byly v roce 2002 řešeny pro nelegální přechod státních hranic ČR s neplatným cestovním dokladem, použilo 233 osob (cca 48 %) doklad, ve kterém byla vyměněna fotografie (do této kategorie se zařazuje jak výměna pouhé fotografie, tak výměna celé identifikační strany či předsádky). V dalších 19 cestovních dokladech bylo zaznamenáno více změn (kromě výměny fotografie například ještě padělek otisku přechodového razítka, přepsání údajů apod.). Bez jakékoli změny použilo cestovní doklad jiné osoby 56 osob.

Nadále byly v roce 2002 při kontrolách cestovních dokladů cizinců odhalovány otisky padělaných razítek českých hraničních přechodů (55 osob) a padělky vízových štítků ČR (4 osoby).

V jednotlivých dokladech může být padělků i několik, z různých hraničních přechodů i různých dní. V hodnoceném období roku 2002 bylo mezi zjištěnými padělkami nejvíce otisků přechodového razítka RCPP Praha-Ruzyně a RCPP Chotěbuz. Zatímco otisky razítek RCPP Chotěbuz se objevovaly takřka výhradně v cestovních dokladech občanů Ukrajiny a Litvy, otisky razítek RCPP Praha-Ruzyně byly odhaleny také v cestovních dokladech občanů Bulharska, Rumunska, Ruska, Bosny a Hercegoviny, Lotyšska atd..

Podobně jako ve statistikách nelegální migrace jako takové převládá v případě používání neplatných cestovních dokladů směr z České republiky (342 osob v hodnoceném období, tj. 70,5 %). Meziročně však stoupl podíl osob, které byly zadrženy s neregulérním cestovním dokladem při nedovoleném vstupu do ČR.

Vyšší počet osob s neregulérním cestovním dokladem na vstupu do ČR ve srovnání s rokem 2001 byl zaznamenán na letišti Praha-Ruzyně (83 osob, +20), kde stoupl podíl směru do ČR z cca 42 % v roce 2001 na 72 % v roce 2002. Podíl směru do ČR se zvýšil také na hranicích s Polskem (z cca 34 % na cca 47 %). Zde se jednalo o státní příslušníky Ukrajiny, kteří byli kontrolováni při vstupu z Polska a v jejichž cestovních dokladech se nacházely padělkami přechodových razítek a vízových štítků.

Ve srovnání s rokem 2001 naopak na hranicích s Polskem výrazně klesl počet osob s neregulérním cestovním dokladem ve směru z ČR, což ovlivnilo celkový, zhruba šedesátiprocentní pokles počtu na tomto úseku státních hranic ČR. Druhý největší pokles, a to na poloviční hodnotu byl vykázán na hranicích s Rakouskem. Tento vývoj přímo souvisí s nižším počtem občanů Rumunska a Moldávie, protože tito státní příslušníci byli v minulých letech často zjišťováni právě při používání neregulérních cestovních dokladů při vstupu do Rakouska.

V roce 2002 bylo v souvislosti s nelegální migrací hlášeno ve vnitrozemí ze základních útvarů CPP 53 cizinců, kteří se při kontrole prokazovali neregulérním cestovním dokladem. Jde především o případy, kdy se cizinci zdržují na území ČR i po vydání rozhodnutí o správním vyhoštění a jsou odhaleni při kontrolních akcích CPP nebo při náhodných kontrolách hlídkou PČR. V takové situaci pak záleží na kvalitě pozměnění i na kvalifikaci a zkušenosti jednotlivého policisty, zda lze běžnou kontrolou dokladu odhalit jeho pozměnění.

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky s využitím neregulérního cestovního dokladu - porovnání shodných období let 2001 a 2002

Období		1.1.-31.12. 2001	tj.% v ČR	1.1.- 31.12 2002	tj.% v ČR	Změna oproti předchozímu období	
						v [%]	absolutní číslo
Celkem osob s neregulérním CD		799	100,0	485	100,0	-39,3	-314
z toho ve směru	z ČR	661	82,7	342	70,5	-48,3	-319
	do ČR	138	7,3	143	29,5	3,6	5
z toho na hranicích ČR	s Polskem	111	13,9	44	9,1	-60,4	-67
	se SRN	339	42,4	220	45,4	-35,1	-119
	s Rakouskem	182	22,8	90	18,6	-50,5	-92
	se SR	12	1,5	13	2,7	8,3	1
	letišť ČR	148	18,5	115	23,7	-22,3	-33
nezjištěno		7	0,9	3	0,6	-57,1	-4

III.3.5. Nelegální přechody státních hranic za asistence druhé osoby

Převaděčství je obecně uznávaným mezinárodním problémem, poznatky k němu jsou v jednotlivých zemích obdobné. Obrat vývoje v dané oblasti nelze očekávat jednak v souvislosti s rostoucím počtem krizových oblastí v Evropě a v jiných světadílech, jednak na základě existence sociálních a ekonomických faktorů, které představují silnou migrační motivaci.

Útvary SCPP evidovaly poznatek o využití služeb převaděčů k nelegálnímu přechodu státních hranic u 2 489 osob z celkového počtu osob 14 741, které nedovoleným způsobem překročily státní hranice ČR nebo se o to během roku 2002 prokazatelně pokusily. Ve srovnání s rokem 2001 poklesl absolutní (-2 294 osob, tj. -48%) i relativní (z 20,1 % na 16,9 %) počet převáděných osob, tedy osob, u kterých byla zaznamenána přítomnost „asistující“, osoby nebo se k použití služeb převaděčů při nelegálním překročení státních hranic doznaly. K uvedenému je třeba podotknout, že osoby, které využily služeb převaděčských organizací, byly a jsou zjišťovány po celé délce státních hranic České republiky i ve vnitrozemí.

I přes výrazný meziroční pokles nejvíce osob z celkového počtu převáděných přes státní hranice ČR bylo již tradičně zaznamenáno na hranicích mezi ČR a SRN (1 105 osob). Pokud použijeme přepočtení počtu převáděných k celkovému počtu osob zjištěných v daném úseku státních hranic ČR, pak největší podíl osob (26,8 %), které využily „cizí“ pomoc k nelegálnímu přechodu státních hranic České republiky, dlouhodobě dosahuje úsek státní hranice mezi Českou a Slovenskou republikou.

Podle absolutního počtu převáděných osob dominovali ve statistikách roku 2001 občané Indie (1 231), Rumunska (1 082), Arménie (477) a Moldávie (317), Vietnamu (289), Číny (268) a Afghánistánu (256).

V roce 2002 byla situace odlišná. Na 1. místě statistiky převáděných osob byli občané Číny (1 015 osob, +774, +278,7%)), následovali občané Indie (443 osob, -778, -64,0%), Arménie (203 osob, -274, -57,7%), Vietnamu (171 osob, -118, -40,8%) a Moldávie (141 osob, -176, -55,5%). S výjimkou občanů Číny došlo u uvedených státních příslušností k meziročnímu poklesu v počtu převáděných osob.

Vyjádření procenta převáděných osob u státní příslušnosti se pořadí ve statistice nemění. Nejvyšší procento využití „cizí pomoci“ u jedné státní příslušnosti vykazují občané Číny (44,1%), před občany Indie (37,2%), Arménie (25,2%), Vietnamu (16,2%) a Moldávie (16,1%). Při nižších počtech zadržených vykazovali v hodnoceném období vysoký podíl převáděných (přibližně 30%) občané Afghánistánu, Ghany, Iráku, Senegalu, Srí Lanky, Sýrie a osoby palestinské národnosti.

Stejně tak, jako se snížil počet osob, u kterých byl zjištěn orgány Policie ČR poznatek o „cizí pomoci“ k nelegálnímu přechodu státních hranic, potvrzují výsledky analýz podle metodiky CIREFI⁷¹, pokles z hodnoty 45,2% na 39,9 %.

V roce 2002 útvary služby CPP registrovaly 637 osob (-236, tj.-27 %), které nějakým způsobem „asistovaly“ u nelegálního přechodu hranic. Shodně jako v minulých letech mezi nimi převládali s počtem 502 osob, tj. 78,8 %, občané České republiky, s velkým odstupem následovali občané Polska (18), Vietnamu (17), Slovenska (14), SRN (13) a po 10 osobách z Arménie a Moldávie. Ostatní státní příslušnosti vykazovaly hodnotu pod 10 osob.

Podle údajů ESSK⁷² bylo v roce 2002 trestně stíháno pro podezření ze spáchání trestného činu nedovolené překročení státní hranice podle §171a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, celkem 183 osob, což je o 18 osob více než v roce 2001. Občané České republiky byli mezi trestně stíhanými osobami zastoupeni ze 72 % (132 osob), s počtem 11 osob následovali občané Slovenské republiky, dále Polska (9 osob), po 5 osobách Rumunska a Arménie, Moldávie (4), Ukrajiny (3), po 2 osobách Ghany, Chorvatska, Indie a Vietnamu, po jedné osobě Bulharska, Francie, Gruzie, Itálie, Libérie a SRN.

Pachatelé předmětné trestné činnosti využívají stále modernější technické prostředky. Již v současné době technické zázemí převaděčských organizací převyšuje vybavení, které má k dispozici Policie ČR. S přílivem ilegálních migrantů, je zřejmé, že rostou také zisky organizátorů, resp. pachatelů této trestné činnosti.

Staronovou taktikou převaděčských organizací bylo v roce 2002 využívání nájemných vozidel v přepravě do blízkosti státních hranic a překračování státních hranic běženci bez převaděčů po nasměrování. Zásadní změny forem nelegálního překračování státních hranic nebyly v roce 2002 zjištěny.

Odhalování dobře organizované převaděčské činnosti zůstává nadále velmi problematické. V ČR vznikly v rámci liniové služby od 1.1.2002 nové organizační články S CPP - odbory pátrání a kontroly pobytu, které v územní působnosti jednotlivých ObŘ CPP plní zejména úkoly na úseku odhalování a zabraňování nelegální migrace, odhalování trestné činnosti přeshraničního charakteru a porušování pobytového režimu cizinců. Ke zvýšení účinnosti boje proti převaděčství by nepochybně přispěla možnost používání operativně pátracích prostředků určenými policisty odborů pátrání a kontroly pobytu ObŘ SCPP.

III.3.6. Nelegální přechody státních hranic ve skupinách

V roce 2002 bylo zjištěno při nelegálním přechodu státních hranic ČR 155 skupin, ve kterých se pohybovalo deset a více osob. Celkem to znamená 2 967 osob. Ve srovnání s rokem 2001 je to méně o 133 skupin (-46 %) a o 2 389 osob (-45 %).

Většina těchto skupin (64,5 %) přitom byla zjištěna ve druhé polovině roku, což nepochybně souvisí zejména s vyšším zastoupením čínských státních příslušníků mezi nelegálními migranty v daném období, protože ti v těchto skupinách figurovali nejčastěji.

Pokles počtu skupin s deseti a více osobami byl způsoben nižším podílem některých státních příslušností, které se ve velkých skupinách často vyskytovaly, jako například občanů Indie a Rumunska, na nelegální migraci přes státní hranice ČR. Změna byla výrazná zejména u občanů

⁷¹ Podle metodiky CIREFI se převáděné osoby rozumí ty, které přiznaly pomoc převaděčů, tj. asistenci cizí osoby, dále všechny osoby, které státní hranice překračovaly ve skupinách o velikosti 10 a více osob a osoby, které použily při nedovoleném přechodu hranic nebo k pobytu pozměněné cestovní doklady (jedná se o sjednocení uvedených množin). Procento převáděných osob je tak vyšší než při použití národní metodiky.

⁷² Evidenční systém statistiky kriminality, který provozuje OSŘI PP ČR

Rumunská, kteří v roce 2001 figurovali mezi osobami, jež se vyskytovaly ve velkých skupinách, na druhém místě za občany Indie, v roce 2002 však u nich byla zaznamenána jen jedna taková skupina. V počtu osob u nich došlo k poklesu o 99 %. U občanů Indie byl meziroční pokles osob, které byly zadrženy ve velkých skupinách, o 851 osob (tj. -53 %).

Naopak došlo v této kategorii k velikému nárůstu u občanů Číny, kterých bylo v roce 2002 ve skupinách deseti a více osob zjištěno bezmála desetkrát více než v roce 2001 (1 441 osob, +1 294 osob a +880 %).

Změny ve státních příslušnostech ovlivnily i situaci na jednotlivých úsecích státních hranic ČR.

Na státních hranicích **mezi ČR a Slovenskem** nebyl pokles tak výrazný (1 208 osob; -270 osob, tj. -18 %). Kromě nižšího počtu osob byl zaznamenán i podstatně menší počet státních příslušností, které se snažily nelegálně vstoupit na území ČR ve skupinách. V roce 2001 to bylo 16 státních příslušností (bez občanů ČR a Slovenska), v roce 2002 jen šest. Někdy bývají skupiny složeny z více státních příslušností, ale i to bylo v roce 2002 méně časté než o rok dříve.

Nebudeme-li uvažovat občany ČR a Slovenska, kteří se ve velkých skupinách pohybovali při turistice, bylo z hlediska státních příslušností na tomto úseku zjištěno ve skupinách deseti a více osob nejvíce občanů Číny (cca 75 %), dále občanů Indie (cca 19 %) a Vietnamu (cca 4 %).

U některých státních příslušností, jako zejména u občanů Indie a Číny, se nelegální přechod státních hranic ve velké skupině ve směru do ČR podaří zjistit až hluboko ve vnitrozemí ČR nebo jsou naopak ve vnitrozemí odhaleny skupiny osob, které se chystají území ČR nedovoleným způsobem opustit. Například u občanů Číny byly v roce 2002 v souvislosti s nelegální migrací přes státní hranice ČR ve vnitrozemí řešeny 3 skupiny (celkem 70 osob), u občanů Indie se jednalo o 12 skupin (celkem 333 osob).

Na státních hranicích **ČR s Rakouskem** se výskyt osob ve skupinách deseti a více osob snížil o 666 osob (tj. -59 %). Situaci na tomto úseku státních hranic však ovlivnili občané Arménie a Gruzie, kteří byli v souvislosti s ochranou česko-rakouských státních hranic ve větších skupinách řešeni především v prvních dvou měsících roku 2002. Do Rakouska v minulosti často směřovali ve velkých skupinách občané Rumunská, v roce 2002 zde nebyla zjištěna žádná taková skupina.

I na státních hranicích s Rakouskem převládali občané Číny (194 osob, 44,5 %), u kterých vzrostl počet devatenáctkrát. Následovali občané Arménie (cca 15 %), Indie (cca 13 %) a Gruzie (cca 11 %).

Na státních hranicích **ČR se SRN** došlo v případě skupin deseti a více osob k poklesu o 69 % (-1 238 osob), což je největší pokles ze všech úseků státních hranic. Na tomto poklesu měli největší vliv občané Rumunská, kterých bylo v roce 2001 ve skupinách deseti a více osob zadrženo na uvedeném úseku státních hranic 625, v roce 2002 však žádný. Výrazně na tomto úseku státních hranic klesl počet osob zadržovaných ve velkých skupinách také u občanů Afghánistánu (-98 %), Indie (-72 %) a Arménie (-88 %) aj. Jako na všech ostatních úsecích se zvýšil počet občanů Číny (+397 %).

Na státních hranicích **ČR s Polskem** se ve velkých skupinách pohybovali zejména občané České republiky, Polska a SRN, a to v rámci turistiky. Z jiných státních příslušností tu skupiny deseti a více osob byly zjištěny jen u občanů Vietnamu, ve dvou případech u občanů Číny a po jednom u občanů Rumunská a Bulharska.

V případě velkých skupin roste pravděpodobnost, že nelegální přechod státních hranic je organizován dalšími osobami. Meziročně se sice mírně snížil podíl skupin nad 10 osob, u kterých byla zjištěna účast převaděče (z cca 40 % na 37 %), ale jak známo, zjistit přímý podíl převaděčských organizací je velice obtížné vzhledem k jazykové bariéře a neochotě osob sdělovat bližší podrobnosti k nelegálnímu přechodu.

Využití převaděče se u skupin deseti a více osob podařilo zjistit spíše při nelegálním přechodu ve směru z ČR. V roce 2002 byla účast jiné osoby na nelegálním přechodu zaznamenána u cca 36 % skupin s deseti a více osobami, které byly zjištěny na státních hranicích se SR, u cca 38 % skupin na hranicích s Rakouskem a u cca 65 % na hranicích se SRN.

III.3.7. Nelegální přechody státních hranic v úkrytech dopravních prostředků

V roce 2002 bylo při překračování státních hranic České republiky v úkrytu dopravního prostředku odhaleno 413 nelegálních migrantů, tj. o 314 osob méně než v roce 2001. Jedná se tedy o 2,8% z celkového počtu osob registrovaných orgány ochrany státních hranic v souvislosti s nelegální migrací přes státní hranice ČR.

Nejmarkantnější pokles (-85,6%) byl zaznamenán u osob odhalených v úkrytech vlakových souprav, kde za celý rok 2002 bylo zjištěno 16 osob, z toho 12 na hranicích mezi ČR a SRN (5x Irák, 3x Afghánistán, 2x Nepál a po 1 osobě z Alžírsko a Etiopie), a po dvou osobách na hranicích ČR s Rakouskem i Slovenskem. V úkrytu při přepravě kamionů vlakem (ROLO) ve směru do SRN bylo odhaleno 18 osob (7x Irák, 5x Moldávie, po 1 osobě z Alžírsko, Tuniska a Vietnamu). I v této kategorii byl zaznamenán velký meziroční pokles odhalených osob (-64,7%). Mezi cizinci, kteří byli nejčastěji zjišťováni v úkrytech vlakových souprav, převládali v minulých letech občané Rumunska. V roce 2002 byli zjištěni pouze 2 občané Rumunska, a to na hranicích ve směru z ČR do Rakouska. I zde se odráží celkové snížení nelegální migrace u občanů Rumunska.

I přes téměř 35% meziroční pokles bylo nejvíce běženců odhaleno v úkrytech kamionů a na ložních plochách velkých nákladních automobilů. V této kategorii dominovali jednoznačně občané Indie (129 osob), dále Číny (63), Vietnamu (36), Ruska (19) a Gruzie (18). Více než polovina z těchto osob byla odhalena při nelegálním překračování státních hranic ve směru do SRN.

Poměr orgánů na odhalení osob v úkrytech dopravních prostředků byl v roce 2002 ve prospěch orgánů ochrany hranic sousedních států. Nejvíce osob odhalily orgány SRN (170), což souvisí s nadále převládajícím směrem nelegální migrace přes státní hranice ČR.

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky-osoby v úkrytech dopravních prostředků-porovnání roku 2001/2002

Období roku	2001	tj. %	2002	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
Nelegální migrace přes SH ČR – zjištěno osob	23 834	100	14 741	100	-38,2	-9 093
z toho odhaleno v úkrytu DP	731	3,1	417	2,8	-43,0	-314
z toho odhaleno v úkrytu DP	731	100	417	100	-43,0	-314
z toho použitý dopravní prostředek:						
bus						
kamion, nákladní automobil	517	70,7	339	81,3	-34,4	-178
osobní automobil	52	7,1	44	10,6	-15,4	-8
vlakové soupravy	111	15,2	16	3,8	-85,6	-95
přeprava kamionů vlakem (ROLA)	51	7,0	18	4,3	-64,7	-33

Je pravděpodobné, že právě v úkrytech vlakových souprav, kamionů a velkých nákladních vozů překračuje nelegálním způsobem státní hranice ČR daleko více běženců, než vypovídají statistiky zjištěných případů, což lze vyvozovat i z výpovědí osob zadržených při nelegálním překročení státních hranic ČR zejména ve směru z ČR do SRN a Rakouska.

III.3.8. Opakované nelegální přechody státních hranic

V roce 2002 došlo k 55,2% meziročnímu snížení počtu osob, které se o nelegální přechod státních hranic ČR pokusily opakovaně. Podíl osob opakovaně zjištěných se snížil z hodnoty 16,9 % v roce 2001 na 12,2 % v roce 2002.

Opakované pokusy nedovolených překročení státních hranic byly i v roce 2002, tak jako v minulých letech, v převážné většině zaznamenávány ve směru z ČR, kde bylo opakovaně zjištěno 1 666 osob, tj. 92% z celkového počtu zjištěných osob při opakovaném přechodu státních hranic. Meziročně se viditelně zvýšil podíl osob opakovaně zjištěných při nedovoleném překračování státních hranic ve směru do ČR, a to z hodnoty 4,3% v roce 2001 na hodnotu 7,6% v roce 2002.

Podle státní příslušnosti v této kategorii dominovali v roce 2001 občané Rumunska (1 001 osob), Indie (604 osob), Arménie (489 osob), Gruzie (365 osob) a Moldávie (308 osob).

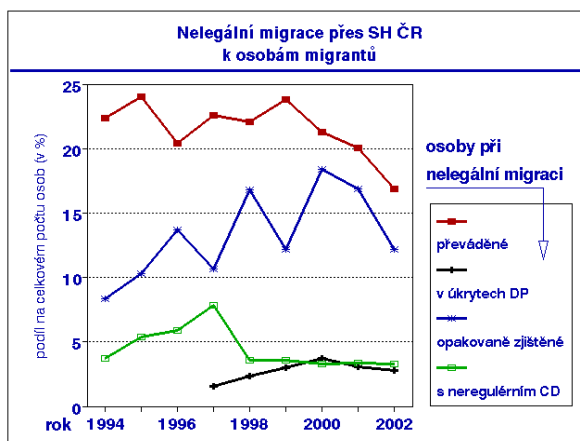
V roce 2002 pak byli na 1. místě statistiky opakovaně zjištěných s počtem 304 osob občané Gruzie (-61, -16,7%), což představuje 33,4% z počtu zadržených osob této státní příslušnosti. Na dalších místech byli s počtem 288 osob občané Číny (+216, +300%), tj. 12,5% ze zadržených této státní příslušnosti a občané Indie (248 osob, -356, -58,9%), u kterých se jednalo o 28,4% dané státní příslušnosti. Následovali občané Moldávie (203 osob, -105, -34,1%), u kterých bylo opakovaně zjištěno 23,2% z osob uvedené státní příslušnosti, a občané Arménie (196 osob, -293, -59,9%) s 24,3% opakovaně zjištěných z celkového počtu zadržených uvedené státní příslušnosti. Vysoké procento opakovaných pokusů o překročení státních hranic ČR i při podstatně nižších absolutních počtech zadržených bylo v roce 2002 zaznamenáno například u běženců z Ázerbajdžánu 52,1% (38 osob, +22, +137%).

Meziročně se viditelně snížilo také procento osob, které byly zjištěny opakovaně a současně byl u nich zjištěn poznatek o účasti „asistující osoby“, tj. byly přes státní hranice převáděny. Ze statistických údajů je patrný 54,3% meziroční pokles v této kategorii osob.

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky - souběh poznatků - osoby opakovaně zjištěné a převáděné - porovnání shodného období roku 2001/2002

Období roku	2001	2002	Změna oproti předchozímu období
Při nelegální migraci přes SH ČR			
zjištěno osob opakovaně	4 023	1 804	-2 219
osoby převáděné (s cizí pomocí)	4 783	2 489	-2 294
Z toho osob opakovaně a současně s cizí pomocí	862	394	468

Opakované pokusy svědčí o snaze běženců dostat se do zemí západní Evropy za každou cenu.

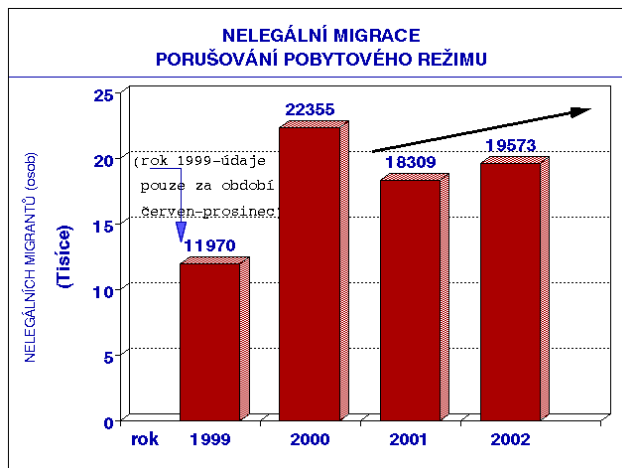
Existenci garancí opakování pokusu o přechod státních hranic ze strany převaděčských organizací lze spatřovat v souběhu kategorie opakovaných pokusů o nelegální překročení státních hranic a překročení s cizí pomocí.

V kategoriích nelegálních přechodů státních hranic s použitím neplatných cestovních dokladů, s účastí převaděčů, v úkrytech dopravních prostředků a opakovaných je viditelná úzká provázanost. Jednotlivé případy v praxi pak často splňují podmínky té i oné kategorie.

III.4. NELEGÁLNÍ POBYT NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Stejně jako v ostatních evropských zemích pobývá i v České republice řada cizinců s nelegalizovaným pobytem.

V průběhu roku 2002 bylo policejními útvary evidováno 19 573 (+1 264, tj. +6,9 %) cizinců,

kteří se zdržovali na území České republiky neoprávněně. V této kategorii dominovali občané Ukrajiny (15 348 osob, +2 972, tj. +24%), kteří se na celkovém počtu podíleli 78%. S velkým odstupem následovali občané Běloruska (714 osob, -112, tj. -13,6%), Moldávie (599 osob, -522, tj. -46,6%), Vietnamu (476 osob, +27, tj. +6%) a Ruska (366 osob, -101, tj. -21,6%).

Z výše uvedeného počtu bylo 9 182 osob (cca 47%)⁷³ zjištěno policisty referátů cizinecké policie na hraničních přechodech při výjezdu z území České republiky. V těchto případech se jednalo zejména o překročení

doby stanovené dohodou o bezvízovém styku, po uplynutí platnosti víza nebo po uplynutí doby pobytu ve vízu vyznačené.

Z bezpečnostního hlediska je závažnější kategorie cizinců, kteří byli zjištěni kontrolní činností policejních orgánů ve vnitrozemí ČR. V roce 2002 bylo v této skupině registrováno 9 116 osob (46,5%)⁷⁴ z celkového počtu evidovaných cizinců, kteří se na území ČR zdržovali neoprávněně.

Na útvary cizinecké a pohraniční policie se v roce 2002 dostavilo dobrovolně 1 275 cizinců (6,5%), kteří pobývali na území České republiky neoprávněně.

Podle **správního členění** bylo zjištěno nejvíce cizinců s neoprávněným pobytem na území ČR v teritoriu Královéhradeckého kraje, v Praze a v Moravskoslezském kraji. Nejmenší počet připadá na kraje Vysočina, Olomoucký a Zlínský.

Z pohledu **jednotlivých ObŘ CPP** bylo nejvíce cizinců s nelegálním pobytem registrováno orgány Policie ČR v teritoriu ObŘ CPP Hradec Králové a Praha. Nejmenší počet pak v teritoriu ObŘ CPP české Budějovice a Brno.

III.4.1. Represivní opatření

Zákon o pobytu cizinců v hlavě VII. a VIII. vymezuje povinnosti cizinců, dopravců, věznic, orgánů státní správy a povinnosti jiných osob. V hlavě XIV. v ustanovení § 156 zákon definuje správní delikty, pokuty, příslušnost a pravidla řízení o deliktech. V ustanovení § 157 definuje přestupky, pokuty, příslušnost a další pravidla pro vyřizování přestupků. Na řízení o přestupcích

⁷³ V kategorii cizinců s neoprávněným pobytem zjištěných policisty RCPD na hraničních přechodech při výjezdu z ČR byli na čelných místech občané Ukrajiny (8 218 osob, +2 347, +40%), Běloruska (299 osob, -189, -38,7%), Ruska (116 osob, -82, -41,4%), SRN (99 osob, -39, -28,3%) a Moldávie (94 osob, -143, -60,3%).

⁷⁴ I při kontrolních akcích a plnění úkolů ve vnitrozemí ČR registrovaly orgány Policie ČR nebo útvary SCPP mezi cizinci s neoprávněným pobytem na území ČR nejvíce občanů Ukrajiny (6 585 osob, +660, +11,1%). S odstupem následovali občané Moldávie (368 osob, -350, -48,8%), Vietnamu (361 osob, +14, +4%), Běloruska (351 osob, +71, +25,4%), Slovenska (252) a Ruska (170). Zejména pro občany Ukrajiny, kteří do ČR přicestují na turistické vízum a zneužívají pobyt na toto vízum k výdělečné činnosti, je ČR cílovou zemí.

podle cizineckého zákona se vztahuje zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, pokud zákon o pobytu cizinců nestanoví jinak. Přestupky projednává policie.

Pokud cizinec poruší povinnosti stanovené zákonem o pobytu cizinců, může mu být přechodný nebo trvalý pobyt na území ukončen za podmínek, které zákon stanoví. Policie pobyt cizince ukončí udělením výjezdního víza. Cizinec je povinen vycestovat z území v době stanovené výjezdním vízem..

Správní vyhoštění cizinců upravuje hlava X zákona o pobytu cizinců. Správním vyhoštěním se rozumí ukončení pobytu cizince na území, které je spojeno se stanovením doby vycestování z území a doby, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území. Doba, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území, je stanovena dobou platnosti rozhodnutí. Pokud cizinec vstoupí na území v době platnosti rozhodnutí o správním vyhoštění, nebo neodcestoval-li z území a je odhalen policejními orgány, maří výkon rozhodnutí správního orgánu a jeho jednání může být při nepatrné společenské nebezpečnosti činu pro společnost projednáno jako přestupek podle zákona o pobytu cizinců, při splnění podmínek zákona mu může být zvýšena platnost rozhodnutí o správním vyhoštění na delší dobu.

Soudní vyhoštění cizinců se provádí na základě výkonu trestu vyhoštění, který ukládají soudy rozsudkem v trestním řízení v souvislosti s jedním nebo více trestnými činy, pro které byl cizinec odsouzen. Trest vyhoštění může soud uložit podle trestního zákona jako trest samostatný nebo vedle jiného trestu. Pokud je trest vyhoštění uložen současně s nepodmíněným trestem odnětí svobody, je trest vyhoštění vykonáván po částečném nebo úplném odpykání trestu odnětí svobody. Protože trest vyhoštění neukládají soudy každému cizinci, který je odsouzen za spáchání trestného činu, odráží počet soudně vyhoštěných cizinců v hodnoceném období jen soudní praxi v ukládání trestu vyhoštění při souzení cizinců, kteří spáchali v České republice trestný čin. Vzhledem k podmínkám výkonu trestu vyhoštění jsou mezi cizinci soudně vyhoštěnými započítáváni i cizinci, kterým byl tento trest uložen pravomocně rozsudkem v předchozích letech. Údaje o soudně vyhoštěných cizincích jsou v materiálu uváděny jako doplňující informace k údajům o cizincích vyhoštěným na základě správního rozhodnutí. Cizinecká policie vytváří podmínky pro realizaci trestu vyhoštění, zajišťuje cestovní doklady pro cizince, jízdenku či letenku na spoj do domovského státu.

III.4.2. Přestupky

V roce 2002 bylo základními útvary služby cizinecké a pohraniční policie řešeno celkem 165 297 přestupků a byly uloženy blokové pokuty v celkové částce 68 miliónů Kč. Z toho bylo řešeno 54 256 přestupků podle zákona o pobytu cizinců na území ČR (uloženy blokové pokuty ve výši 29,3 miliónu Kč) a 111 041 přestupků podle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (uloženy blokové pokuty ve výši 38,7 miliónu Kč).

Ve stejném období bylo základními útvary služby cizinecké a pohraniční policie řešeno na základě zákona o pobytu cizinců celkem 1 395 správních deliktů.

III.4.3. Správní vyhoštění

V průběhu roku 2002 bylo útvary služby cizinecké a pohraniční policie vydáno 12 700 (+1 636, tj. +14,8 %) cizincům pravomocné rozhodnutí o správním vyhoštění. Odvolání proti rozhodnutí o správním vyhoštění podalo 348 cizinců. Vzhledem k tomu, že jednomu cizinci může být vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění opakovaně (z různých důvodů) činil celkový počet vydaných rozhodnutí o správním vyhoštění 16 059.

Podle státní příslušnosti mezi nimi dominovali občané Ukrajiny (7 117 osob, +1 865, +35,5%), kterým bylo vydáno 56% z ročního počtu všech vydaných rozhodnutí. S velkým

odstupem na druhém místě figurovali občané Číny (1 089 osob, +939, +626%), následovali občané Moldávie (801 osob, -495, -38,2%), občané Indie (579 osob, -82, -12,4%), Vietnamu (520 osob, +103, +24,7%) a Běloruska (446 osob, +153, +52,2%).

Převládajícím důvodem pro toto opatření bylo v roce 2002 porušování pobytového režimu - neoprávněný pobyt na území České republiky (11 060 rozhodnutí, +4 157, +60,2%) a nedovolené překročení státních hranic ČR (3 047 rozhodnutí, +989, +48,1%). Meziročně se výrazně zvýšil podíl rozhodnutí z důvodu porušování pobytového režimu, a to z hodnoty 52,1% v roce 2001 na 68,9% v roce 2002.

Mezi 1 481 (-777, tj. -34 %) cizinci, kteří byli fakticky⁷⁵ vyhoštěni na základě pravomocného a vykonatelného rozhodnutí o správním vyhoštění, bylo nejvíce občanů Ukrajiny (937 osob), s odstupem následovali občané Moldávie (198 osob) a Arménie (46 osob).

Stejně jako v předchozích letech (mimo roku 2000) byl v roce 2002 zaznamenán vyšší počet cizinců vyhoštěných na základě vykonatelného pravomocného rozhodnutí o správním vyhoštění oproti počtu cizinců vyhoštěných na základě rozsudků soudů v trestním řízení.

III.4.4. Zařízení

Cizinecká a pohraniční policie disponovala ke konci roku 2002 čtyřmi zařízeními⁷⁶, v nichž je cizinec povinen se zdržovat na základě rozhodnutí o zajištění za účelem správního vyhoštění. Celková kapacita všech zařízení byla 719 osob.

Za období existence těchto zařízení jimi prošlo do 31. prosince 2002 celkem 18 475 cizinců. Ze zařízení bylo propuštěno celkem 17 827 cizinců, z toho do nabytí účinnosti novely zákona o azylu, tj. do 1. 2. 2002, bylo propuštěno do azylového řízení 10 362 cizinců, vyhoštěno bylo 4 894 cizinců, 246 cizinců bylo předáno sousedním státům podle readmisních dohod.

Hodnotíme-li pouze rok 2002, prošlo zařízeními 3 239 cizinců (-4 001, -55,3%). Podle státních příslušností bylo v zařízeních umístěno nejvíce občanů Ukrajiny (870 osob, -564, -39,3%), Číny (676 osob, +336, +98,8%), Indie (372 osob, -852, -69,6%), Vietnamu (244 osob, -247, -50,3%) a Moldávie (216 osob, -619, -74,1%). V hodnoceném období bylo ze zařízení propuštěno 2 829 cizinců (-4 400, -60,9%), z toho během měsíce ledna, tj. do nabytí účinnosti novely zákona o azylu bylo propuštěno do azylového řízení 304 cizinců. Vyhoštěno bylo 1 281 cizinců (-1 096, -46,1%) a sousedním státům bylo předáno 33 cizinců (-70, -68,0%). Za 11 měsíců roku 2002 podalo žádost o azyl 1 174 cizinců.

K uvedenému je třeba konstatovat, že cizinec zajištěný v zařízení má možnost podat žádost o azyl do 7 dnů od poučení o této možnosti.⁷⁷ I přes podanou žádost zůstává cizinec v zařízení do pravomocného rozhodnutí ve věci azylu, resp. do skončení zákonné lhůty pro zajištění.

Při dlouhodobém pobytu v zařízení dochází ze strany cizinců k protestním akcím, kdy zajištění drží hladovky, odmítají návrat z vycházek, úmyslně ničí zařízení ubytovacích místností, a tím si vynucují své požadavky, jako například okamžité propuštění ze zařízení, převoz do azylového zařízení, apod.. Značným problémem v komunikaci s nimi je mnohdy jazyková bariéra. V druhé polovině roku 2002 byly největší problémy se státními příslušníky Číny, kteří tvořili

⁷⁵ Realizace správního vyhoštění (tzn., že cizinec byl v souvislosti s vydáním pravomocného rozhodnutí o správním vyhoštění eskortován policisty cizinecké policie na hraniční přechod ČR)

⁷⁶ Balková (zprovozněna 5. listopadu 1998), Poštorná (zprovozněna 5. září 2000), Velké Přílepy I (zprovozněny 1. února 2002) a Frýdek –Místek (zprovozněn 1. července 2002). V obci Bělá pod Bezdězem-Jezová bylo dnem 10. června 2002 uvedeno do provozu dislokované pracoviště zařízení Velké Přílepy II, které bylo určeno pro umístování rodin, resp. matek s dětmi.

⁷⁷ Viz kapitola I.2. LEGISLATIVNÍ RÁMEC, I.2.1. Zákon o azylu II.4. POBYT CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY, II.6.2. Žadatelé o azyl

většinu zajištěných cizinců a byli iniciátory fyzického napadení cizinců jiných národností a protestních akcí. Docházelo i k fyzickému napadení státních příslušníků Číny mezi sebou.

V této souvislosti je nutno zdůraznit, že cizinci v míře zanedbatelné (méně než 10 případů) využívali práva daného jim zákonem o pobytu cizinců, který stanoví v ustanovení § 124 odst. 3, že zajištěný cizinec je oprávněn podat návrh podle občanského soudního řádu na přezkoumání zákonnosti rozhodnutí o zajištění.

III.4.5. Soudní vyhoštění

V roce 2002 uložily soudy trest vyhoštění podle ustanovení § 57 trestního zákona⁷⁸ jako trest samostatný nebo vedle jiného trestu 1 429 cizincům. Jedná se o nárůst 668 případů.

Více než 35% z celkového počtu soudních vyhoštění připadlo v roce 2002 na občany Ukrajiny (476 osob, +160, +50,6%), 15% na občany Slovenska (204 osob, +44, +27,5%) a přibližně 7% na občany Rumunska (97 osob, +66, +212,9%).

Trest vyhoštění podle shora uvedeného ustanovení trestního zákona byl v nepřítomnosti uložen 269 cizincům (§ 350g trestního řádu)⁷⁹.

V průběhu téhož roku bylo cizineckou a pohraniční policií na základě nařízení výkonu trestu vyhoštění, které obdrželo od předsedy senátu (§ 350c – 350f trestního řádu) realizováno 677 soudních vyhoštění; z toho nejvíce u občanů Ukrajiny (392 osob), Slovenska (96 osob), Vietnamu (27 osob), Moldávie (23 osob) a Bulharska (21).

Trest vyhoštění i přes nařízení výkonu trestu vyhoštění nemohla cizinecká a pohraniční policie realizovat u 449 osob, protože na cizince nebyla uvalena vyhošťovací vazba a cizinec byl propuštěn na svobodu s tím, aby území ČR opustil sám (§ 350b trestního řádu).

V souvislosti s tímto represivním opatřením je nutno zmínit, že se doba vazby vyhošťovaných cizinců často neúměrně prodlužuje, a to zejména proto, že pro některé z nich není možno včas získat potřebný cestovní doklad⁸⁰.

III.5. PODÍL ŽADATELŮ O AZYL NA NELEGÁLNÍ MIGRACI

Fenoménem ve využívání azylové procedury k legalizaci pobytu je skutečnost, že cizinci přicestují do České republiky na vízum k pobytu do 90 dnů, které je samozřejmě dostupnější než vízum k pobytu nad 90 dnů, a zde pak žádají o azyl pouze s cílem legalizace jejich pobytu v České republice a tím i získání všech souvisejících výhod. Azylové řízení využívají cizinci rovněž k nelegální migraci přes území ČR a k vyhnutí se správnímu vyhoštění z území, neboť rozhodnutí o správním vyhoštění cizince, který požádal Českou republiku o ochranu formou azylu, je vykonatelné po nabytí právní moci rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení azylu nebo po nabytí právní moci rozhodnutí o zastavení řízení.

V roce 2002 orgány ochrany státních hranic zjistily v souvislosti s nelegální migrací 2 067 žadatelů o azyl (-2 989, -59,1%), tj. měsíčně v průměru 172 osob. Podíl žadatelů o azyl v celkovém počtu cizinců zjištěných při nelegální migraci přes státní hranice ČR se snížil z hodnoty 24,0% v roce 2001 na 16,4% v roce 2002.

⁷⁸ Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších změn a doplňků.

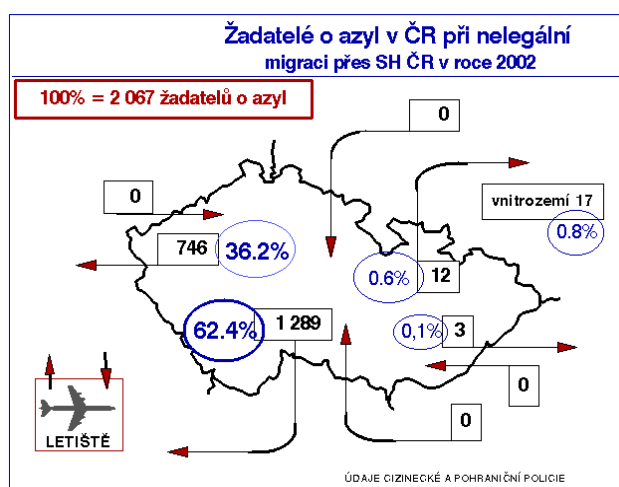
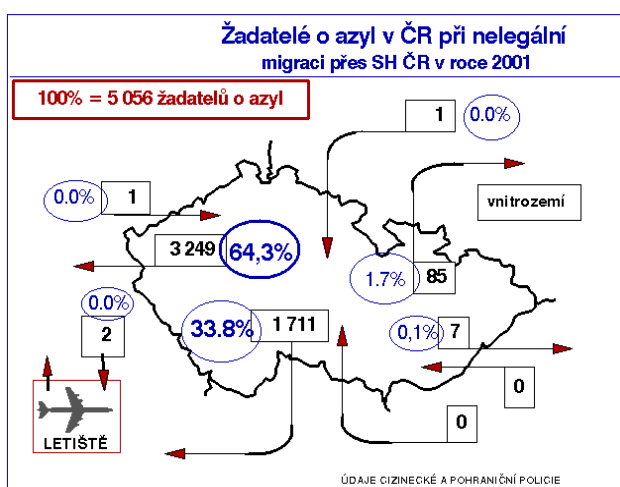
⁷⁹ Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších změn a doplňků.

⁸⁰ Negativní zkušenosti při ověřování totožnosti a vydávání náhradních cestovních dokladů má Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie PČR se zastupitelským úřadem Indie, který v této oblasti nespolupracuje. Problematický přístup je též ze strany ZÚ Vietnamu, Číny, Iráku a Arménie.

Na celkovém počtu osob registrovaných orgány ochrany hranic v souvislosti s nelegální migrací přes státní hranice ČR se podíleli nejvyšším procentem u dané státní příslušnosti žadatelé o azyl z Ázerbajdžánu (64,4%), Gruzie (62,5%), Afghánistánu (47,6%), Moldávie (36,2%), Arménie (34,6%) a Uzbekistánu (30,4%).

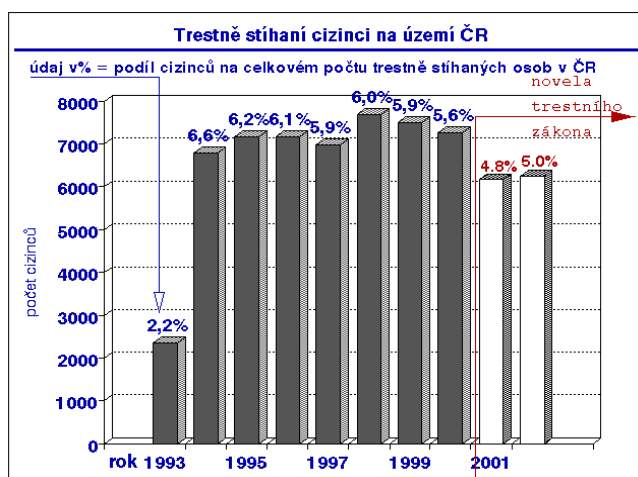
Žadatelé o azyl z Gruzie (559 osob, tj. -165, -22,8%), Moldávie (317 osob, tj. -187, -37,1%) a Arménie (278 osob, tj. -227, -45,0%) se dělili v hodnoceném období o první místa ve statistikách nelegální migrace přes státní hranice ČR, a to i mezi žadateli opakovaně zjištěnými (Gruzie 250, Arménie 139 a Moldávie 122 osob).

Viditelně se meziročně změnil směr nelegální migrace žadatelů o azyl, více než 62% žadatelů bylo registrováno ve směru z ČR do Rakouska, na úseku státních hranic ČR se SRN byl zaznamenán více než 77% pokles žadatelů o azyl mezi zjištěnými nelegálními migranty. Meziročně se podíl žadatelů zjištěných v tomto směru zvýšil z hodnoty 33,8% v roce 2001 na 62,4% v roce 2002.

III.6. TRESTNĚ STÍHANÍ CIZINCI NA ÚZEMÍ ČR

III.6.1. Trestně stíhaní cizinci

V roce 2001 klesl podíl trestně stíhaných cizinců mezi trestně stíhanými osobami pod hodnotu 5 %, což bylo poprvé od roku 1994⁸¹.

V průběhu roku 2002 bylo v ČR trestně stíháno 123 964 osob, z toho 6 238 cizinců (tj. 5% z celkového počtu trestně stíhaných osob), a to pro 8 014 skutků.

Výrazně vzrostl počet cizinců, kteří spáchali trestné činy násilné kriminality (+25,3% oproti roku 2001) a vysoký podíl pachatelů – cizinců zůstává především na objasněných trestných činech vražd (podíl cizinců 17,7%) a na loupežích (13,3%). V této souvislosti nelze také přehlédnout propojení

⁸¹ Kdy občané Slovenské republiky začali být vykazováni ve statistikách ESSK mezi cizinci.

některých druhů trestné činnosti na mezinárodní organizovaný zločin

Trestně stíhané osoby

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Trestně stíhané osoby	106 874	103 094	114 791	118 456	118 395	129 271	127 887	130 234	127 856	123 964
z toho trestně stíhání cizinci na území ČR	2 366	6 801	7 167	7 181	6 981	7 698	7 491	7 261	6 166	6 238
tj.% z celkové kriminality	2,2	6,6	6,2	6,1	5,9	6	5,9	5,6	4,8	5,0

Od roku 1993 vykazují nejvyšší počty mezi trestně stíhanými cizinci na území České republiky občané Slovenské republiky. V roce 2002 bylo trestně stíháno 1 982 občanů Slovenské republiky (+207 osob, tj. +11,7 %). Na dalším místě statistiky trestně stíhaných cizinců byli s počtem 1 333 osob občané Ukrajiny (+74 osob, tj. +5,9 %), následovali s počtem 550 osob (-27 osob, tj. -4,7 %) občané Vietnamu, občané Polska 383 osob (-27 osob, tj. -6,6 %), občané SRN 205 osob (+8, +4,1) a občané Ruska 192 osob (-20, -4,1%).

Z pohledu **ObŘ CPP** bylo v průběhu hodnoceného období roku 2002 nejvíce cizinců trestně stíháno v teritoriu ObŘ CPP Praha (2 378 osob, +89, +3,9%), z toho téměř 78% přímo na území hl. města Prahy (1 858 osob, +119, +6,8%). Hlavní město Praha je dlouhodobě nejexponovanějším územím v ČR z hlediska trestné činnosti. Nejvíce cizinců bylo trestně stíháno v obvodu Prahy 1 (519 osob, +41, +13,4%) a Prahy 4 (245 osob, +35, +16,7%). Nejméně cizinců bylo trestně stíháno v teritoriu ObŘ CPP České Budějovice (326 osob, -26, 7,4%).

Z pohledu **správního členění ČR** bylo mimo hlavního města Prahy nejvíce cizinců trestně stíháno v teritoriu kraje Moravskoslezského (711), Jihomoravského (615) a Středočeského (520). Nejméně pak v kraji Pardubickém (167), Zlínském (148) a Vysočina (106).

Neuvažujeme-li hl.město Prahu, pak příhraniční okresy ČR vykazují vyšší počet trestně stíhaných cizinců (2 365 osob, tj. 54%) než okresy vnitrozemské (2 015 osob, tj. 46%). Meziročně se uvedený poměr takřka nezměnil.

Z příhraničních okresů bylo nejvíce cizinců v průběhu roku 2002 trestně stíháno v okresech Frýdek-Místek (216 osob, +41, +23,4%), Karviná (160 osob, -58, -26,6%) a Tachov (125 osob, -20, -13,8%). Mezi vnitrozemskými okresy dominuje Brno (277 osob, -28, -9,2%), Ostrava (204 osob, +21, +11,5%) a Plzeň (111 osob, -48, -30,2%).

Na základě údajů ESSK je možné konstatovat, že z celkového počtu trestně stíhaných cizinců bylo např. stíháno 1 144 cizinců pobývajících na území ČR na vízum do 90 dnů, 760 cizinců s vízem k pobytu nad 90 dnů a 835 cizinců s povoleným trvalým pobytem. Trestně stíháno bylo i 19 cizinců s uděleným azylem. V době zahájení trestního stíhání nelegálně pobývala na území ČR přibližně 23% z celkového počtu trestně stíhaných cizinců, tj. 1 427 osob (+93, tj. +7%)

Vycházíme-li z údajů o počtu trestně stíhaných cizinců lze konstatovat, že nejvíce trestných činů spáchaných cizinci spadá do kategorie hospodářských trestných činů (1 082 cizinců), majetkových trestných činů (1 378 cizinců), násilných trestných činů (1 125 cizinců). Velký počet cizinců bylo trestně stíháno pro trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí (§ 171 TZ), který je řazen do kategorie ostatních kriminálních trestných činů (1 557 cizinců).

III.6.2. Odsouzení cizinci

Podle údajů Ministerstva spravedlnosti bylo v průběhu roku 2002 pravomocně odsouzeno celkem 3 389 cizinců, což činí 5,2 % z celkového počtu odsouzených (65 099 osob). Jedná se pokles počtu odsouzených cizinců o 365 oproti roku 2001.

Nejvíce odsouzených bylo občanů Slovenské republiky (923), Ukrajiny (882), Vietnamu (323), Polské republiky (199), Rumunska (114) a Moldavské republiky (110). Nejčastěji byli cizí státní příslušníci odsouzeni za majetkové trestné činy (§§ 247 – 250 trestního zákona).

Odsouzené osoby - porovnání shodného období roku 2000/2001

Období roku	2001	tj. %	2002	tj. %	Změna oproti předchozímu období
Odsouzené osoby celkem	60 180	100,0	65 099	100,0	+4 919
z toho v ČR odsouzení cizinci	3 754	6,2	3 389	5,2	-365

Z celkové počtu odsouzených cizinců byly nepodmíněné tresty odnětí svobody uloženy 883 osobám (26 %) a tresty odnětí svobody s podmíněným odkladem 1 171 osobám (34,5 %). Zbytek představují tresty spojené s majetkovou újmou a samostatně uložené tresty vyhoštění.

Ke dni 31. 12. 2002 se ve vyhošťovací vazbě nacházelo celkem 15 cizinců, z toho u vedeného počtu bylo vyhoštěno 13 cizinců a realizováno vyhoštění nebylo u 2 cizinců.

Ve vydávací vazbě se pak nacházelo celkem 78 cizinců, vydáno bylo 46 cizinců a vydání nebylo realizováno u 32 cizinců..

Nejvíce cizinců odsoudily obvodní soudy hl. m. Prahy (1 160 osob) a dále soudy Severomoravského kraje⁸² (534 osob).

III.7. READMISNÍ DOHODY⁸³

Problematika readmise a readmisních dohod má úzkou souvislost s nelegální migrací, resp. řešením jejích následků. Nezbytnost této smluvní problematiky je nutno posuzovat ze širšího hlediska.

Obecnou, většinou států uznávanou zásadou mezinárodního práva je zásada, přesněji povinnost, dle které je každý stát povinen umožnit návrat vlastnímu občanu na výsostné území státu, resp. poskytnout mu ochranu (pomoc) i při pobytu v zahraničí, zejména dostane-li se do potíží. Z tohoto pohledu je rozhodující prokazatelnost existence státoobčanského vztahu.

Realizace repatriace je možná za předpokladu, že stát, jehož občanem se migrant prohlašuje, potvrdí státní občanství a totožnost migranta a vyjádří svůj souhlas s jeho přijetím na své území.

V podmínkách absence readmisních dohod neexistuje žádný mechanismus, jak přimět dožádaný stát, aby ověřil a potvrdil totožnost migranta a přijal jej na své území.

Vracení nelegálních migrantů do zemí jejich původu je však nezbytné považovat za jeden z prvořadých zájmů České republiky, a proto je kladen velký důraz na sjednávání readmisních dohod.

Česká republika má sjednány readmisní dohody vztahující se jak na občany smluvních stran, tak i na občany „třetích“ států se státy Rakousko, Polsko, Německo, Slovensko, Rumunsko,

⁸² Ve smyslu soudního uspořádání.

⁸³ Tyto dohody zavazují smluvní strany přebírat na své území zpět vlastní občany a občany třetích států, kteří na území smluvního státu vstoupili neoprávněně z území druhého smluvního státu. V případě vlastních občanů a smluvně určeného okruhu občanů třetích států se readmisní dohody vztahují i na případy, kdy tyto osoby pobývající oprávněně na území druhého smluvního státu přestaly splňovat pobytové podmínky (zanikla platnost oprávnění k pobytu). Readmisní dohody zpravidla obsahují i ustanovení upravující policejní průvozy občanů třetích zemí.

Maďarsko, Bulharsko, Francie, Slovinsko, Chorvatsko – tři poslední dosud nevstoupily v platnost. Readmisní dohodu, vztahující se jen na občany smluvních států, má Česká republika sjednanu s Kanadou.

V průběhu roku 2002 byly z podnětu rakouské strany zahájeny rozhovory o sjednání nové readmisní dohody, která bude více odpovídat standardům obsaženým v předpisech Evropské unie ke sjednávání readmisních dohod. Sjednáním nové smluvní úpravy budou odstraněny i problémy vznikající při provádění dosavadní smluvní úpravy (jde o historicky prvou readmisní dohodu, kterou Česká republika sjednala). Z hlediska předávaných osob bude tato dohoda řešit otázky spojené s předáváním a přebíráním občanů států smluvních stran a občanů třetích států, a provádění průvozů.

V relaci se Slovenskem byla dne 2. 7. 2002 podepsána nová smluvní úprava, která nahradí dosavadní smluvní úpravu předávání a přebírání osob na společných státních hranicích. Sjednáním této nové smluvní úpravy budou nejen odstraněny nežádoucí rozdílnosti ve výkladu a provádění stávající smluvní úpravy (např. výklad pojmu „protiprávní překročení státních hranic“), ale bude rovněž více odpovídat standardům obsaženým v předpisech Evropské unie ke sjednávání readmisních dohod.⁸⁴ Z hlediska předávaných osob bude řešit otázky spojené s předáváním a přebíráním občanů států smluvních stran a občanů třetích států, a provádění průvozů.

V relaci s Bulharskem je v současné době korespondenční cestou dokončováno doplnění readmisní dohody o provádění průvozů.

V roce 2002 byl s moldavskou stranou projednán návrh na sjednání readmisní dohody vztahující se na předávání a přebírání občanů států smluvních stran a občanů třetích států, a provádění průvozů. Lze očekávat, že k jejímu podpisu dojde v roce 2003.

Jednání o návrhu na sjednání readmisní dohody s Arménií a Gruzii byla zahájena v září roku 2002. V obou případech je cílem smluvně stanovit zejména závazky týkající se předávání a přebírání osob, které nelegálně vstoupily nebo pobývají na území státu jedné smluvní strany poté co pobývaly na území státu druhé smluvní strany. Jednání o přípravě této smluvní úpravy budou pokračovat i v roce 2003.

V roce 2002 se z české strany nedařilo zcela naplňovat záměr, aby readmisní dohody byly sjednány zejména se státy, které jsou největšími producenty nelegální migrace a jimž byl již v minulosti předán český návrh textu readmisní dohody (Bělorusko, Čína, Indie, Irák, Írán, Makedonie, Pákistán, Rusko, Srí Lanka, Svazová republika Jugoslávie, Ukrajina a Vietnam). Důvodem je skutečnost, že některé státy výslovně odmítají sjednání readmisní dohody, jiné na předkládané návrhy neodpovídají a některé požadují, aby jejich sjednání bylo vázáno na současné přijetí jiných dohod (např. o vzájemném zrušení vízové povinnosti či o zjednodušení vízového režimu), popřípadě získání jiných výhod (např. požadavek na náhradu nákladů na integraci převzatého vlastního občana).

V období od 1. 1. do 31. 12. 2002 bylo podle readmisních dohod se sousedními státy na všech úsecích státních hranic vyžádáno převzetí celkem 7 354 osob (-6 267, tj. -46%), z toho 4 634 osob (-5 093, -52,4%) bylo vyžádáno sousedními státy a 2 720 osob (-1 174, -30,1%) českou stranou. Ve srovnání s rokem 2001 byl podle readmisních dohod vyžádán zhruba poloviční počet osob, výraznější pokles byl zaznamenán u vyžádání sousedních států o převzetí osob.

Převzato bylo v hodnoceném období 6 805 osob (tj. 92, 5 % z celkového počtu vyžádaných). Podíl převzatých osob na celkovém počtu vyžádaných převzetí je vyšší než ve stejném období roku 2001. Sousední státy nepřevzaly od české strany 36 osob (tj. 1,3 % z celkového počtu vyžádaných

⁸⁴ Jedná se zejména o Doporučení Rady ze dne 30. 11. 1994 o vzoru dvoustranné dohody o zpětném přebírání osob (readmisní dohody) mezi členským státem a třetí zemí a Doporučení Rady ze dne 24. 7. 1995 o hlavních zásadách, jimiž je třeba se řídit při vypracování protokolů o provádění dohod o přebírání osob (readmisních dohod).

převzetí českou stranou), naproti tomu česká strana odmítla převzetí 513 osob (tj. cca 11%; z celkového počtu vyžádaných převzetí sousedními státy).

Během roku 2002 bylo nejvíce osob převzato českou stranou v rámci readmisních dohod od orgánů ochrany státních hranic SRN (2 684 osob, tj. přibližně 65% z převzatých), což plně odpovídá všeobecné situaci v oblasti nelegální migrace, kdy nejvíce osob bylo zadrženo při nelegálním přechodu ve směru do SRN. I na tomto úseku státních hranic však došlo ke snížení počtu převzatých osob v rámci readmise o více než polovinu.

Nejvíce osob (1 799 osob, tj. 67% z předaných) bylo v rámci readmise předáno přes hraniční přechody do Slovenské republiky, tedy na úseku, který je nejčastějším místem nedovoleného vstupu cizinců do České republiky.

Meziročně se v roce 2002 zvýšil počet osob, které byly v rámci readmise předány z ČR do Rakouska (+198 osob, +147,8%) a Polska (+55 osob, +14,7%).

Na hranicích s Polskem se jednalo především o polské občany, kteří překračovali státní hranice ČR v rámci turistiky, návštěvy obchodů či restaurací apod. Na hranicích s Rakouskem se kromě občanů Rakouska jednalo především o cizince s povoleným pobytem na území Rakouska, kteří byli předáváni pro nedovolený vstup z Rakouska do ČR a nepodrobování se bezodkladně hraniční kontrole na hraničním přechodu při návštěvách Free Shopu v mezicelním prostoru.

V hodnoceném období roku 2002 odmítla strana česká strana převzít celkem 513 osob, z toho nejvíce - 399 osob - nebylo převzato od orgánů ochrany státních hranic SRN, 113 osob nebylo převzato od rakouských orgánů a 1 osoba ze Slovenska. Důvodem odmítnutí byla zpravidla skutečnost, že sousední strana neprokázala dostatečně, že tyto osoby vstoupily nedovoleně na území jejich státu právě z České republiky. Z Polska orgány SCPP PČR převzaly všechny osoby, naopak Polskou stranou bylo odmítnuto převzetí 36 osob.

Kladně lze hodnotit realizaci policejních průvozů podle readmisní dohody se SRN. Cizinecké oddělení Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie cestou Oblastního ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Praha v roce 2002 zabezpečilo pro německou stranu 344 policejních průvozů přes letiště Praha-Ruzyně.

Ze strany slovenských policejních orgánů bylo poukazováno na problémy vznikající při realizaci vyhoštění občanů Ukrajiny policejním průvozem přes území Slovenské republiky. I přes skutečnost, že o datu realizace vyhoštění je policisty SCPP informováno konzulární oddělení Velvyslanectví Ukrajiny v Praze v dostatečném časovém předstihu, ukrajinskou stranou není převzetí občanů Ukrajiny od slovenských policejních orgánů zabezpečeno.

IV. Integrace a státní občanství

IV.1. INTEGRACE CIZINCŮ

V roce 2002 pokračovala realizace *Koncepce integrace cizinců* v souladu se zásadami politiky vlády České republiky ze dne 19. prosince 2001 č. 1360 *Informace o zkušenostech se zaváděním Koncepce integrace cizinců na území České republiky*.

V této souvislosti byla přijata opatření ke stabilizaci dosažených výsledků a organizačního zajištění realizace *Koncepce integrace cizinců* (dále jen *Koncepce*) a k dalšímu prohlubování a dělby kompetencí příslušných orgánů a institucí při realizaci opatření na podporu integrace cizinců na území České republiky, zejména ministerstev vnitra, práce a sociálních věcí, zdravotnictví, školství, mládeže a tělovýchovy, kultury, průmyslu a obchodu, pro místní rozvoj, Českého statistického úřadu, Akademie věd České republiky a Českomoravské konfederace odborových svazů.

Významnou platformu pro koordinaci a plnění úkolů vyplývajících z *Koncepce* v roce 2002 představovala činnost meziresortní *Komise ministra vnitra pro přípravu a realizaci politiky vlády České republiky v oblasti integrace cizinců a rozvoje vztahů mezi komunitami* (dále jen *Komise*), v níž jsou zastoupeny nejdůležitější orgány a instituce, které se na podpoře integrace cizinců podílejí.

V rámci *Komise* byly projednávány významné koncepční a praktické aspekty realizace *Koncepce* v roce 2002 týkající se např. rozvoje *Plánů integračních politik ministerstev*, využití výstupů monitoringů *okresních poradních orgánů pro otázky integrace cizinců* (*okresní poradní orgány*)⁸⁵ k situaci a postavení cizinců v jednotlivých okresech České republiky, *Analýzy situace a postavení cizinců na území České republiky* zpracované ministerstvy⁸⁶, *přípravy Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky* a realizace projektů, studií a výzkumů na podporu integrace cizinců v roce 2002.⁸⁷

V prosinci 2002 ministerstvo vnitra předložilo materiál pro jednání schůze vlády *Účinnost Koncepce integrace cizinců na území České republiky do roku 2002 a další rozvoj této koncepce v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie*, který byl přijat usnesením vlády ze dne 13. ledna 2003 č. 55.

⁸⁵ V souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů byla v roce 2002 ukončena i činnost *okresních poradních orgánů*, z důvodu absence zákonné normy se nepodařilo zajistit jejich transformaci do krajů. V roce 2003 se předpokládá, že bude pokračovat jednání se zástupci orgánů územní samosprávy ve věci zajištění kontinuity činnosti těchto orgánů a v uvedených ohledech bude zvážena i nezbytnost a způsob příp. legislativního zajištění výkonu státní správy v oblasti integrace cizinců a jejího výkonu v přenesené působnosti.

⁸⁶ Analýza situace a postavení cizinců na území České republiky zpracovaná ministerstvy bude v roce 2003 doplněna o další požadavky Komise a využita ministerstvem vnitra ke zpracování Vícezdrojové srovnávací analýzy situace a postavení cizinců na území České republiky. Materiál se stane východiskem zejména pro další rozvoj Plánů integračních politik ministerstev, pro Návrhy legislativních a praktických opatření ministerstev v rámci Koncepce integrace cizinců v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie a pro přípravu Komplexního návrhu dlouhodobých legislativních a praktických opatření ministerstev v rámci Koncepce integrace cizinců.

⁸⁷ Projekty směřovaly zejména ke zlepšení informovanosti cizinců a občanů v oblasti integrace cizinců, k poskytování a rozvoji sociálního a právního poradenství pro cizince, k podpoře multikulturních aktivit, k budování a rozvoji činnosti komunitních a multikulturních center, k prevenci rasismu, intolerance a diskriminace cizinců a k realizaci studií a výzkumů v oblasti integrace cizinců. Na realizaci projektů bylo v roce 2002 ze státního rozpočtu poskytnuto 16 mil. Kč. Výstupy a získané zkušenosti budou využity pro další rozvoj *Koncepce*.

Materiál rekapituluje nejvýznamnější aktivity při budování a rozvoji *Koncepce* v letech 1999 - 2002, hodnotí dosavadní organizační uspořádání a specifikuje úkoly při realizaci a koordinaci *Koncepce* v roce 2003 a v dalších letech. Navrhované úkoly směřují k postupnému odstraňování přetrvávajících nedostatků při realizaci *Koncepce*, k vyjasnění potřeb a možností legislativní úpravy výkonu státní správy v oblasti integrace cizinců, k prohloubení spolupráce orgánů státní správy a územní samosprávy v rámci integrace cizinců a zohledňují požadavky na změnu v koordinaci *Koncepce*. Usnesením vlády k uvedenému materiálu byly přijaty i *Zásady politiky vlády České republiky v oblasti migrace cizinců*⁸⁸.

Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) vyhlásilo v souladu s *Koncepcí* programy na podporu aktivit v oblasti integrace cizinců pro rok 2002. Třináct přijatých projektů v rozsahu 2 mil. korun směřovalo především k podpoře multikulturní výchovy dětí a mládeže a dále k podpoře výuky českého jazyka jako cizího jazyka.

Vzhledem k tomu, že připravenost školského systému a jeho schopnost pohotově reagovat na měnící se podmínky patří bezesporu mezi hlavní předpoklady úspěšné integrace cizinců projednalo vedení ministerstva v prosinci 2002 materiál *Zpráva o plnění Plánu integrační politiky MŠMT a aktualizace Akčního plánu MŠMT pro rok 2003*.

V období od prosince do června školního roku 2001/2002 provedla Česká školní inspekce orientační a komplexní inspekce v 1012 školách. Z uvedeného počtu 214 (tj. 21,1%) poskytovalo vzdělávání cizinců.

Způsoby zařazování a přijímání žáků – cizinců do českých škol byly až na výjimky v souladu s obecně závaznými právními předpisy i pokynem MŠMT ke vzdělávání cizinců.⁸⁹ Ředitelé většiny škol při začleňování cizinců přihlíželi k úrovni předchozího dosaženého vzdělání i ke znalostem českého jazyka. Většina žáků – cizinců žila v České republice dlouhodobě, dobře zvládala český jazyk a neměla výraznější problémy ve vzdělávání. Potíže žáků – cizinců, kteří pobývali v České republice krátkou dobu, se pracovníci škol snažili řešit ve spolupráci s rodiči vhodnými způsoby, zejména individuálním přístupem učitelů a zapojování žáků – cizinců do mimoškolních aktivit.

Problematickou oblastí bylo vzdělávání dětí žadatelů o azyl docházejících zpravidla do spádových základních škol situovaných v okolí azylových zařízení. Zejména rodiče, pro které nebyla Česká republika cílovou zemí, neprojevovali zájem o průběh a výsledky vzdělávání a často děti do škol neposílali. Učitelé museli řešit neomluvené absence, nezájem žáků o výuku, kázeňské přestupky a další problémy související s nedostatečnou znalostí českého jazyka a odlišným sociokulturním prostředím. MŠMT reagovalo na situaci novým metodickým pokynem ke školní docházce žadatelů o azyl, který má zajistit lepší podmínky pro vzdělávání dětí žadatelů o azyl i pro zkvalitnění práce pedagogů ve všech základních školách s vyšším počtem dětí žadatelů o azyl.

⁸⁸ Zásady politiky vlády České republiky v oblasti migrace cizinců jsou základním dokumentem a východiskem pro budování moderní a cílené *Koncepce imigrační politiky* České republiky. Jsou předznamenáním začlenění České republiky do Evropské unie a výrazem ochoty vlády České republiky podílet se na harmonizaci migračních politik jednotlivých států v rámci unie a efektivním řízením migrace v Evropě.

⁸⁹ Cizinci v České republice mají v oblasti vzdělávání zásadně stejná práva a povinnosti jako státní občané České republiky, pokud není zvláštními předpisy stanoveno jinak. Podle Listiny základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku České republiky, mají všichni cizinci, tak jako občané ČR, právo na vzdělání (čl. 33 odst. 1). Dle článku 42 Listiny základních práv a svobod se právo na vzdělání ve smyslu citovaného článku Listiny vztahuje i na cizince.

Pokud jde o studium na vysoké škole, podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, se cizincům umožňuje studovat na veřejných vysokých školách za stejných podmínek jako občanům České republiky.

V souladu s ustanovením § 70 zákona o azylu zajišťuje MŠTM bezplatné kurzy pro osoby, jimž byl udělen azyl⁹⁰. Tyto kurzy jsou hrazeny z finančních prostředků vyčleněných pouze k tomuto účelu z kapitoly Všeobecná podkladní správa. Výuku azylantů zajišťuje na celém území České republiky od roku 2002 Sdružení občanů zabývajících se emigranty (SOZE) Brno na základě smlouvy s dvouletou platností. Rozsah kurzů byl výše uvedeným pokynem stanoven u skupinové výuky na 150 hodin a u individuální výuky na 100 hodin.

IV.2. INTEGRACE AZYLANTŮ

V roce 2002 pokračovala integrace azylantů na základě usnesení vlády č. 23 ze dne 9. ledna 2002. Vládou byly uvolněny finanční prostředky ve výši 15 000 tis. Kč pro zabezpečení integrace maximálního počtu 120 oprávněných osob. Z této částky uvolnilo Ministerstvo financí 1 000 tis. Kč do kapitoly ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na zajištění bezplatné výuky českého jazyka azylantům a 1 000 tis. Kč do kapitoly ministerstva vnitra na financování nevládních neziskových organizací spolupracujících při integraci oprávněných osob.

Celkem bylo uzavřeno 18 smluv o poskytnutí účelové neinvestiční dotace na integraci celkem 41 azylantů. Ministerstvo financí v této souvislosti uvolnilo finanční prostředky v celkové výši 5 960 tis. Kč.

IV.3. PŘESÍDLOVÁNÍ KRAJANŮ ZE VZDÁLENÝCH A OHROŽENÝCH TERITORIÍ

V průběhu roku 2002 neprobíhalo přesídlování krajanů ze vzdálených, nebo ohrožených teritorií, jelikož tento program byl ukončen, na základě usnesení vlády č. 120 ze dne 7. února 2001, *o uvolnění finančních prostředků pro rok 2001 na pomoc při zajištění prostředků k trvalému pobytu pro cizince s prokázaným českým původem (krajany) přesídlené do České republiky v letech 1995 – 2000*, k 30. červnu 2001⁹¹.

Během roku 2002 probíhala intenzivní meziresortní vyjednávání, jejichž výsledkem měl být návrh nových zásad politiky vlády ve vztahu k přesídlování cizinců s prokázaným českým původem (krajanů) žijících v zahraničí. Tato jednání skončila shodou na znění připravovaného materiálu, ale ministerstvo zahraničních věcí, které bylo gestorem přípravy usnesení vlády, jej před projednáním stáhlo z programu jednání vlády.

IV.4. STÁTNÍ OBČANSTVÍ

Udělování státního občanství České republiky upravuje zákon č. 40/1993 Sb., o nabytí a pozbytí státního občanství České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Speciální úprava je obsažena v zákoně č. 193/1999 Sb., o státním občanství některých bývalých československých státních občanů.

⁹⁰ Bezplatný kurz českého jazyka je v souladu se zmíněným zákonem nabídnut azylantům do 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o udělení azylu, přičemž Ministerstvo vnitra informuje MŠMT osobách, kterým byl udělen azyl, do tří dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o udělení azylu.

⁹¹ V červnu roku 2001 se do České republiky přistěhovala poslední krajanská rodina. Jednalo se tříčlennou rodinu z Ruska, která se přistěhovala do obce Nasavrky-Nová ves. Jelikož tato rodina našla bydlení v uvolněném integračním bytě, nebyly v roce 2001 vyplaceny žádné státní příspěvky na zajištění odpovídajícího bydlení pro krajany.

Ministerstvo vnitra může státní občanství České republiky udělit cizinci, který splňuje podmínky stanovené v § 7 odst. 1 zákona č. 40/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Státní občanství lze podle uvedeného ustanovení udělit cizinci, který

- má na území České republiky ke dni podání žádosti povolen trvalý pobyt po dobu alespoň pěti let a po tuto dobu se zde převážně zdržuje;
- prokáže, že nabytím státního občanství České republiky pozbude dosavadní státní občanství, nebo prokáže, že pozbyl dosavadního státní občanství; nejde-li o osobu, které byl na území České republiky udělen azyl o nebo bezdomovce, tj. osobu bez státního občanství;
- nebyl v posledních pěti letech pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin;
- prokáže znalost českého jazyka.

Integrace – udělení státního občanství ČR

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Cizincům uděleno státní občanství ČR	837	1 128	1 031	1 059	1 122	1 152

V roce 2002 Ministerstvo vnitra obdrželo 291 žádostí státních občanů Slovenské republiky o udělení státního občanství České republiky a 2 101 žádostí ostatních cizích státních občanů o udělení státního občanství České republiky. V uvedeném roce bylo státní občanství České republiky uděleno 1 152 cizincům, což je o 30 osob více než v roce 2001 (celkový údaj nezahrnuje státní občany Slovenské republiky). Z celkového počtu bylo státní občanství České republiky uděleno 29 osobám, jimž byl na území České republiky udělen azyl.

Největším počtem byli zastoupeni státní občané Polska (304), Rumunska (107) a Ukrajiny (251), z toho ve 205 případech se jednalo o osoby přesídlené do České republiky v rámci pomoci poskytnuté krajanům z oblasti Černobylu). Nárůst počtu udělení státního občanství občanům Polska (8 v roce 2000) je způsoben ukončením platnosti Úmluvy mezi ČSSR a Polskou lidovou republikou o úpravě otázek týkajících se dvojího státního občanství (vyhláška MZV č. 71/1966 Sb.), neboť těmto žadatelům může Ministerstvo vnitra v případě, že v České republice trvale žijí více než 20 let, prominout předložení dokladu o pozbytí dosavadního občanství. I po udělení státního občanství České republiky tak mohou zůstat zároveň polskými státními občany.

Ve sledovaném roce Ministerstvo vnitra vydalo 947 zamítavých rozhodnutí ve věci udělení státního občanství České republiky a 1 045 rozhodnutí o přerušení správního řízení, tj. příslibů udělení státního občanství České republiky či klasických rozhodnutí o přerušení řízení (kdy je s odkazem na ustanovení § 29 zákona č. 71/1967 Sb.⁹² řešena předběžná otázka, žadatel je vyzván k doložení chybějících dokladů nebo o přerušení řízení požádá).

Velmi dobré zkušenosti má Ministerstvo vnitra se žadateli, trvale žijícími v České republice již velmi dlouhou dobu, jakými jsou například občané Polské republiky a Řecka. Dále má Ministerstvo vnitra velmi dobré zkušenosti s osobami s prokázaným českým původem (krajany), které byly přesídleny do České republiky z Ukrajiny nebo se přistěhovaly v rámci přesídlování krajanů z vybraných vzdálených nebo ohrožených teritorií, především z Kazachstánu. Tyto osoby nemají až na výjimky žádné problémy s dodržováním právního řádu České republiky a jejich integrace do společnosti proběhla úspěšně.

⁹² Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů (správní řád).

V. Rozvojové projekty

Zahraniční rozvojová pomoc tvoří integrální součást zahraniční politiky České republiky. Zvyšuje prestiž ČR na mezinárodní scéně a přispívá k rozvoji vzájemných politických a ekonomických vztahů ČR s přijímacími zeměmi, k prosazování demokracie, lidských práv a k rovnoprávnému zapojení rozvojových zemí do světové ekonomiky. Poskytování zahraniční rozvojové pomoci se dále nepřímo projevuje v oblastech globální bezpečnosti, prevence lokálních konfliktů, snížení rizik nelegální migrace, prevence terorizmu, ochrany přírodních zdrojů, přístupu ke vzdělání a podpory exportu.

V roce 2002 byly ministerstvem vnitra na základě usnesení vlády ČR č. 463 ze dne 6. května 2002, o zahraniční rozvojové pomoci realizovány čtyři projekty.

Cílem těchto projektů byla prevence nelegální migrace z Moldavska, Ukrajiny a Rumunska a pomoc sociálně ohroženým a repatriovaným osobám v Afghánistánu formou podpory tamního zdravotnictví. Všechny projekty odpovídaly potřebám daných zemí a navíc odrážely i zájmy České republiky, neboť jak prevence nelegální migrace, tak pomoc při budování základní zdravotnické infrastruktury patří k prioritám ČR v oblasti poskytování zahraniční rozvojové pomoci. Projekty jsou koncipovány jako víceleté a budou pokračovat v roce 2003. Ve všech případech byla zahraniční rozvojová pomoc poskytována bilaterálně prostřednictvím nevládních organizací.

	Projekty	finanční plnění	realizátor
1.	Prevence nelegální migrace z Ukrajiny do ČR a pomoc při vytváření azylové infrastruktury na Ukrajině	1 369 000,- Kč	IOM Praha ⁹³
2.	Prevence nelegální migrace z Moldavska do ČR a pomoc při vytváření azylové infrastruktury v Moldavsku	795 000,- Kč	IOM Praha
3.	Pomoc sociálně ohroženým a repatriovaným osobám – podpora základní zdravotní péče v Afghánistánu	2 000 000,- Kč	Člověk v tísni, o.p.s.
5.	Podpora dětského centra v Bukurešti a prevence nelegální migrace nezletilých.	444 000,- Kč	IOM Praha
Finanční plnění - c e l k e m		4 608 000,- Kč	

⁹³ IOM – Mezinárodní organizace pro migraci, která prostřednictvím svých regionálních poboček pomáhá účastnickým státům při návratu migrantů do zemí původu a nabízí odborné poradenství v oblasti migrace. Česká republika se v roce 1995 stala členským státem této organizace.

VI. Závěr

Česká republika v roce 2002 vyvinula v oblasti migrace značné úsilí, především v harmonizaci vízové politiky s vízovou politikou Evropské unie, v oblasti vízového procesu, ochrany státních hranic, přípravy podepsání bilaterálních smluv o zaměstnanosti cizinců a readmisních dohod a rovněž navázala úzkou spolupráci s mezinárodními organizacemi, když se podílela na řadě mezinárodních aktivit souvisejících s jednotlivými aspekty migrace. Česká republika se tak významně angažuje na zahraničním poli a tato angažovanost vedle zřejmých výhod pro koordinaci migračních politik jednotlivých zemí zvyšuje mezinárodní prestiž země a má svůj význam i v procesu vytváření podmínek pro vstup do Evropské unie.

Předložená Zpráva o situaci v oblasti migrace na území České republiky za rok 2002 bilancuje z nejrůznějších úhlů pohledu úroveň migrace v České republice v roce 2002 s porovnáním některých profilových ukazatelů s úrovní roku 2001, případně let předcházejících, a jako taková by měla sloužit jako výchozí podkladový materiál pro další specifikaci migrační politiky České republiky a její koordinaci na úrovni vymezených ministerstev a policie, zvláště v oblasti aktivní imigrační politiky a dalších otázek souvisejících s nelegální migrací, monitorováním migračních pohybů a obecně kontrolní činností příslušných orgánů státní správy v oblasti migrace.

Přílohy

II.2. Víza

Legální migrace –přehled o počtu podaných žádostí o udělení víza podle státních příslušností

Státní příslušnost	Počet
Ruská federace	122 323
Ukrajina	91 893
Austrálie	31 465
Kanada	29 063
Bělorusko	26 931
Turecko	17 003
Brazílie	12 486
Jugoslávie	9 886
Tchaj-wan	5 839
Jihoafrická republika	5 045
Moldavsko	5 034
Thajsko	4 646
Čína	4 381
Indie	4 217
Kuvajt	3 548
Arménie	3 424
Vietnam	3 054
Bez státní příslušnosti	2 891
Libanon	2 883
Bosna a Hercegovina	2 823
Polsko	2 819
Egypt	2 620
Gruzie	2 585
Filipíny	2 413
Kolumbie	2 408
Makedonie	2 275
USA	1 840
Albánie	1 461
Německo	1 281
Kazachstán	1 188
Bulharsko	1 048
Ekvádor	1 044
Tunisko	1 029
Írán	1 015

Poznámka: U ostatních státních příslušností počty podaných žádostí o vízum vykazovaly minimálně o řád nižší hodnoty.

II.3. PŘESHraniční POHYB

Legální migrace -Přeshraniční pohyb na hraničních přechodech ČR

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Odbaveno osob na SH ČR (příjezd+odjezd v milionech)	211	290	282	310	304	290	278	281	277	264
z toho cizinců (miliony)	146	199	192	214	213	204	199	205	204	196
Cizinci vrácení z HP na příjezdu do ČR (v tisících)	N	N	65	92	98	97	102	111	95	85

Legální migrace - **Přeshraniční pohyb na hraničních přechodech ČR** – porovnání shodného období roku 2001/2002

Období Roku	2001	2002	Změna oproti předchozímu období	
			v [%]	absolutní číslo
Odbaveno osob na HP ČR (příjezd+odjezd=v milionech)	277	264	-4,7	-13
Z toho cizinců (miliony)	204	196	-3,9	-8
Odbaveno dopravních prostředků na HP ČR (příjezd+odjezd=v milionech)	79	76	-3,3	-3
Cizinci vrácení z HP na příjezdu do ČR (v tisících)	95	85	-10,5	-10
* z nesousedních států (v tisících) nejvíce občanů:				
Kanada	3 730	2 684	-28,0	-1 046
Itálie	2 144	2 077	-3,1	-67
Turecka	1 593	1 839	15,4	246
Ukrajiny	3 743	1 609	-57,0	-2 134
Francie	1 551	1 450	-6,5	-101
Ruska	2 176	1 448	-33,5	-728
Švýcarska	1 318	1 329	0,8	11
Nizozemska	1252	1 038	-5,7	-214
Bulharska	1 489	693	-53,5	-796
Rumunska	3 441	549	-84,0	-2 892
Kontrolováno osob na TS a HP MPS (v milionech) (vstup+výstup=v milionech)	4,6	2,8	-39,1	-1,8

Vysvětlivky: **HP** – hraniční přechod

TS – turistická stezka

HP MPS – hraniční přechod malého pohraničního styku

II.4. POBYT CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Legální migrace - **cizinci s povoleným pobytem na území ČR**

Stav K 31.12. roku	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
účinnost zákona	č.123/1992 Sb.								č.326/1999 Sb.		
Celkem cizinců s povoleným pobytem v ČR *	49 957	77 668	104 343	159 207	199 152	210 311	220 187	228 862	200 951	210 794	231 608
tj. %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
meziroční změna		+27 711	+26 675	+54 864	+39 945	+11 159	+9 876	+8 675	-27 911	+9 843	+20 814
z toho											
trvalý pobyt	29 145	31 072	32 468	38 557	45 837	56 281	63 919	66 754	66 891	69 816	75 249
tj. %	58,3	40,0	31,1	24,2	23,0	26,8	29,0	29,2	33,3	33,1	32,5
meziroční změna		+1 927	+1 396	+6 089	+7 280	+10 444	+7 638	+2 835	+137	+2 925	+5 433
pobyt na vízum nad 90 dní **	20 428	46 070	71 230	120 060	152 767	153 516	155 836	162 108	134 060	140 978	156 359
tj. %	40,9	59,3	68,3	75,4	76,7	73,0	70,8	70,8	66,7	66,9	67,5
meziroční změna		+25 642	+25 160	+48 830	+32 707	+749	+2 320	+6 272	-28 048	+6 918	+15 381
bez státní příslušnosti ***	384	526	645	590	548	514	432	***	***	***	***
	0,8	0,7	0,6	0,4	0,3	0,2	0,2	***	***	***	***
cizinci s trvalým pobytem v ČR – z toho nejvíce občanů *											
Polska	11 955	12 580	11 910	12 071	12 086	11 940	12 034	11 598	11 769	11 592	11 326
Slovenska	N	631	2 960	6 540	9 921	12 689	14 127	13 018	11 129	10 850	10 996
Ukrajiny	528	1 208	1 563	2 120	2 769	4 632	6 240	7 790	8 774	9 909	10 704
Vietnamu	712	1 004	1 083	1 469	2 519	5 121	6 785	7 954	8 238	9 901	13 372
Ruska	881	663	1 734	1 670	1 971	2 475	2 874	3 486	3 806	4 097	4 459
SRN	835	966	1 272	1 696	2 013	2 261	2 536	2 517	2 536	2 535	2 608
Bulharska	2 931	2 877	2 632	2 686	2 457	2 352	2 334	2 331	2 302	2 166	2 164
Rumunska	542	550	619	804	1 138	1 384	1 621	1 714	1 726	1 737	1 715

Sv.rep.Jugoslávie	1	4	91	107	1 445	1 620	1 831	1 747	1 691	1 658	1 720
USA	759	1 015	1 234	1 427	1 718	1 880	1 938	1 826	1 647	1 506	1 467
pobyt na vízum nad 90 dní ** - z toho nejvíce občanů *											
Slovenska	2	1 795	13 818	33 185	40 334	39 489	35 494	27 344	33 136	42 444	50 106
Ukrajiny	320	4 809	12 667	26 038	43 534	38 770	46 444	58 093	41 438	41 916	48 441
Vietnamu	2 838	6 785	8 550	12 744	15 101	15 829	16 090	16 870	15 318	14 023	13 771
Ruska	80	525	1 877	2 717	4 726	6 463	7 155	13 420	9 158	8 326	8 354
Polska	4 193	8 655	8 111	10 982	12 405	13 079	10 132	6 680	5 281	4 897	4 670
Číny	1 365	2 543	2 872	4 186	4 731	4 433	4 106	4 211	3 410	3 138	2 821
SRN	934	1 976	2 923	3 857	2 862	3 666	3 712	3 595	2 432	2 402	2 575
Moldávie	14	38	87	161	296	2 093	3 038	2 757	1 909	2 160	2 366
Bulharska	617	1 172	1 140	1 596	1 845	4 232	3 625	2 699	1 716	1 935	2 019
Běloruska	N	74	95	236	977	3 094	3 454	3 526	2 134	1 949	2 066

Vysvětlivky: * cizinci s povoleným pobytem v ČR - tj. s pobytem trvalým a pobytem na vízum nad 90 dnů

** pobyt na vízum nad 90 dní (do 31.12.1999 odpovídal pobytu dlouhodobému)

*** od roku 1999 osoby bez státní příslušnosti zařazeny dle druhu pobytu na území ČR

Legální migrace - cizinci s povoleným pobytem na území ČR – porovnání shodného období 2001/2002

Stav Roku	k 31.12. 2001	tj.%	k 31.12. 2002	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
Cizinců s povoleným pobytem v ČR*	210 794	100,0	231 608	100,0	9,9	20 814
Z toho: trvalý pobyt v ČR	69 816	33,1	75 249	32,5	7,8	5 433
pobyt na vízum nad 90 dní	140 978	66,9	156 359	67,5	10,9	15 381
z toho nejvíce občanů: *						
Slovenska	53 294	25,3	61 102	26,4	14,7	7 808
Ukrajiny	51 825	24,6	59 145	25,5	14,1	7 320
Vietnamu	23 924	11,3	27 143	11,7	13,5	3 219
Polska	16 489	7,8	15 996	6,9	-3,0	-493
Ruska	12 423	5,9	12 813	5,5	3,1	390
SRN	4 937	2,3	5 183	2,2	5,0	246
Bulharska	4 101	1,9	4 183	1,8	2,0	82
USA	3 160	1,5	3 362	1,5	6,4	202
Číny	3 309	1,6	3 196	1,4	-3,4	-113
SR Jugoslávie	3 269	1,6	3 204	1,4	-2,0	-65
Moldávie	2 477	1,2	2 760	1,2	11,4	283
Běloruska	2 536	1,2	2 728	1,2	7,6	192
Rumunska	2 304	1,1	2 302	1,0	-0,1	-2
Kazachstánu	2 226	1,1	2 159	0,9	-3,0	-67

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty aktuálního období

Legální migrace - cizinci s povoleným pobytem na území ČR – porovnání shodného období 2001/2002

Stav roku	k 31.12. 2001		k 31.12. 2002		Změna oproti předchozímu období			
					v %		absolutní čísla	
Druh pobytu	vízum nad 90 dní	trvalý	vízum nad 90 dní	trvalý	vízum nad 90 dní	trvalý	vízum nad 90 dní	trvalý
Cizinců s povoleným pobytem	140 978	69 816	156 359	75 249	10,9	7,8	15 381	5 433
z toho nejvíce občanů *: 								
Vietnamu	14 023	9 901	13 771	13 372	-1,8	35,1	-252	3 471
Ukrajiny	41 916	9 909	48 441	10 704	15,6	8,0	6 525	795
Ruska	8 326	4 097	8 354	4 459	0,3	8,8	28	362
Číny	3 138	171	2 821	375	-10,1	119,3	-317	204
Slovenska	42 444	10 850	50 106	10 996	18,1	1,3	7 662	146
Moldávie	2 160	317	2 366	394	9,5	24,3	206	77
Běloruska	1 949	587	2 066	662	6,0	12,8	117	75
SRN	2 402	2 535	2 575	2 608	7,2	2,9	173	73
SR Jugoslávie	1 611	1 658	1 484	1 720	-7,9	3,7	-127	62

Velké Británie	1 221	407	1 360	464	11,4	14,0	139	57
Bosny a Hercegoviny	263	1 306	250	1 352	-4,9	3,5	-13	46
Nizozemska	558	168	552	204	-1,1	21,4	-6	36
Mongolska	1 029	124	1 315	157	27,8	26,6	286	33
Kanady	298	165	329	195	10,4	18,2	31	30

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty meziročního nárůstu cizinců s trvalým pobytem na území ČR

Legální migrace - cizinci s povoleným pobytem na území ČR dle ObŘ – porovnání shodného období 2001/2002

Stav Roku	k 31.12. 2001	tj. %	k 31.12. 2002	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
Cizinců s povoleným pobytem v ČR*	210 794	100,0	231 608	100,0	9,9	20 814
z toho v teritoriu ObŘ CPP						
Praha	87 895	41,7	98 016	42,3	11,5	10 121
z toho: území hl.m.Prahy	61 477	29,2	70 978	30,6	15,5	9 501
území PČR správy Středočes. kraje	26 418	12,5	27 038	11,7	2,3	620
České Budějovice	8 827	4,2	9 731	4,2	10,2	904
Brno	26 963	12,8	30 347	13,1	12,6	3 384
Ústí nad Labem	22 355	10,6	23 954	10,3	7,2	1 599
Ostrava	26 061	12,4	27 496	11,9	5,5	1 435
Hradec Králové	16 964	8,0	18 051	7,8	6,4	1 087
Píseň	21 729	10,3	24 013	10,4	10,5	2 284

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty aktuálního období

Legální migrace - cizinci s povoleným pobytem na území ČR dle teritoria krajů ČR (správní členění)

Stav k 31.12.2002 Kraj ČR	pobyt				Celkem	tj. %
	trvalý	tj. %	na vízum nad 90 dnů	tj. %		
Cizinců s povoleným pobytem v ČR*	75 249	100,0	156 359	100,0	231 608	100,0
z toho v teritoriu kraje ČR						
Praha	14 578	19,4	56 400	36,1	70 978	30,6
Středočeského	7 360	9,8	19 678	12,6	27 038	11,7
Jihomoravského	6 116	8,1	13 923	8,9	20 039	8,7
Moravskoslezského	9 203	12,2	9 963	6,4	19 166	8,3
Ústeckého	8 415	11,2	7 765	5,0	16 180	7,0
Karlovarského	6 536	8,7	6 662	4,3	13 198	5,7
Píseňského	3 671	4,9	7 144	4,6	10 815	4,7
Královéhradeckého	3 744	5,0	5 642	3,6	9 386	4,1
Libereckého	4 008	5,3	5 061	3,2	9 069	3,9
Jihočeského	2 814	3,7	5 884	3,8	8 698	3,8
Zlínského	2 382	3,2	5 880	3,8	8 262	3,6
Olomouckého	3 035	4,0	3 875	2,5	6 910	3,0
Pardubického	2 044	2,7	4 579	2,9	6 623	2,9
Vysočina	1 343	1,8	3 903	2,5	5 246	2,3

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty celkového počtu cizinců s povoleným pobytem na teritoriu

Legální migrace - cizinci s povoleným pobytem na území ČR dle teritoria krajů ČR – porovnání shodného období 2001/2002

Stav Roku	k 31.12. 2001	tj. %	k 31.12. 2002	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
Cizinců s povoleným pobytem v ČR*	210 794	100,0	231 608	100,0	9,9	20 814
z toho v teritoriu kraje ČR						
Praha	61 477	29,2	70 978	30,6	15,5	9 501
Středočeského	26 418	12,5	27 038	11,7	2,3	620
Jihomoravského	17 755	8,4	20 039	8,7	12,9	2 284
Moravskoslezského	19 295	9,2	19 166	8,3	-0,7	-129
Ústeckého	14 831	7,0	16 180	7,0	9,1	1 349
Karlovarského	11 944	5,7	13 198	5,7	10,5	1 254

Plzeňského	9 785	4,6	10 815	4,7	10,5	1 030
Královéhradeckého	8 603	4,1	9 386	4,1	9,1	783
Libereckého	8 861	4,2	9 069	3,9	2,3	208
Jihočeského	7 920	3,8	8 698	3,8	9,8	778
Zlínského	7 714	3,7	8 262	3,6	7,1	548
Olomouckého	5 068	2,4	6 910	3,0	36,3	1 842
Pardubického	6 375	3,0	6 623	2,9	3,9	248
Vysočina	4 748	2,3	5 246	2,3	10,5	498

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty aktuálního období

Legální migrace - cizinci s povoleným pobytem na území ČR – porovnání stavu k uvedenému datu roku 2001/2002

Stav Roku	k 31.12. 2001	tj. %	k 31.12. 2002	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
Cizinců s povoleným pobytem v ČR*	210 794	100,0	231 608	100,0	9,9	20 814
z toho na území hl.m.Prahy	61 477	29,2	71 082	30,6	15,6	9 605
vnitrozemské okresy(mimo Prahu)	76 429	36,3	81 932	35,4	7,2	5 503
příhraniční okresy	72 888	34,6	78 698	34,0	8,0	5 810
z toho cizinců s povoleným pobytem v teritoriu příhraničního okresu:						
Karlovy Vary	5 955	2,8	6 600	2,8	10,8	645
Karviná	5 861	2,8	6 297	2,7	7,4	436
Cheb	4 319	2,0	4 855	2,1	12,4	536
Liberec	3 938	1,9	3 796	1,6	-3,6	-142
Zlín	2 856	1,4	3 472	1,5	21,6	616
Ústí n.Labem	2 940	1,4	3 460	1,5	17,7	520
Teplice	2 951	1,4	3 229	1,4	9,4	278
České Budějovice	2 673	1,3	2 954	1,3	10,5	281
Frýdek Místek	2 893	1,4	2 916	1,3	0,8	23
Chomutov	2 381	1,1	2 729	1,2	14,6	348
Děčín	2 488	1,2	2 692	1,2	8,2	204
Vsetín	2 686	1,3	2 536	1,1	-5,6	-150
Jablonec n.N.	1 999	0,9	2 330	1,0	16,6	331
Tachov	1 909	0,9	2 284	1,0	19,6	375
Náchod	2 172	1,0	2 202	1,0	1,4	30
Trutnov	1 950	0,9	2 138	0,9	9,6	188
Ústí n.Orl.	1 914	0,9	2 108	0,9	10,1	194
Hodonín	2 026	1,0	2 099	0,9	3,6	73
Sokolov	1 670	0,8	1 743	0,8	4,4	73
Most	1 662	0,8	1 697	0,7	2,1	35
Břeclav	1 571	0,7	1 666	0,7	6,0	95
Česká Lípa	1 588	0,8	1 648	0,7	3,8	60
Český Krumlov	1 561	0,7	1 618	0,7	3,7	57
Uherské Hradiště	1 496	0,7	1 485	0,6	-0,7	-11
Semily	1 336	0,6	1 295	0,6	-3,1	-41
Klatovy	1 111	0,5	1 161	0,5	4,5	50
Šumperk	945	0,4	1 048	0,5	10,9	103
Znojmo	987	0,5	1 048	0,5	6,2	61
Rychnov n.Kněžnou	799	0,4	968	0,4	21,2	169
Opava	840	0,4	941	0,4	12,0	101
Jindřichův Hradec	834	0,4	919	0,4	10,2	85
Domažlice	886	0,4	904	0,4	2,0	18
Prachatice	648	0,3	750	0,3	15,7	102
Bruntál	661	0,3	688	0,3	4,1	27
Jeseník	382	0,2	422	0,2	10,5	40
z toho cizinců s povoleným pobytem v teritoriu vnitrozemského okresu:						
Brno	9 127	4,33	10 673	4,61	16,9	1 546
Ostrava	6 575	3,12	6 894	2,98	4,9	319
Mladá Boleslav	5 402	2,56	5 073	2,19	-6,1	-329
Plzeň	3 379	1,60	3 900	1,68	15,4	521

Praha - východ	3 472	1,65	3 433	1,48	-1,1	-39
Kladno	3 355	1,59	3 415	1,47	1,8	60
Hradec Králové	2 802	1,33	3 093	1,34	10,4	291
Praha - západ	2 750	1,30	3 047	1,32	10,8	297
Olomouc	2 753	1,31	3 046	1,32	10,6	293
Mělník	2 654	1,26	2 761	1,19	4,0	107
Brno venkov	2 098	1,00	2 429	1,05	15,8	331
Pardubice	2 637	1,25	2 344	1,01	-11,1	-293
Nymburk	1 648	0,78	1 853	0,80	12,4	205
Příbram	1 563	0,74	1 664	0,72	6,5	101
Jihlava	1 324	0,63	1 472	0,64	11,2	148
Nový Jičín	1 351	0,64	1 430	0,62	5,8	79
Litoměřice	1 357	0,64	1 341	0,58	-1,2	-16
Kolín	1 358	0,64	1 324	0,57	-2,5	-34
Benešov	1 249	0,59	1 297	0,56	3,8	48
Beroun	1 163	0,55	1 291	0,56	11,0	128
Přerov	1 114	0,53	1 278	0,55	14,7	164
Strakonice	1 041	0,49	1 215	0,52	16,7	174
Blansko	1 064	0,50	1 151	0,50	8,2	87
Prostějov	988	0,47	1 116	0,48	13,0	128
Chrudim	904	0,43	1 086	0,47	20,1	182
Svitavy	920	0,44	1 085	0,47	17,9	165
Třebíč	946	0,45	1 085	0,47	14,7	139
Pelhřimov	907	0,43	1 033	0,45	13,9	126
Louny	1 051	0,50	1 032	0,45	-1,8	-19
Kutná Hora	1 026	0,49	1 016	0,44	-1,0	-10
Jičín	880	0,42	985	0,43	11,9	105
Vyškov	883	0,42	973	0,42	10,2	90
Plzeň - jih	871	0,41	952	0,41	9,3	81
Žďár nad Sázavou	921	0,44	909	0,39	-1,3	-12
Rakovník	778	0,37	864	0,37	11,1	86
Plzeň - sever	846	0,40	851	0,37	0,6	5
Kroměříž	676	0,32	769	0,33	13,8	93
Rokycany	783	0,37	763	0,33	-2,6	-20
Havlíčkův Brod	650	0,31	747	0,32	14,9	97
Tábor	607	0,29	652	0,28	7,4	45
Písek	556	0,26	590	0,25	6,1	34

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty aktuálního období v dané kategorii

Legální migrace – vyřízení žádostí - situace roku 2001/2002

Období roku	2001	tj.%	2002	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
přijato žádostí o povolení k trvalému pobytu podaných na ZÚ	420		507		20,7	87
přijato žádostí podaných v ČR	7 665		9 151		19,4	1 486
vyřízeno žádostí k trvalému pobytu	7 194	100,0	8 763	100,0	21,8	1 569
povoleno	6 425	89,3	8 019	91,5	24,8	1 594
zamítnuto	769	10,7	744	8,5	-3,3	-25
prodlouženo platností PKP pro cizince s trvalým pobytem	10 921		11 914		9,1	993
přijato žádostí o vízum k pobytu nad 90 dnů podaných na ZÚ	30 647		35 756		16,7	5 109
přijato žádostí podaných v ČR	3 607		6 041		67,5	2 434
vyřízeno žádostí k pobytu na vízum nad 90 dnů	29 146	100,0	37 009	100,0	27,0	7 863
uděleno víz k pobytu nad 90 dnů	25 708	88,2	30 954	83,6	20,4	5 246
neuděleno víz k pobytu nad 90 dnů	3 438	11,8	6 055	16,4	76,1	2 617

prodlouženo pobytů na vízum nad 90 dnů	101 079		103 268		2,2	2 189
z vyřízených žádostí:	36 340	100,0	45 772	100,0	26,0	9 432
vyřízeno KLADNĚ	32 133	88,4	38 973	85,1	21,3	6 840
ZÁPORNĚ	4 207	11,6	6 799	14,9	61,6	2 592

Legální migrace – vyřízeno žádostí

V průběhu roku	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Účinnost zákona	č.123/1992 Sb.							č.326/1999 Sb.		
Povoleno TUC	3 051	5 673	6 674	8 857	13 559	9 867	8 191	5 451	6 425	8 019
Zamítnuto	97	240	384	380	1 284	1 917	1 646	554	769	744
Povoleno DUC /víz k pobytu nad 90 dnů	40 004	52 174	75 493	85 346	85 299	87 628	84 645	20 863	25 708	30 954
Zamítnuto	882	1 147	1 835	1 992	1 756	2 209	3 648	2 850	3 438	6 055

Vysvětlivky: TUC – trvalý pobyt, DUC - dlouhodobý pobyt (forma pobytu do 31.12.1999)

II.5. NEJČASTĚJŠÍ ÚČELY POBYTU NA VÍZUM NAD 90 DNŮ

Legální migrace – vývoj počtu platných povolení k zaměstnání vydaných cizincům v roce 2002

Pořadí	Stát	12/2001	3/2002	6/2002	9/2002	12/2002
1.	Ukrajina	17 473	17 921	19 675	19 576	19 958
2.	Polsko	6 661	6 672	6 608	6 974	7 338
3.	Bulharsko	1 863	1 859	1 859	1 888	1 985
4.	Moldavsko	1 377	1 423	1 555	1 487	1 412
5.	USA	1 279	1 384	1 592	1 332	1 435
6.	Německo	1 218	1 242	1 319	1 217	1 306
7.	Bělorusko	1 028	1 154	1 182	1 174	1 191
8.	Velká Británie	989	1 072	1 192	985	1 005
9.	Mongolsko	976	955	1 021	1 134	1 185
10.	Rusko	887	914	955	881	930
11.	Rumunsko	764	737	691	684	724
12.	Francie	613	663	683	636	702
13.	Makedonie	435	363	376	336	395
14.	Rakousko	396	413	457	412	432
Zaregistrováno občanů Slovenska pracujících v ČR						
	Slovensko	63 555	63 387	65 159	65 193	56 558

Vysvětlivky: Údaje zpracovalo MPSV

Legální migrace – počet podnikatelů k 31. 12. 2002

KRAJ	Česko	Cizinci	Součet
Hl. m. Praha	261 721	21 585	283 306
Středočeský	183 325	7 011	190 336
Jihočeský	99 544	2 564	102 108
Plzeňský	86 014	3 838	89 852
Karlovarský	48 741	4 603	53 344
Ústecký	111 012	4 735	115 747
Liberecký	75 542	1 846	77 391
Královéhradecký	86 800	1 610	88 410
Pardubický	72 266	1 347	73 613
Vysočina	66 559	867	67 426
Jihomoravský	172 937	4 424	177 361
Olomoucký	90 964	1 322	92 286
Zlínský	93 724	1 442	95 166
Moravskoslezský	166 540	3 335	169 875
ČR celkem	1 615 689	60 532	1 676 221

Vysvětlivka: Údaje zpracoval odbor živností MPO

Legální migrace – počet podnikatelů a živností k 31. 12. 2002

Občanství	Podnikatelé	Živnosti
Afgánistán	73	103
Albánie	27	34
Alžírsko	328	390
Americké Panenské ostrovy	2	4
Angola	55	79
Argentina	14	18
Arménie	333	499
Austrálie	54	69
Azerbájdžán	19	25
Bahrajn	4	4
Bangladéš	11	16
Belgie	47	67
Belize	4	8
Bělorusko	383	516
Benin	17	37
Bolívie	15	22
Bosna a Hercegovina	359	491
Brazílie	11	16
Britské indickoooc. území	2	2
Britské Panenské ostr.	9	10
Bulharsko	1 004	1 430
Burundi	1	1
Čad	5	6
Česko	1 615 689	2 532 514
Čína	232	269
Dominika	2	2
Dominikánská republika	1	1
Egypt	49	69
Ekvádor	9	11
Estonsko	6	8
Etiopie	17	27
Filipíny	4	4
Finsko	12	17
Francie	137	192
Gambie	1	1
Ghana	54	66
Gruzie	71	102
Guam	1	1
Guernsey (Velká Británie)	2	2
Guinea-Bissau	2	2
Guinea	16	17
Guyana	1	1
Hongkong	1	1
Chile	6	12
Chorvatsko	441	613
Indie	92	118
Indonésie	3	3
Irák	65	110
Írán	19	24
Irsko	19	25
Itálie	307	469
Izrael	37	51
Jamajka	2	2
Japonsko	17	28
Jemen	30	40
Jihoafrická republika	19	27

Jordánsko	46	67
Jugoslávie	1 400	1 868
Kajmanské ostrovy	1	2
Kambodža	3	4
Kamerun	3	3
Kanada	105	138
Katar	1	2
Kazachstán	318	420
Keňa	1	1
Kokosové ostrovy	4	5
Kolumbia	13	20
Kongo	23	39
Kongo, demokrat. republika	7	7
Korea	7	8
Korea, lid. dem. republika	3	3
Kostarika	10	20
Kuba	58	82
Kuvajt	2	2
Kypr	8	22
Kyrgyzstán	39	45
Laos	5	5
Libanon	48	68
Libérie	2	2
Libye	26	36
Lichtenštejnsko	2	3
Litva	21	23
Lotyšsko	10	23
Lucembursko	2	2
Macao	3	5
Madagaskar	10	14
Maďarsko	98	137
Makedonie	270	347
Mali	6	7
Malta	2	2
Maroko	95	111
Mexiko	8	9
Moldavsko	382	457
Mongolsko	190	226
Mosambik	1	1
Nemecko	949	1 340
Nepál	3	3
Niger	21	24
Nigérie	156	189
Nikaragua	1	1
Nizozemsko	124	175
Nizozemské Antily	3	4
Norfolk	1	1
Norsko	5	6
Nový Zéland	9	10
Omán	1	1
Pákistán	123	140
Palestina	5	8
Panama	3	5
Peru	48	78
Pobreží slonoviny	3	4
Polsko	1 081	1 491
Portoriko	1	1
Portugalsko	1	2
Rakousko	250	384

Rovníková Guinea	1	1
Rumunsko	186	240
Rusko	1 667	2 205
Rwanda	1	3
Řecko	117	208
Saúdská Arábie	3	3
Senegal	15	22
Seychely	1	5
Sierra Leone	9	10
Slovensko	7 175	9 464
Slovinsko	32	45
Somálsko	1	1
Spojené arabské emiráty	5	8
Spojené království	392	540
Spojené státy americké	585	795
Společenství nezávislých států	5	7
Srí Lanka	6	10
Súdán	16	20
Surinam	101	132
Sv. Vincenc a Grenadiny	1	1
Svatý Tomáš	1	1
Sýrie	167	244
Španělsko	27	34
Švédsko	41	48
Švýcarsko	42	59
Tanzanie	4	5
Thajsko	4	4
Togo	1	1
Tunisko	106	133
Turecko	85	110
Turkmenistán	2	2
Ukrajina	19 047	22 870
Uruguay	3	4
Uzbekistán	16	22
Venezuela	8	12
Vietnam	20 081	23 965
Východní Timor	0	1
Zambie	6	9
Zimbabwe	2	3
Zahraničí, neuveden	80	118
Součet	1 676 221	2 608 175
z toho cizinci	60 532	75 661

Vysvětlivky: Údaje zpracoval odbor živností MPO

II.6. AZYL

Legální migrace - **cizinci - žadatelé o azyl v ČR**

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
žadatelé o azyl v ČR	2 207	1 187	1 417	2 211	2 109	4 086	7 220	8 788	18 088	8 481
azyl udělen	250	116	59	162	96	78	80	133	83	103

Legální migrace – přehled o počtu osob, kterým byl azyl udělen, podle let a státních příslušností

Státní příslušnost	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Celkem
Afghánistán	-	31	16	27	24	15	23	14	15	20	22	9	17	233
Albánie	-	31	5	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-	46
Alžírsko	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Angola	-	21	7	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	32
Arménie	-	-	7	32	36	8	22	4	-	3	16	1	6	135
Azerbajdžán	-	4	1	6	1	-	1	3	7	-	6	-	3	32
Bělorusko	-	3	2	-	-	-	-	5	7	11	24	25	26	103
bez státní příslušnosti	-	-	1	8	-	-	2	6	5	3	3	1	1	30
Bosna a Hercegovina	-	-	-	14	-	1	5	16	3	4	1	-	-	44
Bulharsko	-	39	15	3	3	-	1	1	-	7	4	-	-	73
Burundi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Čad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Čína	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Etiopie	-	3	4	-	-	-	1	-	-	2	-	-	1	11
Gambie	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Ghana	-	1	2	1	3	-	7	3	5	1	-	-	-	23
Gruzie	-	-	4	5	3	-	8	1	5	-	-	3	-	29
Guinea	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Chorvatsko	-	-	-	1	2	-	-	1	-	-	-	-	-	4
Irák	1	16	18	1	2	9	9	9	6	2	7	4	8	92
Irán	-	13	-	2	6	1	1	-	-	2	1	10	-	36
Jihoafrická republika	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Jordánsko	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
Jugoslávie	-	-	-	-	-	-	2	-	-	9	9	9	1	30
Jugoslávie (bývalá)	-	12	24	12	4	1	-	-	-	-	-	-	-	53
Kambodža	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Kazachstán	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5	-	6
Kongo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Konžská dem. rep.	-	-	-	-	-	-	-	-	9	5	4	4	-	22
Kuba	-	16	5	1	2	1	4	2	-	-	1	-	4	36
Kypr	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Libanon	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Libérie	-	-	1	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	4
Libye	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Makedonie	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	5
Maroko	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
Moldavsko	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	4
nezjištěna	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Nigérie	-	10	1	2	1	-	2	6	1	1	1	1	-	26
Nikaragua	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Pákistán	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Palestina	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Rumunsko	23	325	26	54	11	1	28	5	-	1	-	-	-	474
Rusko	-	20	26	12	4	-	2	1	4	1	8	3	28	109
Rwanda	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Senegal	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Somálsko	-	-	-	1	-	4	-	2	-	-	1	-	-	8
Sovětský svaz (bývalý)	5	150	12	3	-	1	4	-	-	-	-	-	-	175
Srí Lanka	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	8
Súdán	-	-	-	1	-	4	-	1	1	-	1	-	-	8
Sýrie	-	1	-	2	-	3	1	-	-	-	1	-	4	12
Tádžikistán	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	1	-	-	5
Togo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Tunisko	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Turecko	-	13	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	14
Turkmenistán	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5	-	-	6
Ukrajina	-	26	10	7	3	1	5	-	-	1	7	3	2	65
Uzbekistán	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	3
Vietnam	-	30	52	34	7	2	10	13	3	2	1	2	1	157
Zair (bývalý)	-	6	5	5	-	6	9	2	-	-	-	-	-	33
Celkem	30	776	251	251	116	59	162	96	78	79	133	83	103	2 217

Legální migrace - rozhodnutí o neudělení azylu v I. instanci podle státní příslušnosti v roce 2002

Státní příslušnost	Azyl neudělen			Celkový počet rozhodnutí
	Žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná	Azyl neudělen	Azyl neudělen - překážka vycestování	
Afghánistán	1	6	1	8
Albánie	-	2	-	2
Alžírsko	-	25	-	25
Arménie	26	108	-	134
Ázerbajdžán	1	2	-	3
Bangladéš	1	1	-	2
Bělorusko	11	94	-	105
bez státní příslušnosti	6	46	-	52
Bosna a Hercegovina	1	1	-	2
Bulharsko	101	15	-	116
Čína	107	63	-	170
Egypt	-	1	-	1
Estonsko	1	-	-	1
Ghana	-	2	-	2
Gruzie	15	58	-	73
Chorvatsko	2	-	-	2
Indie	66	116	-	182
Irák	7	6	14	27
Írán	-	2	-	2
Jugoslávie	14	28	-	42
Kazachstán	2	70	-	72
Kolumbie	-	1	-	1
Konžská dem. rep.	1	-	-	1
Kyrgyzstán	1	38	-	39
Libanon	-	1	-	1
Litva	4	7	-	11
Lotyšsko	1	1	-	2
Makedonie	4	19	-	23
Mali	-	1	-	1
Maroko	-	1	-	1
Mauretánie	-	1	-	1
Moldavsko	244	343	-	587
Mongolsko	16	48	-	64
Nepál	-	2	-	2
nezjištěna	-	1	-	1
Nigérie	1	1	-	2
Pákistán	-	4	-	4
Peru	-	1	-	1
Pobřeží slonoviny	-	1	-	1
Polsko	-	2	-	2
Rumunsko	58	54	-	112
Rusko	14	113	1	128
Senegal	2	-	-	2
Sierra Leone	-	2	-	2
Slovensko	543	90	-	633
Srí Lanka	-	5	-	5
Súdán	-	5	-	5
Thajsko	2	-	-	2
Turecko	-	2	-	2
Turkmenistán	-	1	-	1
Ukrajina	993	756	-	1 749
Uzbekistán	-	15	-	15
Vietnam	184	547	-	731
Celkem	2 430	2 709	16	5 155

Legální migrace – místo podání žádosti o azyl podle státní příslušnosti v roce 2002

Státní příslušnost	PřS	ZZC	ost	Celkem	PřS	ZZC	ost
Ukrajina	1 464	128	82	1 674	87%	8%	5%
Vietnam	782	101	8	891	88%	11%	1%
Slovensko	826		17	843	98%	0%	2%
Moldavsko	664	44	16	724	92%	6%	2%
Gruzie	618	57	3	678	91%	8%	0%
Rusko	576	34	18	628	92%	5%	3%
Čína	149	361	1	511	29%	71%	0%
Arménie	293	148	11	452	65%	33%	2%
Indie	38	326		364	10%	90%	0%
Bělorusko	291	8	12	311	94%	3%	4%
Irák	74	126	1	201	37%	63%	0%
bez státní příslušnosti	99	33	1	133	74%	25%	1%
Bulharsko	118	3	2	123	96%	2%	2%
Rumunsko	90	3	5	98	92%	3%	5%
Uzbekistán	81	2	1	84	96%	2%	1%
Mongolsko	66	4	9	79	84%	5%	11%
Alžírsko	65	5	3	73	89%	7%	4%
Kazachstán	60	3	3	66	91%	5%	5%
Kyrgyzstán	57	2		59	97%	3%	0%
Azerbajdžán	41	7		48	85%	15%	0%
Jugoslávie	30	4	2	36	83%	11%	6%
Nigérie	33		1	34	97%	0%	3%
Sri Lanka	16	15	1	32	50%	47%	3%
Turecko	3	28		31	10%	90%	0%
Afghánistán	10	15	2	27	37%	56%	7%
Makedonie	16	4	3	23	70%	17%	13%
Pobřeží slonoviny	22			22	100%	0%	0%
Pákistán	8	11		19	42%	58%	0%
Litva	7	7	2	16	44%	44%	13%
Senegal	11	4		15	73%	27%	0%
nezjištěna	10	4	1	15	67%	27%	7%
Sýrie	8	5		13	62%	38%	0%
Maroko	10	2		12	83%	17%	0%
Somálsko	9	1	2	12	75%	8%	17%
Ghana	7	2	1	10	70%	20%	10%
ostatní	100	16	8	124	81%	13%	6%
Celkem	6 752	1 513	216	8 481	80%	18%	3%

Legální migrace – vývoj počtu žadatelů o azyl v Evropě v období

	Cílová země	Počet žadatelů o azyl		Meziroční změna 2001 - 2002 (%)	Počet žadatelů o azyl na 1000 obyvatel	
		2001	2002		2001	2002
1.	Velká Británie	92 000	110 700	20,3	1,5	1,9
2.	Německo	88 287	71 127	-19,4	1,1	0,9
3.	Francie	47 291	50 798	7,4	0,8	0,9
4.	Rakousko	30 135	37 074	23	3,7	4,6
5.	Švédsko	23 515	33 016	40,4	2,7	3,7
6.	Švýcarsko	20 633	26 217	27,1	2,9	3,7
7.	Belgie	24 549	18 805	-23,4	2,4	1,8
8.	Nizozemí	32 579	18 667	-42,7	2,1	1,2
9.	Norsko	14 782	17 480	18,3	3,3	3,9
10.	Irsko	10 325	11 634	12,7	2,7	3,1

11.	Slovensko	8 151	9 739	19,5	1,7	1,8
12.	Česká republika	18 094	8 481	-53,1	1,8	0,8
13.	Itálie	9 620	7 281	-24,3	0,2	0,1
14.	Maďarsko	9 554	6 412	-32,9	1,0	0,6
15.	Španělsko	9 489	6 179	-34,9	0,2	0,2
16.	Dánsko	12 512	5 947	-52,5	2,4	1,1
17.	Řecko	5 499	5 664	3,0	0,5	0,5
18.	Polsko	4 506	5 153	14,4	0,1	0,1
19.	Turecko	5 041	3 795	-24,7	0,1	0,1
20.	Finsko	1 651	3 443	108,5	0,3	0,7
21.	Bulharsko	2 428	2 888	18,9	0,3	0,4
22.	Rumunsko	2 431	1 108	-54,4	0,1	0,0
23.	Lucembursko	686	1 043	52,0	1,6	2,4
24.	Kypr	1 620	956	-41,0	2,1	1,2
25.	Slovinsko	1 511	702	-53,5	0,8	0,4
Celkem - EU		388 372	381 623	-1,7	1,0	1,0
Celkem - Evropa		477 678	465 569	-2,5	0,9	0,8

Vysvětlivky: Zdroj UNHCR: Levels and Trends 2001-2002

III.3. NELEGÁLNÍ MIGRACE PŘES STÁTNÍ HRANICE

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky od roku 1993 do roku 2002

Rok	km	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
všechny údaje v absolutních číslech											
Nelegální migrace přes státní hranice ČR - zjištěno osob		43 302	20 480	19 172	23 705	29 339	44 672	32 325	32 720	23 834	14 741
z toho cizinců		41 765	18 832	17 132	21 179	27 325	42 957	30 377	30 761	21 090	12 632
občanů ČR		1 537	1 648	2 040	2 526	2 014	1 715	1 948	1 959	2 744	2 109
z toho ve směru z ČR		41 327	17 030	15 374	18 680	22 011	37 142	26 951	27 586	16 978	9 232
ve směru do ČR		1 975	3 450	3 798	5 025	7 328	7 530	5 374	5 134	6 856	5 509
z toho na hranicích ČR s Polskem	761	1 245	1 679	1 978	3 036	2 954	2 603	3 142	4 726	3 976	3 412
se SRN	810,3	40 133	16 047	14 407	16 654	20 860	32 859	20 170	20 745	11 510	4 941
s Rakouskem	467,3	1 663	1 320	1 114	1 762	2 251	3 480	5 146	4 126	4 538	3 463
se SR	251,8	243	1 302	1 189	1 759	2 544	3 923	2 737	1 875	2 661	1 884
letišť ČR		18	105	396	385	560	677	404	342	222	144
vnitrozemí			27	88	109	170	1 130	726	906	927	897
v teritoriu ObŘ CPP Ostrava	506,5	541	862	990	1 367	1 208	1 111	1 371	2 051	2 764	1 931
Hradec Králové	258,4	397	670	740	1 228	1 039	820	908	1 146	1 727	1 784
Ústí nad Labem	430,3	23 803	10 654	11 716	13 696	16 274	25 850	17 661	19 274	9 417	4 401
Plzeň	448,5	16 274	5 556	3 121	3 649	5 608	8 319	3 929	3 901	3 109	1 137
České Budějovice	318,5	1 408	1 124	876	1 338	1 374	1 814	2 338	1 903	2 480	2 419
Brno	328,2	867	1 507	1 333	2 030	3 186	5 575	5 137	3 889	3 816	2 424
Praha		12	107	396	397	650	1 183	981	556	521	645
všechny údaje v %											
Nelegální migrace přes státní hranice ČR - zjištěno osob		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
z toho cizinců		96,5	92,0	89,4	89,3	93,1	96,2	94,0	94,0	88,5	85,7
občanů ČR		3,5	8,0	10,6	10,7	6,9	3,8	6,0	6,0	11,5	14,3
z toho ve směru z ČR		95,4	83,2	80,2	78,8	75,0	83,1	83,4	84,3	71,2	62,6
ve směru do ČR		4,6	16,8	19,8	21,2	25,0	16,9	16,6	15,7	28,8	37,4
z toho na hranicích ČR s Polskem	33,2	2,9	8,2	10,3	12,8	10,1	5,8	9,7	14,4	16,7	23,1

se SRN	35,4	92,7	78,4	75,2	70,3	71,1	73,6	62,4	63,4	48,3	33,5
s Rakouskem	20,4	3,8	6,5	5,8	7,4	7,7	7,8	15,9	12,6	19,0	23,5
se SR	11,0	0,6	6,4	6,2	7,4	8,7	8,8	8,5	5,7	11,2	12,8
letišť ČR			0,5	2,1	1,6	1,9	1,5	1,2	1,0	0,9	1,0
vnitrozemí			0,1	0,5	0,6	0,6	2,5	2,2	2,8	3,9	6,1
v teritoriu ObŘ CPP											
Ostrava	22,1	1,3	4,2	5,2	5,8	4,1	2,5	4,2	6,3	11,6	13,1
Hradec Králové	11,3	0,9	3,3	3,9	5,2	3,5	1,8	2,8	3,5	7,2	12,1
Ústí nad Labem	18,8	55	52	61,1	57,8	55,5	57,9	54,6	58,9	39,5	29,9
Plzeň	19,6	37,6	27,1	16,3	15,4	19,1	18,6	12,1	11,9	13,0	7,7
České Budějovice	13,9	3,3	5,5	4,6	5,6	4,7	4,1	7,2	5,8	10,4	16,4
Brno	14,3	2	7,4	7	8,6	10,9	12,5	15,9	11,9	16,0	16,4
Praha		0	0,5	2,1	1,7	2,2	2,7	3	1,7	2,2	4,4
počet zjištěných osob přepočtený na 1km státních hranic											
nelegální migrace přes 2 290,4 km SH ČR - zjištěno osob přepočteno na 1 km SH		18,9	8,9	8,4	10,3	12,8	19,5	14,1	14,3	10,4	6,4
z toho na hranicích ČR											
s Polskem	761	1,6	2,2	2,6	4,0	3,9	3,4	4,1	6,2	5,2	4,5
se SRN	810,3	49,5	19,8	17,8	20,6	25,7	40,6	24,9	25,6	14,2	6,1
s Rakouskem	467,3	3,6	2,8	2,4	3,8	4,8	7,4	11,0	8,8	9,7	7,4
se SR	251,8	1,0	5,2	4,7	7,0	10,1	15,6	10,9	7,4	10,6	7,5
v teritoriu ObŘ CPP											
Ostrava	506,5	1,1	1,7	2,0	2,7	2,4	2,2	2,7	4,0	5,5	3,8
Hradec Králové	258,4	1,5	2,6	2,9	4,8	4,0	3,2	3,5	4,4	6,7	6,9
Ústí nad Labem	430,3	55,3	24,8	27,2	31,8	37,8	60,1	41,0	44,8	21,9	10,2
Plzeň	448,5	36,3	12,4	7,0	8,1	12,5	18,5	8,8	8,7	6,9	2,5
České Budějovice	318,5	4,4	3,5	2,8	4,2	4,3	5,7	7,3	6,0	7,8	7,6
Brno	328,2	2,6	4,6	4,1	6,2	9,7	17,0	15,7	11,8	11,6	7,4

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – porovnání shodného období roku 2001/2002 –osoby celkem

Období roku	Km	1.1.-31.12. 2001	tj.%	1.1.-31.12. 2002	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
						v [%]	absolutní číslo
Nelegální migrace přes státní hranice ČR							
zjištěno událostí		7 867		5 266		-33,1	-2 601
zjištěno osob		23 834	100,0	14 741	100,0	-38,2	-9 093
z toho cizinců		21 090	88,5	12 632	85,7	-40,1	-8 458
občanů ČR		2 744	11,5	2 109	14,3	-23,1	-635
z toho ve směru z ČR		16 978	71,2	9 232	62,6	-45,6	-7 746
ve směru do ČR		6 856	28,8	5 509	37,4	-19,6	-1 347
z toho na SH ČR s Polskem	761	3 976	16,7	3 412	23,1	-14,2	-564
se SRN	810,3	11 510	48,3	4 941	33,5	-57,1	-6 569
s Rakouskem	467,3	4 538	19,0	3 463	23,5	-23,7	-1 075
se SR	251,8	2 661	11,2	1 884	12,8	-29,2	-777
letišť ČR		222	0,9	144	1,0	-35,1	-78
Vnitrozemí		927	3,9	897	6,1	-3,2	-30
z toho v teritoriu ObŘ CPP Ostrava	506,5	2 764	11,6	1 931	13,1	-30,1	-833
Hradec Králové	258,4	1 727	7,2	1 784	12,1	3,3	57
Ústí nad Labem	430,3	9 417	39,5	4 401	29,9	-53,3	-5 016
Plzeň	448,5	3 109	13,0	1 137	7,7	-63,4	-1 972
České Budějovice	318,5	2 480	10,4	2 419	16,4	-2,5	-61
Brno	328,2	3 816	16,0	2 424	16,4	-36,5	-1 392

Praha			521	2,2	645	4,38	23,8	124
V teritoriu ObŘ CPP na SH ČR				tj.% v ObŘ		tj.% v ObŘ		
Ostrava	se Slovenskem		1 165	42,1	619	32,1	-46,9	-546
	s Polskem		1 257	45,5	1 049	54,3	-16,5	-208
	vnitrozemí		342	12,4	263	13,6	-23,1	-79
Hradec Králové	s Polskem		1 713	99,2	1 770	99,2	3,3	57
	vnitrozemí		14	0,8	14	0,8	0,0	0
Ústí nad Labem	s Polskem		1 006	10,7	593	13,5	-41,1	-413
	se SRN		8 223	87,3	3 763	85,5	-54,2	-4 460
	vnitrozemí		188	2,0	45	1,0	-76,1	-143
Plzeň	se SRN		3 099	99,7	1 123	98,8	-63,8	-1 976
	vnitrozemí		10	0,3	14	1,2	40,0	4
České Budějovice	se SRN		188	7,6	55	2,3	-70,7	-133
	s Rakouskem		2 254	90,9	2 343	96,9	3,9	89
	vnitrozemí		38	1,5	21	0,9	-44,7	-17
Brno	s Rakouskem		2 284	59,9	1 120	46,2	-51,0	-1 164
	se Slovenskem		1 496	39,2	1 265	52,2	-15,4	-231
	vnitrozemí		36	0,9	39	1,6	8,3	3
Praha – teritorium PČR správy Stř. kraje	vnitrozemí		109	20,9	10	1,6	-90,8	-99
Praha – teritorium PČR správy hl.m.Phy	vnitrozemí		191	36,7	492	76,3	157,6	301
	letišťe Ruzyně		221	42,4	143	22,2	-35,3	-78

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – porovnání shodného období roku 2001/2002 – osoby celkem (okresy)

Období roku	Km	2001	tj. %	2002	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
						v [%]	absolutní číslo
Nelegální migrace přes státní hranice České republiky - porovnání s předchozím obdobím (rok 2001/2002)							
Osoby celkem (okresy)							
Nelegální migrace přes státní hranice ČR							
zjištěno osob		23 834	100,0	14 741	100,0	-38,2	-9 093
z toho v příhraničním okrese							
Děčín	134,6	4 246	17,8	1 962	13,3	-53,8	-2 284
Jindřichův Hradec	111,4	1 211	5,1	1 605	10,9	32,5	394
Břeclav	91,7	1 547	6,5	927	6,3	-40,1	-620
Trutnov	61,2	853	3,6	877	5,9	2,8	24
Teplice	29,1	988	4,1	871	5,9	-11,8	-117
Hodonín	66,5	908	3,8	659	4,5	-27,4	-249
Liberec	103,6	993	4,2	581	3,9	-41,5	-412
Frýdek Místek	89,5	606	2,5	580	3,9	-4,3	-26
Český Krumlov	126,3	981	4,1	554	3,8	-43,5	-427
Chomutov	64,1	1 750	7,3	508	3,4	-71,0	-1 242
Vsetín	49	1 004	4,2	498	3,4	-50,4	-506
Znojmo	109,7	1 017	4,3	486	3,3	-52,2	-531
Cheb	172,2	1 804	7,6	468	3,2	-74,1	-1 336
Náchod	102	402	1,7	347	2,4	-13,7	-55
Uherské Hradiště	34,4	298	1,3	322	2,2	8,1	24
Rychnov n/Kněžnou	47,5	236	1,0	309	2,1	30,9	73
Tachov	59,2	472	2,0	288	2,0	-39,0	-184
Karviná	66,8	360	1,5	257	1,7	-28,6	-103
Jeseník	99,4	436	1,8	244	1,7	-44,0	-192
Most	43,1	246	1,0	232	1,6	-5,7	-14
České Budějovice	26,5	87	0,4	198	1,3	127,6	111
Opava	84,4	170	0,7	177	1,2	4,1	7
Ústí nad Labem	22,4	869	3,6	174	1,2	-80,0	-695
Domažlice	74,1	265	1,1	156	1,1	-41,1	-109
Ústí nad Orlicí	32,3	155	0,7	152	1,0	-1,9	-3
letišťe Praha-Ruzyně		221	0,9	143	1,0	-35,3	-78
Bruntál	94,5	153	0,6	137	0,9	-10,5	-16

Sokolov	32,5	247	1,0	102	0,7	-58,7	-145
Semily	13,9	68	0,3	86	0,6	26,5	18
Klatovy	73,1	178	0,7	75	0,5	-57,9	-103
Prachatice	52,8	174	0,7	60	0,4	-65,5	-114
Česká Lípa	17	296	1,2	46	0,3	-84,5	-250
Karlovy Vary	36,6	141	0,6	46	0,3	-67,4	-95
Jablonec nad Nisou	15	26	0,1	27	0,2	3,8	1
Šumperk	18	5	0,0	26	0,2	420,0	21
Zlín	29,5	21	0,1	6	0,0	-71,4	-15
vnitrozemské okresy		400	1,7	555	3,8	38,8	155

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty aktuálního období

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky v krajích dle správního členění – porovnání shodného období roku 2001/2002

Období Roku	2001	tj. %	2002	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
Nelegální migrace přes státní hranice ČR - zjištěno osob	23 834	100,0	14 741	100,0	-38,2	-9 093
z toho v teritoriu kraje ČR						
Ústeckého	8 102	34,0	3 747	25,4	-53,8	-4 355
Jihočeského	2 456	10,3	2 418	16,4	-1,5	-38
Jihomoravského	3 497	14,7	2 096	14,2	-40,1	-1 401
Královéhradeckého	1 500	6,3	1 630	11,1	8,7	130
Moravskoslezského	1 316	5,5	1 162	7,9	-11,7	-154
Zlínského	1 323	5,6	826	5,6	-37,6	-497
Libereckého	1 383	5,8	654	4,4	-52,7	-729
Praha	412	1,7	635	4,3	54,1	223
Karlovarského	2 192	9,2	616	4,2	-71,9	-1 576
Píseňského	917	3,8	521	3,5	-43,2	-396
Olomouckého	444	1,9	271	1,8	-39,0	-173
Pardubického	159	0,7	154	1,0	-3,1	-5
Středočeského	109	0,5	10	0,1	-90,8	-99
Vysočina	24	0,1	1	0,0	-95,8	-23

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty aktuálního období

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky - podíl orgánů ochrany státních hranic na odhalení nelegálních přechodů

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Nelegální migrace přes SH ČR zjištěno osob	43 302	20 480	19 172	23 705	29 339	44 672	32 325	32 720	23 834	14 741
Z toho zadrženo orgány ČR	23 392	10 548	11 051	14 281	17 734	25 790	18 867	19 893	14 523	9 938
zadrženo orgány jiných států	19 873	9 841	7 951	9 165	11 346	18 690	13 269	12 684	8 879	4 425
z toho orgány SRN	18 904	8 855	6 984	7 712	9 519	15 684	8 935	9 288	5 540	2 547
Rakouska	609	424	247	353	967	1 902	2 954	2 016	1 995	890
Polska	352	545	684	1 068	845	1 080	1 350	1 342	1 312	980
Slovenska	7	16	35	15	11	21	25	22	13	4
ostatní	1	1	1	17	4	3	5	16	19	4
bez zadržení	37	91	170	259	259	192	189	143	432	378
- všechny údaje vyjádřeny v %										
Nelegální migrace přes SH ČR zjištěno osob	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Z toho zadrženo orgány ČR	54,0	51,5	57,6	60,2	60,4	57,7	58,4	60,8	60,9	67,4
zadrženo orgány jiných států	45,9	48,1	41,5	38,7	38,7	41,8	41,0	38,8	37,3	30,0
z toho orgány SRN	43,7	43,2	36,4	32,5	32,4	35,1	27,6	28,4	23,2	17,3
Rakouska	1,4	2,1	1,3	1,5	3,3	4,3	9,1	6,2	8,4	6,0
Polska	0,8	2,7	3,6	4,5	2,9	2,4	4,2	4,1	5,5	6,6
Slovenska	0,0	0,1	0,2	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0

ostatní	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
bez zadržení	0,1	0,4	0,9	1,1	0,9	0,4	0,6	0,4	1,8	2,6

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – rozdělení podle světadílů

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Nelegální migrace přes státní hranice ČR- zjištěno osob	43 302	20 480	19 172	23 705	29 339	44 672	32 325	32 720	23 834	14 741
z toho: Afrika	1 616	785	552	1 122	1 110	680	426	366	186	186
Amerika	25	43	19	50	126	167	40	29	18	21
Asie	4 095	2 328	6 358	6 211	8 858	13 109	13 130	13 157	9 337	7 063
Evropa	37 472	17 230	11 959	15 866	18 766	30 334	18 513	18 867	14 118	7 257
Austrálie a Oceánie	2	2	2		1	1		5	1	
Neurčeno	92	92	282	456	478	381	216	296	174	214
všechny údaje vyjádřeny v %										
nelegální migrace přes státní hranice ČR- zjištěno osob	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
z toho: Afrika	3,7	3,8	2,9	4,7	3,8	1,5	1,3	1,1	0,8	1,3
Amerika	0,1	0,2	0,1	0,2	0,4	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1
Asie	9,5	11,4	33,2	26,2	30,2	29,3	40,6	40,2	39,2	47,9
Evropa	86,5	84,1	62,4	66,9	64,0	67,9	57,3	57,7	59,2	49,2
Austrálie a Oceánie	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0		0,02	0,004	
Neurčeno	0,2	0,4	1,5	1,9	1,6	0,9	0,7	0,9	0,7	1,5

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky- rozdělení podle světadílů – porovnání shodného období roku 2001/2002

Období Roku	2001	tj. %	2002	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
nelegální migrace přes státní hranice ČR- zjištěno osob	23 834	100,0	14 741	100,0	-38,2	-9 093
z toho z Afriky	186	0,8	186	1,3		
Ameriky jižní	8	0,0	16	0,1	100,0	8
Ameriky severní	10	0,0	5	0,0	-50,0	-5
Asie	9 337	39,2	7 063	47,9	-24,4	-2 274
Evropy	14 118	59,2	7 257	49,2	-48,6	-6 861
Austrálie a Oceánie	1	0,0			-100,0	-1
Neurčeno	174	0,7	214	1,5	23,0	40

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – občané ČR- porovnání shodného období roku 2001/2002

Období roku		1.1.-31.12. 2001		tj.%	1.1.-31.12. 2002		tj.%	Změna oproti předchozímu období	
								V [%]	absolutní číslo
Nelegální migrace přes st.hranice ČR -zjištěno osob		23 834	100,0		14 741	100,0		-38,2	-9 093
z toho občanů ČR		2 744	11,5		2 109	14,3		-23,1	-635
občanů ČR		2 744	100,0		2 109	100,0		-23,1	-635
občanů ČR na SH ČR s PR		1 330	48,5		1 282	60,8		-3,6	-48
se SRN		231	8,4		208	9,9		-10,0	-23
s Rakouskem		418	15,2		323	15,3		-22,7	-95
se Slovenskem		759	27,7		294	13,9		-61,3	-465
letišť ČR		4	0,1		1	0,0		-75,0	-3
vnitrozemí		2	0,1		1	0,0		-50,0	-1
občanů ČR v teritoriu			tj.%	tj.%		tj.%	tj.%		
ObŘ CPP na SH ČR			v kraji	v ČR		v kraji	v ČR		
Ostrava	se SR	755	57,7		290	41,7		-61,6	-465
	s PR	554	42,3		405	58,2		-26,9	-149
	Celkem	1 309	100,0	47,7	696	100,0	33,0	-46,8	-613

Hradec Králové	s PR	714	100,0		824	100,0		15,4	110
	Celkem	714	100,0	26,0	824	100,0	39,1	15,4	110
Ústí nad Labem	s PR	62	29,7		53	27,6		-14,5	-9
	se SRN	145	69,4		139	72,4		-4,1	-6
	vnitrozemí	2	1,0		0	0,0		-100,0	-2
	Celkem	209	100,0	7,6	192	100,0	9,1	-8,1	-17
Plzeň	se SRN	78	100,0		59	100,0		-24,4	-19
	Celkem	78	100,0	2,8	59	100,0	2,8	-24,4	-19
České Budějovice	se SRN	8	2,6		10	3,9		25,0	2
	s Rakouskem	294	97,4		249	96,1		-15,3	-45
	Celkem	302	100,0	11,0	259	100,0	12,3	-14,2	-43
Brno	s Rakouskem	124	96,9		74	94,9		-40,3	-50
	se SR	4	3,1		4	5,1		0,0	0
	Celkem	128	100,0	4,7	78	100,0	3,7	-39,1	-50
Praha – teritorium PČR správy Stř.kraje	Celkem -vnitro	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0		0
Praha – teritorium PČR správy hl.m.Phy	letišť	4	100,0		1	100,0		-75,0	-3
	Celkem	4	100,0	0,1	1	100,0	0,0	-75,0	-3

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – cizinci – porovnání shodného období roku 2001/2002

Období roku		1.1.-31.12. 2001	tj.%	1.1.-31.12. 2002	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
						V [%]	absolutní číslo
Nelegální migrace přes st.hranice ČR -zjištěno osob		23 834	100,0	14 741	100,0	-38,2	-9 093
z toho občanů ČR		2 744	11,5	2 109	14,3	-23,1	-635
cizinců		21 090	88,5	12 632	85,7	-40,1	-8 458
cizinců		21 090	100,0	12 632	100,0	-40,1	-8 458
cizinců na SH ČR s PR		2 642	12,5	2 130	16,9	-19,4	-512
se SRN		11 283	53,5	4 733	37,5	-58,1	-6 550
s Rakouskem		4 120	19,5	3 140	24,9	-23,8	-980
se Slovenskem		1 902	9,0	1 590	12,6	-16,4	-312
letišť ČR		218	1,0	144	1,1	-33,9	-74
vnitrozemí		925	4,4	895	7,1	-3,2	-30
cizinců v teritoriu			tj.%		tj.%		
ObŘ CPP na SH ČR			v kraji		v kraji		
Ostrava	se SR	410	28,2	329	26,6	-19,8	-81
	s PR	703	48,3	644	52,1	-8,4	-59
	letišť	0	0,0	0	0,0		0
	vnitrozemí	342	23,5	262	21,2	-23,4	-80
	Celkem	1 455	100,0	1 235	100,0	-15,1	-220
Hradec Králové	s PR	999	98,6	946	98,5	-5,3	-53
	letišť	0	0,0	0	0,0		0
	vnitrozemí	14	1,4	14	1,5	0,0	0
	Celkem	1 013	100,0	960	100,0	-5,2	-53
Ústí nad Labem	s PR	940	10,2	540	12,8	-42,6	-400
	se SRN	8 082	87,8	3 624	86,1	-55,2	-4 458
	letišť	0	0,0	0	0,0		0
	vnitrozemí	186	2,0	45	1,1	-75,8	-141
	Celkem	9 208	100,0	4 209	100,0	-54,3	-4 999
Plzeň	se SRN	3 021	99,7	1 064	98,7	-64,8	-1 957
	letišť	0	0,0	0	0,0		0
	vnitrozemí	10	0,3	14	1,3	40,0	4
	Celkem	3 031	100,0	1 078	100,0	-64,4	-1 953
České Budějovice	se SRN	180	8,3	45	2,1	-75,0	-135
	s Rakouskem	1 960	90,0	2 094	96,9	6,8	134

	letišťe	0	0,0		0	0,0			0
	vnitrozemí	38	1,7		21	1,0		-44,7	-17
	Celkem	2 178	100,0	10,3	2 160	100,0	17,1	-0,8	-18
Brno	s Rakouskem	2 160	58,6		1 046	44,6		-51,6	-1 114
	se SR	1 492	40,5		1 261	53,8		-15,5	-231
	letišťe	1	0,0		1	0,0		0,0	0
	vnitrozemí	35	0,9		38	1,6		8,6	3
	Celkem	3 688	100,0	17,5	2 346	100,0	18,6	-36,4	-1 342
Praha – teritorium PČR správy Stř.kraje	Celkem -vnitro	109	100,0	0,5	10	100,0	0,1	-90,8	-99
Praha – teritorium PČR správy hl.m.Phy	letišťe	217	53,2		143	22,6		-34,1	-74
	vnitrozemí	191	46,8		491	77,4		157,1	300
	Celkem	408	100,0	1,9	634	100,0	5,0	55,4	226

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – cizinci bez vízové povinnosti pro vstup a pobyt v ČR- porovnání shodného období roku 2001/2002

Období roku 2001/2002

Období roku		1.1.-31.12. 2001		tj.%	1.1.-31.12. 2002		tj.%	Změna oproti předchozímu období	
								V [%]	absolutní číslo
Nelegální migrace přes st.hranice ČR -zjištěno osob		23 834			14 741			-38,2	-9 093
z toho cizinců		21 090		100,0	12 632		100,0	-40,1	-8 458
bez vízových cizinců		8 105		38,4	3 105		24,6	-61,7	-5 000
bez vízových cizinců		8 105		100,0	3 105		100,0	-61,7	-5 000
bezvízových cizinců na SH ČR s PR		2 118		26,1	1 724		55,5	-18,6	-394
se SRN		3 627		44,8	879		28,3	-75,8	-2 748
s Rakouskem		1 864		23,0	237		7,6	-87,3	-1 627
se Slovenskem		392		4,8	240		7,7	-38,8	-152
letišťe ČR		45		0,6	11		0,4	-75,6	-34
vnitrozemí		59		0,7	14		0,5	-76,3	-45
bezvízových cizinců v teritoriu			tj.%	tj.%		tj.%	tj.%		
ObŘ CPP na SH ČR			v kraji	v ČR		v kraji	v ČR		
Ostrava	se SR	173	22,1		146	23,5		-15,6	-27
	s PR	576	73,5		471	76,0		-18,2	-105
	vnitrozemí	35	4,5		3	0,5		-91,4	-32
	Celkem	784	100,0	9,7	620	100,0	20,0	-20,9	-164
Hradec Králové	s PR	976	99,3		888	99,9		-9,0	-88
	vnitrozemí	7	0,7		1	0,1		-85,7	-6
	Celkem	983	100,0	12,1	889	100,0	28,6	-9,6	-94
Ústí nad Labem	s PR	566	19,9		365	34,4		-35,5	-201
	se SRN	2 281	80,0		696	65,6		-69,5	-1 585
	vnitrozemí	4	0,1		0	0,0		-100,0	-4
	Celkem	2 851	100,0	35,2	1 061	100,0	34,2	-62,8	-1 790
Plzeň	se SRN	1 250	99,9		164	100,0		-86,9	-1 086
	vnitrozemí	1	0,1		0	0,0		-100,0	-1
	Celkem	1 251	100,0	15,4	164	100,0	5,3	-86,9	-1 087
České Budějovice	se SRN	96	12,3		19	11,0		-80,2	-77
	s Rakouskem	680	87,1		149	86,6		-78,1	-531
	vnitrozemí	5	0,6		4	2,3		-20,0	-1
	Celkem	781	100,0	9,6	172	100,0	5,5	-78,0	-609
Brno	s Rakouskem	1 184	84,1		88	47,8		-92,6	-1 096
	se SR	219	15,6		94	51,1		-57,1	-125
	vnitrozemí	5	0,4		2	1,1		-60,0	-3
	Celkem	1 408	100,0	17,4	184	100,0	5,9	-86,9	-1 224
Praha – teritorium PČR správy Stř.kraje	Celkem –vnitro	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0		0

Praha – teritorium PČR správy hl.m.Phy	letišťe	45	95,7		11	73,3		-75,6	-34
	vnitrozemí	2	4,3		4	26,7		100,0	2
	Celkem	47	100,0	0,6	15	100,0	0,5	-68,1	-32

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – cizinci s vízovou povinností pro vstup a pobyt – porovnání shodného období roku 2001/2002

Období roku		1.1.-31.12. 2001		1.1.-31.12. 2002		Změna oproti předchozímu období		
			tj.%		tj.%	V [%]	absolutní číslo	
Nelegální migrace přes st.hranice ČR - zjištěno osob		23 834		14 741		-38,2	-9 093	
z toho cizinců		21 090	100,0	12 632	100,0	-40,1	-8 458	
vívových cizinců		12 985	61,6	9 527	75,4	-26,6	-3 458	
vívových cizinců		12 985	100,0	9 527	100,0	-26,6	-3 458	
vívových cizinců na SH ČR s PR		524	4,0	406	4,3	-22,5	-118	
se SRN		7 656	59,0	3854	40,5	-49,7	-3 802	
s Rakouskem		2 256	17,4	2903	30,5	28,7	647	
se Slovenskem		1 510	11,6	1350	14,2	-10,6	-160	
letišťe ČR		173	1,3	133	1,4	-23,1	-40	
vnitrozemí		866	6,7	881	9,2	1,7	15	
vívových cizinců v teritoriu			tj.%	tj.%		tj.%		
ObŘ CPP na SH ČR			v kraji	v ČR		v kraji	v ČR	
Ostrava	se SR	237	35,3		183	29,8	-22,8	
	s PR	127	18,9		173	28,1	36,2	
	vnitrozemí	307	45,8		259	42,1	-15,6	
	Celkem	671	100,0	5,2	615	100,0	6,5	
Hradec Králové	s PR	23	76,7		58	81,7	152,2	
	vnitrozemí	7	23,3		13	18,3	85,7	
	Celkem	30	100,0	0,2	71	100,0	0,7	
Ústí nad Labem	s PR	374	5,9		175	5,6	-53,2	
	se SRN	5 801	91,3		2 928	93,0	-49,5	
	vnitrozemí	182	2,9		45	1,4	-75,3	
	Celkem	6 357	100,0	49,0	3 148	100,0	33,0	
Plzeň	se SRN	1 771	99,5		900	98,5	-49,2	
	vnitrozemí	9	0,5		14	1,5	55,6	
	Celkem	1 780	100,0	13,7	914	100,0	9,6	
České Budějovice	se SRN	84	6,0		26	1,3	-69,0	
	s Rakouskem	1 280	91,6		1 945	97,8	52,0	
	vnitrozemí	33	2,4		17	0,9	-48,5	
	Celkem	1 397	100,0	10,8	1 988	100,0	20,9	
Brno	s Rakouskem	976	42,8		958	44,3	-1,8	
	se SR	1 273	55,8		1 167	54,0	-8,3	
	letišťe	1	0,0		1	0,0	0,0	
	vnitrozemí	30	1,3		36	1,7	20,0	
	Celkem	2 280	100,0	17,6	2 162	100,0	22,7	
Praha – teritorium PČR správy Stř.kraje		Celkem -vnitro	109	100,0	0,8	10	100,0	0,1
Praha – teritorium PČR správy hl.m.Phy	letišťe	172	47,6		132	21,3	-23,3	
	vnitrozemí	189	52,4		487	78,7	157,7	
	Celkem	361	100,0	2,8	619	100,0	6,5	

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – státní příslušnosti osob

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Nelegální migrace přes státní hranice ČR-zjištěno osob	43 302	20 480	19 172	23 705	29 339	44 672	32 325	32 720	23 834	14 741
z toho občané ČR	1 537	1 648	2 040	2 526	2 014	1 715	1 948	1 959	2 744	2 109
cizinci	41 765	18 832	17 132	21 179	27 325	42 957	30 377	30 761	21 090	12 632
*nejvíce zastoupení občané										
Číny	984	121	251	677	784	1 055	984	926	512	2 301
Indie	412	163	612	362	550	1 204	1 613	2 574	2 706	1 190
Vietnamu	902	323	644	256	477	1 264	893	1 826	1 300	1 074
SRN	419	534	701	652	1 780	716	502	1 052	1 764	1 022
Polska	540	795	746	1 227	1 514	1 011	1 051	1 604	1 193	1 019
Gruzie	17	18	6	8	5	4	25	148	1 118	895
Moldavska	14	35	33	162	517	1 105	1 118	3 010	1 742	875
Arménie**		118	40	28	35	35	60	403	1 573	804
Ukrajiny	191	382	574	746	842	985	1 592	2 265	758	559
Ruska**		126	144	165	162	300	431	545	335	368
Bulharska	4 723	2 380	2 079	1 936	1 929	1 691	1 967	2 323	669	294
Slovenska	76	128	153	214	213	168	108	212	280	262
Rumunska	4 096	1 299	1 488	2 378	3 879	4 372	5 796	4 281	3 911	255
Iráku	346	169	632	1 372	2 326	1 587	829	327	418	228
SR Jugoslávie		4529	1766	3202	3569	16052	2778	303	156	132
Turecka	576	417	1 740	1 690	873	602	475	350	204	88
Srí Lanky	208	240	938	110	419	917	1 992	1 833	272	76
Ázerbajdžánu**		4	1		3		15	26	111	73
Běloruska**		32	30	27	62	94	121	176	106	68
Afghánistán	123	305	628	570	2 311	4 959	5 242	3 734	695	42
Všechny údaje vyjádřeny v %										
Cizinci	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
*nejvíce zastoupení občané										
Číny	2,4	0,6	1,5	3,2	2,9	2,5	3,2	3,0	2,4	18,2
Indie	1,0	0,9	3,57	1,71	2,01	2,80	5,3	8,4	12,8	9,4
Vietnamu	2,2	1,7	3,8	1,2	1,7	2,9	2,9	5,9	6,2	8,5
SRN	1,0	2,8	4,1	3,1	6,5	1,7	1,7	3,4	8,4	8,1
Polska	1,3	4,2	4,4	5,8	5,5	2,4	3,5	5,2	5,7	8,1
Gruzie	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,5	5,3	7,1
Moldavska	0,0	0,2	0,2	0,8	1,9	2,6	3,7	9,8	8,3	6,9
Arménie**		0,6	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	1,3	7,5	6,4
Ukrajiny	0,5	2,0	3,4	3,5	3,1	2,3	5,2	7,4	3,6	4,4
Ruska**		0,7	0,8	0,8	0,6	0,7	1,4	1,8	1,6	2,9
Bulharska	11,3	12,6	12,1	9,1	7,1	3,9	6,5	7,6	3,2	2,3
Slovenska	0,2	0,7	0,9	1,0	0,8	0,4	0,4	0,7	1,3	2,1
Rumunska	9,8	6,9	8,7	11,2	14,2	10,2	19,1	13,9	18,5	2,0
Iráku	0,8	0,9	3,7	6,5	8,5	3,7	2,7	1,1	2,0	1,8
SR Jugoslávie	0,0	24,1	10,3	15,1	13,1	37,4	9,2	1,0	0,7	1,0
Turecka	1,4	2,21	10,16	8,0	3,19	1,4	1,56	1,1	1,0	0,7
Srí Lanky	0,5	1,3	5,5	0,5	1,5	2,1	6,6	6,0	1,3	0,6
Ázerbajdžánu**		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,5	0,6
Běloruska**		0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,4	0,6	0,5	0,5
Afghánistán	0,7	1,6	3,7	2,7	8,5	11,5	17,3	12,1	3,3	0,3

Vysvětlivka : ** v roce 1993 nerozlišovány nástupnické státy SNS

* řazeno podle nejvyšší hodnoty aktuálního období)

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – státní příslušnosti osob – porovnání shodného období roku 2001/2002

Období roku	1.1.-31.12. 2001			1.1.-31.12. 2002			Změna oproti předchozímu období	
	2001	tj. %	tj. %	2002	tj. %	tj. %	v [%]	absolutní číslo
nelegální migrace přes státní hranice ČR-zjištěno osob	23 834	100,0		14 741	100,0		-38,2	-9 093
z toho občané ČR	2 744	11,5		2 109	14,3		-23,1	-635
cizinci	21 090	88,5	100,0	12 632	85,7	100,0	-40,1	-8 458
* mezi cizinci nejvíce zastoupeni občané								
Číny	512	2,1	2,4	2 301	15,6	18,2	349,4	1 789
Indie	2 706	11,4	12,8	1 190	8,1	9,4	-56,0	-1 516
Vietnamu	1 300	5,5	6,2	1 074	7,3	8,5	-17,4	-226
SRN	1 764	7,4	8,4	1 022	6,9	8,1	-42,1	-742
Polska	1 193	5,0	5,7	1 019	6,9	8,1	-14,6	-174
Gruzie	1 118	4,7	5,3	895	6,1	7,1	-19,9	-223
Moldávie	1 742	7,3	8,3	875	5,9	6,9	-49,8	-867
Arménie	1 573	6,6	7,5	804	5,5	6,4	-48,9	-769
Ukrajiny	758	3,2	3,6	559	3,8	4,4	-26,3	-199
Ruské federace	335	1,4	1,6	368	2,5	2,9	9,9	33
Bulharska	669	2,8	3,2	294	2,0	2,3	-56,1	-375
Slovenska	280	1,2	1,3	262	1,8	2,1	-6,4	-18
Rumunska	3 911	16,4	18,5	255	1,7	2,0	-93,5	-3 656
Iráku	418	1,8	2,0	228	1,5	1,8	-45,5	-190
SR Jugoslávie	156	0,7	0,7	132	0,9	1,0	-15,4	-24
Turecka	204	0,9	1,0	88	0,6	0,7	-56,9	-116
Srí Lanky	272	1,1	1,3	76	0,5	0,6	-72,1	-196
Ázerbajdžánu	111	0,5	0,5	73	0,5	0,6	-34,2	-38
Běloruska	106	0,4	0,5	68	0,5	0,5	-35,8	-38
Afghánistán	695	2,9	3,3	42	0,3	0,3	-94,0	-653

Vysvětlivka: řazeno podle nejvyšší hodnoty aktuálního období

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – způsob vstupu migrantů na území ČR před nelegálním překročením státních hranic ČR ve směru z ČR – porovnání shodného období

Období Roku	1.1.-31.12. 2001			1.1.-31.12. 2002			Změna oproti předchozímu období	
	2001	tj. %	tj. %	2002	tj. %	tj. %	v [%]	absolutní číslo
nelegální migrace přes státní hranice ČR - zjištěno osob	23 834			14 741			-38,2	-9 093
z toho cizinců	21 090	100,0		12 632	100,0		-40,1	-8 458
cizinci ve směru z ČR	16 276	77,2		8 496	67,3		-47,8	-7 780
z toho pouze cizinci ve směru z ČR (minus cizinci s pobytem na vízum nad 90 dní, s trvalým pobytem v ČR a žadatelé o azyl v ČR)	10 378	49,2	100,0	5 732	45,4	100,0	-44,8	-4 646
z toho A. vstup nelegální	1 292	100,0	12,4	1 165	100,0	20,3	-9,8	-127
ve směru z Polska	384	29,7		347	29,8		-9,6	-37
ze SRN	185	14,3		22	1,9		-88,1	-163
z Rakouska	6	0,5		12	1,0		100,0	6
ze Slovenska	140	10,8		221	19,0		57,9	81
letecky	7	0,5		10	0,9		42,9	3
neurčen	570	44,1		553	47,5		-3,0	-17
B. vstup legální	4 503	100,0	43,4	1 618	100,0	28,2	-64,1	-2 885
ve směru z Polska	525	11,7		354	21,9		-32,6	-171
ze SRN	13	0,3		19	1,2		46,2	6
z Rakouska	15	0,3		37	2,3		146,7	22
ze Slovenska	2 509	55,7		367	22,7		-85,4	-2 142

letecky	1 001	22,2		659	40,7		-34,2	-342
neurčen	440	9,8		182	11,2		-58,6	-258
C. vstup nezjištěn, neuveden	4 583	100,0	44,2	2 949	100,0	51,4	-35,7	-1 634
ve směru z Polska	29	0,6		2	0,1		-93,1	-27
ze SRN	19	0,4					-100,0	-19
z Rakouska	1	0,02					-100,0	-1
ze Slovenska	54	1,2		20	0,7		-63,0	-34
letecky	90	2,0		2	0,1		-97,8	-88
neurčen	4 390	95,8		2 925	99,2		-33,4	-1 465
A+B (způsob vstupu nelegálních migrantů zjištěn)	5 795	100,0	55,8	2 783	100,0	48,6	-52,0	-3 012
z toho: vstup nelegální	1 292	22,3		1 165	41,9		-9,8	-127
legální	4 503	77,7		1 618	58,1		-64,1	-2 885
C. vstup nezjištěn, neuveden	4 583	100,0	44,2	2 949	100,0	51,4	-35,7	-1 634
z toho: vstup nezjištěn	531	11,6		607	20,6		14,3	76
v hlášení ZU SCPP způsob vstupu do ČR neuveden	4 052	88,4		2 342	79,4		-42,2	-1 710

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby zadržené ve směru z ČR a způsob jejich vstupu na území ČR – porovnání shodného období roku 2001/2002

Období Roku		Km	1.1.-31.12. 2001		1.1.-31.12. 2002		Změna oproti předchozímu období	
			tj. %		tj. %		v [%]	absolutní číslo
nelegální migrace přes státní hranice ČR - zjištěno osob		2290,4	23 834	100,0	14 741	100,0	-38,2	-9 093
z toho VE SMĚRU z ČR			16 968	71,2	9 232	62,6	-45,6	-7 736
z toho VE SMĚRU z ČR			16 968	100,0	9 232	100,0	-45,6	-7 736
Osoby s legalizovaným pobytem v ČR	Občan ČR		702	4,1	736	8,0	4,8	34
	Cizinec TUC v ČR		49	0,3	34	0,4	-30,6	-15
	Cizinec s pobytem na vízum nad 90 dní		785	4,6	663	7,2	-15,5	-122
	Cizinec z UT v ČR		5 054	29,8	2 067	22,4	-59,1	-2 987
Ostatní cizinci			10 378	61,2	5 732	62,1	-44,8	-4 646
Ostatní cizinci			10 378	100,0	5 732	100,0	-44,8	-4 646
z toho způsob vstupu do ČR před NP SH z ČR	Nelegální		1 292	12,4	1 165	20,3	-9,8	-127
	Legální		4 503	43,4	1 618	28,2	-64,1	-2 885
	Nezjištěno		531	5,1	607	10,6	14,3	76
	V hlášení neuvedeno		4 052	39,0	2 342	40,9	-42,2	-1 710

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby zadržené ve směru z ČR do SRN a způsob jejich vstupu na území ČR – porovnání shodného období roku 2001/2002

Období Roku		Km	1.1.-31.12. 2001	tj. %	1.1.-31.12. 2002	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
							v [%]	absolutní číslo
nelegální migrace přes státní hranice ČR - zjištěno osob		2290,4	23 834	100,0	14 741	100,0	-38,2	-9 093
z toho na hranicích se SRN		810,3	11 510	48,3	4 941	33,5	-57,1	-6 569
z toho na hranicích se SRN		810,3	11 510	100,0	4 941	100,0	-57,1	-6 569
z toho VE SMĚRU DO SRN			10 633	92,4	4 461	90,3	-58,0	-6 172
z toho VE SMĚRU DO SRN			10 633	100,0	4 461	100,0	-58,0	-6 172
	Občan ČR		209	2,0	184	4,1	-12,0	-25

Osoby s legalizovaným pobytem v ČR	Cizinec TUC v ČR	36	0,3	23	0,5	-36,1	-13
	Cizinec s pobytem na vízum nad 90 dní	629	5,9	554	12,4	-11,9	-75
	Cizinec z UT v ČR	3 249	30,6	746	16,7	-77,0	-2 503
Ostatní cizinci		6 510	61,2	2 954	66,2	-54,6	-3 556
Ostatní cizinci		6 510	100,0	2 954	100,0	-54,6	-3 556
z toho způsob vstupu do ČR před NP SH do SRN	Nelegální	809	12,4	467	15,8	-42,3	-342
	Legální	2 697	41,4	690	23,4	-74,4	-2 007
	Nezjištěno	503	7,7	566	19,2	12,5	63
	V hlášení neuvedeno	2 501	38,4	1 231	41,7	-50,8	-1 270

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby zadržené ve směru z ČR do Rakouska a způsob jejich vstupu na území ČR – porovnání shodného období roku 2001/2002

Období Roku	Km	1.1.-31.12. 2001	tj. %	1.1.-31.12. 2002	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
						v [%]	absolutní číslo
nelegální migrace přes státní hranice ČR - zjištěno osob	2290,4	23 834	100,0	14 741	100,0	-38,2	-9 093
z toho na hranicích s RAKOUSKEM	467,3	4 538	19,0	3 463	23,5	-23,7	-1 075
z toho na hranicích s RAKOUSKEM	467,3	4 538	100,0	3 463	100,0	-23,7	-1 075
z toho VE SMĚRU DO RAKOUSKA		4 078	89,9	2 896	83,6	-29,0	-1 182
z toho VE SMĚRU DO RAKOUSKA		4 078	100,0	2 896	100,0	-29,0	-1 182
Osoby s legalizovaným pobytem v ČR	Občan ČR	104	2,6	63	2,2	-39,4	-41
	Cizinec TUC v ČR	11	0,3	8	0,3	-27,3	-3
	Cizinec s pobytem na vízum nad 90 dní	112	2,7	72	2,5	-35,7	-40
	Cizinec z UT v ČR	1711	42,0	1289	44,5	-24,7	-422
Ostatní cizinci		2 140	52,5	1 464	50,6	-31,6	-676
Ostatní cizinci		2 140	100,0	1 464	100,0	-31,6	-676
Z toho způsob vstupu do ČR před NP SH do Rakouska	Nelegální	125	5,8	330	22,5	164,0	205
	Legální	1 094	51,1	588	40,2	-46,3	-506
	Nezjištěno	21	1,0	29	2,0	38,1	8
	V hlášení neuvedeno	900	42,1	517	35,3	-42,6	-383

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby zadržené ve směru z ČR do Polska a způsob jejich vstupu na území ČR – porovnání shodného období roku 2001/2002

Období Roku	Km	1.1.-31.12. 2001	tj. %	1.1.-31.12. 2002	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
						v [%]	absolutní číslo
nelegální migrace přes státní hranice ČR - zjištěno osob	2290,4	23 834	100,0	14 741	100,0	-38,2	-9 093
Z toho na hranicích s POLSKEM	761	3 976	16,7	3 412	23,1	-14,2	-564
Z toho na hranicích s POLSKEM	761	3 976	100,0	3 412	100,0	-14,2	-564
z toho VE SMĚRU DO POLSKA		2 130	53,6	1 563	45,8	-26,6	-567
z toho VE SMĚRU DO POLSKA		2 130	100,0	1 563	100,0	-26,6	-567
Osoby s legalizovaným pobytem v ČR	Občan ČR	385	18,1	486	31,1	26,2	101
	Cizinec TUC v ČR	2	0,1	3	0,2	50,0	1
	Cizinec s pobytem na vízum nad 90 dní	41	1,9	35	2,2	-14,6	-6
	Cizinec z UT v ČR	85	4,0	12	0,8	-85,9	-73
Ostatní cizinci		1 617	75,9	1 027	65,7	-36,5	-590

Ostatní cizinci		1 617	100,0	1 027	100,0	-36,5	-590
z toho	Nelegální	351	21,7	331	32,2	-5,7	-20
způsob vstupu do ČR	Legální	699	43,2	338	32,9	-51,6	-361
před NP SH	Nezjištěno	6	0,4	11	1,1	83,3	5
do POLSKA	V hlášení neuvedeno	561	34,7	347	33,8	-38,1	-214

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – využití neregulérních cestovních dokladů – porovnání jednotlivých let

Státní příslušnost	roky								
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Afghánistán	29	43	28	10	105	47	6	3	6
Albánie	1	3	4	7	12	5	2	3	2
Alžírsko	2	8	18	6	12	6	9	1	
Angola	5	4	3	2	4	2	4		
Argentina	1								
Arménie	6	1			2		7	4	3
Bangladéš	3	5			1	2		1	
Barbados	1								
Belgie	5			4		2			
Bělorusko	2	2	1	2	5	10	4	2	3
bez st.příslušnosti	5	5	6	15	5	1	3	1	2
Bosna a Hercegovina	5	4	1	4	1	8	6	3	1
Brazílie			1						
Bulharsko	95	29	78	88	96	82	54	25	10
Burundi									2
býv.SFRJ nespecif.	13	12							
býv.SSSR nespecif.	30								
Cote d'Ivoire (Pobřeží Slonoviny)	1	1				1	2		
Česká republika	256	283	531	222	107	160	120	72	50
Čína	21	49	55	18	49	21	23	10	29
Dánsko				2					
Dominikánská rep.			5	3	15				
Egypt			2	1	3	5	1	1	
Ekvádor							2	2	
Eritrea							2	1	
Etiopie	1	5	1	1	1	1			
Francie			2	5			1	2	
Ghana	9		5	1	3	1	3		3
Gruzie						1	2	8	2
Guatemala							1		
Guinea	2	4			3		1	2	
Chorvatsko	4	4		5	3	4			5
Indie		6	3	2	6	14			1
Indonésie						2			
Irák	4	36	24	89	126	45	11	8	11
Írán	3	7	8	10	18	3	15	3	3
Itálie	1	1	5	6	2	1	1	1	
Izrael			2			1			
Jemen							1		
Jihoafrická rep.			2	1			1		
Jordánsko				2					6
Jugoslávie	54	40	70	83	417	150	32	25	41
Kamerun				1			2		1
Kanada								1	
Kazachstán			1	10	2		2	3	1
Keňa						1	1		
KLDR				1					
Kolumbie	1					1			

Kongo	1	2			2	2	3	1	3
Konžská dem. r.-Zair	2	1	4	3	1	3	3	1	
Kuba				3		2	3	1	1
Kuvajt			1						
Libanon		11	2	8		4	4		
Libérie		2	3	1	1	4	1		1
Libye					1				
Litva			1	3	6	2	2	6	16
Lotyšsko			1	2		1	1		2
Maďarsko		1	10	13		1	3	1	
Makedonie	8	44	40	63	50	16	25	21	3
Malajsie	2			1		1			
Maroko	1	1	4		2	3	1		1
Mauretánie		3							
Mauricius						4			
Moldávie	2		6	4	10	19	205	149	28
Monako			1						
Mongolsko		2		1			2	1	
Mosambik	1								
Nepál	2								
nezjištěno	11	78	104	98	92	62	51	18	28
Niger								1	
Nigérie	3	6	2	14	2	8	3	5	13
Nizozemí	1	4	3	12				1	
Pákistán		4	4	7	6	3	2	2	3
Palestina			2	1	23	3	7	1	
Peru				3		2	1	4	3
Polsko	36	42	43	434	74	69	56	66	50
Portugalsko	1	1		2	1				
Rakousko	3	1	4	3	3			3	
Rumunsko	15	68	79	114	47	126	133	122	11
Rusko	2	5	11	7	7	23	26	24	10
Rwanda							1	1	
Řecko			1	3					1
Salvador						1			
Senegal	1		2	2	2	2	1		3
Sierra Leone				1	4	12	2	2	3
Singapur		5		1					
Slovensko	35	22	29	22	25	19	57	33	24
Slovinsko			2	4					
Somálsko	3	15	18	5	3	6	3	1	3
Spojené arabské emiráty								1	
Srí Lanka	1	5	3	3	6	8	2	7	4
SRN	8	8	13	729	12	5	3		3
Súdán	2		1				4		2
Svazijsko							1		
Sýrie	1	11	2		15	3	9		
Španělsko	1	1		2		1			
Švédsko				1					
Švýcarsko				5					
Tádžikistán	2		2					1	
Tanzánie			1						
Thajsko		1	2		1	4			
Tchajwan			1						
Togo							1		
Tunisko		1	1	1	1			1	
Turecko	8	21	4	6	10	28	2	2	2
Ukrajina	21	20	55	101	109	93	129	120	63
Uruguay				2					

USA	1			1	1				
Uzbekistán									1
Velká Británie			1	1	1				
Vietnam	19	97	73	34	101	36	25	20	21
Zimbabwe			1						
Celkem	754	1 035	1 393	2 322	1 617	1 153	1 091	799	485

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby převáděné

Rok	1997	tj. %	1998	tj. %	1999	tj. %	2000	tj. %	2001	tj. %	2002	tj. %
Nelegální migrace přes SH ČR – zjištěno osob	29 339	100,0	44 672	100,0	32 325	100,0	32 720	100,0	23 834	100,0	14 741	100,0
z toho osob												
převáděných	6 627	22,6	9 884	22,1	7 680	23,8	6 963	21,3	4 783	20,1	2 489	16,9
převáděných	6 627	100,0	9 884	100,0	7 680	100,0	6 963	100,0	4 783	100,0	2 489	100,0
převáděných osob zjištěno na SH ČR:												
se SRN	4 843	73,1	7 060	71,4	4 227	55,0	4 727	67,9	2 428	50,8	1 105	44,4
s Rakouskem	290	4,4	541	5,5	1 354	17,6	1 190	17,1	1 258	26,3	632	25,4
s Polskou republikou	50	0,8	111	1,1	35	0,5	41	0,6	98	2,0	93	3,7
se Slovenskou republikou	1387	20,9	1 870	18,9	1 727	22,5	799	11,5	812	17,0	504	20,2
přes letiště	33	0,5	28	0,3	30	0,4	19	0,3	9	0,2	8	0,3
ve vnitrozemí	24	0,4	274	2,8	307	4,0	187	2,7	178	3,7	147	5,9
% převáděných osob z celkového počtu běženců zjištěného v úseku SH ČR:												
se SRN		23,2		21,5		21,0		22,8		21,1		22,4
s Rakouskem		12,9		15,6		26,3		28,8		27,7		18,3
s Polskou republikou		1,7		4,3		1,1		0,9		2,5		2,7
se Slovenskou republikou		54,5		47,7		63,1		42,6		30,5		26,8
přes letiště		5,9		4,1		7,4		5,6		4,1		5,6
ve vnitrozemí		14,1		24,3		42,3		20,6		19,2		16,4
zjištěno "asistujících osob" při NM přes SH útvary S CPP	777		1 075		1 310		1260		873		637	
stíháno osob pro TČ podle §171a TZ (dle ESSK)	209		281		372		215		231		182	

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – osoby převáděné – porovnání shodného období roku 2001/2002

Období roku	2001	tj. %	2002	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
nelegální migrace přes státní hranice ČR – zjištěno osob	23 834	100,0	14 741	100,0	-38,2	-9 093
z toho osob						
převáděných	4 783	20,1	2 489	16,9	-48,0	-2 294
převáděných	4 783	100	2 489	100	-48,0	-2 294
převáděných osob zjištěno na SH ČR:						
se SRN	2 428	50,8	1 105	44,4	-54,5	-1 323
s Rakouskem	1 258	26,3	632	25,4	-49,8	-626
s Polskou republikou	98	2,0	93	3,7	-5,1	-5
se Slovenskou republikou	812	17,0	504	20,2	-37,9	-308
přes letiště	9	0,2	8	0,3	-11,1	-1
ve vnitrozemí	178	3,7	147	5,9	-17,4	-31
% převáděných osob z celkového počtu běženců zjištěného v úseku SH ČR:						
se SRN		21,1		22,4	6,0	1,3
s Rakouskem		27,7		18,3	-34,2	-9,5
s Polskou republikou		2,5		2,7	10,6	0,3
se Slovenskou republikou		30,5		26,8	-12,3	-3,8
přes letiště		4,1		5,6	37,0	1,5
ve vnitrozemí		19,2		16,4	-14,7	-2,8

zjištěno "asistujících osob" při NM přes SH základními útvary Policie ČR	873		637		-27,0	-236
stíháno osob pro TC podle §171a TZ (dle ESSK)	231		182		-21,2	-49

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – **osoby převáděné** – porovnání shodného období roku 2001/2002 – **porovnání metodiky národní a metodiky CIREFI**

Období Roku	2001	2002	Změna oproti předchozímu období	
			v %	absolutní čísla
nelegální migrace přes státní hranice ČR - zjištěno osob	23 834	14 741	-38,2	-9 093
z toho podle METODIKY	národní	CIREFI	národní	CIREFI
osoby převáděné	4 783	10 782	2 489	5 886
tj. %	20,1	45,2	16,9	39,9
Z toho na SH ČR se SRN	2 428	4 475	1 105	1 860
s Rakouskem	1 258	2 511	632	1 169
s Polskem	98	745	93	436
se Slovenskem	812	2 301	504	1 720
vzdušná	9	154	8	115
neurčena	178	596	147	586

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – **osoby v úkrytech dopravních prostředků**

Rok	1997	tj. %	1998	tj. %	1999	tj. %	2000	tj. %	2001	tj. %	2002	tj. %
Nelegální migrace přes SH ČR – zjištěno osob	29 339	100,0	44 672	100,0	32 325	100,0	32 720	100,0	23 834	100,0	14 741	100,0
z toho odhaleno v úkrytu DP	456	1,6	1 093	2,4	965	3,0	1208	3,7	731	3,1	417	2,8
z toho odhaleno v úkrytu DP	456	100,0	1 093	100,0	965	100,0	1208	100,0	731	100,0	417	100,0
z toho použity dopravní prostředek:												
Bus	2	0,4	7	0,6	1	0,1	1	0,1				
kamion, nákladní automobil	94	20,6	763	69,8	743	77	767	63,5	517	70,7	339	81,3
Osobní automobil	25	5,5	34	3,1	23	2,4	59	4,9	52	7,1	44	10,6
Vlakové soupravy	335	73,5	289	26,4	198	20,5	313	25,9	111	15,2	16	3,8
přeprava kamionů vlakem (ROLA)							68	5,6	51	7,0	18	4,3

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – **osoby opakovaně zjištěné** – porovnání shodného období roku 2001/2002

Období roku	Km	1.1.-31.12. 2001		1.1.-31.12. 2002		Změna oproti předchozímu období	
		tj.%		tj.%		v [%]	absolutní číslo
Nelegální migrace přes státní hranice ČR- zjištěno osob		23 834	100,0	14 741	100,0	-38,2	-9 093
Z toho zjištěno osob opakovaně		4 023	16,9	1 804	12,2	-55,2	-2 219
zjištěno osob opakovaně		4 023	100,0	1 804	100,0	-55,2	-2 219
z toho opakovaně cizinců		3 987	99,1	1 776	98,4	-55,5	-2 211
opakovaně občanů ČR		36	0,9	28	1,6	-22,2	-8
osob opakovaně ve směru z ČR		3 848	95,7	1 666	92,4	-56,7	-2 182
ve směru do ČR		175	4,3	138	7,6	-21,1	-37

opakovaně na SH ČR s Polskem	761	273	6,8	79	4,4	-71,1	-194
se SRN	810,3	2 471	61,4	785	43,5	-68,2	-1 686
s Rakouskem	467,3	1 149	28,6	795	44,1	-30,8	-354
se SR	251,8	101	2,5	97	5,4	-4,0	-4
letišť ČR		1	0,02	2	0,11	100,0	1
vnitrozemí		28	0,7	46	2,5	64,3	18
opakovaně v teritoriu ObŘ CPP Ostrava	506,5	68	1,7	50	2,8	-26,5	-18
Hradec Králové	258,4	8	0,2	2	0,1	-75,0	-6
Ústí nad Labem	430,3	2 019	50,2	688	38,1	-65,9	-1 331
Plzeň	448,5	639	15,9	143	7,9	-77,6	-496
České Budějovice	318,5	595	14,8	612	33,9	2,9	17
Brno	328,2	670	16,7	275	15,2	-59,0	-395
Praha		24	0,6	34	1,88	41,7	10
opakovaně v teritoriu ObŘ CPP na SH			tj.% v ObŘ		tj.% v ObŘ		
Ostrava	se Slovenskem	14	20,6	9	18,0	-35,7	-5
	s Polskem	53	77,9	38	76,0	-28,3	-15
	vnitrozemí	1	1,5	3	6,0	200,0	2
Hradec Králové	s Polskem	8	100,0	1	50,0	-87,5	-7
	vnitrozemí		0,0	1	50,0		1
Ústí nad Labem	s Polskem	212	10,5	40	5,8	-81,1	-172
	se SRN	1 805	89,4	639	92,9	-64,6	-1 166
	vnitrozemí	2	0,10	9	1,3	350,0	7
Plzeň	se SRN	639	100,0	143	100,0	-77,6	-496
	vnitrozemí		0,0		0,0		0
České Budějovice	se SRN	27	4,5	3	0,5	-88,9	-24
	s Rakouskem	568	95,5	608	99,3	7,0	40
	vnitrozemí		0,0	1	0,2		1
Brno	s Rakouskem	581	86,7	187	68,0	-67,8	-394
	se Slovenskem	87	13,0	88	32,0	1,1	1
	vnitrozemí	2	0,3		0,0	-100,0	-2
Praha	letišť Ruzyně	1	4,2	2	5,9	100,0	1
	vnitrozemí	23	95,8	32	94,1	39,1	9
souběh poznatků - osoby opakovaně zjištěné a převáděné							
zjištěno osob opakovaně		4 023	100,0	1 804	100,0	-55,2	-2 219
z toho osob opakovaně a současně s cizí pomocí		862	21,4	394	21,8	-54,3	-468
převáděné osoby (s cizí pomocí)		4 783	100,0	2 489	100,0	-48,0	-2 294
z toho osob opakovaně a současně s cizí pomocí		862	18,0	394	15,8	-54,3	-468

III.4. NELEGÁLNÍ POBYT NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Nelegální migrace-porušování pobytového režimu – porovnání shodného období roku 2001/2002

Období Roku	2001	tj.%	2002	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
					V [%]	absolutní číslo
Cizinci v nelegální situaci (neoprávněný pobyt - ZP PP.56/99)						
zjištěno událostí	9 705		9 824		1,2	119
zjištěno osob	18 309	100	19 573	100	6,9	1264
						z toho
zjištěno útvary Policie ČR nejvíce						
při výjezdu z ČR	7 400	40,4	9 182	46,9	24,1	1 782
při kontrolních akcích CPP	2 297	12,5	2 189	11,2	-4,7	-108
při ost. akcích a činnosti útvarů ve vnitrozemí	7 273	39,7	6 927	35,4	-4,8	-346
dostavil se sám na útvar PČR ve vnitrozemí	1 339	7,3	1 275	6,5	-4,8	-64
z toho						
zadržela složka Policie ČR, (popř.hlásil, není-li uveden útvar zadržení)						
RCP, OPP / RCPP	7 959	43,5	9 614	49,1	20,8	1 655

OCP, OKPE, PO / OCP, OPKP, ObŘ CPP,		7 272	39,7	7 006	35,8	-3,7	-266
ost. složky Policie ČR, OO, MO, SKPV, ...		3 078	16,8	2 953	15,1	-4,1	-125
v teritoriu Policie ČR ObŘ CPP / celkem / z toho nejvíce							
České Budějovice	celkem	567	100	482	100	-15,0	-85
	výjezd	6	1,1	3	0,6	-50,0	-3
	kontrola	204	36,0	182	37,8	-10,8	-22
	vnitro	331	58,4	263	54,6	-20,5	-68
Brno	celkem	923	100	756	100	-18,1	-167
	výjezd	60	6,5	37	4,9	-38,3	-23
	kontrola	140	15,2	163	21,6	16,4	23
	vnitro	681	73,8	502	66,4	-26,3	-179
Praha	celkem	4 949	100	5459	100	10,3	510
	výjezd	294	5,9	254	4,7	-13,6	-40
	kontrola	1 182	23,9	1333	24,4	12,8	151
	vnitro	2 724	55,0	3093	56,7	13,5	369
Ústí nad Labem	celkem	1 665	100	1226	100	-26,4	-439
	výjezd	325	19,5	188	15,3	-42,2	-137
	kontrola	316	19,0	178	14,5	-43,7	-138
	vnitro	961	57,7	814	66,4	-15,3	-147
Ostrava	celkem	2 095	100	1 977	100	-5,6	-118
	výjezd	989	47,2	891	45,1	-9,9	-98
	kontrola	98	4,7	115	5,8	17,3	17
	vnitro	596	28,4	681	34,4	14,3	85
Hradec Králové	celkem	6 892	100	8 851	100	28,4	1 959
	výjezd	5 715	82,9	7 801	88,1	36,5	2 086
	kontrola	124	1,8	85	1,0	-31,5	-39
	vnitro	1 028	14,9	928	10,5	-9,7	-100
Plzeň	celkem	1 218	100	822	100	-32,5	-396
	výjezd	11	0,9	8	1,0	-27,3	-3
	kontrola	233	19,1	133	16,2	-42,9	-100
	vnitro	952	78,2	646	78,6	-32,1	-306

Vysvětlivky: RCP, OPP / RCPP – referát cizinecké policie, oddělení pohraniční policie (ve struktuře do 31.12.2001) / **referát cizinecké a pohraniční policie (ve struktuře od 1.1.2002)**
OCP, OKPE, PO / OCP, OPKP, ObŘ CPP – oddělení cizinecké policie, oddělení kontroly pobytu a eskort, pátrací odbor (ve struktuře do 31.12.2001) / **oddělení cizinecké policie, odbor pátrání a kontroly pobytu, oblastní ředitelství cizinecké a pohraniční policie (ve struktuře od 1.1.2002)**

Nelegální migrace-porušování pobytového režimu – **porušování pobytového režimu v krajích ČR dle správního členění – porovnání shodného období roku 2001/2002**

Období Roku	2001	tj.%	2002	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
Nelegální migrace - porušování pobytového režimu - zjištěno osob	18 309	100,0	19 573	100,0	6,9	1 264
z toho v teritoriu kraje ČR						
Královéhradeckého	6 068	33,1	8 541	43,6	40,8	2 473
Praha	4 015	21,9	4 731	24,2	17,8	716
Moravskoslezského	1 975	10,8	1 864	9,5	-5,6	-111
Ústeckého	1 085	5,9	816	4,2	-24,8	-269
Středočeského	934	5,1	728	3,7	-22,1	-206
Plzeňského	904	4,9	683	3,5	-24,4	-221
Jihomoravského	763	4,2	600	3,1	-21,4	-163
Jihočeského	546	3,0	461	2,4	-15,6	-85
Libereckého	978	5,3	410	2,1	-58,1	-568
Pardubického	384	2,1	279	1,4	-27,3	-105
Karlovarského	314	1,7	139	0,7	-55,7	-175
Vysočina	126	0,7	128	0,7	1,6	2
Olomouckého	110	0,6	97	0,5	-11,8	-13
Zlínského	107	0,6	96	0,5	-10,3	-11

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty aktuálního období

Nelegální migrace-porušování pobytového režimu , osoby dle státní příslušnosti – porovnání shodné období roku 2001/2002

Období Roku	2001	tj. %	2002	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
Cizinci v nelegální situaci – zjištěno osob*	18 309	100	19 573	100	6,9	1 264
z toho nejvíce občanů: *						
Ukrajiny	12 376	67,60	15 348	78,41	24,0	2 972
Běloruska	826	4,51	714	3,65	-13,6	-112
Moldávie	1 121	6,12	599	3,06	-46,6	-522
Vietnamu	449	2,45	476	2,43	6,0	27
Ruska	467	2,55	366	1,87	-21,6	-101
Slovenska	289	1,58	276	1,41	-4,5	-13
Bulharska	368	2,01	193	0,99	-47,6	-175
Rumunska	425	2,32	168	0,86	-60,5	-257
Číny	103	0,56	138	0,71	34,0	35
SRN	148	0,81	110	0,56	-25,7	-38

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty aktuálního období

Nelegální migrace-porušování pobytového režimu - represivní opatření vůči cizincům

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Správní vyhoštění (počet osob)	16 441	11 792	8 211	9 525	17 289	21 935	14 539	10 042	11 064	12 700
Realizace správního vyhoštění										
Soudní vyhoštění	366	363	297	369	736	1519	1 891	1 065	2 258	1 481
z ČR vyhoštěno cizinců letecky	484	431	347	404	473	459	601	523	857	813
náklady na letenky (v milionech)	3,64 Kč	3,83 Kč	3,48 Kč	4,66 Kč	5,10 Kč	5,95 Kč	7,26 Kč	6,00 Kč	8,60 Kč	10,04 Kč
Správní vyhoštění (zákazy pobytu), z toho nejvíce občanů * :										
Ukrajiny	659	1 678	2 719	4 139	9 145	10 146	7 518	5 428	5 252	7 117
Číny	565	98	120	280	201	334	243	62	150	1 089
Moldávie	14	21	35	134	675	1 410	1 134	1 614	1 296	801
Indie	226	127	125	42	112	233	48	77	661	579
Vietnamu	450	379	448	274	255	398	284	134	417	520
Běloruska	9	18	26	29	270	481	392	241	293	446
Arménie	22	53	19	23	19	26	15	76	255	299
Ruska	49	119	115	148	202	248	261	195	183	264
Rumunska	1 355	677	526	687	1 147	1 393	1 880	971	852	146
Iráku	139	56	75	202	385	270	64	13	77	134
Bulharska	1 777	955	439	469	802	687	371	167	200	134
Afghánistán	51	85	88	60	230	482	191	102	367	90
Realizace správního vyhoštění, z toho nejvíce občanů *:										
Ukrajiny	22	33	68	138	326	453	239	544	942	937
Moldavska				3	6	36	53	163	520	198
Arménie	1	2		1			2	6	48	46
Běloruska		2	1	2	10	14	16	23	51	42
Ruska	1	1	12	9	7	12	11	9	27	30
Rumunska	39	27	41	30	140	799	1 384	256	447	29
Bulharska	37	26	23	23	23	24	27	11	49	24
Litvy			1	3	5	6	4	4	24	23
Vietnamu	11	8	11	4	3	5	11	7	5	18
Gruzie		1					1	3	23	12
Soudy v trestním řízení uložen trest vyhoštění, z toho nejvíce občanům *:										
Ukrajiny	3	27	71	142	243	346	437	592	316	476
Slovenské rep.	44	136	217	244	230	124	177	161	160	204
Rumunska	125	54	65	70	85	32	69	80	31	97
Polska	98	56	81	57	42	33	62	55	37	83
Moldavska					4	16	33	54	35	81
Vietnamu	4	4	4	6	2	5	10	19	15	71

Bulharska	33	61	69	75	68	64	107	97	53	59
Ruska	5	3	8	6	12	19	19	22	15	45
Běloruska		1	2	1	4	7	30	33	12	35

Vysvětlivka: * řazeno sestupně podle nejvyšší hodnoty aktuálního roku

Nelegální migrace-porušování pobytového režimu - **represivní opatření vůči cizincům** – porovnání shodného období roku 2001/2002

Období Roku	2001	tj. %	2002	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
Správní vyhoštění (počet osob)	11 064	100,0	12 700	100,0	14,8	1 636
z toho nejvíce občanů Ukrajiny	5 252	47,47	7 117	56,04	35,5	1 865
Číny	150	1,36	1 089	8,57	626,0	939
Moldávie	1 296	11,71	801	6,31	-38,2	-495
Indie	661	5,97	579	4,56	-12,4	-82
Vietnamu	417	3,77	520	4,09	24,7	103
Běloruska	293	2,65	446	3,51	52,2	153
Arménie	255	2,30	299	2,35	17,3	44
Ruska	183	1,65	264	2,08	44,3	81
Rumunska	852	7,70	146	1,15	-82,9	-706
Bulharska	200	1,81	134	1,06	-33,0	-66
Důvody rozhodnutí o správním vyhoštění (počet případů)						
Celkový počet rozhodnutí	13 249	100,0	16 059	100,0	21,2	2 810
z toho porušování pobyt. režimu	6 903	52,1	11 060	68,9	60,2	4 157
nedovolené překročení státních hranic	2 058	15,5	3 047	19,0	48,1	989
neuposlechnutí rozhodnutí o správním vyhoštění (zákazu pobytu)	453	3,4	565	3,5	24,7	112
porušení zákona o zaměstnanosti	531	4,0	463	2,9	-12,8	-68
Realizace správního vyhoštění	2 258	100,0	1 481	100,0	-34,4	-777
z toho nejvíce občanů Ukrajiny	942	41,7	937	63,3	-0,5	-5
Moldávie	520	23,0	198	13,4	-61,9	-322
Arménie	48	2,1	46	3,1	-4,2	-2
Běloruska	51	2,3	42	2,8	-17,6	-9
Číny	17	0,8	35	2,4	105,9	18
Ruska	27	1,2	30	2,0	11,1	3
Rumunska	447	19,8	29	2,0	-93,5	-418
Bulharska	49	2,2	24	1,6	-51,0	-25
Litvy	24	1,1	23	1,6	-4,2	-1
Vietnamu	5	0,2	18	1,2	260,0	13
Soudy v trestním řízení uložen trest vyhoštění	761	100,0	1429	100,0	87,7	668
z toho nejvíce občanům Ukrajiny	316	41,5	476	35,3	50,6	160
Slovenska	160	21,0	204	15,1	27,5	44
Rumunska	31	4,1	97	7,2	212,9	66
Polska	37	4,9	83	6,1	124,3	46
Moldávie	35	4,6	81	6,0	131,4	46
Vietnamu	15	2,0	71	5,3	373,3	56
Bulharska	53	7,0	59	4,4	11,3	6
Ruska	15	2,0	45	3,3	200,0	30
Běloruska	12	1,6	35	2,6	191,7	23
SR Jugoslávie	19	2,5	26	1,9	36,8	7
z ČR vyhoštěno cizinců letecky	857		813		-5,1	-44
náklady na letenky (v milionech)	8,60 Kč		10,04 Kč		16,7	1,44 Kč

Nelegální migrace-porušování pobytového režimu – zařízení pro zajištění cizinců

Období / rok	Od 5.11.1998 do 31.12.1999	2000	2001	2002	Celkem
Celkem prošlo zařízeními cizinců	3 483	4 513	7 240	3 239	18 475
Celkem propuštěno ze zařízení	3 483	4 286	7 229	2 829	17 827
Z toho propuštěno do azylového řízení (pro rok 2002 údaj do 31.1.)	2 471	2 926	4 661	304	10 362
podáno žádosti o azyl v zařízení pro zajištění cizinců (od 1.2.2002)*	N	N	N	1 174	1 174
Vyhoštěno	163	1073	2 377	1 281	4 894
Předáno do sousedních států	64	46	103	33	246

Vysvětlivka: * údaj OAMP MV

III.5. PODÍL ŽADATELŮ O AZYL NA NELEGÁLNÍ MIGRACI

Nelegální migrace – podíl žadatelů o azyl na nelegální migraci – porovnání shodného období roku 2001/2002

Období Roku	1.1.-31.12. 2001			1.1.-31.12. 2002			Změna oproti předchozímu období	
	tj. %			tj. %			v [%]	absolutní číslo
Od 1.2.2002 účinnost zákona č.2/2002 Sb.								
Nelegální migrace přes státní hranice ČR - celkem zjištěno osob	23 834	100,0		14 741	100,0		-38,2	-9 093
z toho cizinců	21 090	88,5		12 632	85,7		-40,1	-8 458
žadatelů o azyl	5 056	21,2	100,0	2 067	14,0	100,0	-59,1	-2 989
při nelegální migraci přes SH zjištěno osob opakovaně	4 023	16,9	100,0	1 804	12,2	100,0	-55,2	-2 219
z toho žadatelů o azyl zjištěno opakovaně	2 686	11,3	66,8	944	6,4	52,3	-64,9	-1 742
při nelegální migraci přes SH zjištěno osob převáděných	4 783	20,1	100,0	2 489	16,9	100,0	-48,0	-2 294
z toho převáděno žadatelů o azyl	1 549	6,5	32,4	113	0,8	4,5	-92,7	-1 436

Nelegální migrace – podíl žadatelů o azyl na nelegální migraci dle státní příslušnosti – porovnání shodného období roku 2001/2002

Období Roku	2001	tj. %	2002	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
zadržení žadatelů při NP přes SH ČR	5 056	100,0	2 067	100,0	-59,1	-2 989
z toho nejvíce občanů Gruzie	724	14,3	559	27,0	-22,8	-165
Moldávie	504	10,0	317	15,3	-37,1	-187
Arménie	505	9,99	278	13,5	-45,0	-227
Indie	705	13,9	148	7,2	-79,0	-557
Vietnamu	181	3,6	132	6,4	-27,1	-49
Ukrajiny	65	1,3	99	4,8	52,3	34
Ruské federace	130	2,57	94	4,5	-27,7	-36
Číny	84	1,7	88	4,3	4,8	4
Iráku	108	2,1	51	2,5	-52,8	-57
Ázerbajdžánu	29	0,6	47	2,3	62,1	18
bez státní příslušnosti	14	0,3	33	1,6	135,7	19
Rumunska	1 228	24,3	28	1,4	-97,7	-1 200
Afghánistánu	335	6,6	20	1,0	-94,0	-315
Běloruska	31	0,6	19	0,9	-38,7	-12
Mongolska	5	0,1	17	0,8	240,0	12
následná zadržení žadatelů při NP přes SH opakovaně	2 686	100,0	944	100,0	-64,9	-1 742
z toho nejvíce občanů Gruzie	331	12,3	250	26,5	-24,5	-81

Arménie	316	11,8	139	14,7	-56,0	-177
Moldávie	201	7,5	122	12,9	-39,3	-79
Indie	433	16,1	121	12,8	-72,1	-312
Číny	58	2,2	66	7,0	13,8	8
Vietnamu	93	3,5	47	5,0	-49,5	-46
Ázerbajdžánu	12	0,4	32	3,4	166,7	20
Ukrajiny	21	0,8	28	3,0	33,3	7
Iráku	70	2,6	22	2,3	-68,6	-48
Ruské federace	43	1,6	21	2,2	-51,2	-22
Rumunská	679	25,3	18	1,9	-97,3	-661
bez státní příslušnosti	12	0,4	11	1,2	-8,3	-1
Turecka	6	0,2	11	1,2	83,3	5
Kazachstánu	7	0,3	7	0,7		0
Izraele			5	0,5		5

Nelegální migrace přes státní hranice České republiky – státní příslušnosti osob, **podíl žadatelů o azyl** – porovnání shodného období roku 2001/2002

ROK 2001/2002

Období roku	1.1.-31.12. 2001	z toho žadatelů o azyl	tj.% ze státní přísl.	1.1.-31.12. 2002	z toho žadatelů o azyl	tj.% ze státní přísl.	meziroční změna	
							počtu žadatelů	% žadatelů
							mezi běženci jedné st. přísl	
Nelegální migrace přes SH ČR								
zjištěno osob	23 834			14 741				
z toho cizinci	21 090	5 056	24,0	12 632	2 067	16,4	-2 989	-7,6
* z toho nejvíce zastoupeni občané:								
Číny	512	84	16,4	2 301	88	3,8	4	-12,6
Indie	2 706	705	26,1	1 190	148	12,4	-557	-13,6
Vietnamu	1 300	181	13,9	1 074	132	12,3	-49	-1,6
SRN	1 764		0,0	1 022		0,0	0	0,0
Polska	1 193		0,0	1 019	2	0,2	2	0,2
Gruzie	1 118	724	64,8	895	559	62,5	-165	-2,3
Moldávie	1 742	504	28,9	875	317	36,2	-187	7,3
Arménie	1 573	505	32,1	804	278	34,6	-227	2,5
Ukrajiny	758	65	8,6	559	99	17,7	34	9,1
Ruské federace	335	130	38,8	368	94	25,5	-36	-13,3
Bulharska	669	16	2,4	294	6	2,0	-10	-0,4
Slovenska	280		0,0	262	5	1,9	5	1,9
Rumunská	3 911	1 228	31,4	255	28	11,0	-1 200	-20,4
Iráku	418	108	25,8	228	51	22,4	-57	-3,5
SR Jugoslávie	156	34	21,8	132	9	6,8	-25	-15,0
Turecka	204	9	4,4	88	14	15,9	5	11,5
Srí Lanky	272	122	44,9	76	7	9,2	-115	-35,6
Ázerbajdžánu	111	29	26,1	73	47	64,4	18	38,3
Běloruska	106	31	29,2	68	19	27,9	-12	-1,3
Makedonie	185	22	11,9	57	2	3,5	-20	-8,4
Litvy	73	2	2,7	53	1	1,9	-1	-0,9
Palestiny	21	9	42,9	43	9	20,9	0	-21,9
Afghánistánu	695	335	48,2	42	20	47,6	-315	-0,6
Uzbekistánu	4	2	50,0	23	7	30,4	5	-19,6
Senegalu	4	1	25,0	18	2	11,1	1	-13,9

III.6. TRESTNĚ STÍHANÍ CIZINCI NA ÚZEMÍ ČR

Trestně stíhané osoby

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
trestně stíhané osoby	106 874	103 094	114 791	118 456	118 395	129 271	127 887	130 234	127 856	123 964
z toho trestně stíhaní cizinci na území ČR	2 366	6 801	7 167	7 181	6 981	7 698	7 491	7 261	6 166	6 238
tj.% z celkové kriminality	2,2	6,6	6,2	6,1	5,9	6	5,9	5,6	4,8	5,0
z toho občané Slovenské republiky *	N	4 454	4 248	3 701	3 146	2 957	2 184	1 983	1 775	1 982
tj.% z celkového počtu cizinců		65,5	59,3	51,5	45,1	38,4	29,2	27,3	28,8	31,8
ostatní st. přísl. (mimo občanů SR)		2 347	2 919	3 480	3 835	4 741	5 307	5 278	4 391	4 256
tj.% z celkového počtu cizinců		34,5	40,7	48,5	54,9	61,6	70,8	72,7	71,2	68,2
* Poznámka : Od roku 1994 byli započítáni mezi cizince i občané Slovenské republiky										
z toho nejvíce občanů ** :										
Slovenska *	N	4 454	4 248	3 701	3 146	2 957	2 184	1 983	1 775	1 982
Ukrajiny	113	230	323	615	1 068	1 424	1 665	1 666	1 259	1 333
Vietnamu	194	195	713	597	470	725	932	850	577	550
Polska	476	408	411	436	467	412	416	431	410	383
SRN	292	313	275	255	224	252	190	258	197	205
Ruska	52	71	78	119	134	166	163	199	212	192
Moldavska	2	3	3	6	32	95	154	288	215	163
Bulharska	148	186	215	404	288	310	292	317	184	135
+ SR Jugoslávie	74	70	45	61	73	194	164	128	84	130
Rumunska	217	162	140	194	223	169	330	224	265	103

Vysvětlivky: ** řazeno sestupně podle aktuálního roku
+ zahrnutý SRJ, Srbsko a Černá Hora

Trestně stíhané osoby – porovnání shodného období roku 2001/2002

Období Roku	2001	tj.%	2002	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
trestně stíhané osoby v ČR celkem	127 856		123 964		-3,0	-3 892
trestně stíhaní cizinci v ČR (údaj PČR)	6 166	100,0	6 238	100,0	1,2	72
<i>tj.% z celkové kriminality</i>	4,8		5,0			
Trestně stíháno: občanů SR	1 775	28,8	1 982	31,8	11,7	207
ostatních cizinců	4 391	71,2	4 256	68,2	-3,1	-135
z toho nejvíce občané:						
Slovenska	1 775	28,8	1 982	31,8	11,7	207
Ukrajiny	1 259	20,4	1 333	21,4	5,9	74
Vietnamu	577	9,4	550	8,8	-4,7	-27
Polska	410	6,6	383	6,1	-6,6	-27
SRN	197	3,2	205	3,3	4,1	8
Rusko	212	3,4	192	3,1	-9,4	-20
Moldavska	215	3,5	163	2,6	-24,2	-52
Bulharska	184	3,0	135	2,2	-26,6	-49
SR Jugoslávie	84	1,4	130	2,1	54,8	46
Rumunska	265	4,3	103	1,7	-61,1	-162
* z toho v teritoriu ObŘ CPP:						
Ostrava	848	13,8	939	15,1	10,7	91
Brno	883	14,3	804	12,9	-8,9	-79
Plzeň	672	10,9	647	10,4	-3,7	-25
Ústí nad Labem	621	10,1	617	9,9	-0,6	-4
Hradec Králové	501	8,1	527	8,4	5,2	26
České Budějovice	352	5,7	326	5,2	-7,4	-26
Praha	2 289	37,1	2 378	38,1	3,9	89

z toho: na území hl.m.Prahy	1 739	28,2	1 858	29,8	6,8	119
na území PČR správy Středočes.kraje	550	8,9	520	8,3	-5,5	-30
trestně stíhaní cizinci v okresech:						
vnitrozemských (mimo hl.m.Prahu)	2 082	33,8	2 015	32,3	-3,2	-67
příhraničních	2 345	38,0	2 365	37,9	0,9	20
příhraničních	2 345	100,0	2 365	100,0	0,9	20
* z toho v příhraničním okrese :						
Frydek Místek	175	7,5	216	9,1	23,4	41
Karviná	218	9,3	160	6,8	-26,6	-58
Tachov	145	6,2	125	5,3	-13,8	-20
Cheb	143	6,1	123	5,2	-14,0	-20
Břeclav	111	4,7	120	5,1	8,1	9
Liberec	100	4,3	107	4,5	7,0	7
Děčín	106	4,5	94	4,0	-11,3	-12
Náchod	97	4,1	90	3,8	-7,2	-7
Teplice	122	5,2	87	3,7	-28,7	-35
Chomutov	56	2,4	83	3,5	48,2	27
Karlovy Vary	50	2,1	78	3,3	56,0	28
Český Krumlov	78	3,3	73	3,1	-6,4	-5
Domažlice	56	2,4	63	2,7	12,5	7
Sokolov	44	1,9	58	2,5	31,8	14
Zlín	47	2,0	58	2,5	23,4	11
Jindřichův Hradec	26	1,1	56	2,4	115,4	30
Jablonec n.N.	38	1,6	55	2,3	44,7	17
Hodonín	62	2,6	54	2,3	-12,9	-8
České Budějovice	72	3,1	53	2,2	-26,4	-19
Trutnov	57	2,4	53	2,2	-7,0	-4
Ústí n.Orl.	24	1,0	50	2,1	108,3	26
Bruntál	21	0,9	49	2,1	133,3	28
Česká Lípa	51	2,2	49	2,1	-3,9	-2
Vsetín	48	2,0	49	2,1	2,1	1
Rychnov n.Kněžnou	24	1,0	48	2,0	100,0	24
Znojmo	84	3,6	43	1,8	-48,8	-41
Ústí n.Labem	41	1,7	42	1,8	2,4	1
Most	30	1,3	39	1,6	30,0	9
Klatovy	34	1,4	36	1,5	5,9	2
Semily	35	1,5	36	1,5	2,9	1
Prachatice	42	1,8	29	1,2	-31,0	-13
Uherské Hradiště	42	1,8	27	1,1	-35,7	-15
Opava	20	0,9	25	1,1	25,0	5
Šumperk	22	0,9	22	0,9	0,0	0
Jeseník	24	1,0	15	0,6	-37,5	-9

Vysvětlivka: * řazeno podle nejvyšší hodnoty aktuálního období

Trestně stíhaní cizinci-dle druhu pobytu na území ČR-porovnání shodného období roku 2001/2002

Období roku		2001	tj. %	2002	tj.%	Změna oproti předchozímu období	
						v [%]	absolutní číslo
trestně stíhaní cizinci na území ČR		6 166	100,0	6 238	100,0	1,2	72
Kategorie	druhu pobytu cizince v ČR (speciální hlediska pachatele v FZP)						
2	oprávněný pobyt /od 1.1.2001 pobyt na vízum do 90 dnů	1 995	32,4	1 144	18,3	-42,7	-851
3	trvalý pobyt	750	12,2	835	13,4	11,3	85
* 4	azylant v ČR (cizinec s přiznaným azylem)	39	0,6	19	0,3	-51,3	-20
5	pobyt na vízum nad 90 dnů	826	13,4	760	12,2	-8,0	-66

6	neoprávněný pobyt	1 334	21,6	1 427	22,9	7,0	93
8	cizinec nepobývá na území ČR	303	4,9	526	8,4	73,6	223
9	nic z uvedeného	180	2,9	391	6,3	117,2	211
A	pobyt na vízum za účelem strpení	13	0,2	17	0,3	30,8	4
B	pobyt na vízum za účelem dočasné ochrany	2	0,0	2	0,0	0,0	0
C	pobyt na vízum za účelem dostavení se do přijímacího střediska	11	0,2	23	0,4	109,1	12
* D	pobyt na vízum za účelem řízení o azylu	173	2,8	267	4,3	54,3	94
E	přechodný pobyt na území ČR bez víza	485	7,9	768	12,3	58,4	283
* F	pobyt na výjezdni vízum-nebylo zahájeno řízení o azylu	14	0,2	9	0,1	-35,7	-5
K	pobyt dle zákona o pobytu ozbrojených sil jiných států na území ČR	7	0,1	4	0,1	-42,9	-3
L	pobyt na diplomatické nebo zvláštní vízum	34	0,6	46	0,7	35,3	12

Vysvětlivka: * - cizinec pobývajících na území ČR na základě zákona č.325/1999Sb., o azylu

Odsouzení cizinci

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
odsouzení cizinci na území ČR (údaje MS ČR)										
celkem cizinců	1 571	2 028	2 962	3 318	3 334	3 545	4 769	4 558	3 714	3 389
z toho nejvíce občanů Slovenska **	904	1 193	1 650	1 712	1 593	1 477	1 649	1 159	1 010	923
Ukrajiny			128	223	419	689	1 049	1 278	939	882
Vietnamu	36	95	311	346	261	183	484	551	428	323
Polska	239	135	179	161	180	178	182	161	167	199
Rumunska	135	84	111	109	142	110	185	228	157	114
Moldávie				7	15	43	110	219	196	110
Bulharska	39	84	108	116	134	157	161	170	114	87
Ruska			31	32	39	68	84	100	93	86
SRN	24	46	90	93	81	57	77	60	77	61
+ SR Jugoslávie			75	85	74	122	139	76	78	53

Vysvětlivka: ** řazeno sestupně podle aktuálního roku
+ zahrnutý SRJ, Srbsko a Černá Hora

III.7. READMISNÍ DOHODY

Provádění readmisních dohod se sousedními státy od roku 1995

Rok	* 1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Nelegální migrace přes státní hranice ČR - zjištěno osob	19 172	23 705	29 339	44 672	32 325	32 720	23 834	14 741
Celkem vyžádáno k převzetí	8 152	12 096	14 821	24 175	16 808	15 620	13 621	7 354
z toho sousedními státy	7 304	9 525	11 646	20 297	14 438	13 079	9 727	4 634
stranou ČR	848	2 571	3 175	3 878	2 370	2 541	3 894	2 720
Převzato smluvními státy	7589	11 563	14 174	22 955	15 444	14 323	12 413	6 805
z toho sousedními státy	287	2 547	3 168	3 818	2 363	2 531	3 854	2 684
stranou ČR	7302	9 016	11 006	19 137	13 081	11 792	8 559	4 121
Nepřevzato smluvními státy	563	533	647	1 220	1 364	1 297	1 208	549
z toho sousedními státy	2	24	7	60	7	10	40	36
stranou ČR	561	509	640	1 160	1 357	1 287	1 168	513
údaje vyjádřeny v % z celkového počtu vyžádaných osob								
Celkem vyžádáno k převzetí	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
z toho sousedními státy	89,6	78,7	78,6	84,0	85,9	83,7	71,4	63,0

stranou ČR	10,4	21,3	21,4	16,0	14,1	16,3	28,6	37,0
Převzato smluvními státy	93,1	95,6	95,6	95,0	91,9	91,7	91,1	92,5
z toho sousedními státy	3,5	21,1	21,4	15,8	14,1	16,2	28,3	36,5
stranou ČR	89,6	74,5	74,3	79,2	77,8	75,5	62,8	56,0
Nepřevzato smluvními státy	6,9	4,4	4,4	5,0	8,1	8,3	8,9	7,5
z toho sousedními státy	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0	0,1	0,3	0,5
stranou ČR	6,9	4,2	4,3	4,8	8,1	8,2	8,6	7,0

Vysvětlivka: * v roce 1995 sledováno pouze provádění readmisní dohody ČR se SRN

Poznámka: údaje nerozlišují důvod převzetí u občanů smluvních stran, tj. nelegální vstup nebo nelegální pobyt

Provádění readmisních dohod se sousedními státy - porovnání shodného období roku 2001/2002

Období roku	2001	tj. %		2002	tj. %		Změna oproti předch. období	
							v [%]	abs. číslo
Nelegální migrace přes státní hranice ČR - zjištěno osob	23 834		100,0	14 741		100,0	-38,2	-9 093
z toho na hranicích se sousedními státy	22 685		95,2	13 700		92,9	-39,6	-8 985
Vyžádáno převzetí podle readmisních dohod	13 621		100,0	7 354		100,0	-46,0	-6 267
z toho sousedními státy	9 727		71,4	4 634		63,0	-52,4	-5 093
stranou ČR	3 894		28,6	2 720		37,0	-30,1	-1 174
Převzato osob podle readmisních dohod	12 413	100,0	91,1	6 805	100,0	92,5	-45,2	-5 608
z toho sousedními státy	3 854	31,0		2 684	39,4		-30,4	-1 170
stranou ČR	8 559	69,0		4 121	60,6		-51,9	-4 438
Převzetí odmítnuto	1 208	100,0	8,9	549	100,0	7,5	-54,6	-659
z toho sousedními státy	40	3,3		36	6,6		-10,0	-4
stranou ČR	1 168	96,7		513	93,4		-56,1	-655

Provádění readmisní dohody mezi ČR a SRN

Rok	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Celkem vyžádáno k převzetí	8 152	8 489	10 372	17 775	10 266	10 632	6 793	3 206
z toho stranou SRN	7 304	8 297	10 259	17 681	10 198	10 515	6 631	3 083
stranou ČR	848	192	113	94	68	117	162	123
Převzato smluvními státy	7 589	7 981	9 738	16 668	9 222	9 377	5 851	2 807
z toho stranou SRN	287	185	113	94	68	116	161	123
stranou ČR	7 302	7 796	9 625	16 574	9 154	9 261	5 690	2 684
Nepřevzato smluvními státy	563	508	634	1 107	1 044	1 255	942	399
z toho stranou SRN	2	7				1	1	
stranou ČR	561	501	634	1 107	1 044	1 254	941	399
údaje vyjádřeny v % z celkového počtu vyžádaných osob								
Celkem vyžádáno k převzetí	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
z toho stranou SRN	89,6	97,7	98,9	99,5	99,3	98,9	97,6	96,2
stranou ČR	10,4	2,3	1,1	0,5	0,7	1,1	2,4	3,8
Převzato smluvními státy	93,1	94,0	93,9	93,8	89,8	88,2	86,1	87,6
z toho stranou SRN	3,5	2,2	1,1	0,5	0,7	1,1	2,4	3,8
stranou ČR	89,6	91,8	92,8	93,2	89,2	87,1	83,8	83,7
Nepřevzato smluvními státy	6,9	6,0	6,1	6,2	10,2	11,8	13,9	12,4

z toho stranou SRN	0,0	0,1				0,0	0,0	
stranou ČR	6,9	5,9	6,1	6,2	10,2	11,8	13,9	12,4

Provádění readmisní dohody mezi ČR a Rakouskem

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Celkem vyžádáno k převzetí	1 287	1 354	2 284	3 576	2 229	2 445	1 426
z toho stranou Rakouska	871	982	2 048	3 479	2 133	2 311	1 094
stranou ČR	416	372	236	97	96	134	332
Převzato smluvními státy	1 280	1 348	2 237	3 285	2 201	2 253	1 313
z toho stranou Rakouska	416	372	234	97	94	134	332
stranou ČR	864	976	2 003	3 188	2 107	2 119	981
Nepřevzato smluvními státy	7	6	47	291	28	192	113
z toho stranou Rakouska			2		2		
stranou ČR	7	6	45	291	26	192	113
údaje vyjádřeny v % z celkového počtu vyžádaných osob							
Celkem vyžádáno k převzetí	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
z toho stranou Rakouska	67,7	72,5	89,7	97,3	95,7	94,5	76,7
stranou ČR	32,3	27,5	10,3	2,7	4,3	5,5	23,3
Převzato smluvními státy	99,5	99,6	97,9	91,9	98,7	92,1	92,1
z toho stranou Rakouska	32,3	27,5	10,2	2,7	4,2	5,5	23,3
stranou ČR	67,1	72,1	87,7	89,1	94,5	86,7	68,8
Nepřevzato smluvními státy	0,5	0,4	2,1	8,1	1,3	7,9	7,9
z toho stranou Rakouska			0,1		0,1		
stranou ČR	0,5	0,4	2,0	8,1	1,2	7,9	7,9

Provádění readmisní dohody mezi ČR a Polskem

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Celkem vyžádáno k převzetí	615	638	770	955	600	1 119	902
z toho stranou PR	328	277	221	200	256	744	436
stranou ČR	287	361	549	755	344	375	466
Převzato smluvními státy	614	638	762	933	596	1 084	866
z toho stranou PR	328	277	221	200	256	375	430
stranou ČR	286	361	541	733	340	709	436
Nepřevzato smluvními státy	1		8	22	4	35	36
z toho stranou PR							36
stranou ČR	1		8	22	4	35	
údaje vyjádřeny v % z celkového počtu vyžádaných osob							
Celkem vyžádáno k převzetí	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
z toho stranou PR	53,3	43,4	28,7	20,9	42,7	66,5	48,3
stranou ČR	46,7	56,6	71,3	79,1	57,3	33,5	51,7
Převzato smluvními státy	99,8	100,0	99,0	97,7	99,3	96,9	96,0
z toho stranou PR	53,3	43,4	28,7	20,9	42,7	33,5	47,7
stranou ČR	46,5	56,6	70,3	76,8	56,7	63,4	48,3
Nepřevzato smluvními státy	0,2		1,0	2,3	0,7	3,1	4,0
z toho stranou PR							4,0
stranou ČR	0,2		1,0	2,3	0,7	3,1	

Provádění readmisní dohody mezi ČR a Slovenskem

Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Celkem vyžádáno k převzetí	1 705	2 457	3 346	2 011	2 159	3 264	1 820
z toho stranou SR	70	44	19	6	87	41	21
stranou ČR	1 635	2 413	3 327	2 005	2 072	3 223	1 799
Převzato smluvními státy	1 688	2 450	3 288	2 004	2 149	3 225	1 819
z toho stranou SR	1 618	2 406	3 269	1 998	2 065	3 184	1 799
stranou ČR	70	44	19	6	84	41	20
Nepřevzato smluvními státy	17	7	58	7	10	39	1
z toho stranou SR	17	7	58	7	7	39	
stranou ČR					3		1
údaje vyjádřeny v % z celkového počtu vyžádaných osob							
Celkem vyžádáno k převzetí	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
z toho stranou SR	4,1	1,8	0,6	0,3	4,0	1,3	1,2
stranou ČR	95,9	98,2	99,4	99,7	96,0	98,7	98,8
Převzato smluvními státy	99,0	99,7	98,3	99,7	99,5	98,8	99,9
z toho stranou SR	94,9	97,9	97,7	99,4	95,6	97,5	98,8
stranou ČR	4,1	1,8	0,6	0,3	3,9	1,3	1,1
Nepřevzato smluvními státy	1,0	0,3	1,7	0,3	0,5	1,2	0,1
z toho stranou SR	1,0	0,3	1,7	0,3	0,3	1,2	
stranou ČR					0,1		0,1

Provádění readmisních dohod se sousedními státy – osoby převzaté orgány SCPP Policie ČR ze sousedních států a osoby předané orgány SCPP Policie ČR sousedním státům – porovnání shodného období 2001/2002

Období Roku	2001	tj. %	2002	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	absolutní číslo
Převzato osob orgány SCPP ze sousedních států	8 559	100,0	4 121	100,0	-51,9	-4 438
z toho z Polska	709	8,3	436	10,6	-38,5	-273
ze SRN	5 690	66,5	2 684	65,1	-52,8	-3 006
z Rakouska	2 119	24,8	981	23,8	-53,7	-1 138
ze Slovenska	41	0,5	20	0,5	-51,2	-21
Předáno osob orgány SCPP sousedním státům	3 854	100,0	2 684	100,0	-30,4	-1 170
z toho do Polska	375	9,7	430	16,0	14,7	55
do SRN	161	4,2	123	4,6	-23,6	-38
do Rakouska	134	3,5	332	12,4	147,8	198
do Slovenska	3 184	82,6	1 799	67,0	-43,5	-1 385
Převzetí osob orgány SCPP odmítnuto (od sousedních států nepřevzato)	1 168	100,0	513	100,0	-56,1	-655
z toho z Polska	35	3,0			-100,0	-35
ze SRN	941	80,6	399	77,8	-57,6	-542
z Rakouska	192	16,4	113	22,0	-41,1	-79
ze Slovenska			1	0,2	100,0	1
Převzetí osob odmítnuto sousedními státy (od orgánů SCPP nepřevzato)	40	100,0	36	100,0	-10,0	-4
z toho z Polska			36	100,0	100,0	36
ze SRN	1	2,5			-100,0	-1
z Rakouska						
ze Slovenska	39	97,5			-100,0	-39

PŘEDPISY EVROPSKÉ UNIE

Přehled nejdůležitějších předpisů pro oblast azylu a migrace přijatých v roce 2002

Azyl

Council Regulation (EC) No 407/2002 of 28 February 2002 laying down certain rules to implement Regulation (EC) No 2725/2000 concerning the establishment of "Eurodac" for the comparison of fingerprints for the effective application of the Dublin Convention

(Nařízení Rady 407/2002/EC ze dne 28. 2. 2002, kterým se stanoví určitá pravidla pro provádění Nařízení 2725/2000/EC týkající se vytvoření systému Eurodac na porovnávání otisků prstů pro účinnou aplikaci Dublinské úmluvy.)

Migrace

Council Regulation (EC) No 333/2002 of 18 February 2002 on a uniform format for forms for affixing the visa issued by Member States to persons holding travel documents not recognised by the Member State drawing up the form

(Nařízení Rady 333/2002/EC ze dne 18. 2. 2002 týkající se jednotného formátu formulářů pro vyznačení víz vydávaných členskými státy osobám, které jsou držiteli cestovních dokladů neuznávaných členským státem, navrhuující podobu formuláře.)

2002/946/JHA: Council framework Decision of 28 November 2002 on the strengthening of the penal framework to prevent the facilitation of unauthorised entry, transit and residence

(Rámcové rozhodnutí Rady 2002/946/JHA ze dne 28. 2. 2002 týkající se posílení trestního/trestněprávního rámce za účelem zabránění napomáhání nelegálnímu vstupu, tranzitu a pobytu.)

Council Directive 2002/90/EC of 28 November 2002 defining the facilitation of unauthorised entry, transit and residence

(Směrnice Rady 2002/90/EC ze dne 28. 2. 2002 definující napomáhání nelegálnímu vstupu, tranzitu a pobytu.)

2002/584/JHA: Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European arrest warrant and the surrender procedures between Member States - Statements made by certain Member States on the adoption of the Framework Decision

(Rámcové rozhodnutí Rady 2002/584/JHA ze dne 13. 6. 2002 o Evropském zatykači a předávacích procedurách mezi členskými státy.)

Council Regulation (EC) No 1030/2002 of 13 June 2002 laying down a uniform format for residence permits for third-country nationals

(Nařízení Rady 1030/2002/EC ze dne 13. 6. 2002 stanovující jednotný formát povolení k pobytu příslušníků třetích zemí.)

2002/463/EC Council Decision of 13 June 2002 adopting an action programme for administrative co-operation in the fields of external borders, visas, asylum and immigration (ARGO programme)

(Rozhodnutí Rady 2002/463/EC ze dne 13. 6. 2002, kterým byl přijat akční program pro správní spolupráci v oblastech vnější hranice, víza, azyl a imigrace.)

SAMOSTANÁ PŘÍLOHA

Statistické údaje k občanům nesousedních států, kteří v roce 2002 figurovali na prvních místech statistiky nelegální migrace přes státní hranice České republiky